Zarząd Gminy Czermin

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZERMIN

Kierunki polityki przestrzennej

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .XVI/130/2001.....
Rady Gminy Czermin z dnia ..30.04.2001r.....

Czermin, maj 2000 r.

Biuro Urbanistyczno - Architektoniczne
w Jarocinie

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Regina Skiba
nr upr. urbanistycznych 184/87

mgr Anna Kania
mgr Sylwia Kubacka
mgr Maria Mikołajczyk
Dorota Błaszczyk
stud. Joanna Skiba

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

II. STRATEGICZNE CELE I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

1. Poziom krajowy
2. Poziom makroregionalny
3. Programy zadań rządowych
4. Programy rozwojowe podmiotów gospodarczych o charakterze użyteczności publicznej o zasięgu ponadlokalnym
5. Regulacje prawne i przepisy szczegółowe
6. Powiązanie studium gminy z polityką przestrzenną państwa

III. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY CZERMIN

1. Cele związane z utrzymaniem stanu
2. Cele ukierunkowane na poprawę funkcjonowania
3. Cele związane z otwarciem na przyszłość

IV. KIERUNKI I ZASADY POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

1. Polityka ekologiczna
   1.1. Obszary wysokich standardów ochrony środowiska i sposobów zagospodarowania terenów
   1.2. Obszary ograniczeń zagospodarowania przestrzennego
   1.3. Obszary zakłóceń równowagi ekologicznej

2. Polityka społeczna
   2.1. W systemie osadniczym
   2.2. W zakresie demografii
   2.3. W dziedzinie mieszkalnictwa
   2.4. W oświacie
   2.5. W ochronie zdrowia
   2.6. W dziedzinie kultury
   2.7. W zakresie turystyki, wypoczynku i sportu

3. Polityka związana z ochroną dóbr kulturowych

4. Polityka rozwoju gospodarki
   4.1. Przemysł
   4.2. Rolnictwo

5. Polityka w sferze infrastruktury technicznej
   5.1. Komunikacja
   5.2. Gospodarka wodno – ściekowa
   5.3. System energetyczny
   5.4. System telekomunikacyjny
   5.5. Gazownictwo
   5.6. Ciepłownictwo
   5.7. Gospodarka odpadami

V. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA - STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Strefa „A"
   1.1. Ustalenia
2. Strefa „B"
   2.1. Ustalenia
3. Strefa „C"
   3.1. Ustalenia
4. Strefa „D"
   4.1. Ustalenia
5. Strefa „E"
   5.1. Ustalenia

VI. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA M.P.Z.P.

1. Obszary, dla których sporządzenie m.p.z.p. jest obowiązkowe
2. Obszary, dla których proponuje się opracowanie m.p.z.p.

VII. WNIOSKI DO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

I. Wstęp

I. WSTĘP

Polityka przestrzenna formułowana w „studium" odnosi się zarówno do dalekich, jak i bliskich horyzontów czasowych. Pokazuje drogę prowadzącą do celów osiąganych w dalszej przyszłości, a na tym tle sposoby, środki i instrumenty możliwe do zastosowania w najbliższym czasie i cele realnie osiągalne w tym okresie.
Uchwalone „studium" nie ma określonego terminu ważności. Z charakteru jego ustaleń wynika, że raz sporządzone studium aktualizowane w miarę potrzeby w niezbędnym zakresie, funkcjonować powinno przez długi okres czasu.
Stabilność ustaleń „studium" jako podstawy sporządzania planów miejscowych jest jednym z podstawowych warunków osiągania pozytywnych efektów w kształtowaniu ładu przestrzennego i ochronie środowiska.
Rozważania przeprowadzone w ramach „studium" nie mogą zastąpić opracowania szerszego, jakim jest „Program gospodarczego rozwoju gminy", w którym to programie powinno nastąpić sprecyzowanie szczegółowych zadań , a także określenie potrzebnych oraz realnie osiągalnych środków i sposobów realizacji tych zadań. Chociaż pewnych ele mentów strategii rozwoju gminy nie można w „studium" pominąć.

Kierunki polityki przedstawione zostały w sposób graficzny na planszy pt. „Gmina Czermin - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - Kierunki zagospodarowania przestrzennego - Strefy polityki przestrzennej" w skali 1 : 20 000 stanowiącej załącznik Nr 4 do uchwały Nr XVI/130/2001 Rady Gminy Czermin z dnia 30.04.2001r. .

II. Strategiczne cele i kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego

II. STRATEGICZNE CELE I KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA

1. POZIOM KRAJOWY

Cele nadrzędne gospodarowania przestrzenią stanowią rozwinięcie celów rozwoju społeczno – gospodarczego. Nawiązują do cech i walorów przestrzeni, zapewniają możliwość formułowania podstawowych kryteriów waloryzacji przestrzeni i budowy struktur przestrzennych zgodnych z celami rozwoju społeczno – gospodarczego, ochrony środowiska i obronności.
Według opracowania „Polska 2000 Plus" z lipca 1997 r. wyartykułowane zostały następujące *cele strategiczne* rozwoju kraju (później uzupełnione):

a) kształtowanie mechanizmów generujących efektywny rozwój społeczno – gospodarczych,
b) ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego (ekorozwój),
c) poprawa standardu cywilizacyjnego społeczeństwa (jakość życia),
d) ochrona dziedzictwa kulturalnego narodu,
e) podnoszenie zdolności obronnej państwa

2. POZIOM MAKROREGIONALNY

Wiodącym celem strategicznym jest zapewnienie trwałego, dynamicznego i zrównoważonego rozwoju w oparciu o efektywne wykorzystanie własnych zasobów oraz walorów położenia tranzytowego i sąsiedztwa Unii Europejskiej.

3. PROGRAMY ZADAŃ RZĄDOWYCH

Programy te zawierają zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Stanowią instrument polityki przestrzennej państwa jako możliwość włączenia w drodze negocjacji do m.p.z.p. gmin.
Aktualnie nie ma programów rządowych, krajowych czy wojewódzkich, które spełniałyby wszystkie wymogi ustawowe.
Opracowane zostały jedynie programy o charakterze programów rządowych zawierające przede wszystkim cele i kierunki polityki przestrzennej i gospodarczej państwa bez określenia źródeł ich finansowania. Stanowią one jednak podstawę do negocjacji w sprawie umieszczenia ich w studiach gminnych i m.p.z.p. gmin.
Są to między innymi:
„Krajowy program zwiększania lesistości"
„Program rozwoju rolnictwa"
„Program rozwoju średnich i małych przedsiębiorstw"
„Program budowy autostrad"

4. PROGRAMY ROZWOJOWE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH O CHARAKTERZE UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ O ZASIĘGU PONADLOKALNYM

a) Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich
(U.W. w Kaliszu - Wydział RiGŻ),

b) Projekt przekształceń własnościowych na 1997 r.
(U.W. w Kaliszu - Wydział GiPW),

c) Program realizacyjny na lata 1997 – 2000 dotyczący rynku pracy
(WUP w Kaliszu),

d) Program działań w zakresie dróg krajowych z terenu woj. kaliskiego oraz dostosowanie sieci drogowej do europejskich norm obciążeniowych
(D.O.D.P w Poznaniu),

e) Zestawienie przedsięwzięć elektroenergetycznych planowanych do realizacji w latach 1997 – 2000 z perspektywą po 2000 roku
(Energetyka Kaliska S.A.),

f) Zamierzenia dotyczące rozwoju gazyfikacji woj. kaliskiego w latach 1997 – 2000 i po roku 2000
(PGNiG Warszawa, WOZG w Poznaniu),

g) Kierunki działania Zakładu Telekomunikacji TP S.A. w Kaliszu,

h) Informacja o prowadzonych i planowanych działaniach na terenie woj. kaliskiego przez ZDOKP
(Zachodnia Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych),

i) Działania i przedsięwzięcia podejmowane przez RZGW w Poznaniu do roku 2000
(Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu),

j) Program realizacyjny „Kierunków rozwoju woj. kaliskiego na lata 1997 – 2000 i po roku 2000" w zakresie:
- gospodarka wodna,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniem,
- ochrona powierzchni ziemi przed odpadami,
- ochrona atmosfery,
- leśnictwo,
(U.W. w Kaliszu – Wydział Ochrony Środowiska),

k) Kierunki rozwoju woj. kaliskiego na lata 1996 – 2000 r. w zakresie oświaty
(Kurator Oświaty w Kaliszu),

l) Koncepcja rozwoju szkolnictwa wyższego
(Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk),

m) Program realizacyjny w zakresie ochrony zdrowia na lata 1997 – 2000
(U.W. w Kaliszu – Wydział Zdrowia),

n) „Kierunki rozwoju woj. kaliskiego" – program realizacyjny w zakresie pomocy społecznej
(Woj. Zespół Pomocy Społecznej w Kaliszu),
o) „Kierunki rozwoju woj. kaliskiego" – program w zakresie kultury, sportu i turystyki
(U.W. w Kaliszu – Wydział K,S i T)

Oczywiście w związku ze zmianami administracyjnymi i likwidacją woj. kaliskiego oraz wprowadzanymi reformami m. in. w służbie zdrowia, oświacie programy te będą modyfikowane i dostosowywane do nowego podziału administracyjnego, tym niemniej część z nich może być wykorzystana po wprowadzeniu odpowiednich korekt.

5. REGULACJE PRAWNE I PRZEPISY SZCZEGÓLNE.

Podstawowe przepisy prawne mające wpływ na opracowanie studium gminy:

a) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15 z 1999 r., poz. 139 – jednolity tekst; zmiana (Dz. U. Nr 111 z 1999 r., poz. 1279),

b) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami),

c) Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196 z późniejszymi zmianami),

d) Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114 z 1991 r., poz. 492 z późniejszymi zmianami),

e) Ustawa z dnia 24 października 1974 r. – prawo wodne (Dz. U. Nr 38 z 1974 r., poz. 230 z późniejszymi zmianami),

f) Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101 z 1991 r., poz. 444 z późniejszymi zmianami),

g) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16 z 1995 r., poz. 78 z późniejszymi zmianami),

h) Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury (Dz. U. Nr 98 z 1999 r., poz. 1150 – jednolity tekst),

i) Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592 z późniejszymi zmianami),

j) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27 z

późniejszymi zmianami),

k) Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. Nr 47 z 1972 r., poz. 298 z późniejszymi zmianami),

l) Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14 z 1985 r., poz 60 z późniejszymi zmianami),

m) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54 z 1997 r., poz. 348 z późniejszymi zmianami) – w przygotowaniu nowe.

6. POWIĄZANIE STUDIUM GMINY Z POLITYKĄ PRZESTRZENNĄ PAŃSTWA.

W opracowanym „studium" gminy Czermin uwzględnione zostały uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze byłego woj. kaliskiego oraz na obszarze województwa wielkopolskiego.
Jako zasadę przyjęto rozwój zrównoważony będący wynikiem uwzględnienia uwarunkowań przyrodniczych w sterowaniu rozwojem społeczno – gospodarczym i zagospodarowaniem przestrzennym, co odpowiada celowi strategicznemu na poziomie krajowym (rozdz. II, pkt 1b niniejszego opracowania i pkt 2 na poziomie wojewódzkim (rozdz. II, pkt 1a,c,d niniejszego opracowania).
W studium zawarte są również zagadnienia znajdujące się w programach o charakterze rządowym, m. in. proponowane dolesienia na terenie gminy realizują „Krajowy program zwiększania lesistości", a tereny ofertowe pod aktywizację gospodarczą są jednym z elementów realizacji „Programu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw" (rozdz. II, pkt 3 niniejszego opracowania).
Wiele elementów znajdujących się w programach rozwojowych dotyczących obszaru byłego województwa wprowadzono i uwzględniono w „studium" gminnym, m. in. :

- zlewnia wód szczególnie chronionych (rzeki Prosny),
- obszar występowania głównego zbiornika wód podziemnych piętra czwartorzędowego („Zbiornik rzeki Prosny" – GZWP) objęty ochroną jako struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony (OWO),
- obszary występowania surowców naturalnych (kruszywa),
- obszar zasobowy wód czwartorzędowych „Chocz – Lisewo" (we wchodniej części gminy),
- projektowane obejście drogowe w ciągu drogi powiatowej Nr 102 relacji Pleszew – Grab,
- projektowane korekty pozostałych dróg powiatowych,
- zagrożenia powodziowe,
- międzygminne ścieżki rowerowe,
- propozycje rozwiązania gospodarki wodno – ściekowej,
- proponowane usprawnienia w gospodarce odpadami,

- ochrona terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zmianą użytkowania,
- projektowane strefy ochrony konserwatorskiej,
- strefy potencjalnej eksploracji archeologicznej.

III. Cele rozwoju przestrzennego Gminy Czermin

III. CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY CZERMIN

Cel nadrzędny - poprawa jakości życia mieszkańców przy zachowaniu optymalnego sta nu środowiska przyrodniczego w myśl zasady rozwoju zrównoważonego - ekorozwoju zgodnego z naturalnymi uwarunkowaniami przyrodniczymi.

1. CELE ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM STANU:

   a) pełna ochrona wartości przyrodniczych,
   b) ochrona dziedzictwa kulturowego

2. CELE UKIERUNKOWANE NA POPRAWĘ FUNKCJONOWANIA:

   a) poprawa jakości życia mieszkańców,
   b) eliminacja czynników zagrażających i dewaloryzujących środowisko przyrodnicze,
   c) restrukturyzacja układów funkcjonalno – przestrzennych,
   d) modernizacja i rozbudowa systemu komunikacyjnego (drogi powiatowe i zbiorcze wzdłuż trasy krajowej),
   e) modernizacja i rozbudowa pozostałych systemów infrastruktury technicznej,
   f) kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających bezpieczeństwo i ochronę mieszkańców w przypadku lokalnych awarii i klęsk żywiołowych

3. CELE ZWIĄZANE Z OTWARCIEM NA PRZYSZŁOŚĆ:

   a) wykorzystanie istniejących rezerw (m. in. surowcowych, zasobów siły roboczej, intelektualnych, terenowych),
   b) tworzenie konkurencyjnych warunków dla ściągnięcia potencjalnych inwestorów,
   c) dążenie do rozwoju funkcji turystyczno – rekreacyjnej (w tym agroturystyki) w re jonach : Broniszewice, Żegocin i Żbiki oraz do rozwoju turystyki tranzytowej (wieś Grab),
   d) zwiększenie działań promocyjnych,
   e) zabezpieczenie terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną pod aktywizację gospodarczą, w tym rozwój przemysłu rolno – spożywczego oraz pod usługi turystyczno-rekreacyjne i zabudowę letniskową.

IV. Kierunki i zasady polityki przestrzennej w gminie

IV. KIERUNKI I ZASADY POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE.

1. POLITYKA EKOLOGICZNA

Odnosi się do systemowych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej objętych ochroną prawną lub postulowanych do ochrony oraz obszarów konfliktowych i zagrożonych.

1.1. OBSZARY WYSOKICH STANDARDÓW OCHRONY ŚRODOWISKA I SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

a) *POLITYKA EKOROZWOJU*

- tworzenie systemu Obszarów Chronionego Krajobrazu w powiązaniu z istniejącymi na terenie gmin ościennych (Dolina rzeki Prosny),
- ustanowienie pomników przyrody oraz użytków ekologicznych podlegających ochronie prawnej na zasadach ujętych w ustawie o ochronie przyrody (we wsiach: Broniszewice, Czermin, Grab, Łęg, Wieczyn, Żegocin),
- zachowanie parków podworskich podlegających ochronie konserwatorskiej i wyłączenie ich z zagospodarowania kubaturowego (Grab, Wieczyn, Broniszewice, Czermin, Mamoty, Skrzypnia, Psienie Ostrów, Pieruszyce) oraz rewitalizacja parku w Łęgu i w Pieruchach,
- ochrona istniejących enklaw leśnych bez względu na stan władania, wartość przyrodniczą, stan sanitarny oraz rangę ochrony (głównie w strefie B i D w części środkowej i północno-zachodniej gminy, ale również w strefie C i E w części południowo-wschodniej i południowo-zachodniej gminy),
- ochrona ekosystemów łąkowych (w części wschodniej gminy),
- promocja rolnictwa ekologicznego opartego na biologicznych metodach podnoszenia efektywności gospodarstw (zwłaszcza w strefie A i C),
- wyznaczenie ciągów ekologicznych o znaczeniu lokalnym i uzupełniających.

1.2. OBSZARY OGRANICZEŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

a) *POLITYKA TWORZENIA WARUNKÓW DO ROZWOJU EKOLOGICZNIE UWARUNKOWANEGO*

- doliny rzeki Prosny, Kanału Wieczyńskiego i Grodziskiego, Grabówki i Garbacza objęte ochroną jako korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym (Prosna) i lokalnym wyłączone z zabudowy,
- pozostałe dolinki boczne cieków jako korytarze ekologiczne uzupełniające

(wyłączone z zabudowy),
- ochrona wszystkich rowów i cieków melioracyjnych (podstawowych i szczegółowych) przed zainwestowaniem,
- tereny postulowane do objęcia ochroną prawną (proponowane użytki ekologiczne – bagienko w lesie we wsi Żbiki),
- utrzymanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,

b) *POLITYKA OCHRONY WÓD, GLEB, ATMOSFERY I OCHRONY PRZED HAŁASEM*

- ochrona głównego zbiornika wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Zbiornik rzeki Prosny" jako struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony (OWO),
- ochrona czwartorzędowego obszaru zasobowego wód podziemnych „Chocz-Lisewo" (wschodnia część gminy),
- tereny źródliskowe cieków proponowane do objęcia ochroną,
- zachowanie określonych przepisami szczególnymi stref ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wodnych,
- likwidacja zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych poprzez realizację oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji,
- likwidacja nieszczelnych szamb oraz budowa przydomowych oczyszczalni w rozproszonych gospodarstwach indywidualnych,
- włączenie gminy w wojewódzki system monitoringu wód podziemnych,
- zachowanie środków ostrożności w rejonach występowania płytkiego poziomu wód gruntowych oraz ujęć wodnych,
- ochrona terenów gleb o wysokich klasach bonitacyjnych zgodnie z przepisami szczególnymi (głównie w części wschodniej i południowo-zachodniej gminy oprócz terenów przeznaczonych pod zainwestowanie),
- wyłączenie z zabudowy i ochrona gleb pochodzenia organicznego na podstawie przepisów szczególnych (zwłaszcza w części południowej i zachodniej gminy),
- zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz przydrożnych jako stabilizatorów ekologicznych,
- przeznaczenie gleb niskich klas bonitacyjnych na cele leśne,
- wapnowanie jako proces naprawy gleb,
- ochrona powietrza atmosferycznego poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń z lokalnych kotłowni (przechodzenie na czyste nośniki energii cieplnej - gaz, energia elektryczna, słoneczna, olej opałowy),
- zapewnienie standardów akustycznych określonych przepisami szczególnymi dla poszczególnych kategorii terenów,
- opracowanie i wdrożenie lokalnego monitoringu zanieczyszczeń powietrza dla całego obszaru gminy,

c) *POLITYKA PODNOSZENIA POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO*

- podniesienie lesistości gminy poprzez proponowane dolesienia (na obszarze całej gminy na słabych glebach),
- uzupełnianie i wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (na obszarze całej gminy),
- przebudowa drzewostanów leśnych zgodnie z naturalnymi siedliskami,
- rekultywacja nieużytków i wyrobisk poeksploatacyjnych – zalesianie, tworzenie oczek wodnych, stawów rybnych itp.),
- renaturalizacja cieków wodnych (odbudowa jazów, zastawek itp.),
- ustanawianie następujących form ochrony przyrody: pomników przyrody (we wsiach: Czermin, Łęg, Wieczyn, Żegocin, Broniszewice, Grab), stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych (wieś Żbiki) służących wzbogaceniu krajobrazu,
- stworzenie sieci lokalnych ciągów ekologicznych wzdłuż rzek i cieków,

1.3. OBSZARY ZAKŁÓCEŃ RÓWNOWAGI EKOLOGICZNEJ

a) *POLITYKA REWALORYZACYJNA*

- rewitalizacja parków podworskich znajdujących się w miejscowościach wymienionych w punkcie 1.1. a),
- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych (Psienie Ostrów, Strzydzew, Pieruszyce) m. in. na stawy rybne, zalesianie itp.,
- likwidacja nielegalnych składowisk odpadów oraz niekoncesjonowanych złóż surowców naturalnych,
- rewitalizacja zadrzewień śródpolnych i przydrożnych.

2. POLITYKA SPOŁECZNA

Podstawą polityki społecznej oraz określania standardów poprawiających jakość życia mieszkańców jest normowanie poziomu życia na terenie gminy w szerokim zakresie uwzględniającym potrzeby bytowe i ogólnorozwojowe społeczności o charakterze pub licznym.

2.1. *W SYSTEMIE OSADNICZYM*

- wykorzystanie szansy wynikającej z położenia gminy w paśmie wzmożonej aktywności społeczno – gospodarczej (strefa A, B) na linii Jarocin – Gizałki- Konin związanym z drogą wojewódzką Nr 443,

- wyposażenie wszystkich jednostek osadniczych w pełną infrastrukturę techniczną (przede wszystkim w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacyjne w pierwszej kolejności we wsiach : Czermin, Broniszewice, Żegocin), a w następnych etapach pozostałe miejscowości,
- nie dopuszczanie do realizacji zabudowy rozproszonej na terenie całego obszaru gminy z uwagi na ochronę gleb i koszty infrastruktury technicznej,
- eliminowanie czynników zanieczyszczających środowisko przyrodnicze (wody, gleby, atmosfery),
- zapewnienie lepszej dostępności do usług.

2.2. *W ZAKRESIE DEMOGRAFII*

- prowadzenie polityki proinwestycyjnej dla stworzenia nowych miejsc pracy, w tym dla kobiet, a tym samym ograniczenie skali bezrobocia w gminie.

2.3. *W DZIEDZINIE MIESZKALNICTWA*

- przygotowanie terenów pod zabudowę mieszkaniową wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną (przede wszystkim we wsi: Czermin, ale także w pozostałych miejscowościach),
- wspieranie remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych,
- zachowanie charakterystycznych dla obszarów wiejskich gabarytów i form zabudowy ,
- podnoszenie walorów architektonicznych zabudowy poprzez stosowanie: dachów stromych i różnorodnych detali architektonicznych wpływających na estetykę obiektów i otoczenia,
- budowa mieszkań komunalnych przeznaczonych dla uboższej części społeczności w gminie,
- zabezpieczenie większych zespołów mieszkaniowych w niezbędne urządzenia i usługi towarzyszące, tereny zieleni oraz garaże i miejsca parkingowe,
- wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, ekranów akustycznych od głównych ciągów komunikacyjnych, terenów aktywizacji gospodarczej itp.

2.4. *W OŚWIACIE*

- wprowadzenie z dniem 1 września 1999 r. reformy oświatowej (szkoły podstawowe 6-latki oraz gimnazjum w Czerminie),
- zastosowanie europejskich standardów dotyczących m. in. liczby uczniów na powierzchnię obiektu i powierzchnię terenu w zależności od kategorii oświatowej,
- doposażenie obiektów szkolnych w zespoły i obiekty sportowe i rekreacyjne (sale, boiska, baseny) oraz pracownie komputerowe,
- utworzenie schroniska młodzieżowego w okresie wakacji w obiektach szkolnych we wsiach: Czermin, Broniszewice, Grab, Żegocin.

2.5. *W OCHRONIE ZDROWIA I OPIECE SPOŁECZNEJ*

- podniesienie standardu świadczonych usług medycznych w zakresie ochrony podstawowej poprzez doposażenie w sprzęt i obsługę medyczną,
- włączenie się w przeprowadzenie reformy służby zdrowia,
- prowadzenie szerokiej akcji pomocy społecznej dla najuboższych mieszkańców gminy.

2.6. *W DZIEDZINIE KULTURY*

- utrzymanie obecnych standardów wyższych od przeciętnego dla byłego województwa kaliskiego w zakresie liczby woluminów/10 000 M, ale również zwiększenie ilości placówek bibliotecznych,
- propagowanie i popieranie działalności zespołów ludowych i imprez kulturalnych wykorzystując je również w promocji gminy,
- szukanie różnych form zwiększenia nakładów na działalność kulturalną (np. sponsoring, mecenat),
- rozwijanie różnych innych form działalności kulturalnej z wykorzystaniem istniejących obiektów (sal i świetlic),
- kontynuowanie i rozwijanie imprez ponadlokalnych i lokalnych.

2.7. *W ZAKRESIE TURYSTYKI, WYPOCZYNKU I SPORTU*

- wykorzystanie istniejącej wojewódzkiej drogi Nr 443 relacji Jarocin-Gizałki-Konin dla turystyki tranzytowej – np. organizacja MOP (miejsca odpoczynku podróżnych) we wsi Grab,
- zapewnienie wysokiego poziomu obsługi projektowanych międzygminnych ścieżek rowerowych,
- zabezpieczenie terenów wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną dla realizacji zabudowy letniskowej i bazy noclegowo – gaatronomicznej (w rejonie wsi Broniszewice, Żegocin, Żbiki),
- w oparciu o wolne powierzchnie mieszkalne na terenach wiejskich tworzyć warunki dla rozwoju „agroturystyki",
- rozbudowa i rozwijanie urządzeń sportowo-rekreacyjnych we wsiach, w których zlokalizowane są zbiorniki wodne (np. budowa basenów kąpielowych, różnego typu boisk i urządzeń sportowo-rekreacyjnych wraz z odpowiednim zapleczem).

3. POLITYKA ZWIĄZANA Z OCHRONĄ DÓBR KULTUROWYCH

- spełnienie wymagań ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego na podstawie przepisów szczególnych,
- zachowanie i dążenie do odtworzenia zabytkowych układów urbanistycznych wsi (Grab),
- utrzymanie dobrego stanu technicznego obiektów zabytkowych i wprowadzanie współczesnych funkcji nie kolidujących z ich charakterem,
- poprawa stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego, w tym jakości życia mieszkańców np. poprzez modernizacje czy przekształcenie tych zasobów oraz rehabilitację obszarów zdegradowanych,
- zachowanie rejonów eksploracji archeologicznej na terenie gminy oraz ochrona stanowisk archeologicznych,
- kształtowanie nowych wartości środowiska kulturowego w zakresie form zabudowy, elementów kompozycji układów przestrzennych czy atrakcyjności krajobrazu.

4. POLITYKA ROZWOJU GOSPODARKI

Rozwój gospodarczy gminy należy podporządkować polityce proekologicznej rozumianej jako rozwój zrównoważony zgodny z naturalnymi warunkami przyrodniczymi.

4.1. *PRZEMYSŁ*

- przygotowanie terenów przeznaczonych pod różnorodną działalność inwestycyjną wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną zwłaszcza w paśmie wzmożonej aktywności (strefa B),
- zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej dla projektowanych terenów (drogi zbiorcze wzdłuż trasy wojewódzkiej oraz rozwiązanie w miarę bezkolizyjnych węzłów),
- wprowadzanie tam, gdzie to konieczne pasm zieleni izolacyjnej od terenów mieszkalno – usługowych dla podniesienia jakości życia mieszkańców,
- promowanie terenów ofertowych pod inwestycje w kraju i za granicą,
- tworzenie wszelkiego typu zachęt i preferencji dla potencjalnych inwestorów (np. zwolnienia lub obniżenia podatkowe, karencje w podatkach od nieruchomości),
- wykorzystanie bazy surowcowej dla dalszego rozwoju przemysłu rolno – spożywczego i przetwórczego, metalowego i materiałów budowlanych,
- dążenie do realizacji zbiorników retencyjnych dla rozwoju gałęzi gospodarczej jaką jest turystyka.

4.2. ROLNICTWO

- wymaga przeprowadzenia restrukturyzacji polegającej na: lepszym wykorzystaniu potencjału ludzkiego, technicznego i środowiska przyrodniczego; zmniejszaniu kosztów produkcji i poprawa jakości produktów oraz dostosowanie struktury produkcji rolnej do potrzeb rynku,
- poprawienie struktury agrarnej gospodarstw rolnych – zwiększanie areału,
- rozwijanie rolnictwa ekologicznego i biologicznego,
- dokształcanie rolników również w dziedzinie marketingu i agrobiznesu,
- dążenie do zmniejszenia bezrobocia agrarnego poprzez tworzenie możliwości zatrudnienia w sferze produkcyjnej (nowe inwestycje), usługach turystyczno - rekreacyjnych, otoczeniu rolnictwa),
- podnoszenie standardu życia rolników stwarzając możliwości uzyskiwania dochodów z działalności pozarolniczej; pomoc w tworzeniu grup producentów rolnych; wyposażenie w infrastrukturę techniczną,
- rozwijanie przemysłu i przetwórstwa rolno – spożywczego i produkcji ogrodniczej,
- budowa zbiorników retencyjnych i wykorzystanie ich w melioracjach nawadniających.

5. POLITYKA W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Systemy infrastrukturalne powinny nie tylko zapewniać obsługę mieszkańców i przemysłu w gminie na odpowiednim poziomie, ale także dawać gminie możliwości rozwoju np. poprzez zwiększenie efektywności użytkowania terenów gminy (dozbrojenie terenów i zmniejszenie luk infrastrukturalnych) oraz atrakcyjności dla inwestorów.

5.1. KOMUNIKACJA

- budowa dróg zbiorczych wzdłuż trasy wojewódzkiej Nr 443 oraz rozwiązanie w miarę bezkolizyjnych węzłów komunikacyjnych dla podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników drogi,
- modernizacja i poprawa stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych,
- przestrzeganie linii zabudowy dla poszczególnych kategorii dróg zgodnie z przepisami szczególnymi,
- zapewnienie prawidłowej obsługi komunikacyjnej dla terenów rozwojowych,
- modernizacja przystanków komunikacji zbiorowej,
- wykorzystanie np. torowiska po kolejce wąskotorowej dla budowy ścieżki rowerowej.

5.2. GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

- zapewnienia ciągłości w dostawie wody do odbiorców (tworzenie obwodów scalonych),
- zachowanie stref ochrony sanitarnej bezpośredniej i pośredniej ujęć wodnych oraz zakaz lokalizacji obiektów w rejonie stref bezpośrednich oraz obiektów powodujących zanieczyszczenie gleb i wód w strefach pośrednich,
- realizacja zmodyfikowanych 3 programów kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków na terenie gminy Czermin jako zadania priorytetowego w gminie; w pierwszej kolejności w miejscowościach położonych w dolinie rzeki Prosny,
- w miejscowościach nie objętych grupowym systemem oczyszczania ścieków propagować budowę oczyszczalni indywidualnych albo dowożenie do oczyszczalni projektowanych,
- dążyć do koncentracji zabudowy dla obniżenia kosztów uzbrojenia terenu.

5.3. SYSTEM ENERGETYCZNY

- przeprowadzenie modernizacji i przebudowy istniejących sieci energetycznych poprzez eliminowanie sieci napowietrznych, a budowanie sieci kablowych,
- zapewnienie realizacji nowych obiektów i sieci energetycznych na terenach rozwojowych.

5.4. SYSTEM TELEKOMUNIKACYJNY

- przeprowadzenie dalszej modernizacji sieci telekomunikacyjnej w gminie (rozbudowa sieci światłowodowej i kablowej oraz centrali),
- poprawa standardu życia mieszkańców poprzez zwiększenie wskaźnika telefonizacji znacznie odbiegającego od wskaźnika dla byłego województwa kaliskiego,
- zachowanie określonego przepisami pasa komunikacji radiowej (zwłaszcza w zakresie gabarytów zabudowy).

5.5. GAZOWNICTWO

Preferowanym kierunkiem zużycia gazu ziemnego powinien być sektor komunalno – bytowy ze względu na wysoką efektywność użytkowania, komfort i ochronę środowiska.

- prowadzenie starań dla realizacji gazyfikacji gminy (z istniejącej stacji redukcyjnej w Broniszewicach),
- podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozprowadzenie gazu po terenie gminy,
- propagowanie wykorzystywania gazu ziemnego jako „czystego" czynnika grzew

czego, co wpłynie na ograniczenie emisji substancji szkodliwych z lokalnych kotłowni i poprawi stan środowiska przyrodniczego.

5.6. CIEPŁOWNICTWO

- preferowanie nowoczesnych źródeł wytwarzania energii cieplnej (gaz, energia elektryczna, słoneczna, paliwa płynne) zamiast konwencjonalnych paliw stałych (węgiel, miał, koks) zwłaszcza w terenach zabudowy zwartej, ale również na terenach projektowanej zabudowy letniskowej.

5.7. GOSPODARKA ODPADAMI

- zabezpieczenie terenu na wysypisku śmieci w gminie na kwaterę na odpady niebezpieczne oraz rezerwowanie terenu pod dalszą rozbudowę wysypiska lub zabezpieczenie wywozu do Kuślina gm. Nowy Tomyśl na wysypisko odpadów niebezpiecznych dla całego województwa wielkopolskiego,
- zmiany organizacyjne w utylizacji odpadów polegające na stosowaniu segregacji śmieci i odzysku surowców wtórnych – wyznaczenie we wszystkich miejscowoś ciach zbiorczych punktów odbioru odpadów (pojemniki na stłuczkę szklaną, two rzywa sztuczne, makulaturę, złom, szmaty itp.) i przekazywanie do firm zajmują cych się przerobem odpadów na surowce wtórne,
- stały monitoring w rejonie wysypiska śmieci po jego realizacji,
- rozwiązanie w ramach powiatu pleszewskiego lub powiatów ościennych sprawy usuwania i neutralizacji odpadów zwierzęcych i opakowań po środkach ochrony roślin (tzw. grzebowiska i mogielnika),
- opakowania po substancjach trujących (np. środkach ochrony roślin) użytkownicy są zobowiązani zwracać producentowi, sprzedawcy lub importerowi, którzy są ustawowo zobowiązani do ich przyjęcia (art. 18 ustawy o odpadach – Dz. U. Nr 96 z 1997 r., poz. 592).

V. Struktura funkcjonalno - przestrzenna
Strefy polityki przestrzennej

V. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA - STREFY POLITYKI PRZESTRZENNEJ.

Przyjmując jako kryterium przeważające funkcje oraz użytkowanie terenu wyodrębniono w gminie 5 stref funkcjonalno – przestrzennych:

1. STREFA „A" - rolno - łąkowa

Obejmuje następujące miejscowości: wieś Łęg oraz część wsi Grab, Wieczyn, Żegocin, Żbiki, Broniszewice.

1.1. *USTALENIA:*

a) wyłącza się z zabudowy korytarze i ciągi ekologiczne wzdłuż rzek i cieków,
b) zachować kompleksy leśne oraz wprowadzać zalesienia na gruntach najsłabszych dla podniesienia lesistości gminy,
c) niezbędne zachowanie i uzupełnienie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
d) utrzymać istniejące kompleksy łąkowe,
e) nie należy lokalizować inwestycji uciążliwych mogących spowodować zanie czyszczenie wód w związku z obszarami ochrony głównego zbiornika wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Zbiornik rzeki Prosny" – struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony (OWO) oraz ochroną obszaru zasobowego wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Chocz-Lisewo",
f) ograniczenie zabudowy na terenach potencjalnie zalewowych,
g) możliwa realizacja ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
h) na terenie strefy można realizować ciągi i urządzenia infrastruktury technicznej zgodnie z przepisami szczególnymi i warunkami technicznymi,
i) wyłączeniu z zabudowy podlegają przede wszystkim grunty rolne wysokiej bonitacji II-III oraz pochodzenia organicznego, a także klasy IV a zgodnie z przepisami szczególnymi z wyjątkiem przeznaczonych pod zainwestowanie (zabudowa plombowa, tereny bezpośrednio przyległe do istniejących zespołów zabudowy),
j) egzekwowanie wymagań ochrony zasobów wodnych w strefach ochronnych ujęć wodnych zgodnie z ustaleniami w pozwoleniach wodno-prawnych,
k) zachować zespoły, obiekty i parki podworskie objęte ochroną konserwatorską (np. w Łęgu),
l) dopuszczalna przebudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy usługowej, mieszkaniowej, zagrodowej znajdującej się w zabudowie zwartej i rozproszonej,
m) możliwe wprowadzanie funkcji pozarolniczych na terenach gospodarstw rolnych,
n) rozpropagowywać przechodzenie na nowoczesne nośniki energii cieplnej (paliwa płynne, gazowe, energią elektryczna, słoneczna itp.) dla poprawie-

nia czystości atmosfery,
o) konieczne rozwiązanie gospodarki ściekowej,
p) dla podniesienia standardu technicznego ciągów komunikacyjnych możliwa ich przebudowa,
r) należy zachować linie zabudowy od poszczególnych kategorii dróg zgodnie przepisami szczególnymi lub określone w m.p.z.p.,
s) utrzymać charakterystyczną dla poszczególnych miejscowości skalę zabudowy; zaleca się stosowanie dachów stromych.

2. STREFA „B „ - aktywizacji gospodarczej i osadnictwa

W skład strefy wchodzą następujące miejscowości: część wsi Grab, Wieczyn, Pieruszyce, Pieruchy.

2.1. *USTALENIA:*

a) zabezpieczyć rezerwy terenowe pod działalność gospodarczą zwłaszcza na terenie wsi Grab, Wieczyn i Żegocin,
b) tereny wymienione w punkcie „a" należy wyposażyć w pełną infrastrukturę techniczną,
c) zachować kompleksy leśne oraz wprowadzać dolesienia na najsłabszych glebach, co podniesie lesistość gminy,
d) niezbędne zachowanie i rewitalizacja zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych,
e) wyłączyć z zabudowy korytarze i ciągi ekologiczne wzdłuż rzek i cieków,
f) nie przeznaczanie pod zabudowę gruntów rolnych o wysokiej bonitacji II-III oraz IVa, jak również gruntów pochodzenia organicznego zgodnie z przepisami szczególnymi z wyjątkiem enklaw przeznaczonych pod zainwestowanie (m. in. zabudowa plombowa, grunty bezpośrednio przyległe do istniejących zespołów zabudowy),
g) należy zapobiegać tworzeniu zabudowy rozproszonej,
h) możliwa przebudowa i budowa ciągów komunikacyjnych, szlaków pieszych i ścieżek rowerowych,
i) wszystkie tereny rozwojowe wyposażyć w pełną infrastrukturę techniczną,
j) możliwość realizacji ciągów przesyłowych infrastruktury technicznej,
k) zachować standardy akustyczne określone w przepisach szczególnych dla poszczególnych rodzajów terenów,
l) konieczne zachowanie określonych przepisami szczególnymi lub m.p.z.p. linii zabudowy od poszczególnych kategorii dróg,
m) utrzymanie charakterystycznych dla poszczególnych miejscowości gabarytów zabudowy; generalnie stosować dachy strome dla podniesienia walorów krajobrazowych,

n) dla terenów objętych ochroną konserwatorską, terenów eksploatacji powierzchniowej i przeznaczanych na cele nierolnicze i nieleśne należy sporządzić m.p.z. p. obowiązkowo,
o) dopuszczalna eksploatacja powierzchniowa surowców naturalnych na zasadach określonych przepisami szczególnymi,
p) należy propagować nowoczesne nośniki energii cieplnej dla ochrony powietrza atmosferycznego,
r) możliwość wprowadzania funkcji pozarolniczych w istniejących gospodarstwach rolnych,
s) egzekwowanie wymagań ochrony zasobów wodnych w strefach ochronnych ujęć wodnych zgodnie z ustaleniami w pozwoleniach wodno-prawnych,
t) zabezpieczyć rezerwy terenowe pod urządzenia turystyczno-usługowe przy trasię wojewódzkiej nr 443 oraz pod drogi zbiorcze.

3. STREFA „C" - rolno-osadnicza

Strefa obejmuje następujące miejscowości: Strzydzew, Mamoty, Skrzypnia oraz część wsi Czermin, Pieruchy.

3.1. *USTALENIA:*

a) wyłącza się z zabudowy korytarze i ciągi ekologiczne wzdłuż rzek i cieków,
b) zachować istniejące kompleksy leśne oraz wprowadzać zalesienia na gruntach najsłabszych dla podniesienia lesistości gminy,
c) konieczność zachowania i rewitalizacji zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz parków podworskich,
d) nie przeznaczać pod zabudowę gruntów rolnych o wysokiej bonitacji II-III i IVa klasy, jak również gruntów pochodzenia organicznego zgodnie z przepisami szczególnymi z wyjątkiem obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie (np. zabudowa plombowa, grunty bezpośrednio przyległe do istniejących zespołów zabudowy),
e) możliwa realizacja zabudowy mieszkaniowej, usługowej i gospodarczej pod warunkiem prawidłowego rozwiązania gospodarki ściekowej (oczyszczalnie lokalne lub indywidualne),
f) utrzymać charakterystyczną dla gminy skalę zabudowy; zalecane stosowanie dachów stromych,
g) zachować linie zabudowy od poszczególnych kategorii dróg zgodne z przepisami szczególnymi lub określone w m.p.z.p.,
h) maksymalnie koncentrować zabudowę (w celu zmniejszenia kosztów realizacji infrastruktury technicznej i ochrony dobrych gleb),
i) dostosowanie ciągów komunikacyjnych do standardów technicznych obowiązujących dla danej kategorii drogi,

j) możliwa jest realizacja ścieżek rowerowych i pieszych,
k) eksploatację powierzchniową prowadzić za warunkach i zasadach określonych w przepisach szczególnych,
l) konieczność rekultywacji terenów poeksploatacyjnych (np. zalesianie, stawy itp.)
m) dopuszczalna realizacja ciągów i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym magistralnych na zasadach określonych w przepisach szczególnych,
n) dla poszczególnych rodzajów terenów należy zachować standardy akustyczne określone przepisami,
o) propagować nowoczesne nośniki energii cieplnej (np. paliwa płynne, gazowe, energia elektryczna, słoneczna itp.),
p) egzekwowanie ochrony zasobów wodnych w strefach ochronnych ujęć wodnych zgodnie z ustaleniami pozwoleń wodno-prawnych,
r) zachować zespoły, obiekty i parki podworskie objęte ochroną konserwatorską,
s) możliwe wprowadzanie funkcji pozarolniczych (w tym agroturystycznych) na terenach gospodarstw rolnych,
t) dopuszczalna przebudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy usługowej, mieszkaniowej, zagrodowej itp. znajdującej się w zabudowie zwartej i rozproszonej.

4. STREFA „D" - turystyczno-rekreacyjna

W skład strefy wchodzą następujące wsie: część wsi Żegocin, Żbiki, Broniszewice, Czermin.

4.1. *USTALENIA:*

a) wykorzystać istniejące warunki naturalne dla realizacji zbiorników wodnych w Broniszewicach i Żegocinie,
b) wprowadzić funkcję turystyczno-rekreacyjną oraz zabudowę letniskową w rejonach wymienionych w punkcie „a" zbiorników,
c) zachować istniejące ekosystemy leśne oraz wprowadzać dolesienia na najsłabszych glebach,
d) zachować i uzupełnić zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przydrożne,
e) wyłączeniu z zabudowy podlegają korytarze i ciągi ekologiczne wzdłuż rzek i cieków,
f) nie przeznaczać pod zabudowę gruntów rolnych o wysokiej bonitacji II-III i IVa klasy, jak również gruntów pochodzenia organicznego zgodnie z przepisami szczególnymi z wyjątkiem enklaw przeznaczonych pod zainwestowanie (np. zabudowa plombowa, grunty bezpośrednio przyległe do istniejących zespołów zabudowy),
g) zapobiegać tworzeniu zabudowy rozproszonej,
h) wszystkie tereny rozwojowe wyposażyć w pełną infrastrukturę techniczną,

i) możliwość realizacji ciągów przesyłowych infrastruktury technicznej zgodnie z warunkami technicznymi i przepisami szczególnymi,
j) dostosowanie ciągów komunikacyjnych do parametrów technicznych wymaganych dla poszczególnych kategorii dróg,
k) można realizować szlaki turystyki pieszej i rowerowej,
l) niezbędne zachowanie określonych przepisami szczególnymi lub m.p.z.p. linii zabudowy od poszczególnych kategorii dróg,
m) należy propagować nowoczesne nośniki energii cieplnej dla ochrony powietrza atmosferycznego,
n) możliwość tworzenia gospodarstw i usług agroturystycznych oraz wprowadzania innych funkcji pozarolniczych w istniejących gospodarstwach rolnych, tości atmosfery,
o) utrzymać charakterystyczną dla gminy skalę zabudowy oraz stosować dachy strome,
p) dla poszczególnych terenów zachować standardy akustyczne określone w przepisach szczególnych,
r) egzekwowanie wymagań ochrony zasobów wodnych w strefach ochronnych ujęć wodnych zgodnie z ustaleniami w pozwoleniach wodno-prawnych,
s) zachować zespoły, obiekty i parki podworskie objęte ochroną konserwatorską (np. w Grabiu, Żegocinie, Broniszewicach, Czerminie, Mamotach, Skrzypni),
t) dopuszczalna przebudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy usługowej, mieszkaniowej i zagrodowej itp. znajdujących się w zabudowie rozproszonej.

5. STREFA „E" - osadniczo - rolna

W skład tej strefy wchodzą następujące miejscowości: część wsi Czermin i Broniszewice.

5.1. *USTALENIA:*

a) możliwa realizacja zabudowy produkcyjnej, usługowej, mieszkaniowej pod warunkiem prawidłowego rozwiązania gospodarki ściekowej,
b) utrzymać charakterystyczną dla gminy skalę zabudowy; zaleca się stosowanie dachów stromych,
c) zachować obowiązujące linie zabudowy od poszczególnych kategorii dróg zgodnie z przepisami szczególnymi lub określone w m.p.z.p.,
d) dążyć do koncentracji zabudowy w celu ochrony gleb i zmniejszenia kosztów budowy infrastruktury technicznej,
e) z zabudowy wyłączać grunty rolne o wysokiej bonitacji II-III i IVa klasy oraz pochodzenia organicznego zgodnie z przepisami szczególnymi z wyjątkiem obszarów przeznaczonych pod zainwestowanie (m.in. zabudowa plombowa, tereny bezpośrednio przyległe do istniejących obszarów zabudowanych),

f) można realizować ciągi i urządzenia infrastruktury technicznej na podstawie warunków technicznych i odpowiednich przepisów,
g) dla poszczególnych obszarów należy zachować standardy akustyczne określone w przepisach szczególnych,
h) stwarzać warunki dla realizacji ścieżek rowerowych i pieszych (w tym szlaku pątniczego),
i) chronić przed zabudową korytarze i ciągi ekologiczne wzdłuż rzek i cieków,
j) zachować ekosystemy leśne oraz wprowadzać zalesienia na najsłabszych gruntach (podniesienie wskaźnika lesistości gminy),
k) konieczność zachowania i rewitalizacji zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz parków podworskich,
l) eksploatację powierzchniową należy prowadzić na warunkach i zasadach określonych w przepisach szczególnych,
m) zastosować wymogi ochrony zasobów wodnych w strefach ochronnych ujęć wodnych wynikające z udzielonych pozwoleń wodno-prawnych,
n) dla terenów objętych ochroną konserwatorską, eksploatacją powierzchniową i przeznaczanych na cele nierolnicze i nieleśne należy obowiązkowo sporządzić m.p.z.p.,
o) na terenach gospodarstw rolnych możliwe wprowadzanie funkcji pozarolniczych.

VI. Wytyczne do sporządzania m.p.z.p.

VI. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA M.P.Z.P.

1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE M.P.Z.P. JEST OBOWIĄZKOWE:

a) obszary eksploatacji surowców naturalnych

- obszary eksploatacji kruszyw, iłów i gliny,

b) obszary przewidziane pod realizację zadań służących ponadlokalnym celom publicznym:

- tereny pod budowę zbiorników retencyjnych,
- modernizacja drogi wojewódzkiej Nr 443,
- korekty dróg powiatowych,
- sieci infrastruktury technicznej magistralne (gazociągi w.c., linie energetyczne WN),
- międzygminne ścieżki rowerowe,

c) obszary określone w studium ze względu na istniejące uwarunkowania

- zespoły objęte ochroną konserwatorską i proponowane do objęcia,

d) obszary przewidziane pod skoncentrowane budownictwo jednorodzinne,

e) obszary terenów rolnych i leśnych, które zamierza się przeznaczyć na cele nierolnicze i nieleśne.

4. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WSKAZANE JEST OPRACOWANIE M.P.Z.P.:

a) obszary rozwojowe pod wszelką działalność inwestycyjną (mieszkaniową, usługową, działalność gospodarczą, rekreacyjno – sportową, letniskową itd.).

VII. Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego

VII. WNIOSKI DO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO.

1. Zabezpieczenie terenów przy drodze wojewódzkiej nr 443 relacji Jarocin – Gizałki - Konin dla realizacji miejsc odpoczynku podróżnych (MOP) oraz pod realizację dróg zbiorczych.

2. Uwzględnienie proponowanego obejścia drogowego miejscowości Czermin w ciągu drogi powiatowej Nr 102 Pleszew – Grab.

3. Wprowadzenie proponowanych korekt dróg powiatowych.

4. Ujęcie budowy zbiorników retencyjnych w Broniszewicach (rozbudowa) i Żegocinie.

5. Rozwiązanie w ramach powiatu pleszewskiego albo nawet w ramach powiatów ościennych sprawy gospodarki odpadami zwierzęcymi i niebezpiecznymi (tzw. grzebowiska i mogielniki); segregacja i budowa zakładu utylizacji śmieci i przerobu surowców wtórnych.

6. Wprowadzenie proponowanych stref ochrony konserwatorskiej dla zespołów zabytkowych i układów urbanistycznych.

7. Włączenie proponowanych korytarzy i ciągów ekologicznych w system wojewódzki i krajowy.

8. Zabezpieczenie korytarza ochronnego dla linii radiowej Chełmce – Żerków.

9. Uwzględnienie przebiegu w zachodniej części gminy gazociągu magistralnego DN 1000 Odolanów – Wydartowo.

10. Objęcie ochroną głównego zbiornika wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Zbiornik rzeki Prosny" jako struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony (OWO).

11. Ochrona obszaru zasobowego wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Chocz-Lisewo".

12. Objęcie ochroną proponowanych pomników przyrody (we wsiach: Czermin, Łęg, Wieczyn, Żegocin, Broniszewice i Grab).

13. Uwzględnienie proponowanego do objęcia ochroną prawną użytku ekologicznego na terenie wsi Żbiki.

14. Ujęcie terenów proponowanych pod eksploatację powierzchniową (m. in. kruszywa).

Zarząd Gminy Czermin

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZERMIN

Diagnoza stanu

Czermin, grudzień 1999 r.

Biuro Urbanistyczno - Architektoniczne
w Jarocinie

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Regina Skiba
nr upr. urbanistycznych 184/87

mgr Anna Kania
mgr Sylwia Kubacka
mgr Maria Mikołajczyk
Dorota Błaszczyk
stud. Joanna Skiba

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

1. Cel i zakres opracowania
   1.1. Problemowy
   1.2. Przestrzenny
2. Charakter studium
3. Podstawy opracowania
   3.1. Prawne
   3.2. Formalne
   3.3. Merytoryczne
4. Skład elaboratu

II. DIAGNOZA STANU

1. Położenie i wielkość gminy na tle regionu, województwa i gmin ościennych
2. Funkcje i powiązania z innymi ośrodkami
   2.1. Funkcje
   2.2. Powiązania z innymi ośrodkami
      2.2.1. Powiązania komunikacyjne
         a) Drogowe
         b) Kolejowe
         c) Rowerowe
      2.2.2. Powiązania infrastrukturalne
      2.2.3. Powiązania w sferze społecznej
      2.2.4. Powiązania w sferze przyrodniczej

A. SFERA EKOLOGICZNA

1. Wstęp
2. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego
   2.1. Morfologia
   2.2. Budowa geologiczna
   2.3. Klimat
   2.4. Wody powierzchniowe
   2.5. Wody podziemne
   2.6. Gleby
   2.7. Szata roślinna
      2.7.1. Ekosystemy leśne
      2.7.2. Ekosystemy nieleśne
   2.8. Chronione elementy przyrodnicze
   2.9. Świat zwierzęcy

B. SFERA SPOŁECZNA

1. Osadnictwo
   - 1.1. System osadniczy
   - 1.2. Funkcje jednostek osadniczych
2. Demografia
   - 2.1. Stan i struktura ludności
   - 2.2. Ruch naturalny ludności
     - 2.2.1. Urodzenia
     - 2.2.2. Zgony
     - 2.2.3. Ruch naturalny
     - 2.2.4. Zawarte małżeństwa
     - 2.2.5. Migracje ludności
3. Rynek pracy
   - 3.1. Zatrudnienie
   - 3.2. Bezrobocie
4. Gospodarka mieszkaniowa
   - 4.1. Zasoby mieszkaniowe
   - 4.2. Warunki mieszkaniowe
5. Obsługa ludności
   - 5.1. Administracja i banki
     - 5.1.1. Administracja samorządowa (gminna)
     - 5.1.2. Administracja samorządowa (powiatowa)
     - 5.1.3. Administracja specjalna
     - 5.1.4. Banki
   - 5.2. Ochrona zdrowia
   - 5.3. Oświata i wychowanie
     - 5.3.1. Przedszkola
     - 5.3.2. Szkoły podstawowe
     - 5.3.3. Gimnazja
   - 5.4. Kultura i religia
   - 5.5. Wyposażenie w usługi
   - 5.6. Patologia społeczna
   - 5.7. Współpraca z zagranicą
   - 5.8. Turystyka, wypoczynek, sport
6. Poziom jakości życia
   - 6.1. Przestrzenne zróżnicowanie poziomu życia ludności
     - 6.1.1. W zakresie pomocy społecznej
     - 6.1.2. W zakresie posiadanych samochodów osobowych
     - 6.1.3. W zakresie infrastruktury technicznej
7. Wskaźniki społeczno-demograficzne

C. SFERA KULTUROWA

1. Środowisko kulturowe – diagnoza stanu zachowania
   - 1.1. Osadnictwo pradziejowe
   - 1.2. Osadnictwo historyczne

2. Zabudowa zagrodowa
3. Wykaz obiektów zabytkowych
   3.1. Obiekty zabytkowe wpisane w rejestr zabytków
   3.2. Obiekty figurujące w spisie zabytkowego budownictwa

D. SFERA GOSPODARCZA

1. Przemysł i rzemiosło produkcyjno – usługowe
2. Rolnictwo
   2.1. Ogólna charakterystyka rolnictwa
   2.2. Ocena warunków przyrodniczych
      a) Rzeźba terenu
      b) Warunki klimatyczne
      c) Warunki wodne
   2.3. Gleby i ich rolnicza przydatność
      a) Typy i podtypy gleb
      b) Gatunki gleb
      c) Właściwości agrofizyczne gleb
      d) Właściwości agrochemiczne gleb
   2.4. Bonitacja i kompleksy rolniczej przydatności gleb
   2.5. Struktura władania użytkami rolnymi
   2.6. Kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej
   2.7. Przemysł rolny i obsługa rolnictwa
   2.8. Infrastruktura techniczna w rolnictwie
   2.9. Stopień wyposażenia w sprzęt rolniczy

E. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Komunikacja
   1.1. Układ drogowy
      a) Drogi krajowe
      b) Drogi wojewódzkie
      c) Drogi gminne
   1.2. Układ kolejowy
   1.3. Komunikacja zbiorowa
   1.4. Obiekty i placówki zaplecza technicznego motoryzacji
2. Gospodarka wodna
   2.1. Warunki wodne
   2.2. Zaopatrzenie w wodę
      2.2.1. Wodociągi grupowe
      2.2.2. Wodociągi zakładowe
3. Gospodarka ściekowa
   3.1. Oczyszczalnie ścieków
   3.2. Ścieki hodowlane
4. Energetyka
5. Telekomunikacja

6. Gazownictwo
7. Ciepłownictwo
8. Gospodarka odpadami

F. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU

1. W sferze ekologicznej
4. W sferze społecznej
5. W sferze kulturowej
6. W sferze gospodarczej
   6.1. Przemysł i rzemiosło
   6.2. Rolnictwo
7. W sferze infrastruktury technicznej
   7.1. Komunikacja
   7.2. Gospodarka wodna i ściekowa
   7.3. Energetyka
   7.4. Telekomunikacja
   7.5. Gazownictwo
   7.6. Ciepłownictwo
   7.7. Gospodarka odpadami

G. WYKAZ MATERIAŁÓW

1. Wykaz map
2. Wykaz mapek

1. WSTĘP

I. WSTĘP

1. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

1.1. Problemowy

Głównym celem opracowania „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czermin" jest ustalenie kierunków polityki przestrzennej państwa realizowanej przez władze samorządowe na obszarze gminy Czermin (zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym – Dz. U. Nr 15/99, poz. 139 – jednolity tekst z późniejszą zmianą) uwzględniając uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
- stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- prawa własności gruntu
- jakości życia mieszkańców
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Rozeznanie i sprecyzowanie uwarunkowań służy określeniu celów i kierunków realizacji przestrzennej dotyczących przede wszystkim:

- obszarów objętych lub wskazanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- lokalnych wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów przeznaczonych do zainwestowania i do rehabilitacji,
- kierunków rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, a także tereny do wytyczenia ścieżek rowerowych,
- obszarów, dla których należy wykonać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- obszarów przewidzianych do realizacji zadań wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa, powiatu i gminy.

Uchwalone przez Radę Gminy Czermin „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czermin" stanowi podstawę działalności Zarządu Gminy m. in. w zakresie:

- sporządzania programów rozwoju gospodarczego,
- sporządzania programów inwestycji publicznych dla zadań własnych gminy,
- pozyskiwania gruntów do zasobów,
- negocjacji w sprawie realizacji zadań rządowych na terenie gminy,
- sporządzania programów działań wspólnych z zakresu gospodarki przestrzennej realizowanych z ościennymi gminami,
- sporządzania i koordynacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.2. Przestrzenny

„Studium" opracowywane jest w granicach administracyjnych gminy Czermin.

2. CHARAKTER STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest jednym z instrumentów kształtowania polityki przestrzennej na terenie gminy.
Będzie funkcjonować razem z innymi opracowaniami sporządzanymi przez gminę, a mianowicie:

- miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (obligatoryjnie),
- strategią rozwoju gminy,
- programami społeczno – finansowymi,
- planami finansowymi (obligatoryjnie).

„Studium" zgodnie z art. 6, ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jednak jego ustalenia winny mieć charakter wiążący dla władz samorządowych, stanowiąc jednocześnie wskazanie dla kierunków działań podległych im jednostek organizacyjnych i powinno być materiałem informacyjno – postulatywnym dla organów administracji państwowej i podmiotów gospodarczych.

3. PODSTAWY OPRACOWANIA

3.1. Prawne

Podstawy prawne opracowania stanowią:

- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15/99, poz. 139 – jednolity tekst z późniejszą zmianą),
- uchwała Nr IV/42/99 Rady Gminy Czermin z dnia 11 marca 1999r. o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czermin.

3.2. Formalne

Podstawą formalną opracowania jest umowa Nr 01/99 z dnia 18.10.1999r. zawarta pomiędzy Zarządem Gminy Czermin reprezentowanym przez Wójta Gminy – pana Franciszka Jeziorańskiego i członka Zarządu Gminy – pana Kazimierza Sobczaka, a Biurem Urbanistyczno – Architektonicznym w Jarocinie reprezentowanym przez mgr inż. architekt Reginę Skiba.

3.3. Merytoryczne

- miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Czermin

zatwierdzony uchwałą Nr XX/86/87 Gminnej Rady Narodowej w Czerminie z dnia 30 marca 1987r. (ogłoszoną w Dz. Urzędowym Woj. kaliskiego Nr 8 , poz. 75 , z dnia 24.08.1987r.), zmienionego uchwałą Nr XXXIII/174/94 Gminnej Rady Narodowej w Czerminie z dnia 7 marca 1994r. (ogłoszoną w Dz. Urz. Woj. kaliskiego Nr 8 , poz. 59 z dnia 16 maja 1994r.).

- inwentaryzacja urbanistyczna gminy z 1999 r,.
- informacja ze „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa" dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czermin opracowana przez WBPP w Kaliszu w listopadzie 1997 r.,
- wnioski, postulaty i uwagi złożone przez urzędy, instytucje i organizacje,
- materiały statystyczne Urzędu Statystycznego w Kaliszu,
- materiały informacyjne z Urzędu Gminy w Czerminie oraz Starostwa Powiatowego w Pleszewie,
- mapy topograficzne w skali 1 : 25 000,
- mapy ewidencji gruntów w skali 1 : 5 000,
- mapy glebowo – rolnicze w skali 1 : 5 000 i 1 : 25 000.
- „Poradnik metodyczny" do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wydany przez Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast oraz Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej w Krakowie w 1998 r.

4. SKŁAD ELABORATU

Komplet opracowania planistycznego stanowią:

4.1. Tekst „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego złożony z 2 części:
- Uwarunkowania rozwoju (zał. Nr 1 do uchwały)
- Kierunki zagospodarowania i polityki przestrzennej (zał. Nr 2 do uchwały)

4.2. Załączniki graficzne w skali 1 : 20 000:
- Uwarunkowania rozwoju – zał. Nr 3 do uchwały
- Kierunki zagospodarowania i polityki przestrzennej – zał. Nr 4 do uchwały

4.3. Dokumentacja formalno – prawna

Uchwaleniu podlegają części „Uwarunkowania rozwoju" i „Kierunki zagospodarowania i polityki przestrzennej" (zał. Nr 1 i 2) wraz z załącznikami graficznymi Nr 3 i 4.

Uchwalone przez Radę Gminy „Studium" wyraża jej akceptację dla wypracowanych celów i kierunków działań przypisanych wyodrębnionym strefom.

II. DIAGNOZA STANU

II. DIAGNOZA STANU

1. POŁOŻENIE I WIELKOŚĆ GMINY NA TLE REGIONU, WOJEWÓDZTWA I POWIATU.

Gmina Czermin położona jest w północnej części byłego województwa kaliskiego i w południowo – wschodniej obecnego województwa wielkopolskiego (przedstawiają to mapki Nr 2 i 1).
W związku ze zmianami administracyjnymi w kraju i utworzeniem z dniem 1 stycznia 1999 r. nowych województw i powiatów gmina znalazła się w granicach administracyjnych województwa wielkopolskiego oraz jako jedna z 6-ciu gmin w powiecie pleszewskim (patrz mapki Nr 1 i Nr 3).
Obecnie gmina graniczy:
- od północy z gminami Żerków i Gizałki,
- od południa z gminą Pleszew,
- od wschodu z gminą Chocz,
- od zachodu z gminą Kotlin

Gminę Czermin na tle gmin ościennych obrazuje mapka Nr 4.

Powierzchnia gminy Czermin wynosi 98 km^2, co stanowi 1,5 % obszaru województwa kaliskiego i należy do grupy gmin obszarowo średnich w województwie i jest jedną z najmniejszych gmin (5 miejsce) w powiecie pleszewskim (14,0 % obszaru powiatu).
Gminę tworzy 12 wsi sołeckich: Broniszewice, Czermin, Grab, Łęg, Mamoty, Pieruchy, Pieruszyce, Skrzypnia, Strzydzew, Wieczyn, Żbiki, Żegocin, a ogółem jest 14 miejscowości.
W gminie zamieszkuje ogółem 4847 mieszkańców (stan na 31.12.1997 r.) plasując gminę na 32 pozycji wśród gmin wiejskich w byłym woj. kaliskim, co stanowi 0,7 % ogółu mieszkańców województwa. Pod względem ilości mieszkańców gmina Czermin jest jedną z najmniejszych w powiecie pleszewskim.
Średnia gęstość zaludnienia wynosi 50 osób/km^2, przy czym dla województwa kaliskiego i gmin ościennych, które weszły w skład powiatu pleszewskiego, średnia kształtuje się następująco:

- województwo (gminy wiejskie) - 61 osób/km^2
- gmina Chocz - 67 osób/km^2
- gmina Dobrzyca - 71 osób/km^2
- gmina Gizałki - 43 osoby/km^2
- gmina Gołuchów - 72 osoby/km^2
- gmina Pleszew - 69 osób/km^2

Gmina leży przy drodze powiatowej Nr 102 relacji Pleszew – Grab, gdzie łączy się z drogą wojewódzką Nr 443 relacji Jarocin – Konin, natomiast w odległości około 10 km w Pleszewie łączy się z drogą krajową Nr 42 relacji Poznań – Kalisz – Łódź. Przez gminę nie przebiega trasa kolejowa.

2. FUNKCJE I POWIĄZANIA Z INNYMI OŚRODKAMI

2.1. Funkcje

Obecnie dominującą funkcję w gminie pełni rolnictwo i jego obsługa oraz funkcja administracyjna (siedziba władz samorządowych).

2.2. Powiązania z innymi ośrodkami

2.2.1. Powiązania komunikacyjne

a) **Drogowe**
Przez teren gminy Czermin przebiega droga wojewódzka Nr 443 relacji Jarocin – Konin. Ponadto gmina jest powiązana z innymi gminami ościennymi drogami powiatowymi oraz gminnymi,

b) **Kolejowe**
Przez teren gminy nie przebiega żadna trasa kolejowa.

c) **Rowerowe**
Projektowana Transwojewódzka Ścieżka Rowerowa nie przebiega przez gminę lecz przez gminy ościenne – Gołuchów, Pleszew. Należało by wytrasować ścieżkę rowerową międzygminną i połączyć ją ze ścieżką transwojewódzką.

2.2.2. Powiązania infrastrukturalne

Gmina posiada powiązania z sąsiednimi gminami w zakresie sieci energetycznych średniego napięcia SN 15 kV – z wszystkimi gminami ościennymi: Chocz, Gizałki, Żerków, Kotlin, Pleszew. Linie przesyłowe WN 110 kV przebiegają przez gminy sąsiednie: m.in. Gizałki, Kotlin, Pleszew.
Przez gminę przebiega linia radiowa z południowego-wschodu na północny zachód relacji Kalisz – Żerków.
W zakresie telekomunikacji istnieje powiązanie linią światłowodową z Pleszewem. Na terenie gminy planowana jest również linia światłowodowa relacji Grab – Pieruszyce – Wieczyn - Żegocin – Żbiki – Broniszewice.
Wzdłuż zachodniej granicy gminy przebiega planowany gazociąg magistralny wysokiego ciśnienia z Odolanowa do Wydartowa oraz realizowany obecnie gazociąg DN 200/150 z Pleszewa kończący się stacją redukcyjną I^0 zlokalizowaną na terenie wsi Broniszewice.
Nie ma powiązań z gminami ościennymi w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
Nie ma też współdziałania z gminami ościennymi w zakresie gospodarki odpadami. Gmina posiada własne wysypisko śmieci we wsi Pieruchy.

2.2.3. Powiązania w sferze społecznej

Powiązania takie istnieją w zakresie oświaty (szkolnictwo średnie) przede wszystkim z ośrodkiem miejskim w Pleszewie oraz w mniejszym stopniu z ośrodkami miejskimi w Jarocinie, Ostrowie Wlkp i Kaliszu.

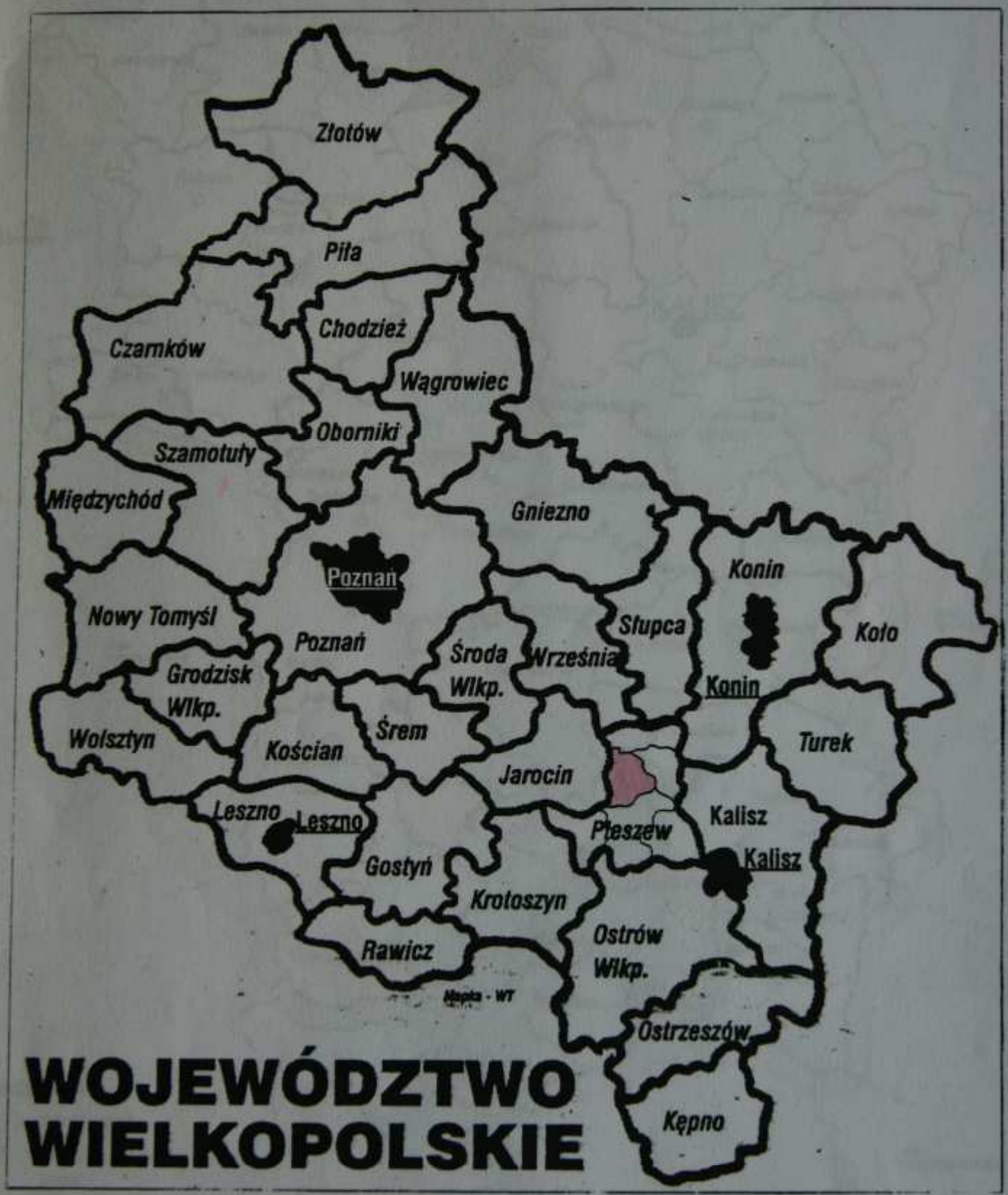
Również w dziedzinie służby zdrowia specjalistycznej (szpitale, specjaliści) występują ciążenia głównie do Pleszewa oraz mniejsze do Jarocina, Ostrowa Wlkp i Kalisza.
W sferze administracji i samorządowej (powiat) oraz administracji specjalnej (m. in. Urząd Skarbowy, Powiatowa Komenda Policji, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej) mieszkańcy gminy Czermin są również przez te jednostki zlokalizowane w Pleszewie obsługiwani.

2.2.4. Powiązania w sferze przyrodniczej

Gmina położona jest w głównej zlewni rzeki Prosny oraz częściowo w zlewni rzeki Lutyni. Ważniejsze dopływy Prosny na terenie gminy to: Grabówka, Garbacz, Kanał Wieczyński i Kanał Grodziski.
W/w wymienione rzeki należące do zlewni cząstkowych stanowią naturalne powiązania ekologiczne z sąsiednimi gminami – doliny rzeczne jako ciągi ekologiczne o znaczeniu regionalnym. Natomiast dolinki cieków szczegółowych przepływających przez gminę stanowią ciągi ekologiczne o znaczeniu lokalnym. Dolina rzeki Prosny natomiast stanowi ciąg ekologiczny o znaczeniu krajowym i jest zlewnią chronioną (tzw. struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony OWO).
Gmina nie posiada prawie lasów (ok. 11,1 % lesistości), ale sąsiaduje z gminami o dużym procencie lesistości m. in. z gminą Gizałki czy Chocz przylegającymi do granic gminy Czermin od północnego wschodu.
Na terenie gminy nie ma ustanowionego obszaru chronionego krajobrazu ani pomników przyrody.

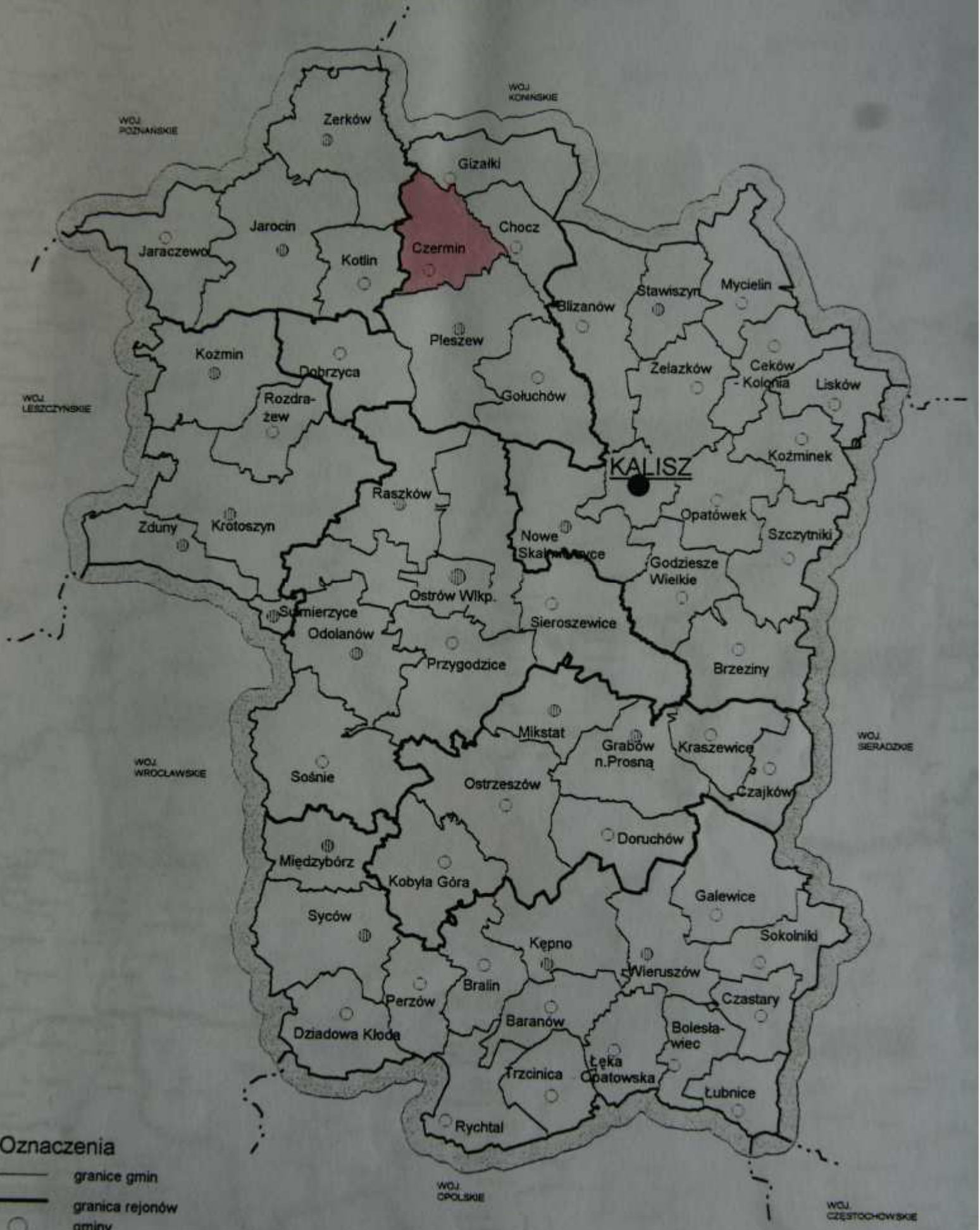
NR 1

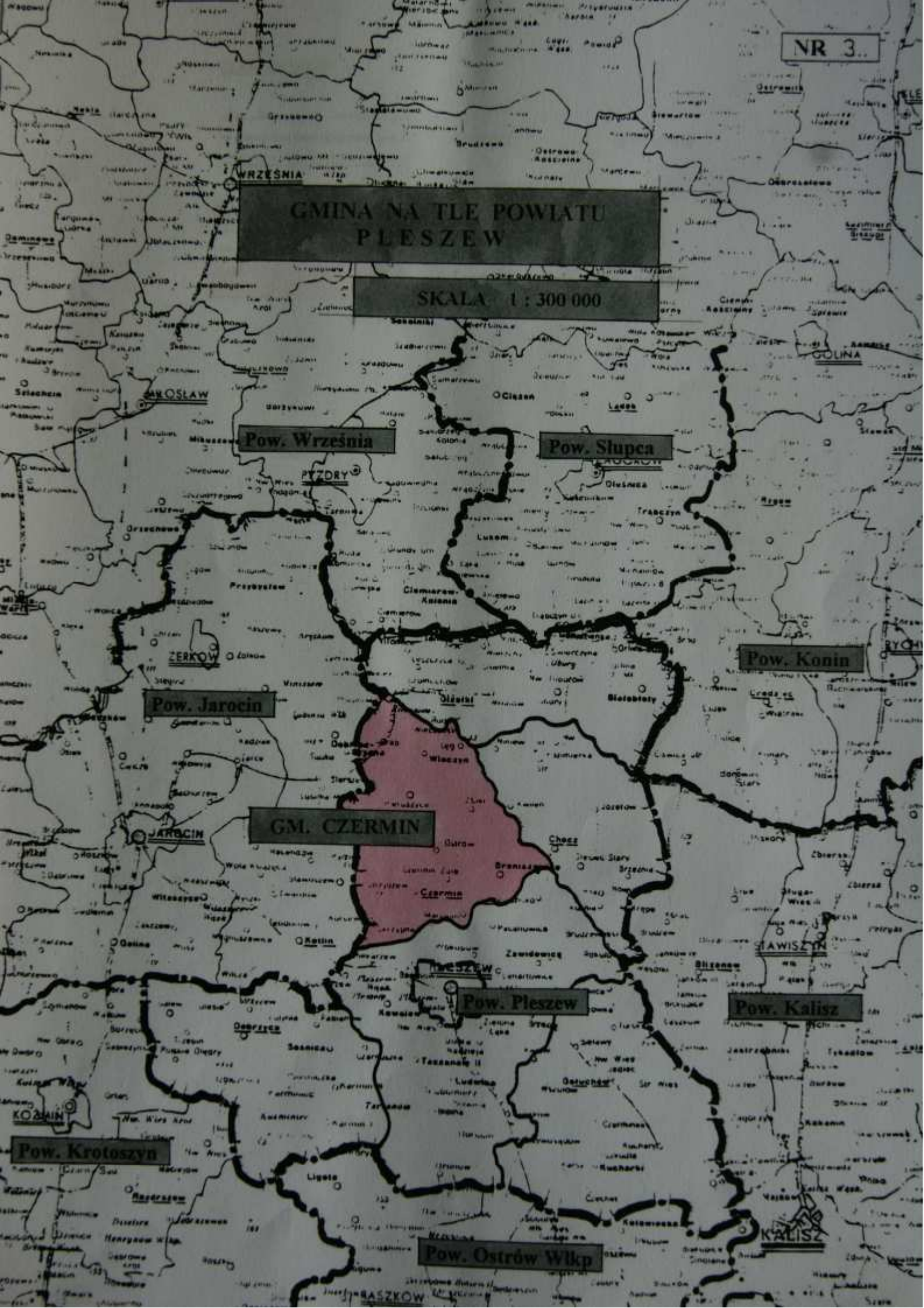
GMINA CZERMIN
NA TLE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

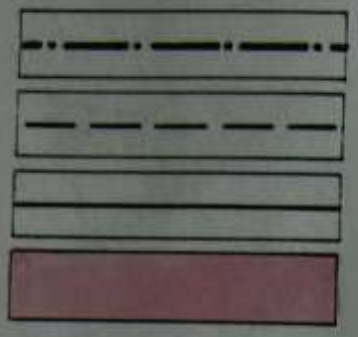
NR 2.

WOJEWÓDZTWO KALISKIE
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

NR 3
GMINA NA TLE POWIATU PLESZEW
SKALA 1 : 300 000
Pow. Września
Pow. Słupca
Pow. Konin
Pow. Jarocin
GM. CZERMIN
Pow. Pleszew
Pow. Kalisz
Pow. Krotoszyn
Pow. Ostrów Wlkp
WRZEŚNIA
JAROCIN
PLESZEW
KALISZ
ŁASZKOW

OZNACZENIA:

Granice powiatow

Granice miast

Granice gmin

Teren opracowywanej gminy

1 : 200 000

A. ELEMENTY PRZYRODNICZE

- cieki wodne
- zbiornik retencyjny istniejący
- zbiorniki retencyjne planowane
- ekosystem leśny
- złoże gazu ziemnego
- granica parku krajobrazowego
- granica obszaru chronionego krajobrazu
- korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (ECONET)

B. ELEMENTY INFRASTRUKTURALNE

- droga
- droga ekspresowa projektowana
- obejście drogowe (projektowane)
- linia kolejowa
- transwojewódzka trasa rowerowa
- gazociąg gazu ziemnego wysokometanowego oraz zaazotowanego
- gazociągi przesyłowe planowane
- linia energetyczna przesyłowa 110 kV, GPZ 110/15 kV
- linia energetyczna przesyłowa 400 kV (projektowana)
- linia telekomunikacyjna światłowodowa
- pas teletransmisyjny

C. POZOSTAŁE OZNACZENIA

- granica powiatu
- granica gminy
- wydzielenie gminy Czermin
- zabudowa

A. Sfera ekologiczna

A. SFERA EKOLOGICZNA

1. WSTĘP

Środowisko przyrodnicze stanowi zespół czynników biotycznych i abiotycznych pozostających we wzajemnej korelacji. Zmiany zachodzące w obrębie jednego komponentu pociągają za sobą kolejne. Tak wywołana reakcja łańcuchowa, którą powoduje poprzez niewłaściwą działalność gospodarczą także człowiek, doprowadza do degradacji środowiska przyrodniczego.

Przedstawiona poniżej diagnoza stanu, ma na celu ukazanie walorów przyrodniczych gminy Czermin, określenie podstawowych zagrożeń środowiskowych oraz uświadomienie faktu, że racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych - zgodnie z zasadą ekorozwoju - zapewnia, poza ochroną walorów środowiskowych także ich wykorzystanie w celu poprawy warunków bytowych ludności .

Gmina Czermin położona na obszarze dawnego województwa kaliskiego, zgodnie z obowiązującym od 01.01.1999r nowym podziałem administracyjnym kraju znajduje się w obrębie województwa wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim . Sąsiadują z nią od strony północnej i północno - zachodniej gm. Gizałki i Chocz (powiat pleszewski) od zachodniej gm. Żerków i Kotlin (powiat jarociński), południowej i południowo - wschodniej m. i gm. Pleszew (powiat pleszewski).

Regionalizacja fizyczno - geograficzna wg J. Kondrackiego 1988r, umiejscawia gminę w obrębie prowincji: Niż Środkowoeuropejski, podprowincji: Niż Środkowopolski, makroregionu: Nizina Południowowielkopolska oraz mezoregionu: Wysoczyzna Kaliska i Równina Rychwalska. Granica pomiędzy w/w mezoregionami przebiega wzdłuż linii Bogusławice - Grab.

2. CHARAKTERYSTYKA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. MORFOLOGIA

Pod względem morfologicznym gmina Czermin należy do Niziny Wielkopolskiej. Powierzchnia południowej i południowo - zachodniej części gminy jest mało urozmaicona. Decyduje o tym panujący tu typ wysoczyzny morenowej o słabo zróżnicowanej rzeźbie oraz niewielkich spadkach terenu rzędu 5 %. Ta lekko pofalowana równina wzniesiona ca 90 - 140 m. npm. pochylona jest w kierunku doliny rzeki Prosny. Genetycznie jest to morena denna płaska zlodowacenia środkowopolskiego.

Najwyższy punkt terenu zaznacza się w części południowo - zachodniej gminy w rejonie wsi Skrzypnia - 136,5 m. npm.

Obszar wysoczyznowy łagodnie przechodzi w kierunku północno - wschodnim w oddzieloną wyraźną krawędzią morfologiczną od obejmującej północny i północno - wschodni fragment gminy Równiny Rychwalskiej, wysoką terasę plejstoceńską. Terasa ta tworzy piaszczystą równinę wysokiego zasypania wzniesioną ca 5 - 10 m. nad średni poziom wody w rzece.

W obrębie Równiny Rychwalskiej wyraźnie zaznacza się rozległa dolina rzeki Prosny o płaskim dnie oraz szerokich terasach zalewowych pochodzenia holoceńskiego. Dolinę wznoszącą się ca 2 - 5 m. nad średni poziom wody w rzece, urozmaicają starorzecza , drobne oczka wodne a także podmokłości terenu. Najniższe rzędne występują w rejonie miejscowości Robaków osiągając wartość poniżej 81 m. n.p.m.

Formami podrzędnymi rozcinającymi obszar wysoczyznowy i terasowy do głębokości 1,5 - 3,0 m są dolinki bezimiennych cieków wodnych uchodzących do rz. Prosny. Szerokość ich rzadko przekracza 100 m. Ze względu na niski poziom wód gruntowych są one naogół podmokłe.

Mapa nr 5: Rzeźba terenu na tle budowy geologicznej w skali 1 : 60 000.

Poza naturalnymi, wynikającymi z przeszłości geologicznej formami terenu, w obrębie gminy występują formy antropogeniczne. Są to nieliczne poeksploatacyjne wyrobiska piasku , żwiru oraz iłu.

2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

W oparciu o „Aktualizację inwentaryzacji złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska gminy Czermin" POLGEOL W - wa, Zakład w Łodzi 1995 r oraz „Opracowanie fizjograficzne dla gminy Czermin" Wrocław 1980 r. przeprowadzono charakterystykę warunków geologicznych analizowanego obszaru.

Gmina Czermin położona jest w obrębie monokliny przedsudeckiej.

Podłoże podkenozoiczne reprezentowane jest przez utwory jury górnej wykształcone w postaci margli, wapieni, iłów i mułków. Strop tych osadów zalega na rzędnej 20 - 0 m. n.p.m. obniżając się w kierunku zachodnim.

Utwory trzeciorzędowe nie tworzą ciągłej pokrywy. Występują w postaci enklaw w rejonie wsi Grab, Pieruszyce, Broniszewice oraz na wschód od Czermina. Należą do nich osady ilasto - mułowe z wkładkami piasków drobnoziarnistych i pylastych pochodzące z okresu pliocenu.

Iły plioceńskie na terenie gminy przekraczają miąższość 90 m. Charakteryzują się pstrym zabarwieniem spowodowanym rozkładem siarczków żelaza. W ich stropowych partiach zaznaczają się wtrącenia drobnych konkrecji węglanowych.

Osady mioceńskie występują na terenie gminy w rejonie Czermina na głębokości ca 90 m. pt. Reprezentowane są one przez piaski średnioziarniste. Z uwagi na brak przewierceń miąższość miocenu nie jest znana.

Utwory czwartorzędowe występują na całym analizowanym obszarze w postaci ciągłej pokrywy o zróżnicowanej miąższości od 0,2 do 64,0 m. nawiązując do morfologii terenu.

Gliny morenowe oraz piaski wodno - lodowcowe dominują w budowie wysoczyzny. Utwory gliniaste są na ogół twardoplastyczne lub plastyczne. Często podścielone są one iłami przeważnie trzeciorzędowymi.

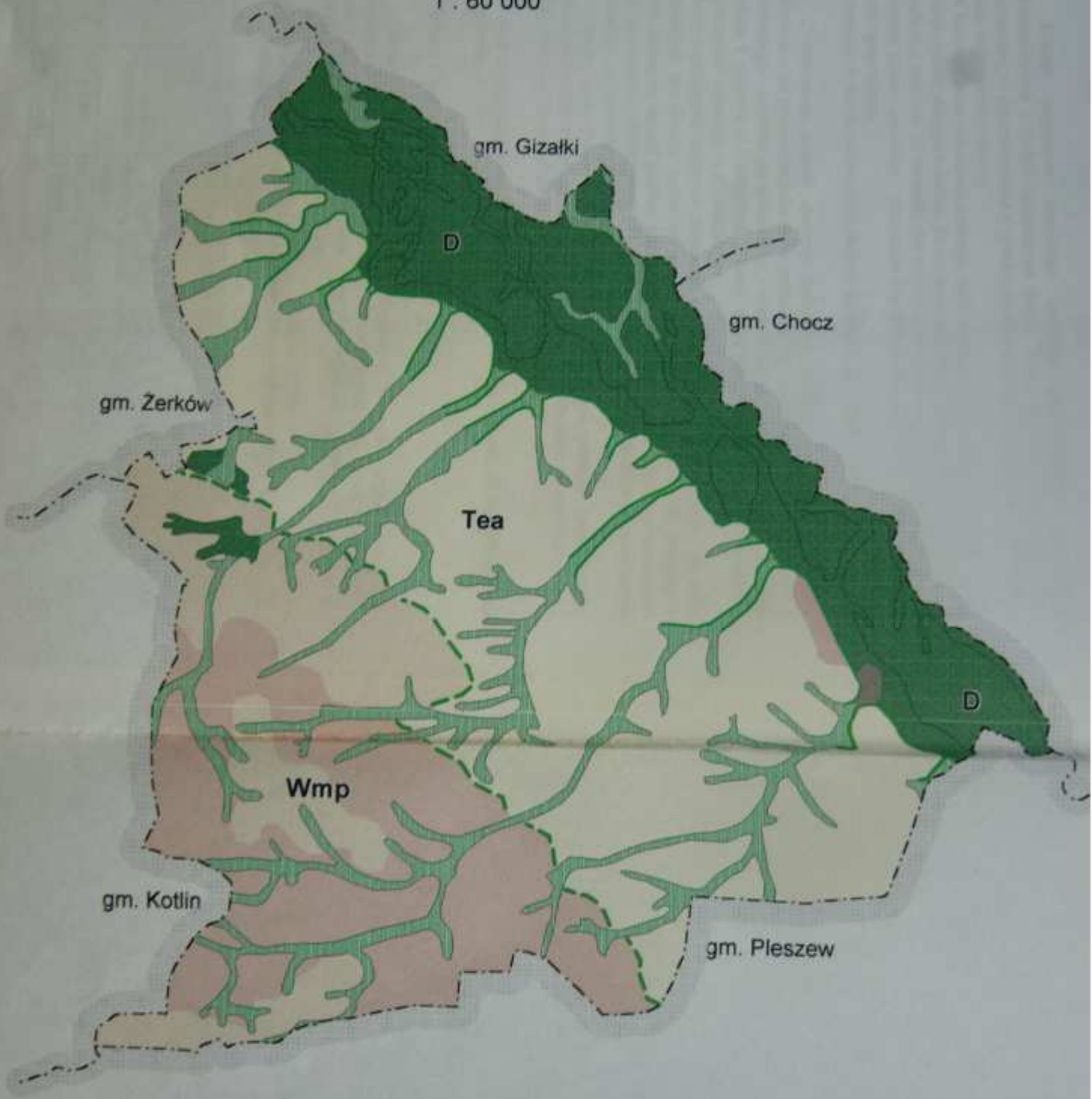
Natomiast piaski o zróżnicowanej granulacji przeważnie są zagęszczone lub średnio zagęszczone. Niekiedy podścielone są one bądź przewarstwione na różnych głębokościach glinami.

GMINA CZERMIN

RZEŹBA TERENU
NA TLE BUDOWY GEOLOGICZNEJ

1 : 60 000

NR 5

UTWORY PRZYPOWIERZCHNIOWE

CZWARTORZĘD

HOLOCEN

- torfy /utwory bagienne/
- muły, mułki i namuły organiczne (utwory aluwialne)
- piaski mułowate i mułki (utwory deluwialne)

PLEJSTOCEN

- piaski, mułki, iły i żwiry /utwory zastoiskowe i wód płynących w kotlinach akumulacyjnych/
- piaski i żwiry (utwory fluwioglacjalne)
- gliny, piaski, żwiry i iły (utwory akumulacji lodowcowej)

FORMY MORFOLOGICZNE

- Wmp — fragment wysoczyzny młodoglacjalnej płaskiej wyniesiony od 95 do 140 m n.p.m.
- Tea/ — pejstoceńska terasa akumulacyjna utrzymujące się w poziomie 5 - 10 m nad poziom w rzece, naogół płaskie, charakteryzujące się obecnością gęstą siecią niewielkich dolinek i zagłębień terenu
- D — współczesne dno doliny wznoszące się na ca 2 - 5 m nad średni pozion wcięte na głębokość kilku metrów, rozległe, płaskie, lokalnie podmokłe, częściowo zalewane wodami powodziowym
- dna dolin mniejszych rzek naogół podmokłych o głębokości 1,5 - 3,0 m

Utwory piaszczyste wysokiego zasypania plejstoceńskiego przeważnie średnioziarniste i średnio zagęszczone budują terasę wysoką. W utworach tych zaznaczają się przewarstwienia w postaci piasków pylastych i gliniastych. Podścielenia iłami mają charakter lokalny.
W budowie terasy zalewowej dominują mady w postaci glin pylastych i pyłów a także piaski pylaste, gliniaste i drobne. Te warstwowane osady o bliżej nieznanej miąższości pochodzą podobnie jak niewielki płat torfów z okresu holocenu. W holocenie powstały również utwory aluwialno - deluwialne den dolinek bocznych, reprezentowane przez pyły i gliny pylaste
Mapka nr 5: Rzeźba terenu na tle budowy geologicznej w skali 1 : 60 000.

Zróżnicowana nośność utworów budujących podłoże analizowanego obszaru decyduje o ich przydatności dla celów budownictwa. Przebiegające szerokim pasem z północnego - zachodu po południowy - wschód gminy osady piaszczyste lokalnie pylaste i żwirowe o korzystnych i nieco mniej korzystnych warunkach wodno - gruntowych wskazane są dla osadnictwa.
Pewne ograniczenia osadnicze zaznaczają się na obszarach zbudowanych z piasków gliniastych na glinach, pyłów na glinach i piaskach oraz glin. W związku z wykształconymi na tym podłożu glebami wysokich klas bonitacyjnych wskazana jest ich maksymalna ochrona przed przeznaczeniem na cele nierolnicze oraz ograniczenie zabudowy do niezbędnego minimum.
Dolina rzeki Prosny wraz z dolinkami bocznymi pełniące poza funkcją odwadniającą również funkcję układu wentylacyjnego wykluczone są spod zabudowy . Wskazane jest pozostawienie ich jako tereny otwarte.

Generalnie grunty gminy Czermin wykazują średnie warunki do bezpośredniego posadowienia.

- **Surowce naturalne**

Gmina Czermin należy do dość ubogich w surowce naturalne. Jedynym eksploatowanym surowcem jest kruszywo naturalne drobne pochodzące z nielegalnych piaskowni. Według stanu aktualnego okresowe wydobycie piasku dokonuje się w trzech punktach na terenie gminy (tab. 1.).

Tab. 1. Inwentaryzacja punktów eksploatacyjnych kruszywa naturalnego w gminie Czermin.

nr	nazwa złoża	właściciel	kopalina	parametry	
				powierzchnia w m^2	głębokość, wysokość w m
1	Pieruszyczki	okoliczna ludność	piasek, żwir	• 400 • 2,0	• 1,5 - 5,0 • 2,0
2	Strzydzew	okoliczna ludność	piasek	• 10	• 2,0
3	Pieruszyczki	p.	piasek	• 120	• 3,5

		Kłakowski okoliczna ludność			

Na terenie gminy prowadzono prace geologiczno - poszukiwawcze przez Centralne Biuro Studiów i Projektów Przemysłu Drobnego „Drobprojekt" w Warszawie w 1971 r. W ich rezultacie we wsi Broniszewice udokumentowane zostało złoże torfów „Rokutów". Wydzielone z niego torfowisko „J" - jedno z 18 torfowisk było eksploatowane przez okoliczną ludność w okresie II wojny światowej w celach opałowych. Obecnie złoże to nie jest eksploatowane a teren użytkowany jest rolniczo.

W 1969 r Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu prowadziło badania w rejonie Strzydzewa nad surowcami ilastymi.

Stwierdzono wówczas występowanie złoża iłów w postaci soczewy, o zmiennym poziomym jak i pionowym rozprzestrzenieniu. Grubość nadkładu w postaci gliny z przerostami piasków wynosiła 0,3 - 13,2 m. Miąższość iłów osiągała 0,5 - 19,8 m. (śr. 5 m.). Ze względu na nieznaczne zasoby szacunkowe - 280 tys. m^3 złoże to uznane zostało za negatywne. Do tej pory nie rozpoczęto eksploatacji złoża w rejonie Strzydzew, a teren ten użytkowany jest rolniczo.

Złoże w rejonie Strzydzewa stwarza pewne perspektywy na przyszłość poprzez możliwość uruchomienia małego, lokalnego zakładu produkującego ceramikę budowlaną Ma ono jednak częściowo charakter kolizyjny z uwagi na położenie w obrębie występowania gleb chronionych.

W rejonie Broniszewic przed II wojną światową eksploatowane były złoża ilaste do produkcji cegły i dachówki.

Mapka nr 6: Surowce naturalne w skali 1 : 150 000.

Zjawisko degradacji środowiska przyrodniczego na skutek eksploatacji surowców naturalnych zaznacza się na terenie gminy Czermin w niewielkiej, jednak zauważalnej skali - dotyczy to wszystkich punktów poboru kruszywa naturalnego drobnego.

2.3. KLIMAT

Klimat, rozumiany jako regularne następstwo zmian atmosferycznych występujących w regionie geograficznym, jest czynnikiem modyfikującym lub sterującym innymi komponentami środowiska przyrodniczego.

Dla rozwoju roślin i zwierząt, a także egzystencji i działalności człowieka zasadnicze znaczenie mają poszczególne elementy meteorologiczne oraz relacje zachodzące pomiędzy nimi. Warunki klimatyczne gminy Czermin określone zostały w oparciu o dane z wielolecia (1951 - 1980) dla stacji Kalisz.

Charakterystyka stosunków klimatycznych gminy w pierwszym rzędzie dotyczy rodzaju napływających na jej obszar mas powietrza. Najczęściej pojawiającą się masą powietrza jest wilgotne powietrze polarno - morskie przynoszące znad północnego Atlantyku wzrost zachmurzenia i opady.

Znacznie rzadziej napływa powietrze polarno - kontynentalne z obszarem źródliskowym w sektorze wschodnim oraz powietrze zwrotnikowe .

GMINA CZERMIN

SUROWCE NATURALNE

1 : 150 000

A. SUROWCE NATURALNE

- piasek
- żwir
- ił, glina
- torf

B. STAN FORMALNO - PRAWNY

- złoże zarejestrowane
- złoże udokumentowane

C. RODZAJ EKSPLOATACJI

- E E — złoże eksploatowane (zalegalizowane, niezalegalizowane)
- Z Z — złoże zaniechane (zalegalizowane, niezalegalizowane)
- G G — złoże o niepodjętej eksploatac (zalegalizowane, niezalegalizc
- Strzydzew — nazwa złoża

D. POZOSTAŁE OZNACZENIA

- granica powiatu
- granica gminy
- droga
- zabudowa
- wody powierzchniowe
- lasy

Przeważające kierunki wiatrów nawiązują do kierunku napływu mas powietrza. Stąd najczęściej obserwowane wiatry pochodzą z W i SW , stosunkowo rzadziej pojawiają się wiatry N i NE. Ich średnia roczna występowania nie przekracza 10 %.

Niewielkie różnice we frekwencji głównych kierunków wiatru zarysowują się pomiędzy poszczególnymi porami roku. W zimie wiatry z WW i SW pojawiają się na całym obszarze z częstością około lub ponad 20 %, w porze letniej frekwencja wiatrów W wynosi 25 % (dane dla stacji Kalisz).

Średnia roczna prędkość wiatru z wielolecia wynosi około 2,9 m/s. Największe prędkości notowane są zimą i wiosną, najmniejsze latem.

Stosunki termiczne panujące na obszarze gminy ocenić można w oparciu o wartości średnich miesięcznych i rocznych temperatur powietrza (tab.2.).

Tab. 2. Wartości średnie temperatury powietrza w °C.

miejsc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
Kalisz													
1972	-4,8	0,5	4,5	7,8	12,7	16,3	19,7	16,7	11,6	6,0	4,3	-0,4	7,9
1982	-4,6	-1,2	4,1	5,7	13,5	16,6	19,4	19,3	16,0	9,9	5,4	1,0	8,8
1992	-0,1	2,2	3,8	8,2	14,0	18,9	20,3	21,9	13,8	6,5	4,3	-0,8	9,4

Średnia roczna temperatura powietrza będącą kompleksowym wskaźnikiem klimatu dla stacji Kalisz , wykazuje tendencję wzrostową.

Średnia roczna wilgotność powietrza przekracza na terenie gminy 80 %. W okresie zimowym powietrze atmosferyczne nasycone jest parą wodną w 88 - 89 %, latem wartości te są znacznie niższe i wynoszą 73 - 77 %. Analiza poszczególnych miesięcy pozwala stwierdzić, iż najwyższa średnia miesięczna wilgotność powietrza przypada na listopad i wynosi 96 %, najniższa zaznacza się w kwietniu 65 % (tab. 3.).

Tab. 3. Wilgotność względna powietrza. Wartości średnie za lata 1951 - 1980 w %.

miejsc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	rok
Kalisz													
a	88	86	81	76	74	73	76	77	80	85	89	89	81
b	93	93	86	83	82	82	85	86	86	91	96	93	85
c	82	79	74	65	67	66	66	68	72	71	81	86	77

a - średnia miesięczna wilgotność względna powietrza
b - największa średnia miesięczna wilgotność względna powietrza
c - najmniejsza średnia miesięczna wilgotność względna powietrza

Średnie roczne sumy opadów na terenie gminy kształtują się nieco powyżej 500 mm. W poszczególnych porach roku średnie wartości opadów różnicują się dochodząc zimą do 84 mm, latem przekraczając 200 mm (tab. 4.).

Tab. 4. Sumy opadów atmosferycznych w poszczególnych porach roku w stacji pomiarowej Kalisz. Wartość za lata 1951 - 1980 w mm .

miejscowość	wiosna III - V	lato VI - VIII	jesień IX - XI	zima XII - II	rok	okres wegetacyjny

Kalisz	112	203	118	84	517	332

Zasoby wodne uzupełnia pokrywa śnieżna zalegająca na terenie gminy średnio 50 dni. Dane te w poszczególnych latach mogą ulegać różnicowaniu.

- **Klimat lokalny**

Gmina Czermin nie wykazuje znacznych dysproporcji w lokalnych warunkach klimatycznych. Przyczynia się do tego mało urozmaicona rzeźba terenu.

Pewne różnice klimatyczne, zaznaczające się okresowo na terenie gminy, dotyczą terenów wysoczyznowych (wysoczyzna morenowa płaska) oraz większych dolin rzecznych . Obszar wysoczyzny charakteryzuje się poprawnym układem klimatu lokalnego z charakterystycznymi dla terenów płaskich cechami: dość dobrymi stosunkami termiczno - wilgotnościowymi, przeciętnym nasłonecznieniem oraz dobrym przewietrzeniem.

Na obszarze gminy specyficzne warunki panują w dolinach rzeki Grabówki i Garbacz, Kanału Wieczyńskiego i Grodziskiego. Ich wyrazem są okresowo pojawiające się i zalegające tam chłodniejsze masy powietrza o zwiększonej wilgotności oraz występowanie przygruntowych przymrozków.

Większa dolina rzeki Prosny stanowiąca oś spływu wód powierzchniowych pełni okresowo rolę korytarza umożliwiających spływ chłodnego powietrza. Podobną funkcję pełnią również pomniejsze dolinki rzeczne.

Zjawiska podwyższonej wilgotności powietrza oraz większej częstotliwości występowania mgieł i zamgleń towarzyszą również płytko występującym wodom gruntowym i podmokłościom.

Swoisty mikroklimat wprowadzają kompleksy leśne rozproszone po terenie gminy Czermin w postaci większych i mniejszych enklaw roślinnych.

Cechują się one większą, niż tereny przyległe, wilgotnością powietrza, możliwością hamowania jego swobodnego przepływu, większą zacisznością, zacienieniem a także obecnością olejków eterycznych w powietrzu. Wpływają one łagodząco na dobowe i roczne wahania temperatur. Oddziaływanie lasów na klimat terenów sąsiednich jest jednak stosunkowo niewielki i dotyczy głównie pasa o szerokości 50 - 100 m wokół większego kompleksu leśnego.

Lokalne warunki mikroklimatyczne gminy Czermin współtworzą także liczne powierzchnie wodne (stawy wiejskie).

- **Zagrożenie stanu powietrza atmosferycznego**

Czystość powietrza jest jednym z podstawowych czynników decydujących o jakości środowiska.

Pewnej porcji zanieczyszczeń atmosferycznych dostarczają indywidualne paleniska domowe (większość gospodarstw indywidualnych) wykorzystujące tradycyjne nośniki energii cieplnej - węgiel. Brak sieci gazowniczej uniemożliwia wykorzystanie „przyjaznego" dla środowiska przyrodniczego gazu w celach grzewczych. Zasilanie w

gaz przewidywane jest z gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 200/150 zasilającego rejon Pleszewa oraz gazociąg Dn 1000 relacji WRG Wydartowo - WRG Odolanów (wariant I).
Mapa nr 2: Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w skali 1 : 20 000.

Na stan środowiska atmosferycznego wpływa również komunikacja (składniki spalin samochodowych: tlenki węgla, tlenki azotu, pyły).

Emisja w postaci związków amoniaku, metanu, siarkowodoru oraz zanieczyszczeń bakteriologicznych odbywa się na legalnym wysypisku odpadów w Pieruchach.
Źródłem emisji węglowodorów do atmosfery są także stacje benzynowe zlokalizowane w miejscowościach: Czermin, Wieczyn, Broniszewice, Mamoty, Łęg i Pieruchy. Brak jednak szczegółowych danych określających ich oddziaływanie na środowisko przyrodnicze.
Zakłady lakiernicze zlokalizowane we wsiach: Broniszewice i Pieruchy są lokalnymi emitorami emisji odorów na terenie gminy.

Transgraniczne zanieczyszczenia powietrza docierające nad obszar gminy pochodzą, w związku z przeważającymi wiatrami z sektora zachodniego i południowo - zachodniego, z uprzemysłowionych i zurbanizowanych w większym stopniu terenów Jarocina, Pleszewa i Kalisza.

Brak punktów monitoringowych WIOŚ nie pozwala na szczegółową charakterystykę stopnia zagrożenia gminy zanieczyszczeniami emitowanymi do atmosfery.
Na podstawie dostępnych danych zanieczyszczenie powietrza nie powoduje negatywnych zmian w komponentach środowiska przyrodniczego. Warunki aerosanitarne można w związku z tym określić jako korzystne.

- **Zagrożenia hałasem**

Hałas jest powszechnym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego. Spośród wielu jego źródeł do najbardziej uciążliwych zalicza się hałas komunikacyjny i przemysłowy. Źródłem hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Czermin jest system infrastruktury komunikacyjnej.
Rozwój motoryzacji powoduje zwiększony udział pojazdów na drogach. Połączenie drogowe Jarocin - Konin (nr 443) przebiegające przez północną część gminy wykazuje pewien stopień uciążliwości, nie powoduje jednak przekroczeń dopuszczalnych standardów . Podobnie sieć dróg niższych kategorii.

Na terenie gminy brak jest większych zakładów przemysłowych zakłócających w sposób zasadniczy jej warunki akustyczne. Emitorami o zasięgu lokalnym są niewielkie zakłady rzemieślnicze prywatne (elektryczne, kowalskie, betoniarskie, dekarsko - blacharskie, mechaniki pojazdowej, posadzkarskie) zlokalizowane w Broniszewicach, Pieruszycach, Pieruchach, Wieczynie, Czerminie oraz w miejscowości Grab.
Gmina Czermin znajduje się poza obszarem badań pomiarowo - kontrolnych WIOŚ, ze względu na to szczegółowa analiza oddziaływania emitowanego natężenia hałasu na środowisko nie jest możliwa.

- **Zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym**

Promieniowanie elektromagnetyczne wytwarzane przez urządzenia zasilające w energię elektryczną nie stwarza na terenie gminy dużego zagrożenia.
Sieć wewnętrzna składająca się z napowietrznych przewodów linii 15 kV, linii NN nie wpływa negatywnie na środowisko przyrodnicze człowieka.

2.4. WODY POWIERZCHNIOWE

Układ współczesnej sieci hydrologicznej gminy Czermin nawiązuje do morfologii terenu oraz jej budowy geologicznej.
Wałem wysoczyznowym wzdłuż południowo - zachodniego skraju gminy, , przebiega trzeciorzędowy dział wodny rozdzielający zlewnię rzeki Lutyni od zlewni rzeki Prosny, w której zasięgu znajduje się omawiany obszar.
Główną oś hydrologiczną stanowi rz. Prosna przepływająca przez obszar gminy na odcinku ca 12 km wzdłuż jej wschodnich granic. Rzece tej towarzyszą liczne starorzecza wypełnione wodą.
Lewobrzeżne dopływy Prosny: rz. Garbacz, Grabówka, Kan. Wieczyński i Grodziski (tab.5.), rozdzielone są działami wodnymi czwartego rzędu. Odwadniają one obszar gminy generalnie z kierunku południowego - zachodu na północny - wschód.
Ku rzekom tym kieruje swe wody dosyć gęsta sieć rowów melioracyjnych oraz drenów.

Tab. 5. Parametry charakteryzujace dopływy rzeki Prosny na terenie gminy Czermin (dane: WZMiUW w Pleszewie 2000r).

Lp.	nazwa rzeki	nazwa wsi	parametry	
			długość (m)	szerokość dna (m)
1	rz. Grabówka	Grab - Robaków	3 800	1,4
		Wieczyn	3 800	1,0
		Żegocin	1 800	0,8
		długość ogółem	9 400	
2	rz. Garbacz	Łęg	2 100	1,4
		Żegocin	1 200	1,4
		Żbiki	3 000	1,4
		Broniszewice	4 500	1,2
		Czermin	2 700	1,0
		Skrzypnia	2 000	1,0
		Mamoty	1 000	0,8
		długość ogółem	16 500	
3	Kanał Wieczyński	Grab - Robaków	2 000	1,2
		Wieczyn	5 400	1,0
		Pieruchy	300	0,8
		Pieruszyce	1 800	0,6
		długość ogółem	9 500	

4	Kanał Grodziski	Broniszewice	2 500	1,4
		długość ogółem	2 500	

Zasilanie wód powierzchniowych następuje bezpośrednio z opadów i topniejącej pokrywy śnieżnej. Przebadane na rzece Prośnie w profilu Robaków, położonym w północnej części gminy, charakterystyczne przepływy pozwalają na określenie panujących warunków hydrologicznych (tab. 6.).

Tab. 6. Charakterystyczne przepływy w zlewni Prosny w profilu Robaków i Bogusław dla okresu 1951 - 1980.

rzeka	nazwa profilu		przepływ Q (m^3/s)		
			R	L	Z
Prosna	Robaków	SN	4,06	4,08	7,82
		SS	17,4	11,20	23,50
		SW	89,6	34,60	88,04

Odpływy q mierzone w profilu Robaków kształtują się średnio na poziomie SS - 3,70 $l/s/km^2$ na rok. Różnica między stanem wysokim (SW) a stanem niskim (SN) w okresie rocznym wynosi 18,15 $l/s/km^2$.Wielkość odpływu wyraźnie różnicuje się w przeciągu lata i zimy. Stan średni (SS) kształtuje się odpowiednio na poziomie 2,38 i 4,99 $l/s/km^2$. Dysproporcje między stanem wysokim i niskim latem wynoszą 6,48 $l/s/km^2$, zimą natomiast 17,03 $l/s/km^2$. Roztopy śniegu w okresie zimowym wpływają na wysokie stany wody (SW) - 18,69 $l/s/km^2$ w rzece Prośnie.

W okresie wzmożonej ilości opadów atmosferycznych i roztopów wody niesione przez ten ciek stwarzają poważne zagrożenie powodziowe. Wysoki poziom stanu wody w rzece Prośnie przyczynia się do jej wylewów na przyległe tereny w granicach terasy zalewowej.
Wał ziemny przeciwpowodziowy towarzyszący rzece Grabówka na odcinku Grab - Robaków po stronie zachodniej rzeki stanowi zabezpieczenie przed niewielkimi wylewami.

Na terenie gminy Czermin znajdują się liczne retencjonujące wodę stawy o powierzchni 0,11 - 2,70 ha i pojemności wahającej się w granicach od 1,7 do 19 tys. m^3 (tab.7.). Przeznaczenie tych zbiorników jest różnorakie. Pełnią one funkcje gospodarcze, hodowlane, przeciwpożarowe oraz nawadniające. Stan zachowania stawów rybnych jest na ogół dobry bądź dostateczny.

Tab. 7. Istniejące obiekty małej retencji wodnej na terenie gminy Czermin (dane: WZMiUW w Pleszewie 2000r).

lp	lokalizacja zb., nazwa zb., wieś	powierzchnia w ha	pojemność w tys. m^3	właściciel zbiornika
1	rz. Garbacz	0,36	5,40	wspólnota wsi Strzydzew
		0,67	10,00	RSP Nowy Świat Skrzypnia
		0,20	3,20	UG Czermin poidło Mamoty
		0,15	2,30	prywatny Pieruchy
		0,33	4,80	prywatny Pieruchy
		0,29	4,30	prywatny Pieruchy
		0,48	7,20	wspólnota wsi Pieruchy
		0,17	2,50	UG Czermin Broniszewice
		0,20	3,10	prywatny Broniszewice
		0,15	2,20	prywatny Broniszewice
		0,89	13,30	Zgromadz. Sióstr Św. Dominika w Krakowie Broniszewice
		0,22	3,30	wspólnota wsi Broniszewice
		0,14	2,10	wspólnota wsi Broniszewice
		2,70	19,0	UG Czermin Broniszewice
		0,12	1,80	prywatny Czermin
		0,19	2,80	prywatny Czermin
2	K. Wieczyński	0,72	10,80	wspólnoty gromadzkie Żegocin
		0,48	7,20	wspólnoty gromadzkie Wieczyn
		0,33	5,00	prywatny Łęg
		0,20	3,00	prywatny Pieruchy
		0,20	3,10	prywatny Pieruchy
		1,01	15,20	zasoby gr. państwa Grab
		0,55	8,20	PFZ Grab
		0,11	1,70	prywatny Grab

Wyżej wymienione zbiorniki wodne zlokalizowane w dolinach rzek, na rowach melioracyjnych oraz w wyrobiskach poeksploatacyjnych, urozmaicają krajobraz gminy oraz poprawiają panujące warunki wodne.

Na obszarze gminy zaznaczają się również liczne podmokłości stałe lub okresowe zwłaszcza w obrębie doliny rzeki Prosny oraz dolinek bocznych.
Pomiędzy wsiami Żbiki i Żegocin na rowie stanowiącym dopływ rzeki Prosny, projektuje się niewielki zbiornik retencyjny wykorzystujący fragment naturalnej doliny rzeki.

- **Regulacja cieków podstawowych**

Cieki podstawowe na terenie gminy Czermin zaledwie w 6,6 % są uregulowane. Jedyny uregulowany odcinek stanowi Kanał Grodziski (2 500 m z ogólnej długości 37 900 m).

Dolinki rzeczne (rz. Prosna, Garbacz, kan. Wieczyński i Grodziski) nie są otoczone wałami przeciwpowodziowymi z uwagi na brak tego rodzaju konieczności. Nadmiar wody pojawiający się w okresach podwyższonych opadów oraz roztopów ogranicza się do dolin rzecznych. Wał przeciwpowodziowy letni występuje jedynie w północnej części gminy wzdłuż rz. Grabówka (0+ 000 - 1 + 600) na odcinku Grab - Robaków na długości 1 600 m.

Regulację odpływu wód płynących na terenie gminy Czermin zapewnia 5 zastawek zlokalizowanych na rzekach i kanałach odwadniających analizowany obszar (dane WZMiUW w Poznaniu , oddział w Pleszewie i Kaliszu 2000 r) (tab.8.).

Tab. 8. Wykaz urządzeń piętrzących - zastawek na terenie gminy Czermin (dane:WZMiUW w Pleszewie 2000r).

1	nazwa cieku	miejscowość	km	parametry	
				wys. piętrzenia	światło
1	rz. Garbacz	Łęg	0+600	1,2	1,6
2	rz. Garbacz	Broniszewice	9+010	2,0	2,0
3	rz. Grabówka	Żegocin	11+400	1,0	1,2
4	Kanał Grodziski	Broniszewice	1+350	1,2	1,0
5	Kanał Wieczyński	Wieczyn	3+100	0,8	1,0

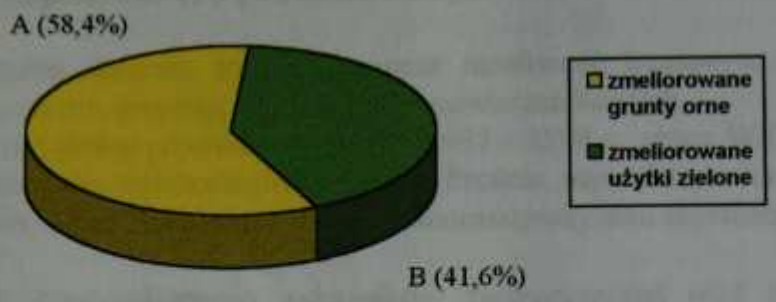
Zastawki przyczyniają się do przedłużenia czasu spływu wody w okresach suszy , wydłużają również czas spływu biogenów przedostających się do cieków z obszarów użytkowanych rolniczo. Na ogół zastawki te spełniają swą funkcję.

- **Melioracje szczegółowe**

W celu poprawy stosunków wodnych a w konsekwencji efektywniejszego wykorzystania gruntów na terenie gminy Czermin przeprowadzane są zabiegi melioracyjne obejmujące system rowów melioracyjnych oraz sieć drenarską.
Rowy odwadniające obejmują swym zasięgiem znaczny obszar gminy. Łączna ich długość wynosi 107,4266 km .

Rowy melioracyjne przyczyniają się do obniżenia poziomu wód gruntowych oraz likwidacji terenów okresowo podmokłych. Obszar użytkowanych rolniczo terenów gminy Czermin w 61,8 % (4 974 ha) objętych jest działaniami melioracyjnymi (ryc.1.).

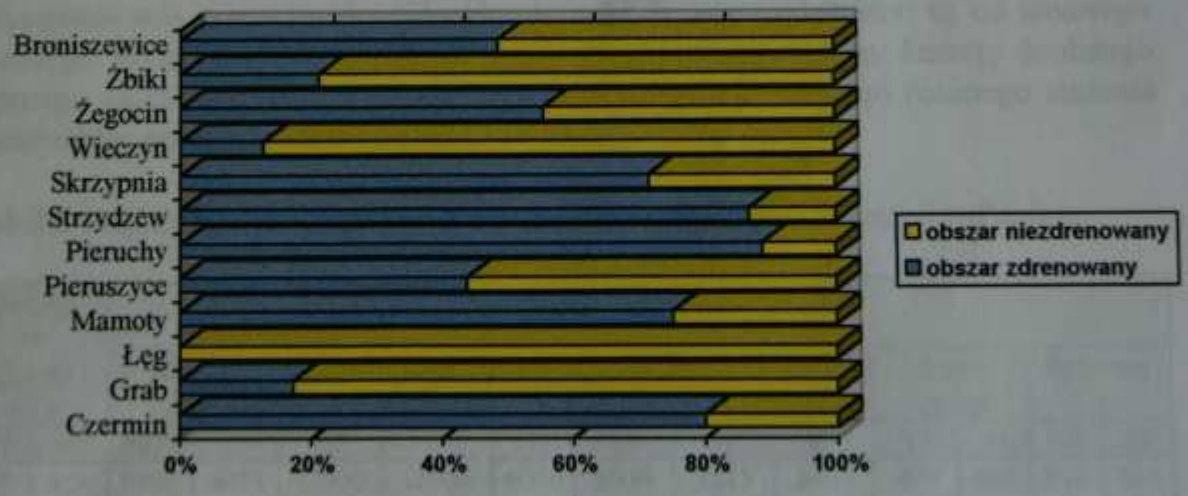
Ryc.1. Udział % powierzchni zmeliorowanych na gruntach ornych i użytkach zielonych gminy Czermin.

Sieć drenarska zajmująca 4 097 ha stanowi 50,9 % ogólnej powierzchni terenów użytkowanych rolniczo oraz 41,9 % ogólnej powierzchni gminy. Tereny zdrenowane zajmują znaczny obszar gminy. Ich brak zaznacza się na terenach zalesionych, dolinnych (zwłaszcza rz. Prosny) oraz niewielkich enklawach w południowej i południowo - wschodniej części analizowanego obszaru.

Największe powierzchnie terenów zdrenowanych zaznaczają się w Pieruchach i Strzydzewie - powyżej 80 % (ryc.2..).

Ryc. 2. Procentowy udział powierzchni objętych systemem drenarskim w ogólnej powierzchni użytków rolnych w poszczególnych wsiach gminy Czermin.

Stan zachowania urządzeń melioracyjnych, powstałych przed II w. św. oraz w latach 70 - tych nie jest zadowalający. Konieczność wymiany niedrożnych urządzeń melioracyjnych stanowi wynik przekroczonego już czasu amortyzacji. Bieżące roboty

konserwacyjne na rowach leżą w gestii Gminnej Spółki Wodnej Czermin aktualnie nie działającej.
Część przeprowadzanych w sposób nieprawidłowy zabiegów melioracyjnych na terenie gminy przyczyniło się do degradacji środowiska przyrodniczego doprowadzając do przesuszenia gleb, obniżenia zwierciadła wody oraz procesu stepowienia.

- **Zagrożenia wód powierzchniowych**

Stopień skażenia środowiska oraz możliwość transportu i przenikania wgłąb zanieczyszczeń decydują o jakości wód powierzchniowych.
Na terenie gminy prowadzone były w 1997 - 1998 r przez WIOŚ w Poznaniu - OZ Kalisz działania monitoringowe na rzece Prośnie, największym lewobrzeżnym dopływie środkowej Warty. Wykazały one ponadnormatywny stan czystości tego cieku (tab.9.).

Tab. 9. Wartości stężeń wskaźników zanieczyszczeń wód Prosny w ppk Ruda Komorska

grupy wskaźników	ppk Ruda Komorska (klasa)
substancje biogenne	non
substancje organiczne	III
zasolenie	II
zawiesiny ogólne	II
stan sanitarny	non
saprobowość	III

Zaawansowanie procesów degradacyjnych rzeki Prosny uzależnione są od średniego rocznego ładunku zanieczyszczenia rzeki Prosny stanowiącego funkcję średniego rocznego przepływu w danym przekroju pomiarowym i średniego rocznego stężenia wskaźników zanieczyszczeń (tab.10.).

Tab.10. Średnie roczne przepływy i ładunki wybranych zanieczyszczeń w Prośnie.

Przepływ śr. roczny m^3/s		Wskaźnik zanieczyszczenia (Mg/v)											
		BZT_5		zaw. ogólna		azot ogólny		azot amonowy		fosfor ogólny		fosforany	
97	98	97	98	97	98	97	98	97	98	97	98	97	98
3,9 *	3,9 *	6890	6273	13530	15990	6050	8030	1513	1464	406	430	812	824

* SNQ - wykorzystywano do obliczeń średniego rocznego ładunku zanieczyszczeń przepływu SNQ (a nie średniego rocznego) wielkość ładunku powiększono 10 - krotnie

Rzeka Prosna o docelowej II klasie czystości w chwili obecnej swe duże zanieczyszczenie zawdzięcza zanieczyszczeniom lokalnym i transgranicznym.

Niewłaściwa gospodarka wodno – ściekowa, a także brak synchronizacji procesów wodociągowania i kanalizacji na terenie gminy skutkuje w postaci dużej ilości zanieczyszczeń dostających się z gospodarstw indywidualnych bezpośrednio do wód powierzchniowych.

Jednostką zajmującą się się poborem, oczyszczaniem, rozprowadzaniem wody oraz wywozem nieczystości jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Czerminie.
Brak oczyszczalni ścieków (zarówno przyzakładowych jak i przydomowych) szczególnie zaś w funkcjonujących na terenie gminy masarni i ubojni w Czerminie oraz ubojni gospodarczej w Mamotach przyczynia się do zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych gminy.
Rzeka Prosna wpływająca na obszar gminy w poważnym stopniu obciążona jest ponadnormatywnymi substancjami biogennymi pochodzącymi z gmin sąsiednich. O stanie rzeki decydują ścieki pochodzące z miasta Kalisza, Ostrowa Wlkp. i Nowych Skalmierzyc.
Rzeka Prosna (wraz z rz. Ner i Kiełbaską) zasila rz. Wartę w 70 % ładunków zanieczyszczeń.

Poziom zanieczyszczenia pozostałych wód powierzchniowych na analizowanym obszarze można ocenić jako odbiegający wyraźnie od wymagań przyjętych w tym zakresie. Decydują o tym przekroczenia wskaźnika miano Coli wyraźnie obniżające ich stan sanitarny, szczególnie w suchych miesiącach letnich, przy niskich stanach wód oraz w okresach jesiennych kiedy ulegają one silnemu zanieczyszczeniu gnojowicą i kiszonkami pochodzącymi z indywidualnych gospodarstw rolnych.

Do degradacji środowiska wodnego gminy przyczynia się prowadzenie hodowli zwierząt bez możliwości zabezpieczenia gnojowicy. Chemizacja pól stanowi także pewne zagrożenie. Stosowane środki ochrony roślin oraz nawozy sztuczne przyczyniają się do wzrostu w wodach powierzchniowych ilość soli nawozowych oraz pozostałości pestycydów biologicznych a to z kolei doprowadza do degradacji ekosystemów wodnych (cieków wodnych i wód stojących).
Ciągłe dostarczanie zanieczyszczeń do wód powierzchniowych, powodujące obniżenie ich zdolności chłonnych wpływa na ciągłe pogłębianie się panującego niekorzystnego stanu środowiska wodnego gminy.

2.5. WODY PODZIEMNE

Wody podziemne na terenie gminy Czermin, zgodnie z dokumentacją hydrogeologiczną, występują w obrębie trzech poziomów wodonośnych: czwartorzędowego, trzeciorzędowego oraz górnojurajskiego.
Zasięgi występowania poszczególnych zbiorników przedstawione zostały na mapie nr 1: Gospodarka wodna w skali 1 : 20 000.

Czwartorzędowe piętro wodonośne obejmuje dolinę rzeki Prosny wraz z jej najbliższym otoczeniem, opierając się na linii (NW - SE) Broniszewice - Żegocin - Grab. Utwory te lokalnie występują również w rejonie Mamot w SW części gminy.

Obszar wzdłuż rzeki Prosny, który zgodnie z opracowaniem „Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce podlegających szczególnej ochronie" pod redakcją A.S. Kleczkowskiego - Kraków 1988 r, określony został mianem „Zbiornika Rz. Prosny" (nr 311) podlega wysokiej ochronie jako struktura hydrogeologiczna OWO.

Mapa nr 2: Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w skali 1 : 20 000.

Zasadniczą warstwę wodonośną piętra czwartorzędowego stanowią piaski fluwioglacjalne i fluwialne wysokiego zasypania oraz rzeczne współczesnych dolin.

Te drobno i średnioziarniste utwory piaszczyste o miąższości wahającej się w granicach 2 - 36 m. zalegają na głębokości 1,5 - 10,5 m. ppt.

Zasilanie płytkiego poziomu wód czwartorzędowych następuje w głównej mierze poprzez infiltrację opadów, lokalnie drenaż wód powierzchniowych.

Czwartorzędowy poziom wodonośny na terenie gminy Czermin eksploatowany jest trzema otworami: w Mamotach, Broniszewicach oraz Żegocinie (tab. 11.). Dwa z nich (uj.2,5) znajdują się w obrębie czwartorzędowego obszaru zasobowego Chocz - Lisewo, stanowiącego zgodnie z regionalnymi opracowaniami hydrogeologicznymi jedną z trzech części obszaru zasobowego „Dolina Prosny".

Badania przeprowadzone przez Polgeol Warszawa, Zakład w Łodzi 1995 r, wykazały iż wody w utworach czwartorzędowych na terenie gminy mają charakter napięty. Warstwę napinającą tworzą 2 - 5 m. miąższości pyły, gliny lub iły. Wody o zwierciadle swobodnym stwierdzono w rejonie Mamot. Zwierciadło wód stabilizuje się na głębokości 1,0 - 3,5 m. na obszarze dolinnym (Żegocin, Broniszewice). Na wysoczyźnie osiąga wartość 1,9 m. Kierunek spływu wód podziemnych, podlegających drenażowi przez wody powierzchniowe, odbywa się w kierunku północno - wschodnim.

Dość korzystne parametry hydrogeologiczne czwartorzędowej warstwy wodonośnej występują w rejonie Mamot i Żegocina (q= 4 - 5 m^3/h/lmS), nieco gorsze w rejonie Broniszewic (q= 0,25 m^3/h/lmS).

Trzeciorzędowe piętro wodonośne obejmuje cały obszar gminy. Należy on jednak do słabo rozpoznanych. Z obszaru zasobowego „Wysoczyzna Kaliska" (Tr + J) na analizowanym terenie czerpie ujęcie wiejskie zlokalizowane w Czerminie (uj.1) o głębokości 114 - 115 m., zaopatrujące w wodę wsie: Czermin, Strzydzew, Skrzypnie, Mamoty, Psienie Ostrów oraz Broniszewice.

Wody tego piętra stabilizują się na rzędnej ca 100 m. n.p.m. Związane są z piaskami średnioziarnistymi pochodzenia mioceńskiego zalegającymi na głębokości 90 - 100 mpt oraz osiągającymi miąższość 15 - 20 m.

Współczynnik filtracji jak i wydajności jednostkowe warstwy wodonośnej są dość wysokie i wynoszą odpowiednio K= 0,00012 - 0,00025 m/s i q = 6,0 - 6,5 m^3/h/lmS.

Górnojurajskie piętro wodonośne rozprzestrzenione jest na obszarze całej gminy i związane jest ze szczelinowym kompleksem wapieni oraz margli, których strop zalega na głębokości ca 10 - 20 m. ppm., obniżając się w kierunku zachodnim.

Ze względu na brak otworów ujmujących to piętro wodonośne, brak danych na temat jego parametrów hydrogeologicznych.

Zgodnie z „Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych I leśnictwa w sprawie zasad ustanowienia stref ochronnych źródeł i ujęć wody" (Dz. U. Nr 116 poz 504 z dnia 16.12.1991 r).

Na terenie gminy Czermin wokół ujęcia Żegocin powstała 10 metrowa strefa ochrony bezpośredniej (dec. Osgw - 6210/26/91). Strefa pośrednia nie została zaprojektowana z uwagi na okrywę gliniastą wodonośca większą od 2 m. oraz zaleganie filtra (górna krawędź) na głębokości 30 m. Wymogi strefy pośredniej pełni park przypałacowy, przy którym ulokowana jest działka wodociągowa w Żegocinie.

Ujęcie wodociągowe w Czerminie posiada wygrodzenie pełniące funkcję strefy bezpośredniej w przypadku studni nr 1 (dec. Osgw - 6210/65/98). Położenie studni nr 2 wewnątrz ogrodzenia dla hydroforni nie wymaga osobnego ogrodzenia. Ustalenie strefy ochrony pośredniej w obu przypadkach nie jest wymagane ze względu na warstwę nieprzepuszczalną o grubości ponad 50 m.

Tab.11. Zbiorcze zestawienie wybranych parametrów hydrogeologicznych ujęć na terenie gminy Czermin (dane 1999r):

nr uj.	miejscowość	głębokość w m. ujęty poziom	wydajność w m^3/h depresja w m	zasoby zatwierdz. kat.B wydajność w m^3/h depresja w m	ureg. prawne (dec.)
1	Czermin st. 1	114,5	53,0	110 9,3 - 10,1	Osgw-6210/65/98
		trzeciorzęd	8,6		
	Czermin st. 2	115,0	57,0		
		trzeciorzęd	16,1		
2	Żegocin	45	58,0	58,0	OSgw-6210/26/91
		czwartorzęd	16,2	16,2	
3	Wieczyn POM	20,0	2,5	-	RLsw-0510/11/73
		trzeciorzęd	2,8		
4	Mamoty	18,0	4,0	-	-
		czwartorzęd	-		
5	Broniszewice	14,0	1,8	-	-
		czwartorzęd	7,3		

Ujęcia wodne zlokalizowane na terenie gminy w pełni zaspokajają lokalne zapotrzebowanie oraz umożliwiają prowadzenie procesu wodociągowania wsi.

- **Zagrożenia wód podziemnych**

Wody podziemne na terenie gminy Czermin zagrożone są w sposób pośredni poprzez infiltrację zanieczyszczonych wód opadowych oraz wód powierzchniowych.

Potencjalnymi zagrożeniami zaznaczającymi się na terenie gminy są funkcjonujące ubojnie gospodarcze i masarnie (Czermin, Mamoty) oraz zakłady lakiernicze (Broniszewice, Pieruchy).

Na stan czystości wód podziemnych wpływa nieuporządkowana gospodarka wodno - ściekowa gminy. Postępujący proces wodociągowania przy braku kanalizacji i oczyszczalni ścieków przyczynia się do przedostawania się do wód gruntowych ścieków, pochodzących z nieszczelnych szamb , które poprzez rozsiąkowe rozchodzenie się w gruncie stanowią zagrożenie zwłaszcza dla indywidualnych ujęć wodnych czerpiących z tego poziomu.

Rolniczy charakter gminy decyduje o rodzaju występujących zagrożeń. Należą do nich m. in. środki chemiczne stosowane na gruntach rolnych w celu podniesienia ich produktywności uprawowej. Wody gruntowe oraz ujęcia wód podziemnych na tych terenach wymagają podejmowania szczególnych środków ostrożności.

Potencjalnym źródłem skażenia wód związkami ropopochodnymi w razie awarii są istniejące stacje benzynowe (6) w miejscowości:

- Czermin - wł. SKR Czermin - dysponujacy 1 zbiornikiem O.N. o poj. 20 tys. l; 1 zbiornikiem E - 94 o poj. 10 tys. l oraz 1 zbiornikiem E - 95 o pojemności 10 tys. l
- Wieczyn - wł. SKR Wieczyn - dysponujący 1 zbiornikiem O.N. o poj. 10 tys. l; 1 zbiornikiem E - 94 o poj. 10 tys. l
- Broniszewice - wł KR Broniszewice - dysponujący 1 zbiornikiem O.N. o poj. 10 tys. l
- Pieruchy - wł. Ozdowski Zbigniew - dysponujący 1 zbiornikiem O.N. o poj. 20 tys. l
- Mamoty - RSP Mamoty - dysponujący 1 zbiornikiem O.N. o poj. 10 tys. l
- Łęg - wł ALITEX Owczarek - dysponujący 1 zbiornikiem O.N. o pojemności 20 tys. l

Brak danych odnośnie oddziaływania stacji benzynowych na środowisko przyrodnicze gminy.

Źródłami skażenia wód podziemnych zgodnie z danymi z 1995 r były nielegalne składowiska odpadów zlokalizowane na analizowanym obszarze w 6 punktach: w Broniszewicach, Zbikach, Żegocinie, Pieruszyczkach i Pieruszycach (Pieruchach).

Budowa legalnego składowiska we wsi Pieruchy w 1997 r zahamowała dzikie składowanie odpadów. Usytuowane w dawnym wyrobisku po kruszywie naturalnym , składowisko o powierzchni 0,48 ha z uwagi na zwierciadło wód gruntowych uszczelnione jest folią PEHD o grubości 2 mm. Odcieki z kwatery ujęte są systemem drenażu oraz odprowadzone przez przepompownię do zbiornika bezodpływowego. Zainstalowane 2 piezometry służą monitorowaniu środowiska wodnego.

Na obszarze gminy Czermin brak jest punktów monitoringu krajowego i regionalnego pozwalających na ocenę jakości wód podziemnych.

Na podstawie archiwalnych analiz z ujęć wodociągowych można stwierdzić, iż wody czwartorzędowe charakteryzują się znacznymi przekroczeniami barwy (do 120 mg Pt/l), mętność (do 80 mg/l), żelaza (do 30 mg/l) i manganu (do 1,8 mg/l). Podwyższona jest również sucha pozostałość, zawartość chlorków i siarczków, choć nie przekraczają one normy dla wód pitnych.

Badania chemizmu wód przygruntowych przeprowadzone w 1995 r przez Przedsiębiorstwo Wdrażania Postępu Technicznego Sp. Zo.o Poznań „ Wyniki badań fizyczno - chemicznych wody podziemnej z otworów badawczych na terenie

składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Pieruchy gmina Czermin" wykazały wysoki poziom zawartości azotu amonowego (0,9 - 2,8 mg/dm^3) i związków manganu (1,1 - 1,6 mg/dm^3) pochodzenia ściekowego. W wodzie nie stwierdzono zawartości metali ciężkich, pestycydów i detergentów amonowych i fenoli w ilościach podwyższonych .

Generalnie wody przygruntowe zakwalifikowano do III klasy jakości na pograniczu z wodami pozaklasowymi.

Wody trzeciorzędowe na terenie gminy wykazują podwyższoną suchą pozostałość (do 448 mg/l) oraz barwę (20 - 30 mg Pt/l).

Zgodnie z czterostopniową „Klasyfikacją jakości zwykłych wód podziemnych dla potrzeb monitoringu PIOŚ W - a 1993 r" wg A Macioszczyk i T. Błaszczyk wody podziemne na terenie gminy zaliczone zostały do wód mętnych, zabarwionych 22 - 66 mg/l z odczynem alkalicznym 7,5 pH, do wód twardych lub miękkich w granicach 90 - 40 mg $CaCO_3$ /l, o utlenialności 2 - 2,5 mg/l i zasadowości 0,8 - 6,8 mval/l.
Wody trzeciorzędowe i jurajskie zaliczone zostały do wód klasy Ib - wód naturalnych oraz słabo zmienionych antropogenicznie nadających się do picia bez uzdatnienia (wody wysokiej jakości). Chemizm tych wód odpowiada przepisom sanitarnym obowiązującym dla wód pitnych w Polsce. Podobnie część wód czwartorzędowych reprezentuje klasy jakości Ib. Część zaliczona została do wód III klasy - wód niskiej jakości zanieczyszczonych antropogenicznie, których użytkowanie w celach pitnych, ze względu na wysokie koszty związane ze skomplikowanym uzdatnianiem, nie jest opłacalne.

Stan zanieczyszczenia wód podziemnych na terenie gminy można ocenić jako zadowalającą za wyjątkiem wód podziemnych piętra czwartorzędowego.

2.6. GLEBY

Pokrywa glebowa jest integralnym i wielofunkcyjnym składnikiem ekosystemów przyrodniczych. Uczestniczy ona, poza udziałem w produkcji biomasy, w magazynowaniu próchnicy, przepływie energii, obiegu wody i pierwiastków biogennych a także w procesach samoregulacyjnych zapewniających ekosystemom względną stabilność.

Struktura użytkowania powierzchni glebowej gminy Czermin (dane 1999 r) przedstawia się następująco (tab. 12.):

Tab.12.

wyszczególnienie	powierzchnia w ha	powierzchnia w %
pow. og	9 775,8	100
użytki rolne - og.	8 047,9	82,3
w tym:		
grunty orne i sady	7 350,8	75,2
użytki zielone	697,1	7,1
lasy i zadrzewienia	1 086,7	11,1

pozostałe	641,2	6,6

Zgodnie z zestawieniem powierzchni klasoużytków dla poszczególnych obrębów geodezyjnych wg stanu na 23. 11. 1999 r udział gruntów ornych łącznie z sadami oraz użytków zielonych wg poszczególnych klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych gminy przedstawia się następująco (tab. 13.):

Tab. 13.

klasa bonitacyjna	grunty orne i sady		użytki zielone	
	w ha	w %	w ha	w %
II	12,5	0,2	-	-
III a	705,1	8,8	125,8	1,6
III b	604,8	7,5		
IV a	1516,7	18,8	437,8	5,4
IV b	1327,7	16,5		
V	2536,2	31,5	99,2	1,2
VI	646,2	8,0	33,8	0,4
VI RZ	1,4	0,02	-	-

Gleby wysokich klas bonitacyjnych II - IV klasy gruntów ornych i sadów stanowią 51,8 % (4166,8 ha) powierzchni użytków rolnych oraz 42,6 % powierzchni ogólnej gminy.
Udział gleb II - III klasy użytków zielonych wynosi 563,6 ha co stanowi 7% użytków rolnych oraz 5,8% ogólnej powierzchni gminy.

Analiza poszczególnych wsi pod kątem udziału gleb wysokich klas bonitacyjnych w ogólnej powierzchni gminy wykazuje dominację gleb klasy II - III, podlegających ochronie prawnej przed zmianą użytkowania na cele nie rolnicze we wsiach: Strzydzew, Mamoty, Łęg i Broniszewice (30 - 50 %).
Gleby klasy IV, które ze względu na swą dużą przydatność rolniczą mogą zostać objęte ochroną prawną na mocy postanowienia gminy osiągają najwyższe wartości (nieco powyżej 30 %) w centralnej, południowo - wschodniej i zachodniej części gminy we wsiach: Czermin, Broniszewice, Strzydzew i Pieruchy (tab.14.).

Tab. 14. Udział gleb wysokich klas bonitacyjnych użytków rolnych w ogólnej powierzchni gminy Czermin (dane 1999r).

lp.	wieś	klasa II - III		klasa IV	
		w ha	w %	w ha	w %
1	Żegocin	96,9	16,9	108,8	18,9
2	Zbiki	25,7	3,1	120,1	14,4
3	Wieczyn	158,6	21,2	159,8	21,4
4	Strzydzew	178,3	38,8	153,5	33,4
5	Skrzypnia	64,6	14,1	122,3	26,8
6	Pieruszyce	18,0	3,9	70,6	15,1
7	Pieruchy	36,8	3,9	348,5	36,7
8	Mamoty	83,1	38,7	51,6	24,1

9	Łęg	183,8	47,0	99,9	25,5
10	Grab	169,4	14,3	276,2	23,4
11	Czermin	141,8	11,3	556,0	44,1
12	Broniszewice	721,6	32,2	777,2	34,7
	ogółem	1878,6	19,2	2844,5	29,1

Mapka nr 7: Gleby wysokich klas bonitacyjnych w skali 1 : 100 000.

Charakterystyka gleb użytkowanych rolniczo na terenie gminy Czermin pod kątem występowania poszczególnych typów genetycznych wykazuje dominację gleb brunatnych i pseudobielicowych. Te wytworzone z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach luźnych V - VI klasy bonitacyjnej gleby zajmują szeroki pas przecinający wysoczyznę z północnego zachodu po południowy wschód. Ich obecność zaznacza się również w południowej części analizowanego obszaru.

Najwartościowsze gleby II - IIIb klasy występują w postaci niewielkich kompleksów w południowej i południowo - wschodniej części gminy (rejon Strzydzewa, Mamot i Marianina oraz na południe od Pieruszyc). Należą do nich czarne ziemie właściwe i brunatne właściwe wykształcone z piasków gliniastych mocnych podścielonych gliną. Wysoki kompleks przydatności rolniczej tych gleb - pszenny dobry i pszenny bardzo dobry jest wynikiem przekraczającej 30 cm miąższości poziomu próchnicznego oraz panujących prawidłowych stosunków wodno - powietrznych.

Gleby klasy IIIa - IV b, lokalnie klasy V tworzą większe zwarte połacie w południowo - zachodniej części gminy oraz niewielkie enklawy w części centralnej i północnej analizowanego obszaru (okolice miejscowości Grab i Pieruszyce). Pod względem genetycznym są to gleby bielicowe właściwe oraz brunatne i brunatne wyługowane wytworzone z piasków gliniastych lekkich na glinach. Te średniożyzne gleby dające, przy odpowiednich zabiegach agrotechnicznych, możliwości wprowadzenia szerokiego wachlarza upraw prezentują kompleks żytni bardzo dobry i żytni dobry.

W pokrywie glebowej gminy pewien udział zajmują rozproszone, niewielkie skupiska gleb brunatnych i bielicowych wytworzonych z glin średnich i ciężkich na iłach i glinach ciężkich oraz mady średnie i mocne okresowo silnie podmokłe. Gleby te charakteryzują się występującym, poza latami suchymi, silnym oglejeniem na głębokości 40 - 60 cm oraz nieprawidłowymi stosunkami wodnymi. Należące do klasy IIIb - IV b tworzą kompleks zbożowo - pastewny , wskazany ze względu na nadmierne uwilgotnienie do wykorzystania pod użytki zielone.

Uregulowania stosunków wodnych wymagają również gleby murszowe w kompleksach: żytnim słabym, żytnim bardo słabym oraz zbożowo - pastewnym słabym skupione w części zachodniej (na wschód od Pieruszyc) oraz części południowo - wschodniej (na południe od Broniszewic) gminy.

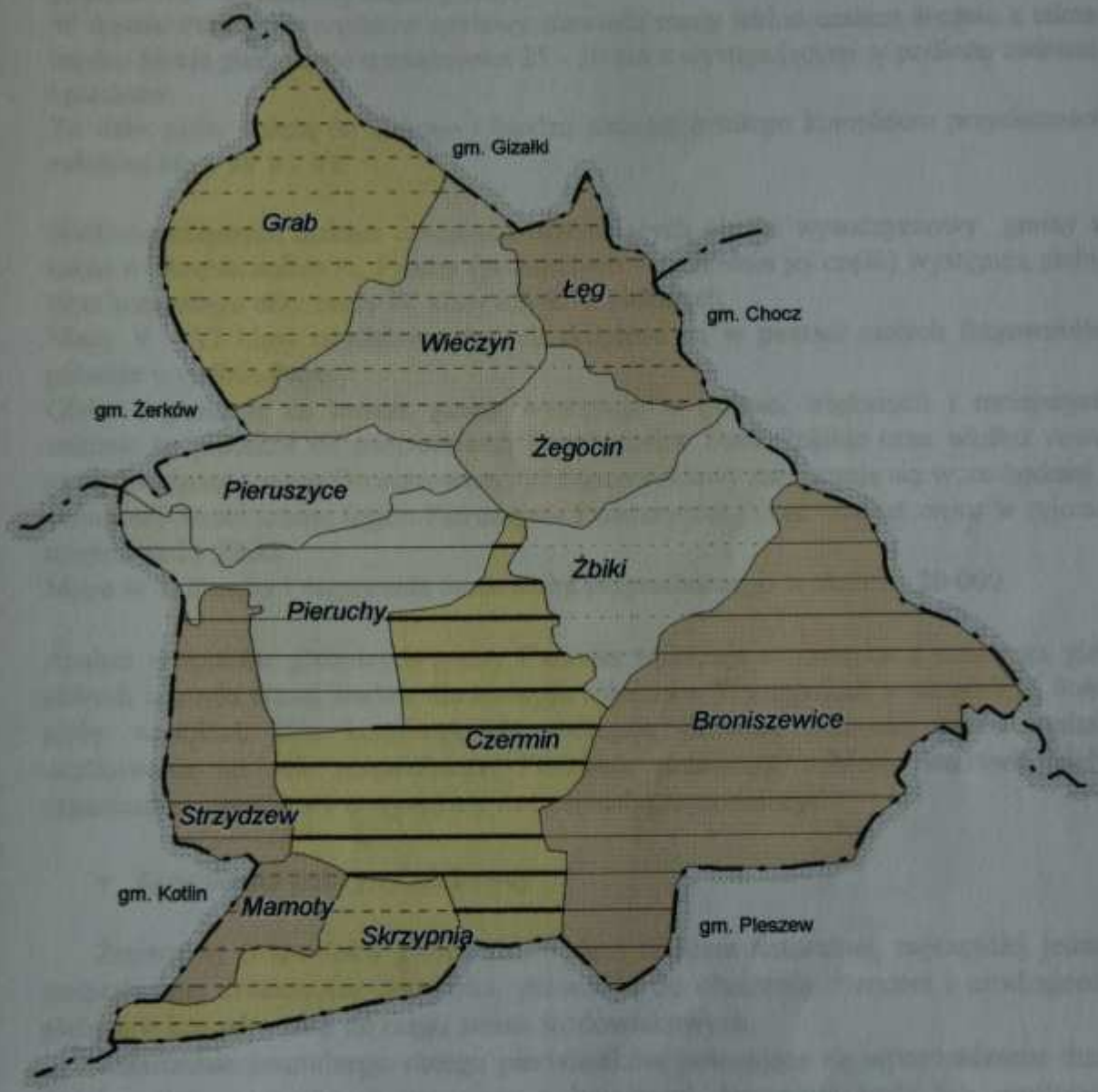
Dolina rzeki Prosny przebiegająca wzdłuż północno - wschodniej części gminy charakteryzuje się mozaiką mad średnich i lekkich wykazujących zróżnicowaną przydatność rolniczą.

Mady średnie, średnio ciężkie, głębokie i średniogłębokie wytworzone z glin średnich pylastych na piaskach gliniastych lekkich i pylastych jako okresowo mogące ulegać krótkotrwałym zalewom bądź podmokłościom, należą do kompleksu pszennego dobrego w klasach bonitacyjnych IIIa - IIIb. Gleby te dominują w północnej i północno - wschodniej części doliny rz. Prosny.

GMINA CZERMIN NR 7

GLEBY
WYSOKICH KLAS BONITACYJNYCH

1 : 100 000

Udział gleb klasy II - III w ogólnej powierzchni gminy (%):

- 0 - 5
- 5 - 15
- 15 - 30
- 30 - 50

Udział gleb klasy IV w ogólnej powierzchni gminy (%):

- poniżej 20
- 20 - 30
- 30 - 40
- 40 - 50

Pozostałe:

- granica gminy
- granica wsi

Kompleks przydatności żytni bardzo dobry i żytni dobry reprezentują lekkie niekiedy średnie napiaskowe oraz bardzo lekkie, zalegające płytko lub średniogłęboko na aluwiach pyłowych lub ilastych klasy IIIa - IV b.
Miąższość mad wynosi co najmniej 50 cm. Większe ich fragmenty zaznaczają się w południowo - wschodniej części gminy.
W dolinie Prosny rozproszone enklawy stanowią mady lekkie czasem średnie a także bardzo lekkie piaszczyste o miąższości 25 - 30 cm z występującymi w podłożu żwirami i piaskami.
Te słabe gleby należą do słabego i bardzo słabego żytniego kompleksu przydatności rolniczej klasy IV b - VI.

Wzdłuż mniejszych dolinek rzecznych rozcinających obszar wysoczyznowy gminy a także w obrębie doliny rz. Prosny (południowo - zachodnia jej część) występują gleby typu brunatnego oraz mady IV klasy użytków zielonych.
Mady V - VI klasy użytków zielonych skupione są w postaci małych fragmentów głównie w dolinie Prosny.
Gleby organiczne na terenie gminy występują w postaci większych i mniejszych enklaw: na południe od miejscowości Broniszewice Stare Polskie oraz wzdłuż rowu przepływającego przez Broniszewice.. Mniejsze enklawy zaznaczają się w zachodniej i centralnej części gminy (rejon Pieruszyc - Pieruszyczek) oraz wzdłuż cieku w rejonie miejscowości Żbiki..
Mapa nr 2: Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w skali 1 : 20 000.

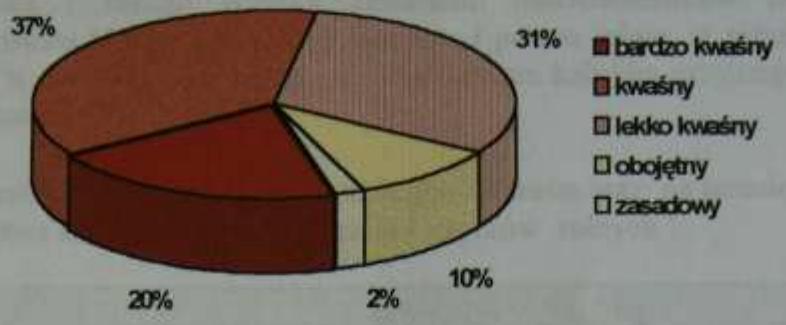
Analiza warunków glebowych gminy Czermin wykazuje w związku z przewagą gleb słabych warunki raczej średnie dla rozwoju rolnictwa. Występujące w niewielkiej ilości gleby wysokich klas bonitacyjnych podlegają prawnej ochronie przed zmianą użytkowania na cele pozarolnicze. Podobnie przedmiot ochrony stanowią gleby organiczne - murszowe o wysokich wartościach przyrodniczych.

- **Zagrożenia pokrywy glebowej**

Zmiany w środowisku glebowym, będące efektem naturalnej, najczęściej jednak gospodarczej działalności człowieka, prowadzą do obniżenia żyzności i urodzajności gleby a w konsekwencji do ciągu zmian środowiskowych.

Zaburzenie naturalnego obiegu pierwiastków polegające na wprowadzeniu dużej ilości jonów wodorowych np. wraz z kwaśnymi deszczami bądź ich uwalnianiu poprzez stosowanie nawozów azotowych prowadzi do zakwaszenia gleb.
Badania odczynu gleb użytkowanych rolniczo, przeprowadzone w latach 1992 - 1996 przez Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą w Poznaniu wykazały dość znaczny udział na terenie gminy Czermin gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych - 57% oraz niewielki udział gleb zasadowych -2% (ryc. 3.).

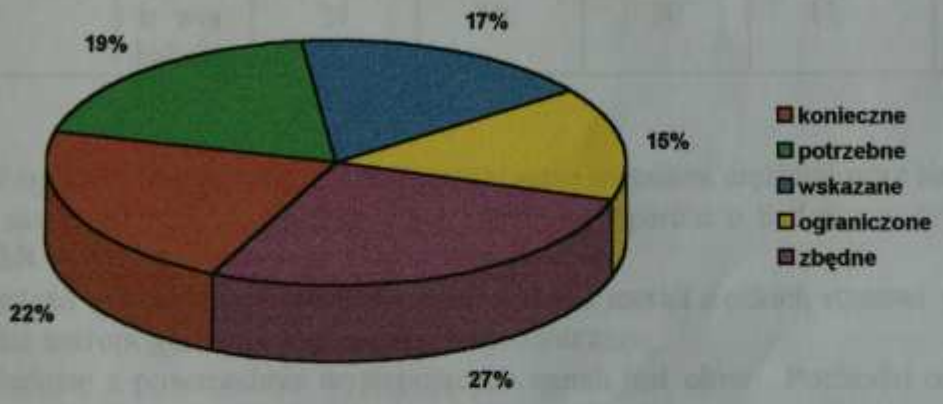
Ryc. 3. Odczyn gleb użytkowanych rolniczo w gminie Czermin (pH).

Udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na terenie gminy Czermin w porównaniu z sąsiadującymi gminami można określić jako średni.

Zakwaszenie gleb wpływa na zmniejszenie i pogorszenie jakości uzyskiwanych plonów. Metodą naprawczą jest wapnowanie zmieniające właściwości fizykochemiczne i biologiczne gleb. Analiza potrzeb wapnowania gm. Czermin wykazuje dość znaczne zapotrzebowanie w tym zakresie zabiegów koniecznych i potrzebnych - 41 % (ryc.4.)

Ryc. 4. Potrzeby wapnowania gleb w gm. Czermin (% powierzchni uż. rolnych).

Średnia dawka CaO w t/ha dla gminy Czermin wynosi 1,79 (dla b. województwa kaliskiego 1,70), przy czym w gospodarstwach indywidualnych osiąga ona wartość 1,77 natomiast w gospodarstwach wielkoobszarowych 1,86.

Zawartość w glebie mikro i makroelementów decyduje o jej wartościach a co się z tym wiąże o przydatności do celów rolniczych. Wysoka kwasowość (ph) gleb gminy Czermin wpływa na pogorszenie przyswajalności mikroelementów tj. bor, miedź, mangan i cynk a także żelazo.

Makroelementy reprezentowane są przez związki fosforu (P_2O_5), potasu (K_2O) i magnezu (Mg).

Zasobność gleb w potas i magnez w gminie Czermin jest porównywalny. Gleby o niskiej i bardzo niskiej ich zasobności zawierają się w przedziale od 61 - 80%

powierzchni użytków rolnych odpowiednio 61 i 64% (byłe województwo kaliskie - 58 % i 51 %).

Badania OSChR wykazują, że gleby gminy Czermin, należą do dość zasobnych w fosfor. Udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zasobności tego pierwiastka to 23 %.

Wysoka i bardzo wysoka zawartość makroelementów odnosi się szczególnie do fosforu (44%). Zawartość magnezu i potasu mimo, iż niższa (12% i 14%) od fosforu w porównaniu z byłym województwem kaliskim przyjmuje wartości porównywalne z uśrednionymi (tab.15.).

Tab. 15. Zawartość makroelementów w glebie gm. Czermin oraz na terenie byłego województwa kaliskiego (% powierzchni użytków rolnych).

pierwiastek		zawartość w mg / kg				
		b. niska	niska	średnia	wysoka	b. wysoka
fosfor	gm.	3	20	33	22	22
	b. woj. kaliskie	5	24	30	20	21
potas	gm.	24	37	27	9	3
	b. woj. kaliskie	22	36	24	9	9
magnez	gm.	31	33	22	7	7
	b. woj. kaliskie	21	30	30	11	8

Zagrożeniem gleb jest ich zanieczyszczenie metalami ciężkimi oraz siarką. Analiza tych zanieczyszczeń przeprowadzona została w oparciu o badania poczynione przez OSChR w Poznaniu w latach 1992 - 1996.

Zawartość w pokrywie glebowej gminy Czermin metali ciężkich stanowi w większości rezultat antropogenizacji środowiska przyrodniczego.

Jednym z powszechnie występujących metali jest ołów . Pochodzi on głównie ze spalin samochodowych oraz ze spalania odpadów komunalnych. Niewielka komasacja ołowiu zaznacza się jedynie wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Jego stężenie w przypowierzchniowej warstwie gleby przekracza nieco zawartości graniczne (z 17 prób 1 reprezentuje stopień I zgodnie z 6 - cio stopniową klasyfikację IUNG).

Kadm jest metalem ciężkim łatwo wchłanialnym oraz długo przetrzymywanym w organizmie, ze względu na to należy do metali niebezpiecznych dla ludzi i zwierząt. W przypowierzchniowej warstwie gleby zawartość kadmu wynosi 0,07 - 0,22 mg / kg przy średniej dla gminy 0,22 mg / kg. W dwu przypadkach na 17 stwierdzono przekroczenia zawartości kadmu (tab.16.).

Badania gminy Czermin pod kątem zawartości miedzi, cynku i niklu nie wykazały przekroczeń.

Tab.16. Zawartość metali ciężkich w warstwie ornej gleby gminy Czermin.

rodzaj metalu	liczba próbek	zawartość całk metali ciężkich w mg / kg			średnia dla woj. kaliskiego
		najniższa	najwyższa	średnia	
ołów	17	7,8	38,5	15,0	12,6
miedź	17	2,3	19,0	6,2	4,8
cynk	17	9,0	66,0	25,3	29,3
nikiel	17	1,9	18,6	5,4	3,1
kadm	17	0,07	0,60	0,22	0,17

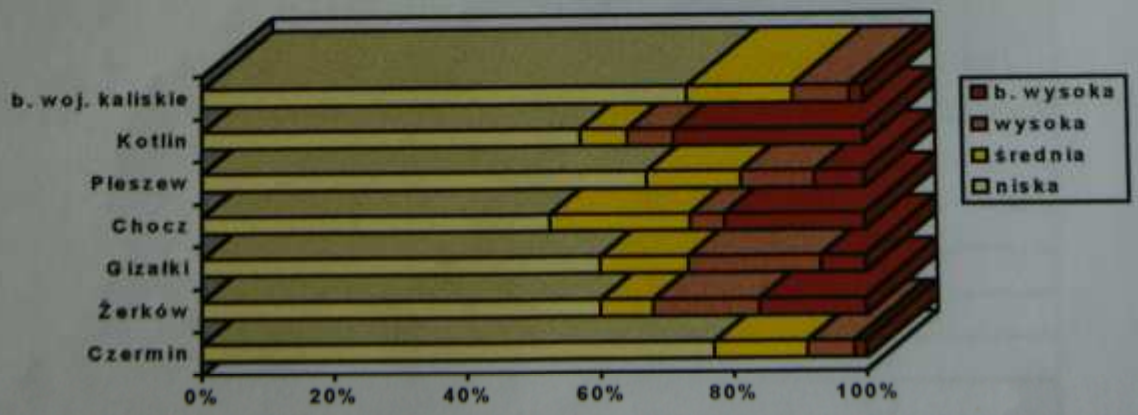
W pobranych na terenie gminy Czermin próbach, jako wskaźnik zanieczyszczenia gleb siarką, oznaczono zawartość siarki siarczanowej (S - SO_4). Zawartość jej mierzona w mg / kg waha się w przedziale 0,40 - 24,80 przy średniej 3,73. Zgodnie z przyjętą cztero stopniową skalą, badania wykazały naturalną zawartość S - SO_4 w 17 próbach : 11 - I stopień (zawartość niska), 2 - II stopień (zawartość średnia), 1 - III stopień (zawartość wysoka) oraz 3 - IV stopień (zawartość bardzo wysoka) (tab. 17.).

Tab.17. Zawartość siarki w warstwie ornej gleb gminy Czermin oraz gmin sąsiadujących.

gmina	ilość prób	liczba próbek w stopniach zawartości S - SO_4			
		I niska	II średnia	III wysoka	IV b. wysoka
Czermin	17	11	2	1	3
Żerków	25	15	2	4	4
Gizałki	15	9	2	3	1
Chocz	19	10	4	1	4
Pleszew	27	18	4	3	2
Kotlin	14	8	1	1	4
b. woj. kaliskie	944	66,7	14,5	7,9	10,9

Porównanie procentowego udziału prób w 4 stopniach zasiarczenia Czermin z sąsiednimi gminami b.woj. kaliskiego przedstawia wykres (dane OSChR za lata 1992 - 1996) (ryc.5.):

Ryc. 5.

Gmina Czermin na tle byłego województwa kaliskiego, wykazuje niewielkie zasiarczenie, decyduje o tym położenie analizowanego obszaru poza zasięgiem oddziaływania większych emitorów zanieczyszczeń transgranicznych.
Zagrożenia natury antropogenicznej w pokrywie glebowej zaznaczają się w obrębie terenów zabudowanych. Obszary osadnicze (Czermin, Pieruchy, Strzydzew, Mamoty) należą do częściowo zdegradowanych bądź całkiem pozbawionych pokrywy glebowej. Eksploatacja kruszyw naturalnych także degraduje powłokę glebową gminy.

Na terenie gminy zaznacza się również zjawisko erozji gleb na terenach o wyższych spadkach wzdłuż doliny rzecznej, w północnej jej części. Zsunięcie się pokrywy glebowej oraz podmycie zbocza stanowi pewne zagrożenie.
Mapa nr 2: Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w skali 1 : 20 000.

Generalnie powierzchnia glebowa gminy Czermin należy do słabo zanieczyszczonych.

2.7. SZATA ROŚLINNA

Szata roślinna jest dynamicznym układem. Nie występuje ona w przestrzeni w sposób nieuporządkowany, lecz tworzy mniej lub bardziej prawidłowe skupienia dające się opisać i scharakteryzować.

2.7.1. EKOSYSTEMY LEŚNE

Tereny leśne gminy Czermin znajdują się w zasięgu oddziaływania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu z jednostką terenową w Nadleśnictwie Taczanów, Obręb Taczanów oraz Leśnictwo Grab i Kotlin.
Mapka nr 8: Podział administracyjny przestrzeni leśnej Nadleśnictwo Taczanów w skali 1 : 100 000.

Zgodnie z zestawieniem powierzchni klasoużytków dla poszczególnych obrębów geodezyjnych składających się na gminę Czermin - z dnia 1999.11. 23. lasy łącznie z gruntami zadrzewionymi zajmują 1086,7 ha, czyli 11,1 % całkowitej powierzchni gminy, przy średniej dla byłego województwa kaliskiego wynoszącej 23,5 % (tab. 18.).

Tab. 18. Udział powierzchni leśnej w poszczególnych wsiach gminy Czermin .

lp.	wieś	powierzchnia lasów wraz z zadrzewieniami w ha	wskaźnik lesistości w rozbiciu na poszczególne wsie w %
1	Żegocin	15,7	2,7
2	Żbiki	327,3	39,2
3	Wieczyn	23,9	3,2
4	Strzydzew	16,6	3,6
5	Skrzypnia	73,3	16,0
6	Pieruszyce	32,3	6,9
7	Pieruchy	90,0	9,5

GMINA CZERMIN

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY PRZESTRZENI LEŚNEJ NADLEŚNICTWO TACZANÓW

1 : 100 000

granica nadleśnictw

granica leśnictwa

ekosystemy leśne

granica gminy

drogi

zabudowa

8	Mamoty	-	-
9	Łęg	8,1	2,1
10	Grab	374,2	31,7
11	Czermin	38,0	3,0
12	Broniszewice	87,3	3,9
	ogółem gmina	1086,7	11,1
	byłe woj. kaliskie	153161,0	23,5

Najwyższy wskaźnik lesistości zaznacza się w północno - zachodniej oraz wschodniej części gminy (wsie: Grab i Żbiki). Najmniejszy udział lasów występuje w jej części południowo - zachodniej (wsie: Mamoty i Strzydzew) oraz w północno - wschodniej (wsie: Wieczyn, Żegocin).

Mapka nr 9: Lesistość w skali 1 : 100 000.

Analiza struktury własnościowej lasów wykazuje dominację lasów państwowych zajmujących powierzchnię 932,4 ha co stanowi 85,8% ogólnej powierzchni leśnej oraz ca 9,5 % ogólnej powierzchni gminy.

Lasy indywidualne o powierzchni 154, 3 ha zajmują 14,2 % ogólnej powierzchni leśnej oraz ca 1,6% ogólnej powierzchni gminy . Największy udział lasów prywatnych zaznacza się we wsi Pieruchy (6,6 % ogólnej powierzchni gminy) oraz we wsiach Pieruszyce (2,7%) i Wieczyn (2,1%). Brak tej formy własności leśnej w Mamotach.

Zarówno lasy należące do Skarbu Państwa jak i lasy indywidualne posiadają „Plan Urządzania Gospodarstwa Leśnego" dostarczający podstawowych informacji odnośnie rodzaju drzewostanów i prowadzenia poprawnej gospodarki leśnej.

Warunki siedliskowe oraz struktura drzewostanowa ekosystemów leśnych gminy Czermin są silnie ze sobą skorelowane. Na ich charakter wpływa budowa geologiczna oraz panujące stosunki wodne.

Występujące na terenie gminy siedliska to cechujące terasę akumulacyjną siedliska borowe. Dominują wśród nich mało żyzne bory świeże (Bśw) porastające z panującym gatunkiem sosny oraz domieszkami brzozy, dębu a na terenach żyźniejszych świerku. Podszyt jest słabo rozwinięty i dominuje w nim jałowiec i jarzębina. Ubogie runo reprezentowane jest przez borówkę brusznicę, wrzos oraz rokiet pospolity.

Płytki poziom wód gruntowych (tereny podmokłe, doliny boczne) kształtuje siedliska boru wilgotnego (Bw) i boru mieszanego wilgotnego (Bmw). W ich obrębie zaznaczają się drzewostany sosnowe, brzozowe. Fragmentarycznie na terenach wilgotnych występują siedliska olszowe (Ol) z olszą czarną oraz jesionem w domieszce, porastające gleby torfowo - murszowe a także las mieszany wilgotny (LMw) z dębem, jesionem i sosną..

W ekosystemach leśnych niewielkie powierzchnie zajmują : bór suchy (Bs) i bór mieszany świeży (BMśw) z panującymi gatunkami sosną i brzozą oraz las świeży (Lśw) i las mieszany świeży (LMśw) z sosną i dębem w domieszce.

Na terenie gminy Czermin występują niewielkie gospodarcze drzewostany nasienne. Zlokalizowane są one w południowej części ekosystemu leśnego na wschód od Sierszewa oraz we wschodniej części lasu na południe od Żegocina.

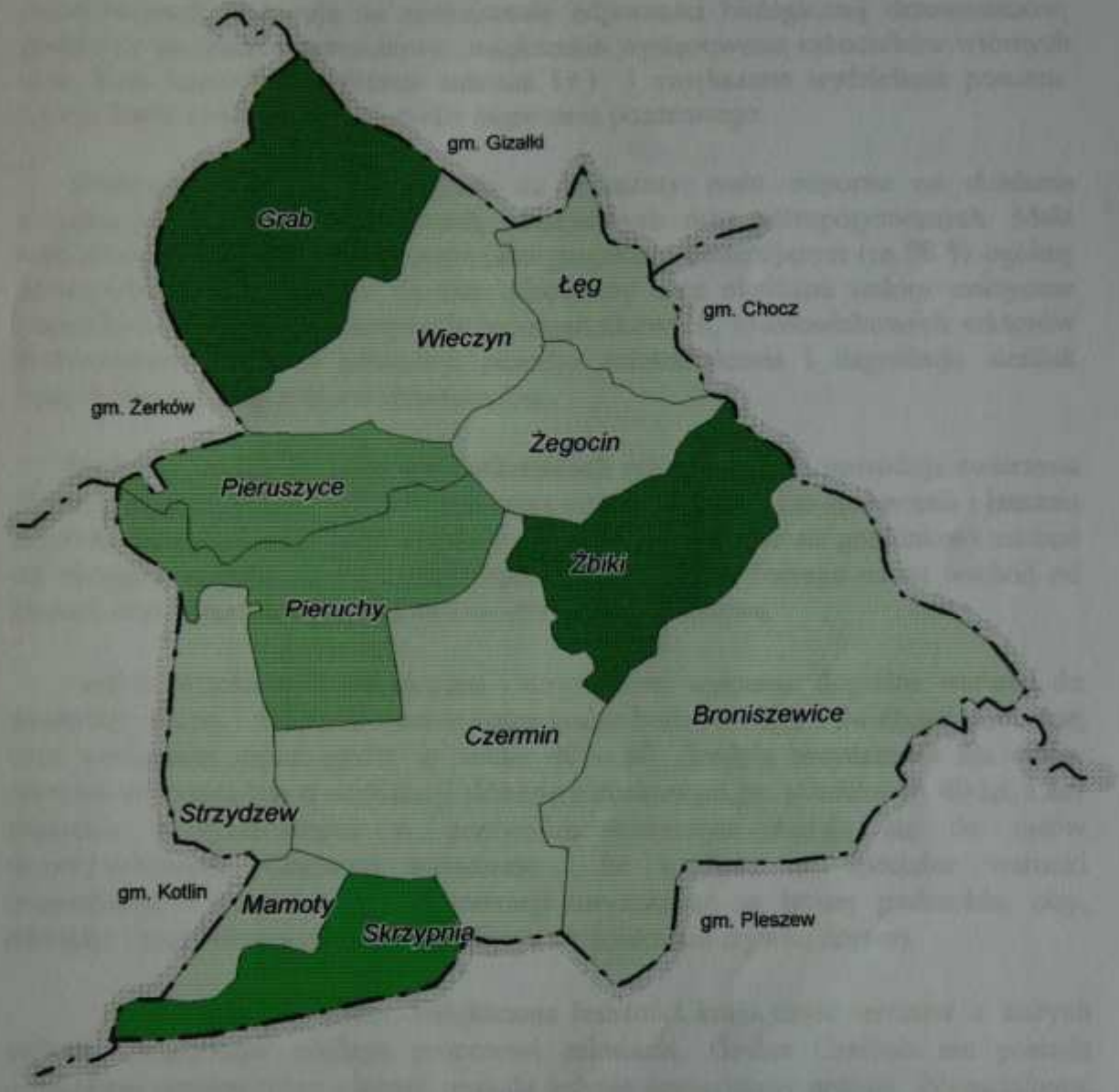
Wiek drzewostanów zawiera się generalnie w przedziale 1 - 100 lat. Najmniejsze powierzchnie zajmują młodniki sosnowe - klasa I (0 - 20 lat) podlegające

GMINA CZERMIN

NR 9

LESISTOŚĆ

1 : 100 000

Udział procentowy ekosystemów leśnych w ogólnej powierzchni wsi (%):

- 0 - 5
- 5,1 - 10
- 10,1 - 20
- powyżej 20,1

Pozostałe oznaczenia:

- granica gminy
- granica wsi

czasowej ochronie z uwagi na ich podatność na zniszczenie mechaniczne i pożary. Zdecydowanie największą powierzchnię zajmują lasy w przedziale 40 - 100 lat.

Lasy na terenie gminy Czermin objęte zostały ochroną jako lasy I strefy zagrożenia przemysłowego. Transgraniczne zanieczyszczenia związane z emisją zakładów przemysłowych wpływają na zmniejszenie odporności biologicznej drzewostanów, podatność na choroby łańcuchowe, zwiększenie występowania szkodników wtórnych m.in. huby korzeniowej (Fomes annosus Fr.) i zwiększone wydzielanie posuszu. Całość lasów znajduje się w II strefie zagrożenia pożarowego.

Dominujące monokultury iglaste są z natury mało odporne na działanie szkodliwych czynników biotycznych, abiotycznych oraz antropogenicznych. Mała rozmaitość gatunkowa lasów z sosną jako gatunkiem dominującym (ca 98 % ogólnej powierzchni lasów), wpływa na stan zdrowotny oraz obniżone walory estetyczne kompleksów leśnych. Występowanie jednogatunkowych, równowiekowych sektorów drzewostanów iglastych powoduje ponadto zniekształcenia i degradację siedlisk leśnych obniżając ich zdolność produkcyjną.

Dotkliwe szkody w uprawach i młodnikach gminy Czermin powoduje zwierzyna płowa, zwłaszcza jelenie, wskutek zgryzania pędów sadzonek lub spałowania i łamania drzewek. Nasilenie tego rodzaju szkód zaznacza się w lasach na południowy zachód od Skrzypni, w południowej części większego kompleksu leśnego na na wschód od Pieruch oraz w centralnej części lasu na wschód od Sierszewa.

Analiza przydatności rekreacyjnej i turystycznej wykazuje dogodne warunki do penetracji pieszej i zbierania runa leśnego lasów boru suchego i świeżego północnej oraz wschodniej części gminy w wieku 40 - 80. Średnią przydatność dla celów rekreacji wykazują lasy o siedlisku i składzie gatunkowym jw. w wieku 1 - 40 lat. Lasy prywatne o drzewostanie w przewadze sosnowym nadają się do celów wypoczynkowych. Czasowo wyłączone, ze względu na specjalne warunki przyrodnicze i gospodarcze, z penetracji turystycznej są tereny podmokłe, olsy, młodniki i drzewostany, w których odbywa się ścinka lub zrywka drewna.

Zgodnie z planem zwiększania lesistości kraju część terenów o słabych glebach, nieużytków podlega procesowi zalesiania. Gmina Czermin nie posiada uchwalonej granicy rolno - leśnej; posiada jedynie opracowany projekt. Potencjalnymi terenami powiększania kompleksów leśnych są grunty rolne klasy VIz oraz spora powierzchnia gruntów klasy VI zajmujących łącznie 681,34 ha co stanowi 7% ogólnej powierzchni gminy.

2.7.2. EKOSYSTEMY NIELEŚNE

Dużą rolę w systemie ekologicznym gminy Czermin, pomimo wysokiego wskaźnika lesistości, odgrywa roślinność nieleśna. Reprezentowana jest ona przez ekosystemy trawiaste, agroekosystemy oraz zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne i przydrożne.

Ekosystemy trawiaste o powierzchni 697,1 ha (7,1 % ogólnej powierzchni gminy). Rozmieszczenie ich nie jest równomierne. Koncentrują się one głównie wzdłuż cieków

wodnych oraz na terenach stale lub okresowo podmokłych, stanowiąc dogodne miejsca dla gniazdowania ptactwa.

Grunty orne i sady zajmujące 7350,8 ha co stanowi 75,2 % ogólnej powierzchni gminy, tworzą mozaikę roślinności uprawowej oraz synantropijnej miedz śródpolnych. Wpływają one w poważnym stopniu na strukturę przyrodniczą gminy. Szczegółowe dane odnośnie struktury uprawowej gruntów rolnych gminy zawarte są w dziale: Rolnictwo.

W środowisku przyrodniczym gminy dużą rolę odgrywa system zadrzewień i zakrzaczeń, zajmujących powierzchnię 18,1446 ha (stan na 1999 r.). wzbogacających florystycznie agrocenozy oraz wpływających na stosunki wodne gminy. Te swoiste korytarze ekologiczne towarzyszą dolinkom rzecznym oraz rowom melioracyjnym (rz. Garbacz, Grabarka, Kan. Wieczyński i Grodziski), gdzie podstawowym ich budulcem jest olsza czarna (Almus glutinosa). Są one także nieodzownym elementem ciągów komunikacyjnych.
Część zadrzewień ma charakter fragmentaryczny i wymaga uzupełnień.

Zadrzewienia i zakrzaczenia wraz z łąkami pełnią funkcje łączników większych i mniejszych kompleksów leśnych, wpływając poprzez to na rozwój fauny i flory oraz migracje różnych gatunków zwierząt. Stanowią one również biotop wielu gatunków fauny - zwłaszcza zbiorowisk łąkowych, szuwarowych i torfowych.

2.8. CHRONIONE ELEMENTY PRZYRODNICZE

Ochrona różnorodności biocenoz oraz zawartego w nich materiału genetycznego stwarza szansę przetrwania dla świata florystycznego. Wykładnią ochrony roślinności jest funkcja jaką pełnią na określonym obszarze oraz wysokie walory przyrodnicze.

Na terenie gminy Czermin znajdują się ciekawe skupiska zieleni wysokiej stanowiące pozostałości dawnych, historycznych założeń dworsko - parkowych.
Do parków podlegających ochronie prawnej przez WKZ należą:

- park w Broniszewicach o powierzchni 5,73 ha,
- park w Czerminie o pow. 3,01 ha,
- park w Grabie o pow. 6,12 ha ze stawem o pow. 1,40 ha,
- park w Skrzypni o pow. 1,83 ha ze stawem,
- park w Wieczynie o pow. 0,36 + 0,32 ha (dwie części przylegające do siebie),
- park w Żegocinie o pow. 4,80 ha
- park w Pieruchach (Psienie Ostrów) praktycznie nie istniejący.

Pomimo na ogół zaniedbanego stanu zachowania parki stanowią interesujące przyrodniczo, bardziej lub mniej zwarte wielogatunkowe (min. dąb, lipa, klon, świerk, jesion, kasztanowiec, akacja) enklawy roślinności. W ich obrębie znajdują się okazy drzew oraz aleje warte uwagi (aleja wiązowa, szpalery grabów i głogów w parku w Grabie ora rosłe dęby w parku w Broniszewicach i Żegocinie).
Poza wymienionymi interesujące drzewa znajdują się również:

- dąb o obw. 380 cm i jesion o obw. 370 cm - w Czerminie (na skraju parku od strony szosy),
- dwa dęby o obw. 530 i 340 cm - w Łęgu (na terenie istniejącego już parku dworskiego),

- dąb o obw. 350 cm - w Wieczynie (na cmentarzu),
- dąb o obw. 380 cm - w Wieczynie (obok kościoła),
- dwa buki o obw. 350 i 370 cm oraz dęby o obw. do 360 cm - w Żegocinie (w parku).

Środowisko przyrodnicze gminy ubogaca również zieleń cmentarna skupiona w miejscowościach Broniszewice, Czermin, Grab, Strzydzew i Żegocin.
Mapa nr 2: Zasoby i zagrożenia środowiska przyrodniczego w skali 1 : 20 000.

2.8. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Teren gminy Czermin jest miejscem życia ograniczonej ilości gatunków zwierząt. Wielkość kompleksów leśnych determinuje bowiem bogactwo świata faunistycznego. W oparciu o cząstkowe badania terenowe tego obszaru można określić zwierzostan tu występujący jako typowy dla Wielkopolski.

W lasach spotyka się spośród zwierzyny grubej: jelenie, sarny - wykazujące tendencje do powiększania liczebności oraz dziki i z rzadka łosie. Zwierzyna drobna reprezentowana jest przez zające, lisy, bażanty i kuropatwy. Jej stan uzależniony jest od warunków biotycznych i abiotycznych. Lokalnie stanowi funkcję intensywności ochrony łowisk. Ptactwo skupione jest w obrębie ekosystemów łąkowych.

Zagrożenia fauny na terenie gminy Czermin wynikają z antropogenizacji środowiska przyrodniczego. Przebieg przez ekosystemy leśne ciągów komunikacyjnych stanowiących bariery dla przemieszczającej się zwierzyny, wpływa w dość dużym stopniu na ograniczenie jej liczebności (kolizje zwierzyny z pojazdami). Wyizolowane w części ekosystemy zawężające przestrzeń życiową zwierząt stanowią rezultat chęci maksymalnego wykorzystania areału rolnego.

Brak szczegółowych, kompleksowych badań faunistycznych uniemożliwia przeprowadzenie pełniejszej inwentaryzacji gminy w tym zakresie.

B. Sfera społeczna

B. SFERA SPOŁECZNA

Przeprowadzoną analizę zagadnień dotyczących sfery społecznej dokonano porównując sytuację gminy Czermin z sytuacją gmin wiejskich w byłym województwie kaliskim (przy których wyborze kierowano się bliskością kulturową) oraz z sytuacją w byłym województwie kaliskim (z uwagi na zbliżoną sytuację społeczno – gospodarczą i dostępność danych) i z sytuacją ogólnokrajową.

1. OSADNICTWO

1.1. System osadniczy

Sieć osadnicza na terenie gminy jest zróżnicowana. Obrębów geodezyjnych na terenie gminy jest 12 – dla tych jednostek istnieją dane statystyczne stąd w dalszej części opracowania jest ich analiza (mapka nr 10). Wiodącą jednostką osadniczą na terenie gminy jest wieś Czermin, będąca ośrodkiem gminnym. Układ administracyjny gminy tworzy 12 wsi sołeckich (w tym: sołectwo Psienie Ostrów należy do obrębu geodezyjnego Czermin, natomiast wieś Mamoty stanowi odrębny obręb geodezyjny - nie jest jednak sołectwem).

System osadniczy gminy tworzą miejscowości o zróżnicowanej randze i charakterze. Sieć osadnicza gminy Czermin tworzy układ przestrzenny, w którym występują cztery typy siedlisk wsi, mianowicie:

a) wsie siedliskowo zwarte (Czermin, Grab, Żbiki),
b)wsie siedliskowo rozproszone z ośrodkami zasiedlenia skoncentrowanego (Broniszewice, Wieczyn, Pieruszyce, Skrzypnia),
c) wsie ulicówki (zabudowa liniowa wzdłuż istniejących głównych dróg – Łęg, Żegocin,
d) wsie siedliskowo rozproszone (Pieruchy, Mamoty, Strzydzew).

Powyższy układ wsi uzupełniają następujące miejscowości: Psienie Ostrów, Wola Duchowna, Żale, Robaków, Marianin, Polskie Nowe, które nie są sołectwami z wyjątkiem wsi Psienie Ostrów.

1.2. Funkcje jednostek osadniczych

W strukturze hierarchiczno – funkcjonalnej sieci osadniczej omawianego obszaru zdecydowanie dominującą rolę pełni wieś Czermin, będąca lokalno - gminnym ośrodkiem rozwoju. Czermin jest ośrodkiem o wyspecjalizowanej funkcji rolniczej. Jest to najważniejszy ośrodek na terenie gminy, obsługujący zamieszkałą tutaj ludność. Biorąc pod uwagę wyposażenie w usługi dla ludności, dostępność komunikacyjną, potencjał ludzki do ważniejszych jednostek wiejskich uzupełniających ośrodek gminy Czermin należą wsie: Broniszewice, Żegocin, Wieczyn, Pieruszyce, Grab. Pozostałe wsie zaspakajają elementarne potrzeby ludności.

Rozproszenie osadnicze w gminie Czermin uwzględniając liczbę miejscowości w jednym sołectwie, jest niższe od rozproszenia w byłym woj. kaliskim i w kraju (tab. 1.2.2).

Tab. 1.2.2. Rozproszenie osadnicze wsi

Obszar	Miejscowości wiejskie	Sołectwa	Wskaźnik rozproszenia osadniczego
Gmina Czermin	15	12	1,25
Woj. kaliskie	1344	927	1,45
Polska	56869	39173	1,45

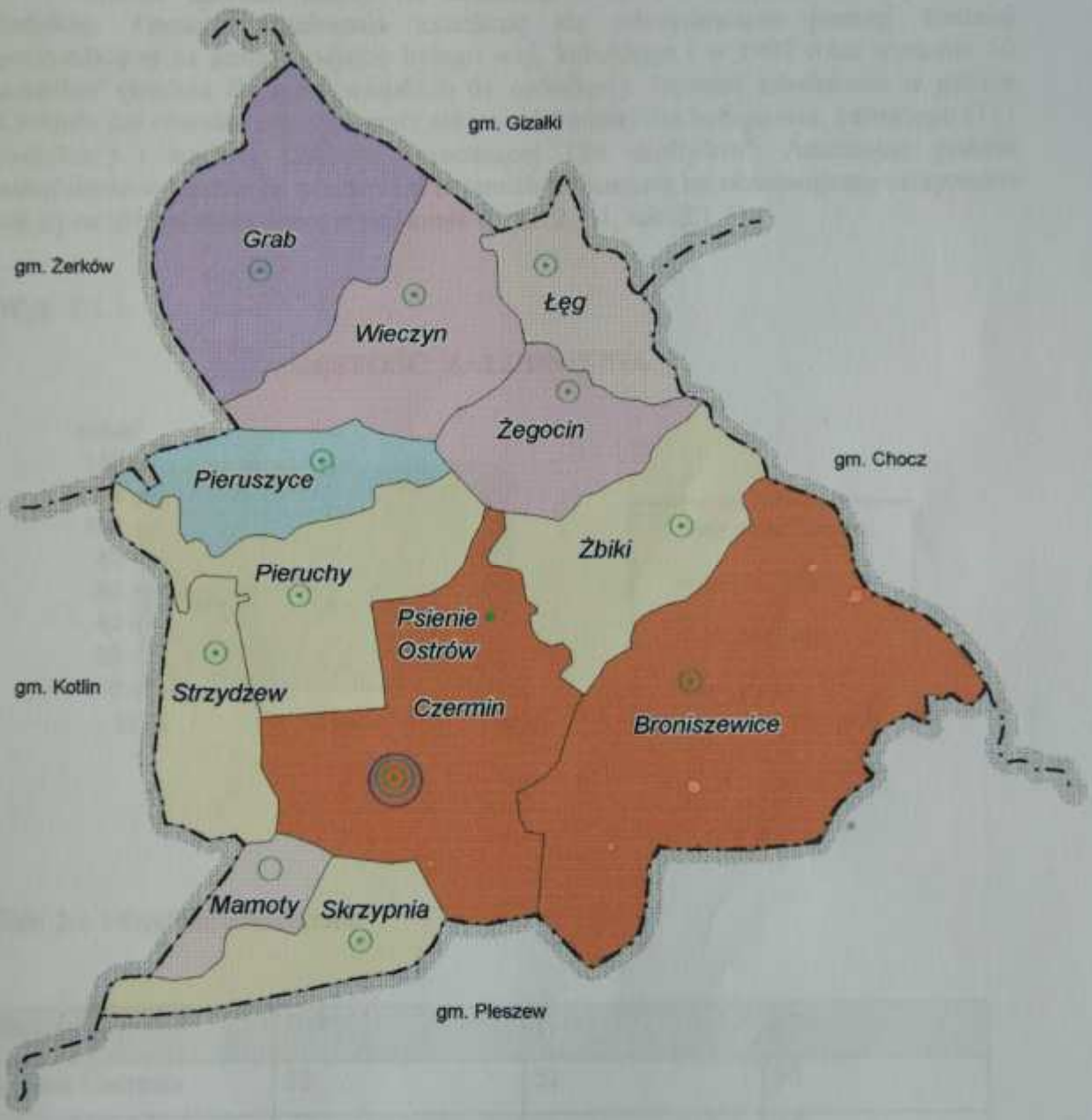
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z roczników statystycznych i z Urzędu Gminy.

W strukturze osadnictwa przeważają wsie małe i średnie.
W liczbie 12 analizowanych jednostek osadniczych:
- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu do 200 mieszkańców,
- 33,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 200 do 300 mieszkańców,
- 8,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 300 do 400 mieszkańców,
- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu od 400 do 500 mieszkańców,
- 8,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 500 do 600 mieszkańców
- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu powyżej 600 mieszkańców.

GMINA CZERMIN NR 10

STRUKTURA OSADNICTWA

SKALA 1: 100 000

obsługa rolnictwa

ośrodek gminy

wsie sołeckie

obręby geodezyjne

WSIE O ZALUDNIENIU:

poniżej 200 mieszk.

200 - 300 mieszk.

300 - 400 mieszk.

400 - 500 mieszk.

500 - 600 mieszk.

powyżej 600 mieszk.

Granice gminy

Granice wsi

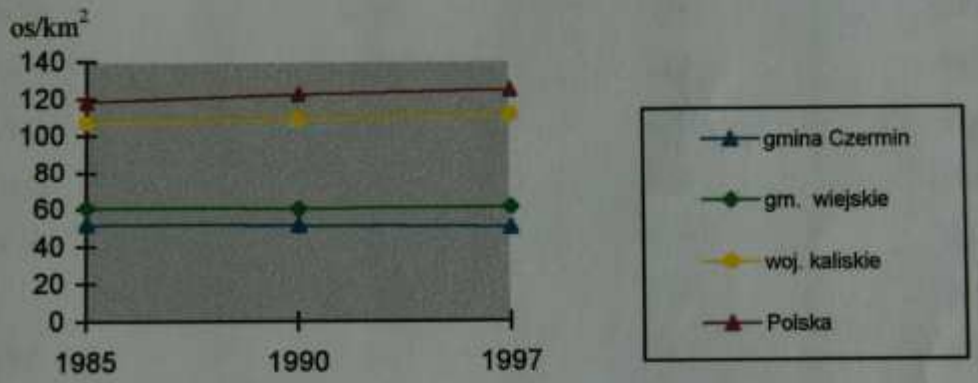
2. DEMOGRAFIA

2.1. Stan i struktura ludności

Gmina Czermin należy do obszarów mało zaludnionych w byłym woj. kaliskim. Gęstość zaludnienia kształtuje się zdecydowanie poniżej średniej przypadającej na gminy wiejskie byłego woj. kaliskiego i w 1997 roku wynosiła 50 osób/km^2 (średnia dla gmin wiejskich 61 osób/km^2). Gęstość zaludnienia w gminie Czermin jest również zdecydowanie niższa od średniej dla byłego woj. kaliskiego (111 osób/km^2) i średniej krajowej wynoszącej 124 osoby/km^2. Analizując gęstość zaludnienia w gminie na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat obserwujemy utrzymanie się jej na niemal niezmiennym poziomie (wyk. 2.1.1, tab. 2.1.1).

Wyk. 2.1.1.

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Tab. 2.1.1 Gęstość zaludnienia

Nazwa	1985	1990	1997
gmina Czermin	52	51	50
gm. wiejskie	61	60	61
woj. kaliskie	107	109	111
Polska	118	122	124

Gęstość zaludnienia dla poszczególnych wsi w 1999 roku na terenie gminy charakteryzowała się bardzo dużym zróżnicowaniem przestrzennym (mapka Nr 11, tab.I). Obszary najmniej zaludnione (poniżej 30 osób/km^2) obejmują wsie: Żbiki, Mamoty, Pieruchy (Tab. 2.1.2).

Do średnio zaludnionych obszarów (w granicach 50 - 60 osób/km^2) należą wsie: Łęg, Skrzypnia, Grab, Broniszewice, Wieczyn. Gęstość zaludnienia w granicacych 60 - 90 osób/km^2 przypada na wsie: Pieruszyce, Czermin, Żegocin. Największa wartość wskaźnika zaludnienia 100 osób/km^2 przypada na wieś Strzydzew.

Tab 2.1.2.

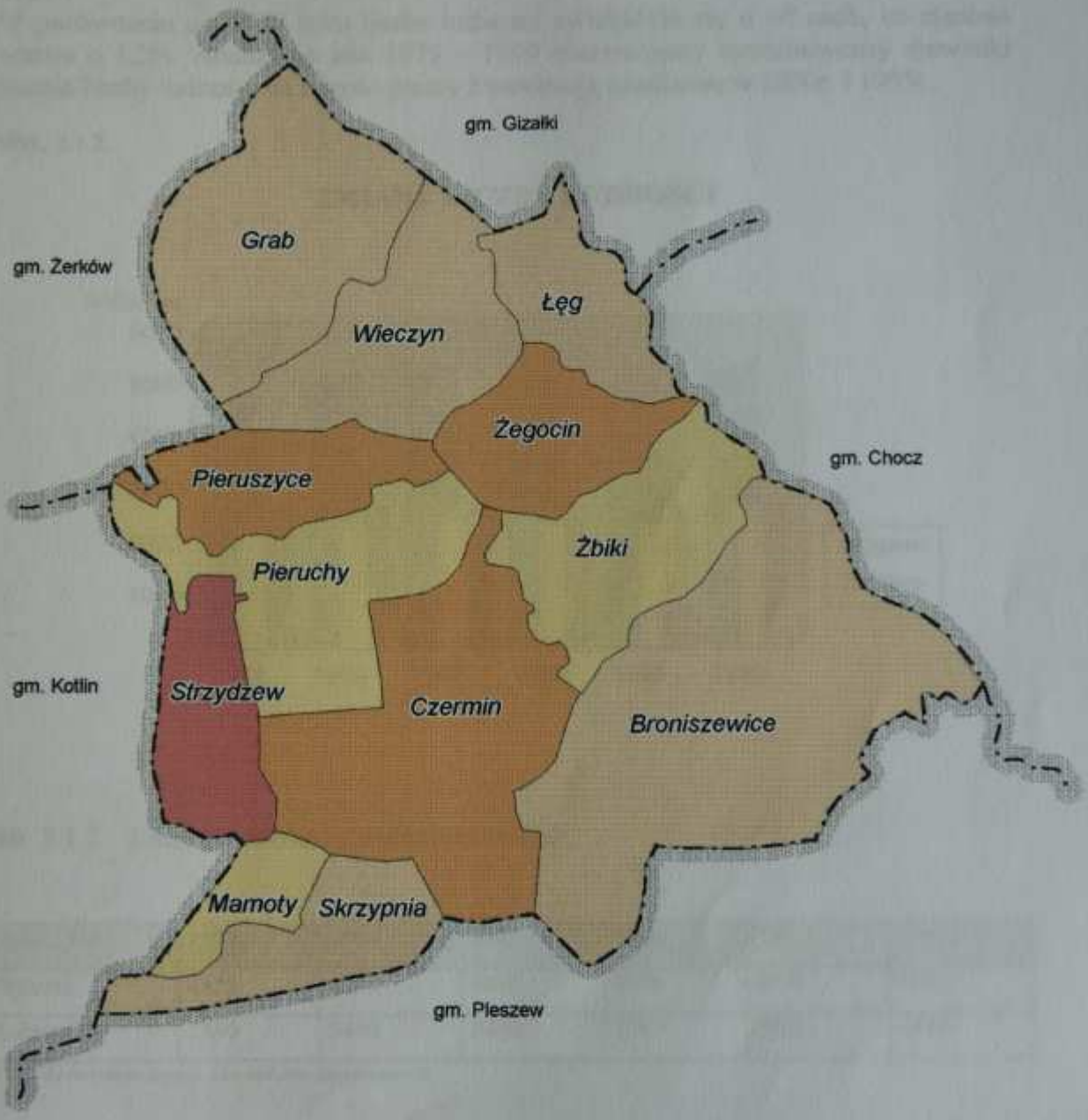
NAZWA	Powierzchnia w km^2	Ludność	Gęstość zaludnienia w os/km^2
Czermin	12,59	963	76
Broniszewice	22,39	1161	52
Grab	11,82	539	46
Łęg	3,91	155	40
Mamoty	4,60	123	27
Pieruchy	9,51	278	29
Pieruszyce	4,67	312	68
Skrzypnia	4,57	205	45
Strzydzew	2,40	239	100
Wieczyn	7,47	420	56
Żbiki	8,35	214	26
Żegocin	5,74	441	77

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

GMINA CZERMIN NR 11

GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

SKALA 1 : 100 000

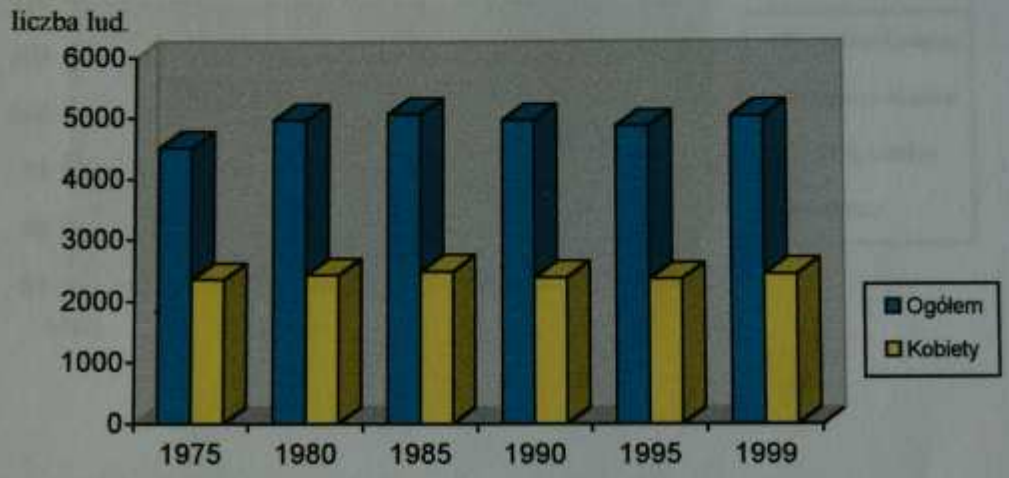
Liczba osób na km^2

poniżej 30	60 - 90	Granice gminy
30 - 60	powyżej 90	Granice wsi

Gminę Czermin pod koniec 1999 roku zamieszkiwało 5036 osób, w tym 2450 kobiet (tj. 48,7% ogółu ludności) i 2586 mężczyzn (odpowiednio 51,3%). W porównaniu do 1975 roku liczba ludności gminy zwiększyła się o 514 osób, co stanowi wzrost o 10,2%.
W porównaniu do 1990 roku liczba ludności zwiększyła się o 60 osób, co stanowi wzrost o 1,2%. Analizując lata 1975 – 1999 obserwujemy systematyczny niewielki wzrost liczby ludności na terenie gminy z tendencją spadkową w 1990r. i 1995r..

Wyk. 2.1.2.

ZMIANY LICZBY LUDNOŚCI

Tab. 2.1.3. Liczba ludności w wybranych latach:

Liczba lud.	1975	1980	1985	1990	1995	1999
Ogółem	4522	4977	5076	4976	4878	5036
Kobiety	2360	2436	2494	2397	2371	2450

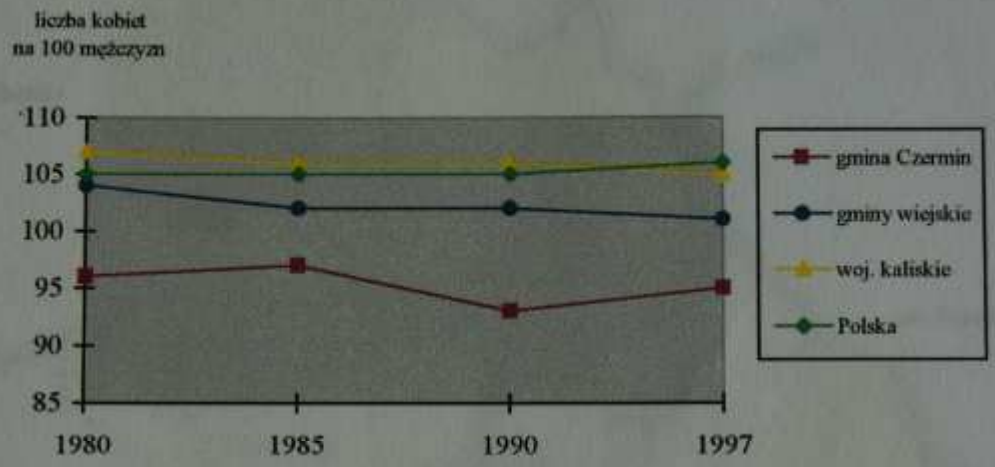
Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

W analizowanym okresie (w latach 1980-1999) występuje niewielka liczebna przewaga mężczyzn nad kobietami, natomiast w 1975 roku występuje liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami, co znajduje odzwierciedlenie we wskaźniku feminizacji, określającym liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn. W roku 1980 wskaźnik ten wynosił 96 kobiet na 100 mężczyzn, w 1990 roku 93 kobiety na 100 mężczyzn, w 1997 roku również 95 kobiet na 100 mężczyzn (Tab. 2.1.4). Odpowiednio dla kraju wskaźnik ten wynosił w 1997 roku 106, dla byłego woj. kaliskiego 105, dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego 101.

Zmniejszająca się liczba kobiet na 100 mężczyzn w latach 1980 - 1997 spowodowana jest być może migracją młodych kobiet do pobliskich miast.
Analizę porównawczą w skali gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego, byłego woj. kaliskiego i kraju przedstawiono na wykresie 2.1.3.

Wyk. 2.1.3.

WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI

Tab. 2.1.4. Wskaźnik feminizacji w wybranych latach.

Nazwa	1980	1985	1990	1997
gm. Czermin	96	97	93	95
gminy wiejskie	104	102	102	101
woj. kaliskie	107	106	106	105
Polska	105	105	105	106

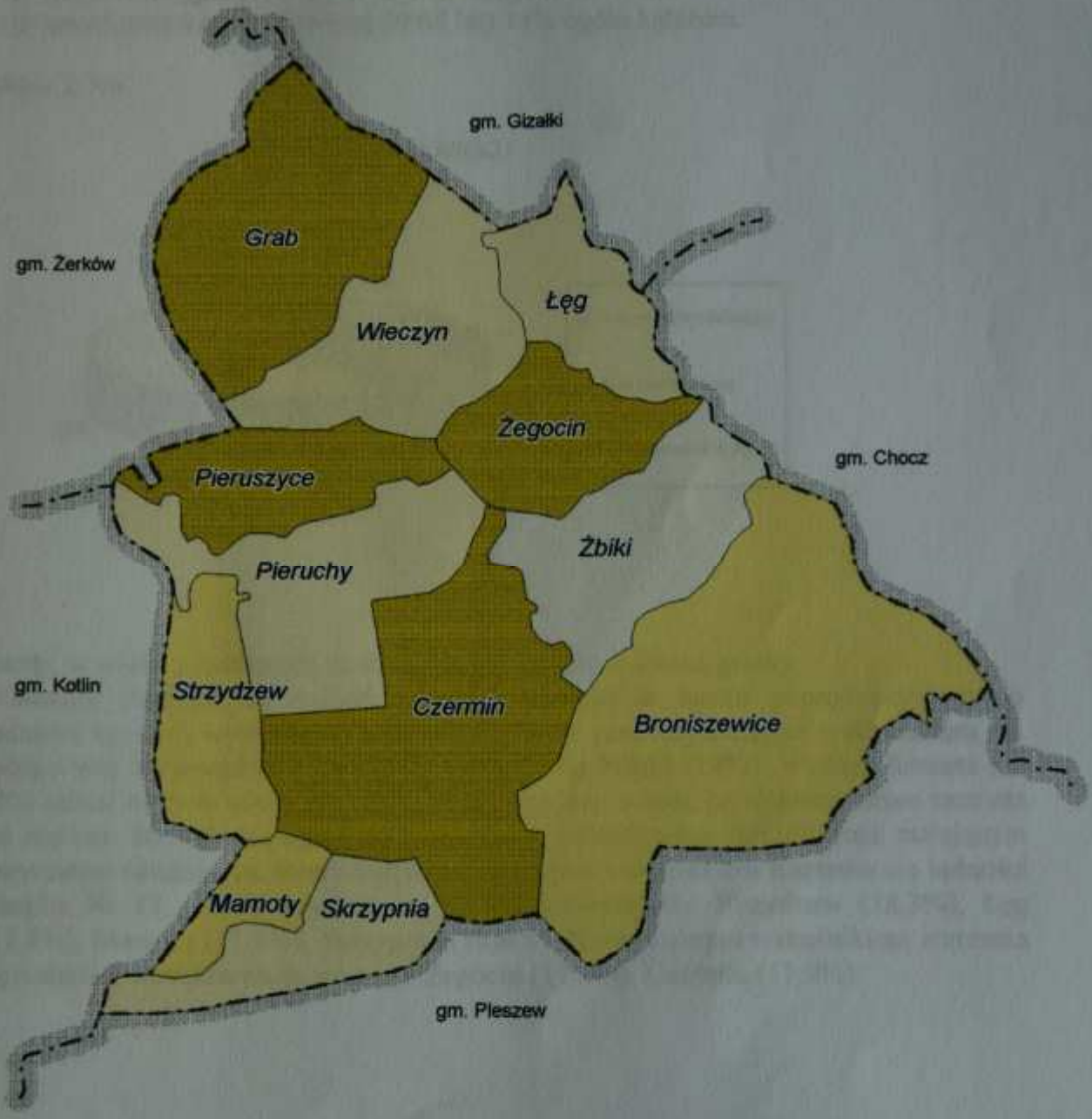
Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

Z wykresu wynika, że wskaźnik feminizacji jest znacznie niższy na wsiach: w gminie Czermin i w gminach wiejskich byłego woj. kaliskiego. Natomiast w województwie i w kraju gdzie brano pod uwagę średnie z terenów wiejskich i miejskich wskaźnik ten utrzymuje się na znacznie wyższym i niemal na niezmienionym poziomie.
Analizując wskaźnik feminizacji w 1999 roku w gminie Czermin, jego rozkład jest nierównomierny w poszczególnych wsiach. Największa liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn występuje we wsiach: Pieruszyce 98, Czermin 98, Grab 97, Żegocin 97. Natomiast w przedziale 93-96 wskaźnik feminizacji występuje we wsiach: Broniszewice, Strzydzew, Mamoty. Najmniejszą wartość poniżej 90 wskaźnik feminizacji osiąga we wsi Żbiki 89 (mapka Nr 12, tab.I).

GMINA CZERMIN NR 12

WSKAŹNIK FEMINIZACJI

SKALA 1 : 100 000

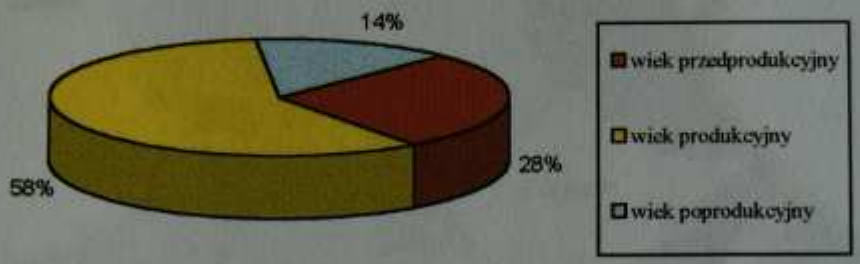
Liczba kobiet na 100 mężczyzn:

- poniżej 90
- 90 - 93
- 93 - 96
- powyżej 96
- Granice gminy
- Granice wsi

Struktura ludności gminy w podziale wiekowym w 1999 roku przedstawiała się następująco (wyk. 2.1.5) :
- grupa przedprodukcyjna (0-17 lat) 28 % ogółu ludności,
- grupa produkcyjna (18 – 59/64 lat) 58 % ogółu ludności,
- grupa poprodukcyjna (powyżej 60/65 lat) 14% ogółu ludności.

Wyk. 2.1.4.

LUDNOŚĆ WEDŁUG WIEKU

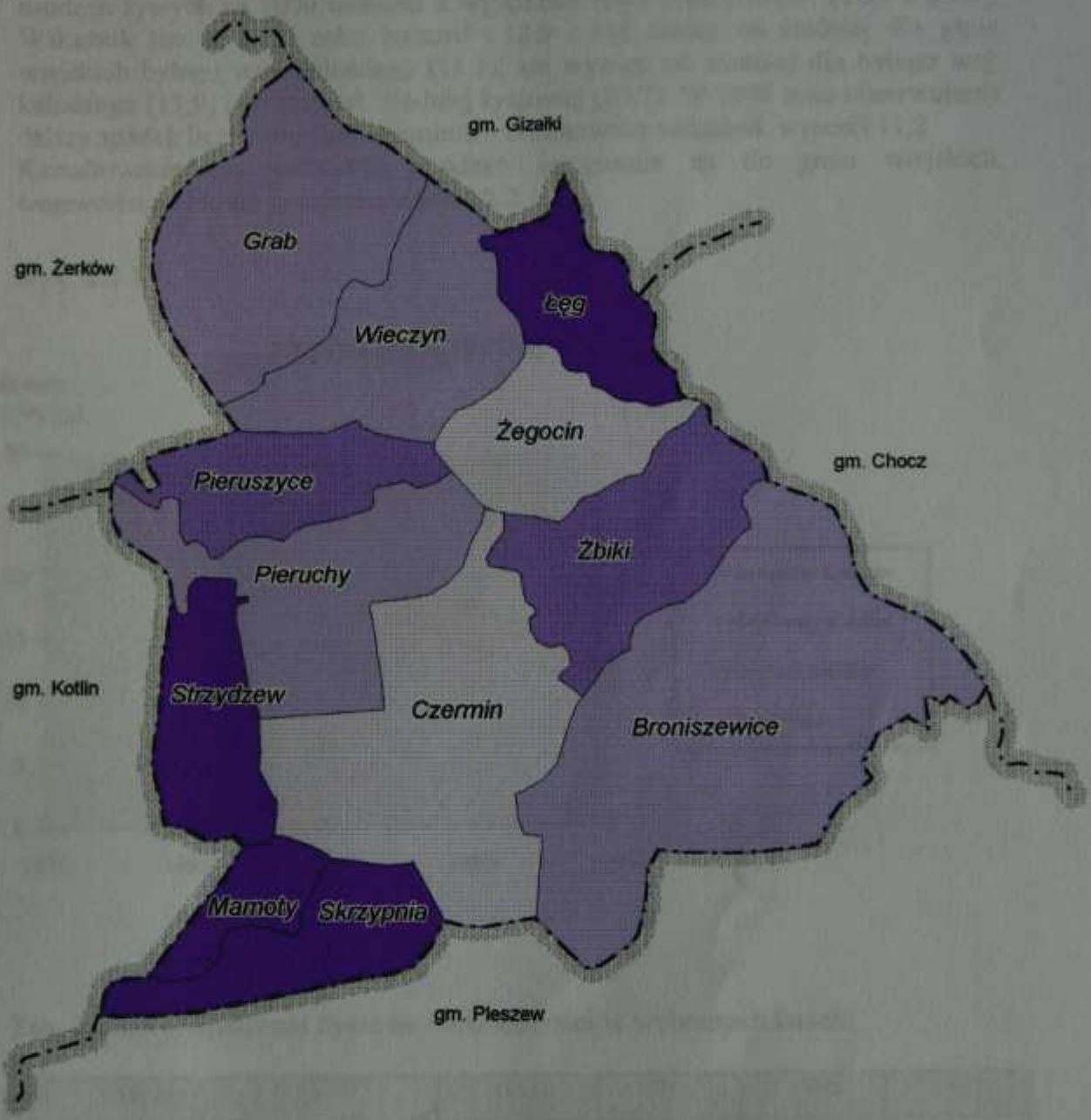

Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 58% ogółu ludności gminy.
Wskaźnik starzenia się ludności (udział ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności ogółem) wynosi dla gminy 14,2% i jest porównywalny ze wskaźnikiem dla byłego woj. województwa kaliskiego (13%) i dla Polski (14%). Według Rosseta już 10% udział osób w wieku powyżej 60 lat świadczy o tym, że społeczeństwo zaczyna się starzeć. Starość demograficzna w gminie powodowana jest głównie malejącym przyrostem naturalnym. Strefy objęte największym wskaźnikiem starzenia się ludności (mapka Nr 13, Tab.I) znajdują się w miejscowościach: Strzydzew (18,3%), Łęg (17,8%), Mamoty (17,3%), Skrzypnia (16,8%). Najmniejszym wskaźnikiem starzenia się ludności charakteryzują się wsie: Żegocin (11,6%) Czermin (11,9%).

GMINA CZERMIN NR 13

WSKAŹNIK STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

SKALA 1 : 100 000

Udział ludności w wieku produkcyjnym
w ludności ogółem (w %):

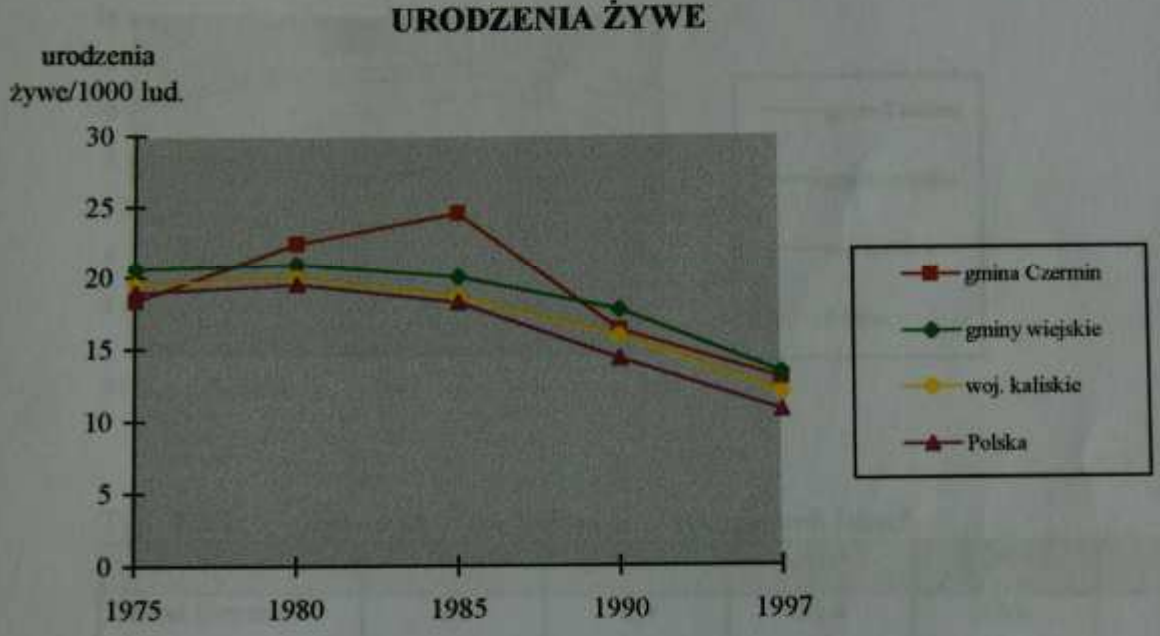
- poniżej 12
- 12 - 14
- 14 - 16
- powyżej 16
- Granice gminy
- Granice wsi

2.2 Ruch naturalny ludności

2.2.1. Urodzenia

W gminie Czermin w latach 1975 – 1997 obserwujemy wyraźny spadek wskaźnika urodzeń żywych na 1000 ludności z wyjątkiem roku 1980 i 1985r. (Tab. 2.2.1.1). Wskaźnik ten w 1997 roku wynosił 12,9 i był niższy od średniej dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego (13,3), ale wyższy od średniej dla byłego woj. kaliskiego (11,9) i wyższy od średniej krajowej (10,7). W 1998 roku obserwujemy dalszy spadek liczby urodzeń w gminie – odnotowany wskaźnik wynosił 11,2. Kształtowanie się wskaźnika urodzeń w gminie na tle gmin wiejskich, województwa i kraju przedstawia wyk. 2.2.1.1.

Wyk. 2.2.1.1

Tab. 2.2.1.1. Urodzenia żywe na 1000 ludności w wybranych latach:

Nazwa	1975	1980	1985	1990	1997
Gmina Czermin	18,3	22,4	24,5	16,3	12,9
Gminy wiejskie	20,6	20,9	20,0	17,7	13,3
Woj. kaliskie	19,5	20,0	18,6	15,9	11,9
Polska	18,9	19,5	18,2	14,3	10,7

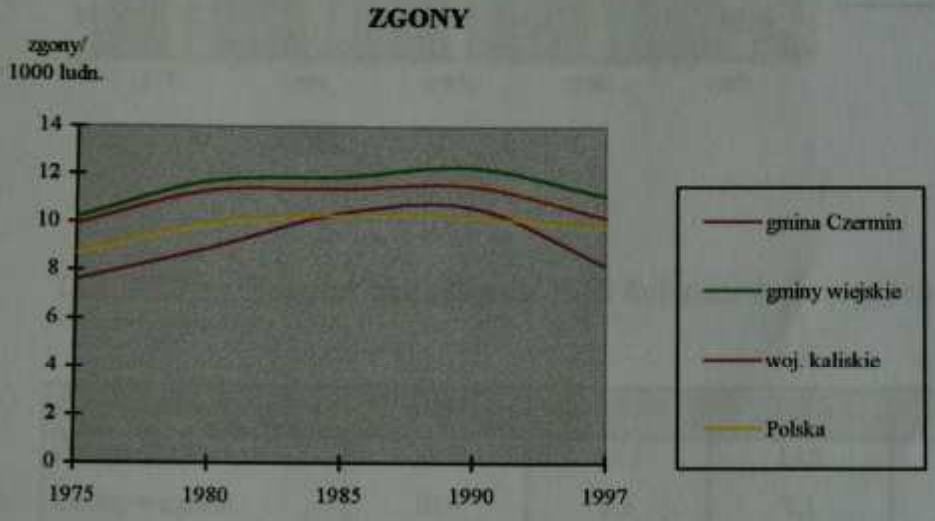
Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

Analiza powyższego wykresu w latach 1975 - 1997 nasuwa wniosek, że wskaźnik urodzeń żywych w gminie Czermin jest porównywalny ze wskaźnikiem urodzeń żywych dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego.

2.2.2. Zgony

Lata 1975 – 1985 charakteryzowały się wzrostem wskaźnika zgonów na 1000 ludności (wyk.2.2.2.1,tab.2.2.2.1). Po 1985 roku w gminie zaczął rysować się spadek liczby zgonów. Wskaźnik liczby zgonów na terenie gminy Czermin jest niższy od porównywalnych wskaźników z wyjątkiem roku 1985 i 1997 (wskaźnik dla gminy był wyższy od wskaźnika dla Polski). W 1998 roku odnotowano wyraźny wzrost liczby zgonów na 1000 ludności (12,7).

Wyk. 2.2.2.1

Tab. 2.2.2.1. Zgony na 1000 ludności w wybranych latach

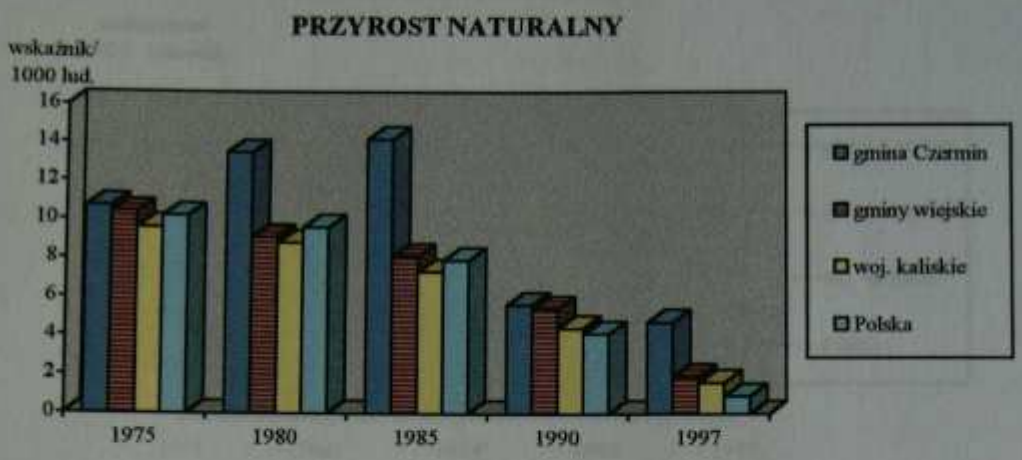
Nazwa	1975	1980	1985	1990	1997
Gmina Czermin	7,6	8,9	10,4	10,6	8,2
Gminy wiejskie	10,2	11,7	11,9	12,3	11,1
Woj. kaliskie	9,9	11,3	11,4	11,5	10,2
Polska	8,7	9,9	10,3	10,2	9,8

Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

2.2.3. Ruch naturalny

Po 1985 roku w byłym woj. kaliskim a także w kraju odnotowano zdecydowany spadek przyrostu naturalnego. Zjawisko spadku przyrostu naturalnego odnotowano również w gminie Czermin. Na przestrzeni lat 1975 - 1997 wskaźnik przyrostu naturalnego dla gminy jest zdecydowanie wyższy od notowanego wskaźnika w pozostałych w pozostałych porównywanych jednostkach (wyk. 2.2.3.1, tab 2.2.3.1). W 1997 roku wskaźnik przyrostu naturalnego wynosił 4,5 i był ponad 5 krotnie wyższy od przyrostu naturalnego dla Polski. Zdecydowany spadek przyrostu naturalnego w gminie po 1985 roku spowodowany był głównie zmniejszającą się liczbą małżeństw, a co za tym idzie zmniejszającą się liczbą urodzeń. W 1998 roku odnotowano w gminie ujemny przyrost naturalny ludności (-1,4).

Wyk. 2.2.3.1.

Tab. 2.2.3.1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w wybranych latach.

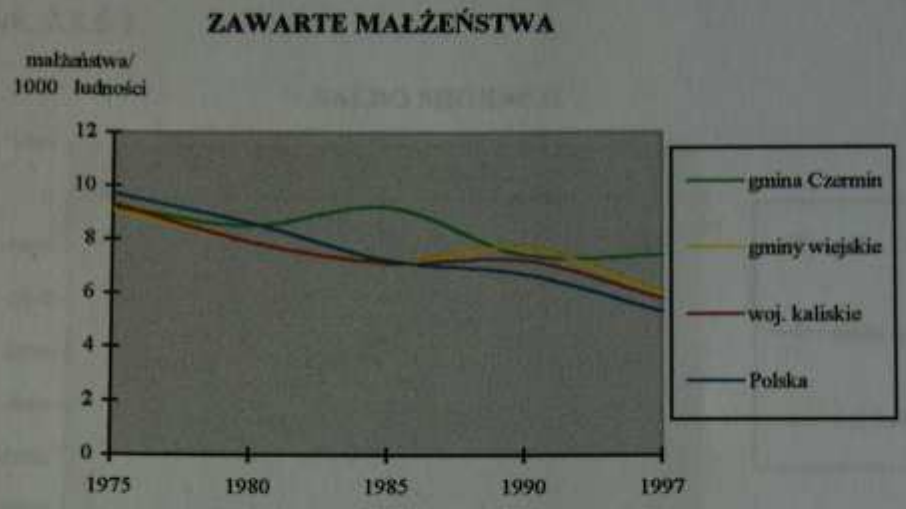
nazwa	1975	1980	1985	1990	1997
Gmina Czermin	10,7	13,5	14,2	5,6	4,7
Gminy wiejskie	10,4	9,1	8,1	5,4	1,9
Woj. kaliskie	9,6	8,8	7,3	4,4	1,6
Polska	10,2	9,6	7,9	4,1	0,9

Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

2.2.4. Zawarte małżeństwa

Analizując lata 1975 – 1997 liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności w gminie Czermin przyjmuje tendencje spadkowe z wyjątkiem 1985 roku. Najwyższy wskaźnik zawartych małżeństw przypadł na rok 1980 i 1985. Natomiast w 1990 roku wskaźnik ten był zbliżony do analogicznego wskaźnika dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego. Wyższy wskaźnik zawartych małżeństw w 1990 i 1997 roku, w porównaniu do wskaźnika dla Polski, nie zaowocował wzrostem przyrostu naturalnego w gminie, co wiąże się głównie ze spadkiem dzietności małżeństw (wyk. 2.2.4.1, tab. 2.2.4.1).

Wyk. 2.2.4.1.

Tab. 2.2.4.1. Zawarte małżeństwa na 1000 ludności w wybranych latach

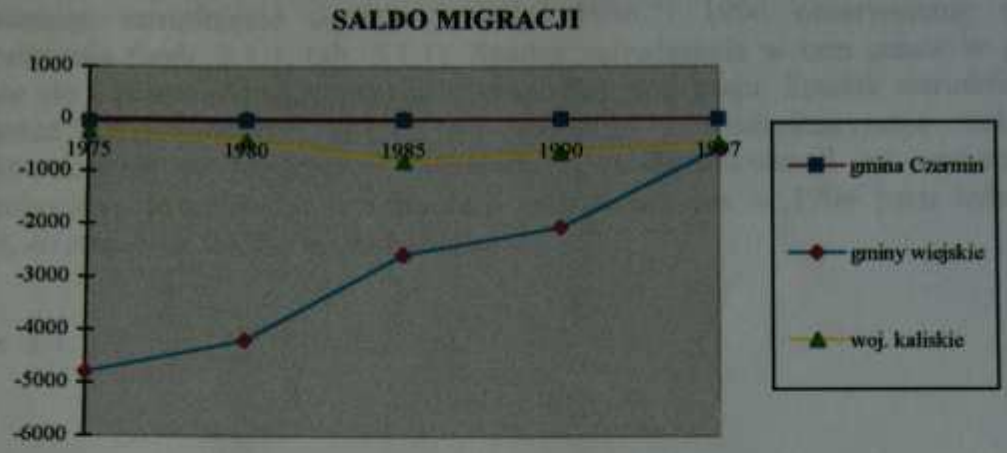
nazwa	1975	1980	1985	1990	1997
gm. Czermin	9,2	8,5	9,2	7,4	7,4
gminy wiejskie	9,1	7,9	7,1	7,7	6,1
woj. kaliskie	9,3	7,9	7,1	7,2	5,7
Polska	9,7	8,6	7,2	6,7	5,3

Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

2.2.5. Migracje ludności

Wskaźnik migracji uznawany jest często za wskaźnik atrakcyjności miasta lub gminy. Analiza tego wskaźnika pozwala także określić zakres wpływu migracji na dynamikę ludności oraz obszar problemów związanych z procesem asymilacji ludności napływowej. W całym byłym województwie kaliskim istniała tendencja migracji ludności z gmin wiejskich do miast. Były to przeważnie migracje wewnętrzne. Analizując proces migracji największe natężenie notowano w gminach wiejskich w latach 1975 – 1985, na co duży wpływ miały dość niskie koszty mieszkań i zapotrzebowanie na siłę roboczą w mieście. Po 1990 roku w byłym województwie kaliskim, a zwłaszcza w gminach wiejskich występuje znaczne zmniejszenie przemieszczeń terytorialnych, na co znaczny wpływ miały przemiany społeczno – gospodarcze (zahamowanie budownictwa mieszkaniowego i wysokie koszty mieszkań oraz brak pracy w mieście). Gmina Czermin w latach 1975 – 1997 charakteryzowała się niewielkim, wahającym się ujemnym saldem migracji, wahającym się w granicach -60 do -6 osób z wyjątkiem 1990 roku, kiedy odnotowano dodatnie saldo migracji +7 (wyk. 2.2.5.1, tab. 2.2.5.1). Generalnie przedstawione dane mogą być dowodem, iż w gminie Czermin nie zachodzi, zjawisko „wyludniania" wsi.

Wyk. 2.2.5.1.

Tab. 2.2.5.1. Migracje ludności

Nazwa	1975	1980	1985	1990	1997
Gm. Czermin	-60	-35	-21	+7	-6
Gminy wiejskie	-4803	-4250	-2575	-2059	-574
Woj. kaliskie	-254	-486	-813	-653	-486

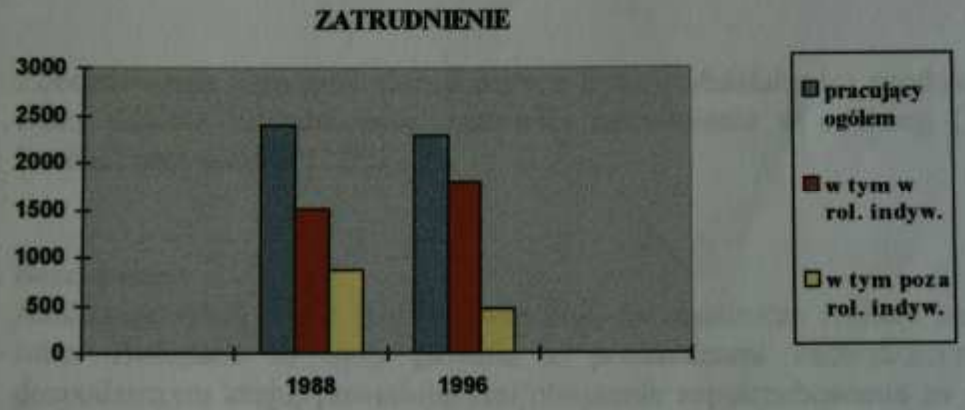
Źródło : Zestawienie danych z roczników statystycznych.

3. RYNEK PRACY

3.1. Zatrudnienie

Analizując zatrudnienie ogółem w roku 1988 i 1996 obserwujemy spadek zatrudnienia (wyk. 3.1.1, tab. 3.1.1). Spadek zatrudnienia w tym czasie w gminie wiąże się z przemianami społeczno – gospodarczymi kraju. Spadek zatrudnienia w sektorze pozarolniczym wiąże się głównie z restrukturyzacją zakładów przemysłowych w okolicznych miastach, a w konsekwencji ze wzrastającym bezrobociem. Pracujących w rolnictwie indywidualnym w 1996 roku było 1811 osób, co stanowiło 36,0% ogółu ludności.

Wyk. 3.1.1.

Tab. 3.1.1 Zatrudnieni w roku 1988 i 1996

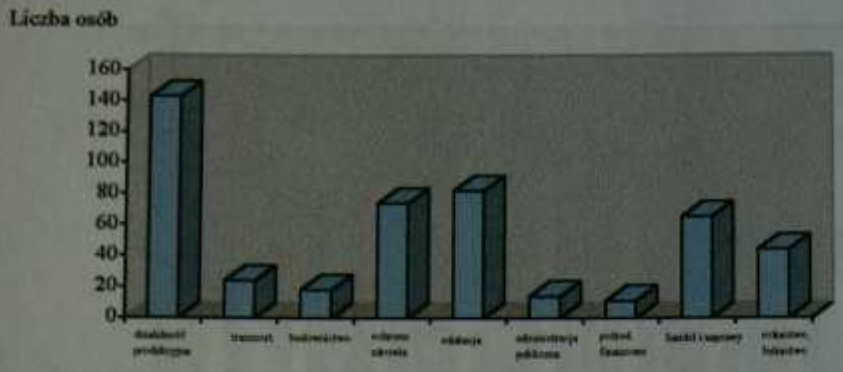
Lata	Ogółem	W tym w rolnictwie indywidualnym	W tym poza rolnictwem indywidualnym
1988	2389	1515	874
1996	2279	1811	468

Źródło: Dane na podstawie danych z Urzędu Gminy i danych PSR 1988r i 1996r.

Liczba zatrudnionych wg sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności w 1998 roku w gminie wynosiła 475 osób, co stanowiło 9,4 % ogółu ludności. Struktura zatrudnionych w głównych sekcjach EKD w gminie Czermin przedstawiono na wykresie 3.1.2.

Wyk. 3.1.2

ZATRUDNIENI WG EKD W GMINIE CZERMIN

Zdecydowanie najwięcej zatrudnionych było w działalności produkcyjnej (30,1%). Duży odsetek zatrudnionych stanowiło zatrudnienie w edukacji (17,3%) oraz w handlu i naprawach (13,7%).

3.2. Bezrobocie

Analizując rynek pracy można stwierdzić, że zasadnicze zmiany nastąpiły po 1990 roku. Związane to było głównie z przemianami zachodzącymi w systemie gospodarczym kraju, powodującymi obniżenie zapotrzebowania na siłę roboczą. W 1990 roku ujawniło się zjawisko bezrobocia. Zjawisko to w byłym województwie kaliskim podobnie jak w całym kraju zwiększało się z roku na rok, osiągając największą stopę bezrobocia w 1993 roku (stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 17,0%, dla kraju 16,4%). Po 1993 roku rysuje się coraz większy spadek bezrobocia zarówno w kraju, jak i w byłym w woj. kaliskim Podobnie przedstawia się sytuacja bezrobocia w gminie Czermin. Największą stopę bezrobocia w gminie odnotowano w 1993 roku. Po 1993 roku w gminie zarysował się spadek liczby bezrobotnych. Stopa bezrobocia na przestrzeni lat 1993 – 1997 była zdecydowanie wyższa w gminie aniżeli w byłym województwie kaliskim i w kraju (wyk. 3.2.1, tab. 3.2.1).

Wyk. 3.2.1

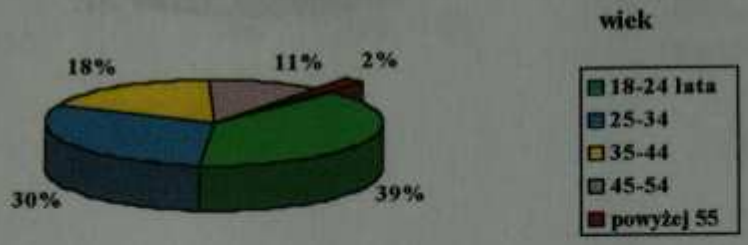
Tab 3.2.1 Stopa bezrobocia (w %)

Lata	STOPA BEZROBOCIA		
	Gmina Czermin	Woj. kaliskie	Polska
1990	*	7,5	6,5
1991	*	13,3	12,2
1992	*	14,4	14,3
1993	20,3	17,0	16,4
1994	19,4	17,0	16,0
1995	17,6	16,1	14,9
1996	16,8	15,1	13,2
1997	15,6	11,4	10,5

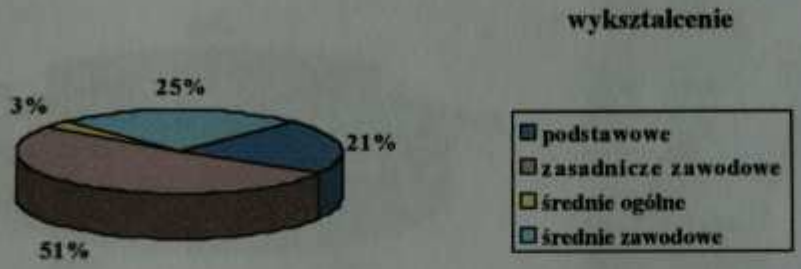
Źródło : Zestawienie danych opracowanych przez Urząd Pracy w Kaliszu. Dla gminy Czermin dane szacunkowe na podstawie danych Urzędu Pracy w Pleszewie. * brak danych.

Według stanu na koniec marca 1998 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie zarejestrowanych było 384 bezrobotnych mieszkańców gminy Czermin. Wśród pozostających bez pracy kobiety stanowiły 54,4%. Do analizy struktury bezrobotnych uwzględniono obliczenia na podstawie danych uzyskanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie.

Analizując strukturę bezrobotnych wg wieku najbardziej liczną grupę stanowią bezrobotni w wieku 18 – 24 lata (39% ogółu bezrobotnych) i w wieku 25-34 lata (30% ogółu bezrobotnych). Dość wysokim bezrobociem charakteryzuje się grupa ludzi w wieku 35 – 44 lata (18% ogółu bezrobotnych). Struktura bezrobotnych według wieku przedstawia się następująco:

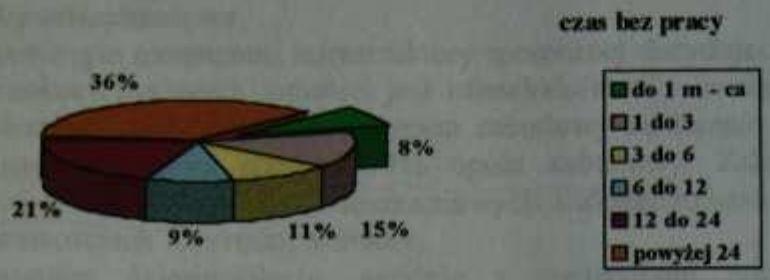

Istotnym czynnikiem dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy i decydującym o możliwości zatrudnienia jest również jej wykształcenie. Strukturę bezrobotnych według wykształcenia ilustruje poniższy wykres:

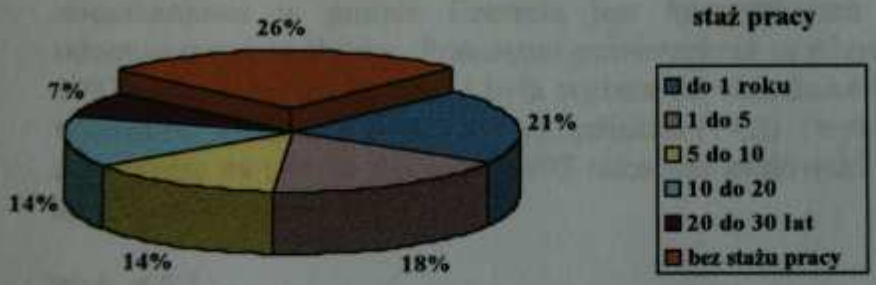

Powyższe wskaźniki wyraźnie wskazują, że dominującą grupę wśród bezrobotnych stanowią bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym 51%. Dużą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem średnim zawodowym 25% i podstawowym 21%. Najmniej liczną grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnym (3%). Wśród bezrobotnych nie zarejestrowano osób z wykształceniem wyższym.

Analizując strukturę bezrobocia nie należy pominąć bardzo ważnego problemu jakim jest czas pozostawania bez pracy, który w gminie Czermin jest bardzo różny. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesięce stanowią 36% ogółu bezrobotnych. Dużą grupę stanowią bezrobotni pozostający bez pracy 12-24 miesiące, a ich procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 21 %. Powyższe dane obrazuje wykres:

Analizując bezrobotnych według stażu pracy niepokojąco przedstawia się sytuacja wśród bezrobotnych bez stażu pracy. Stanowią oni 26% wszystkich bezrobotnych. Dużą grupę stanowiącą 21% stanowią bezrobotni ze stażem pracy do roku. Zestawienie według stażu pracy zobrazowano poniżej:

Gmina Czermin nie posiada bezpośredniego wpływu oddziaływania bardzo dużego miasta, co w konsekwencji spowodowało wyższe bezrobocie na terenie gminy aniżeli w kraju i w byłym woj. kaliskim. Rysująca się spadkowa tendencja bezrobocia, postępująca po 1995 roku była wynikiem korzystnych zmian zachodzących w gospodarce gminy i obecnie powiatu pleszewskiego - tworzeniem się nowych miejsc pracy, zwłaszcza w średnich jednostkach sektora prywatnego (handel, usługi). Niestety w 1999 roku w gminie Czermin odnotowano 465 bezrobotnych, co stanowi wzrost liczby bezrobotnych o 21%, w porównaniu do 1998r.

4. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

4.1. Zasoby mieszkaniowe

Podstawowym elementem infrastruktury społecznej decydującym w głównej mierze o warunkach bytowych ludności jest mieszkalnictwo – wielkość i jakość zasobów mieszkaniowych. Dominującym typem zabudowy na terenie gminy jest zabudowa jednorodzinna, która stanowi 97% ogółu zabudowy. Zabudowa wielorodzinna stanowi tylko 3% zasobów mieszkaniowych i zlokalizowana jest w następujących miejscowościach: Czermin, Mamoty.

W ostatnim dziesięcioleciu, zgodnie z tendencjami ogólnopolskimi przyrost substancji mieszkaniowej na terenie gminy jest niski. Związane jest to w chwili obecnej z wysokimi kosztami materiałów budowlanych. Najintensywniejszy ruch budowlany odnotowano w Czerminie.

Zasoby mieszkaniowe w gminie w 1998 roku wg danych U.S. w Poznaniu wynosiły 1151 mieszkań i w stosunku do 1980 roku zwiększyły się o 4,9%.

Analizując liczbę izb w mieszkaniach (w 1998 roku odnotowano 5010 izb) obserwujemy ich wzrost w stosunku do 1980 roku o 18,3%. W głównej mierze związane jest to z budową coraz większych domów na terenach wiejskich. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie gminy w 1998 r. wynosiła 88,3 m^2 i była wyższa od średniej krajowej (64,6m^2).

4.2. Warunki mieszkaniowe

Biorąc pod uwagę wskaźniki związane z mieszkalnictwem (poniżej) sytuacja mieszkaniowa w gminie Czermin jest korzystniejsza od średniego poziomu odnotowanego w Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę w 1997 roku wynosiła 21,2 m^2 i była wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego (18,6) i wyższa od wskaźnika w byłym woj. kaliskim (19,2) (wyk. 4.2.1). Przeciętnie jedno mieszkanie na terenie gminy w 1997 roku zamieszkiwało 4,1 osób (w byłym woj. kaliskim 3,7 osób).

Wyk. 4.2.1.

Na terenie gminy występują niżej wymienione typy zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności zabudowy:
- zabudowa zagrodowa
- zabudowa jednorodzinna
- zabudowa wielorodzinna.

Przeciętna wysokość zabudowy to 2 kondygnacje, maksymalnie 3 kondygnacje. Charakter zabudowy jest bardzo zróżnicowany, przede wszystkim jeśli chodzi o stosowane materiały budowlane, dachy i formę. W ostatnich latach obserwuje się pomyślne zmiany, głównie w formach architektonicznych (m.in. powrót do dachów stromych).

Generalnie na terenie gminy poprawiło się wyposażenie techniczne mieszkań, zwłaszcza w instalacje i urządzenia w zakresie zwodociągowania (wszystkie wsie na terenie gminy są zwodociągowane). W chwili obecnej gmina nie posiada sieci kanalizacyjnej i sieci gazowej. Natomiast wyposażenie w centralne ogrzewanie i telefon jest dość zróżnicowane przestrzennie (patrz rozdz. 6.1.3.).

5. OBSŁUGA LUDNOŚCI

Wieś gminna Czermin koncentruje usługi lokalne dla obsługi ludności całej gminy.

5.1. Administracja

5.1.1. Administracja samorządowa (gminna)

Reprezentowana jest przez Zarząd Gminy.

5.1.2. Administracja samorządowa (powiatowa)

Zgodnie z ustawą kompetencyjną wszelkie zagadnienia związane z obsługą mieszkańców (m.in. pozwolenia na budowę, ewidencja geodezyjna, nadzór budowlany, ochrona środowiska, rejestracja pojazdów) są w gestii Starostwa Powiatowego w Pleszewie, obejmującego swoją działalnością teren gminy Czermin.

W dniu 1 stycznia 1999 r. powstał drugi szczebel samorządu terytorialnego, a mianowicie samorząd powiatowy.

5.1.3. Administracja specjalna

W zakresie bezpieczeństwa publicznego w gminie funkcjonuje Komisariat Policji mający siedzibę w Czerminie zatrudniający 3 osoby i wyposażony w 1 radiowóz. Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez Ochotnicze Straże Pożarne mające swoje siedziby we wsiach: Czermin, Broniszewice, Żegocin, Żbiki, Wieczyn, Strzydzew, Pieruszyce, Łęg, Grab oraz przez Powiatową Komendę Straży Pożarnych w Pleszewie.

5.1.4. Banki

Na terenie gminy funkcjonuje Bank Spółdzielczy w Pleszewie – Oddział Czermin, który obsługuje rejon całej gminy. Bank Spółdzielczy zatrudnia 9 osób. Ponadto rejon całej gminy w zakresie obsługi finansowej ob. realizuje Agencja PKO – filia Pleszew.

5.2. Ochrona zdrowia

Podstawowym argumentem prohumanitarnych warunków bytowania jest zapewnienie ludności odpowiednich warunków opieki społecznej. Pierwszoplanową rolę odgrywa podstawowa opieka zdrowotna realizowana w miastach – w przychodniach, a na wsiach w ośrodkach zdrowia.

W gminie funkcjonują następujące placówek opieki zdrowotnej, a mianowicie:

- Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych s.c. w Czerminie,
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika,
- 1 apteka.

W Grupowej Praktyce Lekarzy Rodzinnych s.c. w Czerminie mieszczą się następujące gabinety :

- gabinet ogólny,
- gabinet pediatryczny,
- gabinet ginekologiczny,
- gabinet zabiegowy,
- gabinet stomatologiczny,

- gabinet pielęgniarek środowiskowych,

Mieszkańcy całej gminy Czermin obsługiwani są przez GPLR s.c., w którym zatrudnionych w 1999 roku było: 4 lekarzy (lekarz ogólny, lekarz pediatra, ginekolog, stomatolog), 4 pielęgniarki, położna i rejestratorka.

Warunki opieki zdrowotnej syntetycznie obrazuje liczba ludności przypadająca na jednego lekarza i na jedną aptekę (Tab. 5.2.1).

Standard opieki lekarskiej w gminie Czermin jest porównywalny z notowaniami średniego standardu dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego – niestety zdecydowanie gorszy od średniego standardu opieki lekarskiej notowanego w byłym woj. kaliskim i w kraju.

Tab. 5.2.1. Ludność przypadająca na lekarza i aptekę

Obszar	Ludność / lekarz			Ludność / apteka		
	1985	1990	1997	1985	1990	1998
Gmina Czermin	2538	2338	2424	**	4976	4847
Gminy wiejskie	3360	3387	2744	12010	7901	9389
Woj. kaliskie	892	768	661	10093	8775	5223
Polska	510	468	426	*	7600	5100

Źródło : Obliczenia własne na podstwie danych z roczników statystycznych (* brak danych, ** brak apteki).

W gminie Czermin wskaźnik liczby lekarzy na 10 000 osób jest wyższy od analogicznego wskaźnika dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego z wyjątkiem 1985 roku, zdecydowanie niższy jednak od analogicznych wskaźników dla byłego woj. kaliskiegoi kraju. Natomiast wskaźnik liczby dentystów na 10 000 osób dla gminy Czermin jest wyższy od analogicznego wskaźnika dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego. Wskaźnik liczby pielęgniarek na 10 000 osób jest niższy od pozostałych porównywanych wskaźników z wyjątkiem wskaźnika dla gmin wiejskich byłego woj. kaliskiego w 1990 i 1997 roku (tab. 5.2.2). Obecnie rejon gminy Czermin obsługuje 4 lekarzy, stąd na 1000 mieszkańców przypada 0,8 lekarzy (mapka nr 14).

Tab. 5.2.2. Wybrane wskaźniki ochrony zdrowia

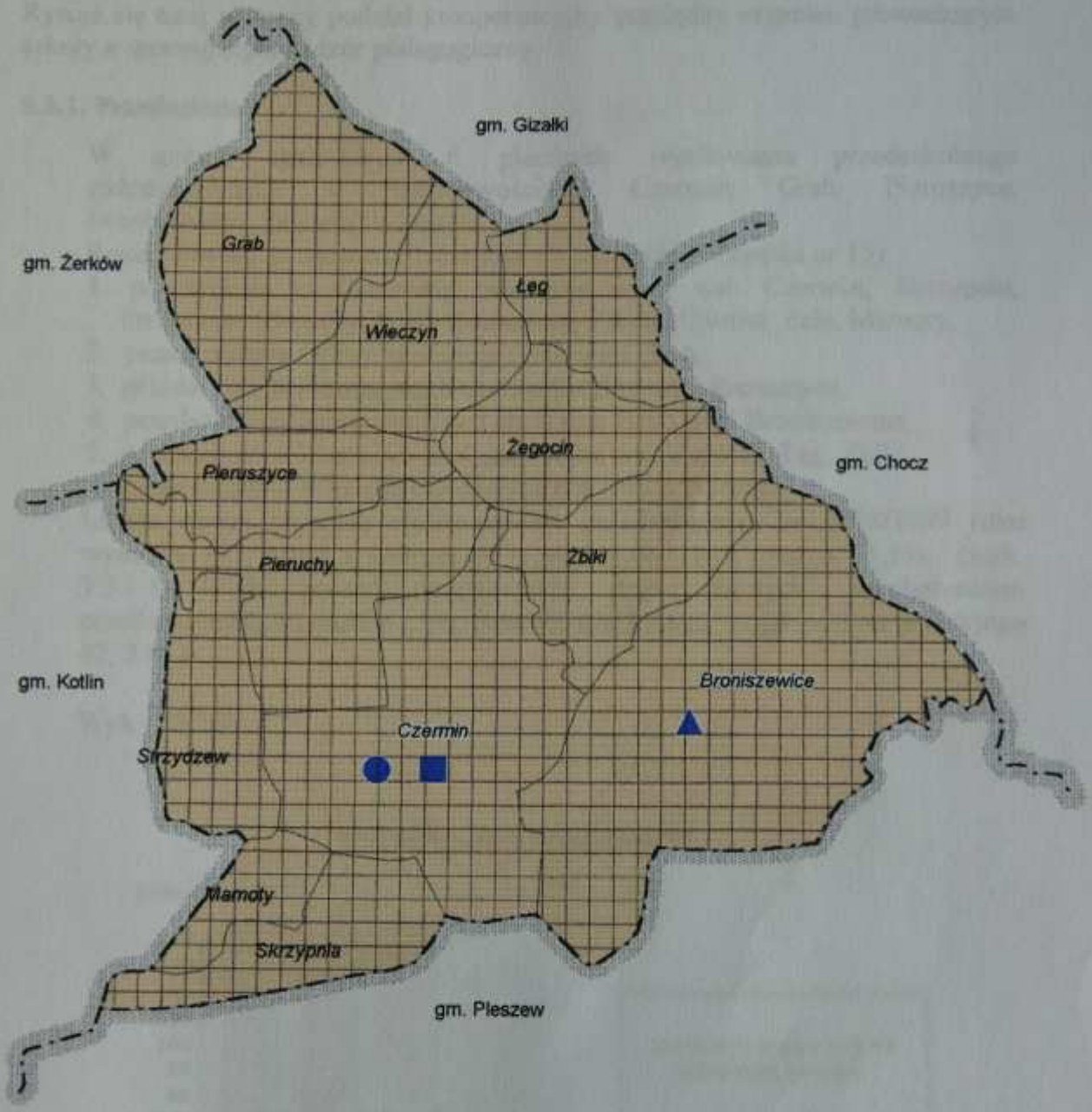
Obszar	Liczba lekarzy / 10 000			Liczba dentystów / 10 000			Liczba pielęgniarek / 10 000		
	1985	1990	1997	1985	1990	1997	1985	1990	1997
Gmina Czermin	2,0	4,0	4,1	2,0	2,0	2,1	6,0	8,1	10,3
Gminy wiejsk.	2,7	3,0	3,6	1,5	1,6	1,6	6,8	8,1	9,9
Woj. kaliskie	11,2	13,0	15,1	3,7	3,8	3,5	32,7	40,8	41,1
Polska	19,6	21,4	23,5	4,7	4,8	4,6	48,1	54,4	56,2

Źródło: Zestawienie danych z roczników statystycznych.

GMINA CZERMIN NR 14

ZDROWIE I OPIEKA SOCJALNA

SKALA 1 : 100 000

Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej

Apteki

Granice gminy

Rejon obsługi

Ilość lekarzy / 1000 M - 0,8 / 1000 M

Granice wsi

Dom Pomocy Społecznej Zromadzenia Sióstr Św. Dominika

Ilość stomatologów / 1000 M - 0,4 / 1000 M

5.3. Oświata i wychowanie

W chwili obecnej samorząd gminy Czermin jest zaangażowany w sprawy polityki oświatowej, jest głównym decydentem w organizowaniu podstawowego i obowiązkowego kształcenia dzieci (wychowanie przedszkolne i podstawowe). Rysuje się tutaj wyraźny podział kompetencyjny pomiędzy organem prowadzącym szkoły a sprawującym nadzór pedagogiczny.

5.3.1. Przedszkola

W gminie funkcjonuje 6 placówek wychowania przedszkolnego zlokalizowanych w miejscowościach: Czermin, Grab, Pieruszyce, Broniszewice, Żegocin, Wieczyn.

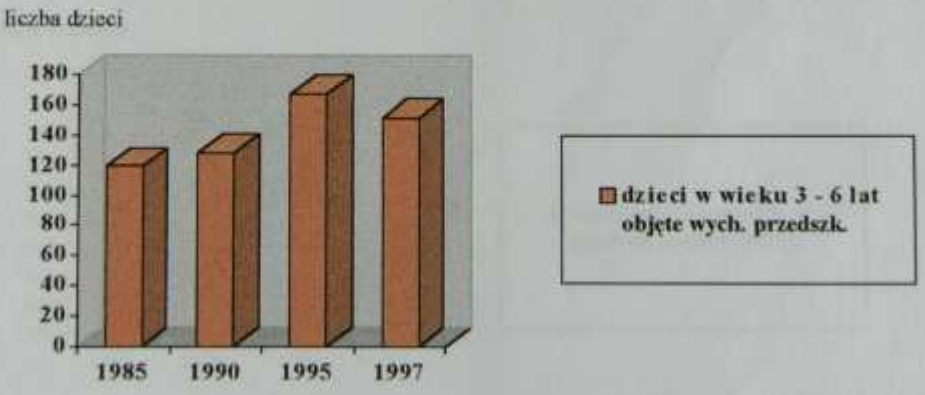
Rejony obsługi przedszkoli kształtują się następująco (mapka nr 15):

1. przedszkole w Czerminie obsługuje rejon wsi: Czermin, Skrzypnia, Strzydzew, Pieruchy, Wola Duchowna, Psienie Ostrów, Żale, Mamoty,
2. przedszkole w Grabiu obsługuje tylko wieś Grab,
3. przedszkole w Pieruszycach obsługuje tylko wieś Pieruszyce,
4. przedszkole w Broniszewicach obsługuje tylko wieś Broniszewice,
5. przedszkole w Żegocinie obsługuje rejon wsi: Żegocin, Łęg, Żbiki,
6. przedszkole w Wieczynie obsługuje tylko wieś Wieczyn.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 1998/1999 roku wynosiła 137 dzieci i wzrosła w stosunku do 1985 roku o 13,1% (wyk. 5.3.1.1). Średni procent uczestnictwa dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 47,5% (średnia dla byłego województwa kaliskiego 47, 2 %).

Wyk. 5.3.1.1.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

W najbliższych latach, w związku ze spadającą liczbą urodzeń żywych związanych z prognozowanym wejściem w wiek rozrodczy osób z niżu demograficznego, brak miejsc w przedszkolach nie będzie stanowił problemu.

Istotnym czynnikiem – barierą natury ekonomiczno – gospodarczej jest wysoka odpłatność za korzystanie z przedszkola, bezrobocie młodych matek (same zajmują się dziećmi w domu).

5.3.2. Szkoły podstawowe

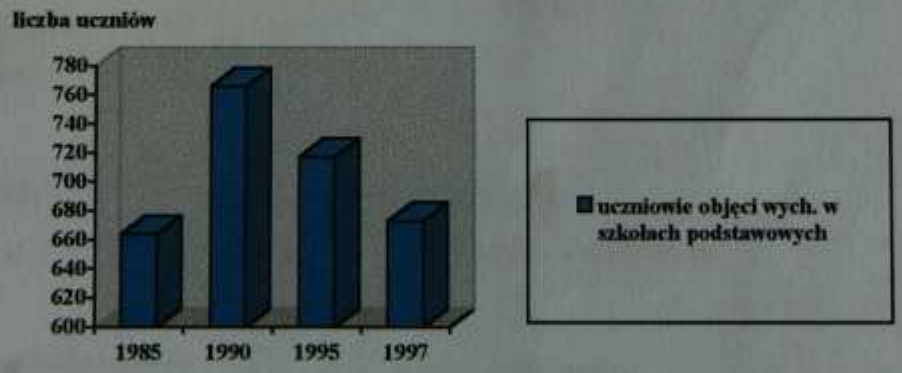
W zakresie oświaty podstawowej w gminie funkcjonuje 5 szkół podstawowych (sześcioklasowych) zlokalizowanych we wsiach: Czermin, Broniszewice, Grab, Pieruszyce, Żegocin (mapka nr 15).
Obwody szkół podstawowych kształtują się nastepująco:

1. Szkoła Podstawowa w Czerminie obsługuje rejon wsi: Czermin, Żale, Skrzypnia, Mamoty, Strzydzew, Psienie Ostrów, Wola Duchowna, część wsi Pieruchy,
2. Szkoła Podstawowa w Broniszewicach obsługuje rejon wsi: Broniszewice, część wsi Żale, część wsi Marianin,
3. Szkoła Podstawowa w Grabiu obsługuje rejon wsi: Grab, Robaków,
4. Szkoła Podstawowa w Pieruszycach obsługuje rejon wsi: Pieruszyce, część wsi Pieruchy, część wsi Wieczyn,
5. Szkoła Podstawowa w Żegocinie obsługuje rejon wsi: Żegocin, Żbiki, Łęg, część wsi Wieczyn.

Do wszystkich szkół podstawowych w 1998/99 roku uczęszczało 547 uczniów. W 1997 roku liczba uczniów wynosiła 673 i w porównaniu do 1990 roku zmalała o 12,1 % (wyk. 5.3.2.1).

Wyk. 5.3.2.1.

SZKOŁY PODSTAWOWE

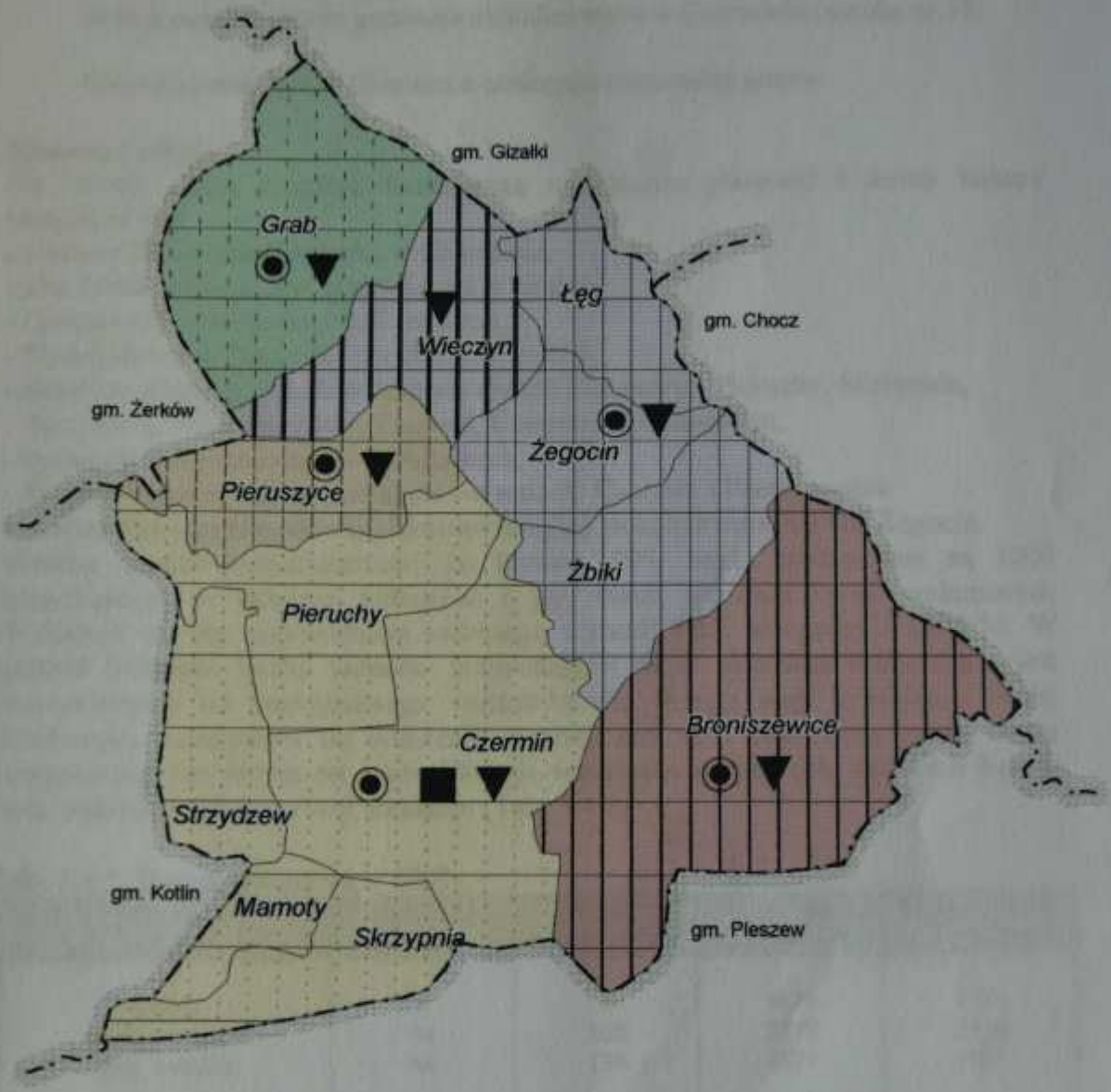
Placówki oświatowe na terenie gminy są w gestii samorządu gminnego. Wszystkie szkoły podstawowe wyposażone są w boiska sportowe.

GMINA CZERMIN

NR 15

OŚWIATA PODSTAWOWA

1 : 100 000

edziba Szkół Podstawowych

Szkoła Podstawowa

jon obsługi:

Szkoła Podstawowa w Czerminie

Szkoła Podstawowa w Broniszewicach

Szkoła Podstawowa w Grabiu

Szkoła Podstawowa w Pieruszycach

Szkoła Podstawowa w Żegocinie

Siedziba Gimnazjum

Gimnazjum w Czerminie

Rejon obsługi:

obszar całej gminy

Siedziba Przedszkola

Przedszkole

Rejon obsługi:

Przedszkole w Czerminie

Przedszkole w Grabiu

Przedszkole w Pieruszycach

Przedszkole w Żegocinie

Przedszkole w Broniszewicach

Przedszkole w Wieczynie

Pozostałe oznaczenia:

granica gminy

granica wsi

5.3.3. Gimnazja

W wyniku wprowadzenia reformy oświaty w 1999 r. na terenie gminy funkcjonują trzyletnie gimnazja zlokalizowane w Czerminie (mapka nr 15).

Obwód gimnazjum w Czerminie obsługuje rejon całej gminy.

5.4. Kultura i religia

Na terenie gminy Czermin funkcjonują następujące placówki i formy kultury (mapka nr 16):

- Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie,
- filie biblioteczne w Broniszewicach i w Grabiu,
- Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie,
- Dom Kultury w Żegocinie i w Broniszewicach,
- świetlice wiejskie zlokalizowane we wsiach:Pieruszyce, Pieruchy, Skrzypnia, Strzydzew, Wieczyn, Żbiki, Żegocin, Czermin, Broniszewice,
- dyskoteki w Pieruszycach i w Pieuchach,
- Zespoły ludowe, kapele działające we wsiach: Czermin i Broniszewice
- miejsce Pamięci Narodowej(zbiorowa mogiła) zlokalizowane we wsi Żegocin.

Według danych statystycznych na koniec 1997r liczba woluminów na 1000 mieszkańców w gminnej bibliotece i jej filiach wynosiła 5448 woluminów. Wskaźnik ten dla województwa kaliskiego wynosił 3763 woluminy / 1000 M. W gminie wskaźnik liczby ludności przypadającej na 1 placówkę biblioteczną jest korzystniejszy od analogicznego wskaźnika dla byłego woj. kaliskiego. Mniej korzystniej przedstawia się wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika, gdzie liczba wypożyczeń jest niższa od analogicznego wskaźnika w gminach wiejskich byłego woj. kaliskiego i byłego woj. kaliskim (Tab. 5.4.1).

Tab. 5.4.1. Stan czytelnictwa w 1997r.

Obszar	Biblioteki ogółem	Filie i punkty bibliot.	Liczba ludności na 1 placówkę	Wypożyczenia na 1 czytelnika
Gmina	3	3	1678	17,0
Gminy wiejskie	44	105	2578	21,0
Woj. kaliskie	64	138	3579	20,7

Źródło: Dane z Urzędu Statystycznego w Kaliszu

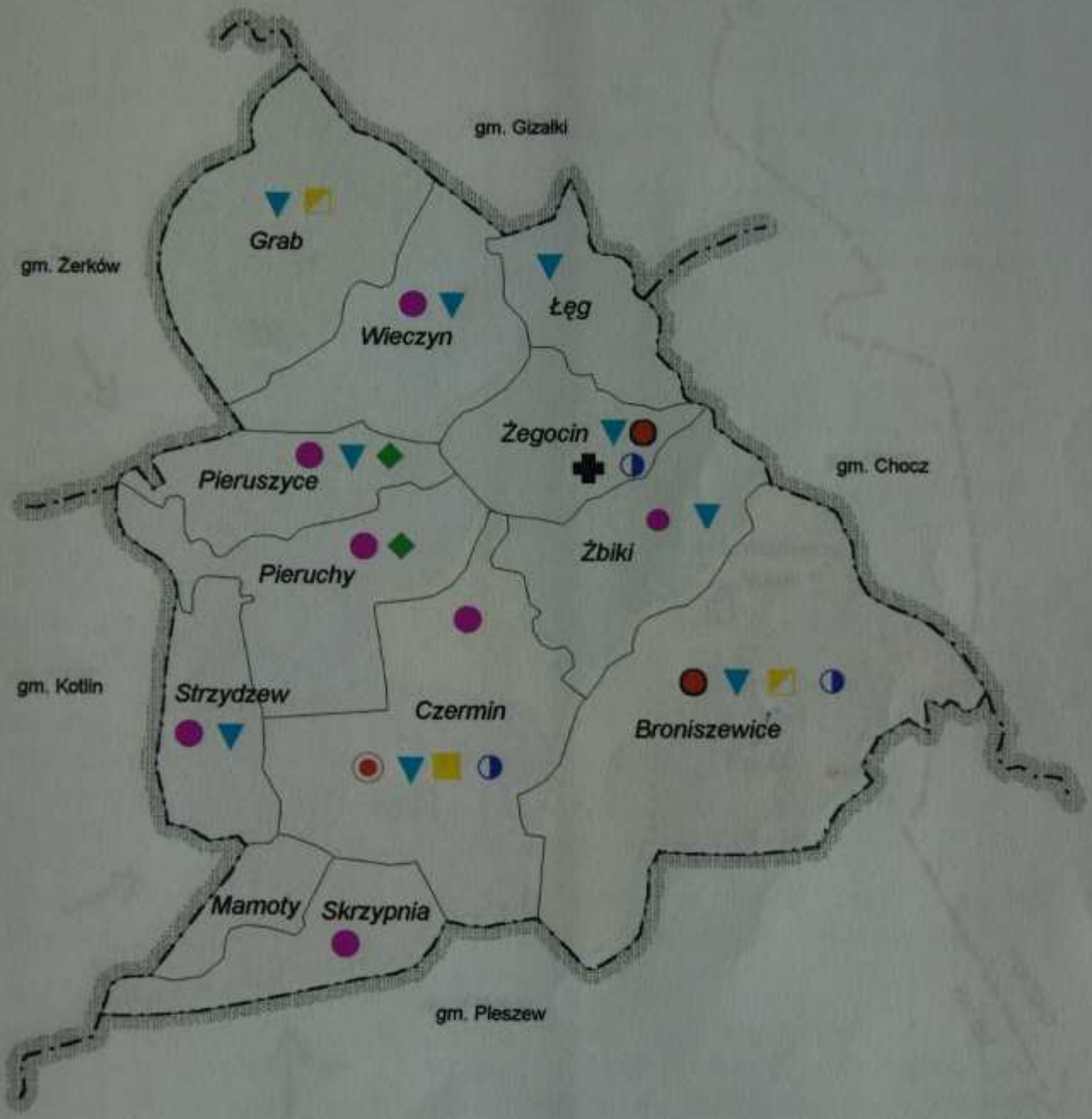
Do placówek i obiektów religijnych w gminie należą:

- kościół rzymsko - katolicki w Broniszewicach Nowych p.w. Apostołów Piotra i Pawła,
- kościół rzymsko - katolicki w Broniszewicach Starych p. w. Św. Michała Archanioła,
- kościół rzymsko - katolicki w Czerminie p.w. Św. Jakuba Apostoła,
- kościół rzymsko - katolicki w Strzydzewie p.w. Św. Józefa Rzemieślnika,
- kościół rzymsko - katolicki w Wieczynie p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa,
- kościół rzymsko – katolicki w Żegocinie p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny.

GMINA CZERMIN NR 16

KULTURA I SZTUKA

SKALA 1 : 100 000

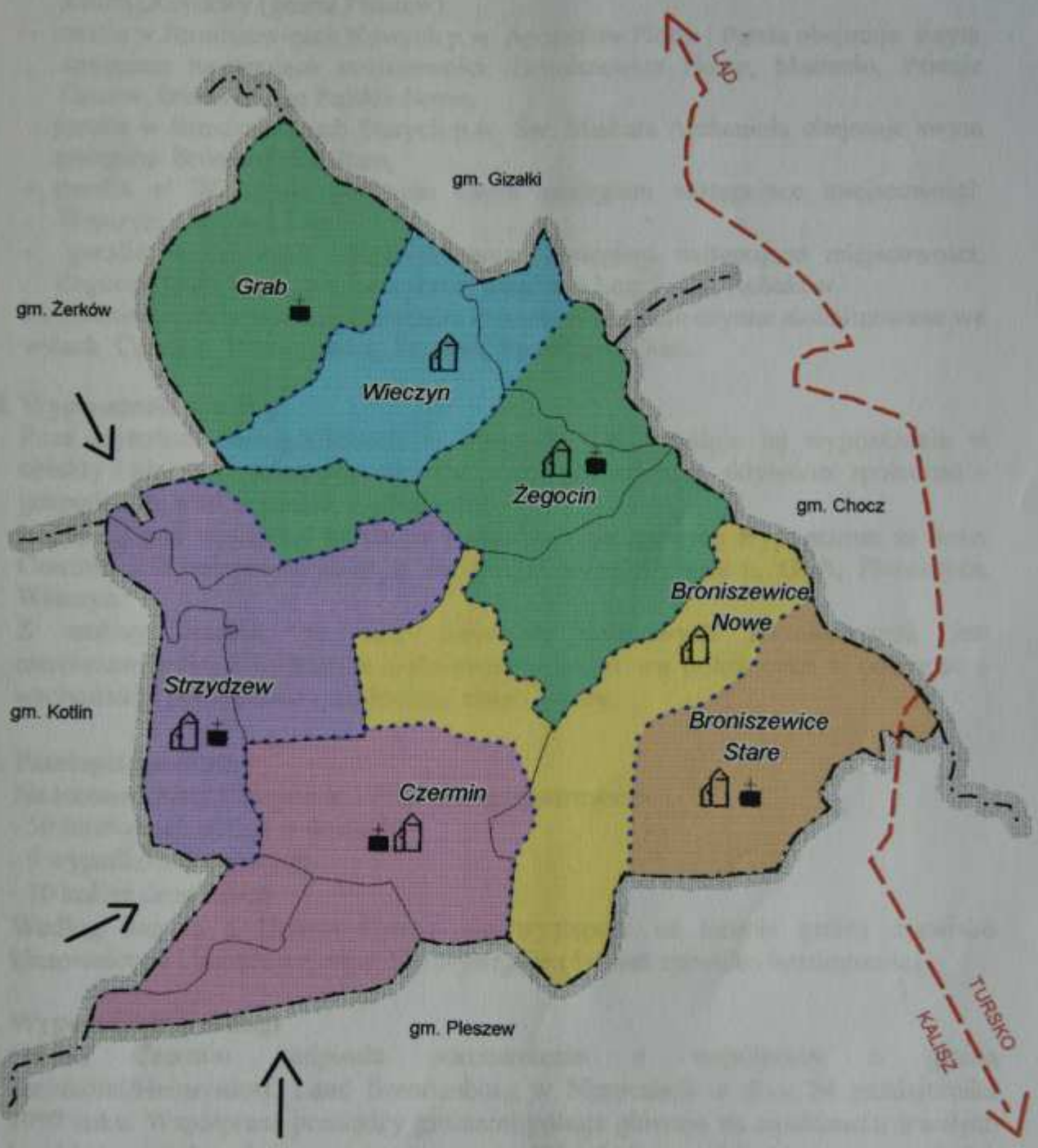

Gminny Ośrodek Kultury
Dom kultury
Świetlice wiejskie
OSP - remizy
Biblioteka gminna
Filie biblioteczne
Dyskoteki
Zespoły Artystyczne, ludowe, kapele
Miejsca pamięci narodowej
Granice gminy
Granice wsi

GMINA CZERMIN NR 17

PARAFIE RZYMSKO - KATOLICKIE

SKALA 1 : 100 000

Siedziby parafii rzymsko - katolickich

REJONY OBSŁUGIWANE PRZEZ:

- Granice rejonów
- Parafia p.w. Jakuba Apostoła w Czerminie
- Parafia p.w. Wniebowzięcia NMP w Żegocinie
- Szlak pątniczy
- Parafia p.w. Apostołów Piotra i Pawła w Broniszewicach Nowych
- Parafia p.w. Św. Józefa Rzemieślnika w Strzydzewie
- Główne ciążenia z miejscowości położonych poza gminą do parafii rzymsko - katolickich w gminie
- Granice gminy
- Parafia p.w. Św. Michała Archanioła w Broniszewicach Starych
- Parafia p.w.NSPJ w Wieczynie
- Cmentarze parafii rzymsko - karolickich czynne
- Granice wsi

Zasięg parafii kształtuje się następująco (mapka nr 17):
- parafia w Czerminie obejmuje swym zasięgiem następujące miejscowości: Czermin, Skrzypnia, Wola Duchowna, Żale, Mamoty, Kurcew (gmina Kotlin),Korzkwy (gmina Pleszew),
- parafia w Broniszewicach Nowych p.w. Apostołów Piotra i Pawła obejmuje swym zasięgiem następujące miejscowości: Broniszewice Nowe, Marianin, Psienie Ostrów, Broniszewice Polskie Nowe,
- parafia w Broniszewicach Starych p.w. Św. Michała Archanioła obejmuje swym zasięgiem Broniszewice Stare,
- parafia w Wieczynie obejmuje swym zasięgiem następujace miejscowości: Wieczyn, część wsi Łęg,
- parafia w Żegocinie obejmuje swym zasięgiem następujące miejscowości: Żegocin, Grab, część wsi Pieruszyce, część wsi Łęg, Żbiki, Robaków.

Na terenie gminy występują cmentarze rzymsko-katolickie czynne zlokalizowane we wsiach: Czermin, Broniszewice, Żegocin, Strzydzew, Grab.

5.5. Wyposażenie w usługi

Poza kryterium demograficznym o znaczeniu wsi decyduje jej wyposażenie w obiekty i placówki usługowe, zainwestowanie gospodarcze, aktywność społeczno – gospodarcza, a także jakość wyposażenia.

Najlepiej, pod względem obiektów i placówek usługowych wyposażone są wsie: Czermin i Broniszewice oraz w mniejszym stopniu Żegocin, Grab, Pieruszyce, Wieczyn.

Z analizy wynika, że sieć placówek usługowych rozmieszczona jest nierównomiernie, z wyraźnym niedoinwestowaniem wsi położonych w północno – wschodniej i południowo – zachodniej części gminy.

5.6. Patologia społeczna

Na terenie gminy Czermin w 1999 roku zarejestrowano:
- 50 interwencji policji w domach,
- 5 wypadków drogowych,
- 10 kolizji drogowych.

Według danych z Urzędu Gminy nie występuje na terenie gminy zjawisko kłusownictwa i bimbrownictwa. Nie występuje również zjawisko bezdomności.

5.7. Wyposażenie w usługi

Gmina Czermin podpisała porozumienie o współpracy z gminą Steinhöfel/Heinersdorf, Land Brandenburg w Niemczech w dniu 24 października 1997 roku. Współpraca pomiędzy gminami polega głównie na nawiązaniu trwałych kontaktów między obiema gminami, na współdziałaniu w zakresie wymiany wiedzy i doświadczeń z dziedziny gminnej polityki terenowej, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska. Ponadto gminy rozwijają przyjacielskie kontakty pomiędzy organizacjami społecznymi oraz mieszkańcami gmin, zwłaszcza w zakresie: szkolnictwa, kultury, opieki społecznej, rolnictwa oraz kontaktów młodzieżowych.

5.8. Turystyka, wypoczynek, sport

Gmina Czermin jest gminą rolniczą, stąd brak na jej terenie rozbudowanej bazy noclegowej obsługującej turystów. Funkcjonują tutaj 2 bary znajdujące się we wsiach : Broniszewice, Pieruszyce. Do najważniejszych miejscowości pod względem turystycznym należą wsie: Czermin, Żegocin, Broniszewice, w których do najciekawszych obiektów historycznych należą założenia pałacowe i dworskie, parki pałacowo – dworskie oraz kościoły.

Atrakcyjność gminy podnosi zbiorniki wodny zlokalizowany w okolicy Broniszewic. Na terenie gminy funkcjonują trzy stacje benzynowe zlokalizowane we wsiach Czermin, Pieruchy, Wieczyn. Ponadto na terenie gminy występują boiska sportowe zlokalizowane we wsiach: Czermin, Pieruszyce, Wieczyn, Broniszewice.

Przez teren gminy przebiegają następujące szlaki turystyki piesze (mapka Nr 18):

- pieszej,
- pieszo – rowerowej,
- pątniczej,
- wodnej.

Do tej pory w gminie nie zarejestrowano żadnego gospodarstwa agroturystycznego.

TURYSTYKA, WYPOCZYNEK, SPORT

SKALA 1 : 80 000

OZNACZENIA:

- Lasy
- Lasy przydatne do rekreacji
- Rzeki
- Zbiorniki wodne istniejące i projektowane
- Droga wojewódzka NR 443 JAROCIN - KONIN
- Drogi powiatowe
- Gminny ośrodek obsługi turystycznej

OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTURY MATERIALNEJ:

- Założenie pałacowe i dworskie
- Zespoły i obiekty sakralne
- Obiekty użyteczności publicznej
- Stanowiska archeologiczne
- Parki pałacowe i dworskie

GMINNA I SZKOLNA BAZA SPORTOWA

- Boiska sportowe
- Sale gimnastyczne istniejące i proj.
- Potencjalna baza noclegowa
- Kąpieliska istniejące i proj.
- Strzelnica sportowa
- Główne kierunki atrakcyjne turystycznie

SZLAKI TURYSTYCZNE:

- Szlak pątniczy Gniezno - Częstochowa
- Trasy rowerowe projektowane
- Szlak wodny

OBSŁUGA TURYSTYKI TRANSPORTOWEJ

- Stacje paliw istniejące i proj.

BAZA HOTELOWO - GASTRONOMICZNA

- Hotele projektowane
- Restauracje, bary istniejące i proj.
- Miejsca rozrywki - dyskoteki

OZNACZENIA INNE:

- Granice gminy
- Granice wsi

6. POZIOM JAKOŚCI ŻYCIA

Analizę przestrzennego zróżnicowania poziomu życia na obszarze gminy dokonano poprzez podwójną optykę – ze strony ludzi najbiedniejszych (pomoc społeczna, bezrobocie), jak również – z punktu widzenia ludzi zasobniejszych poprzez pryzmat liczby posiadanych samochodów, a także wskaźników związanych z infrastrukturą techniczną (abonenci telefoniczni, mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie). Do analizy nie uwzględniono sieci kanalizacyjnej i sieci gazowej z uwagi na jej brak na terenie gminy.

6.1. Przestrzenne zróżnicowanie poziomu życia ludności

6.1.1. W zakresie pomocy społecznej

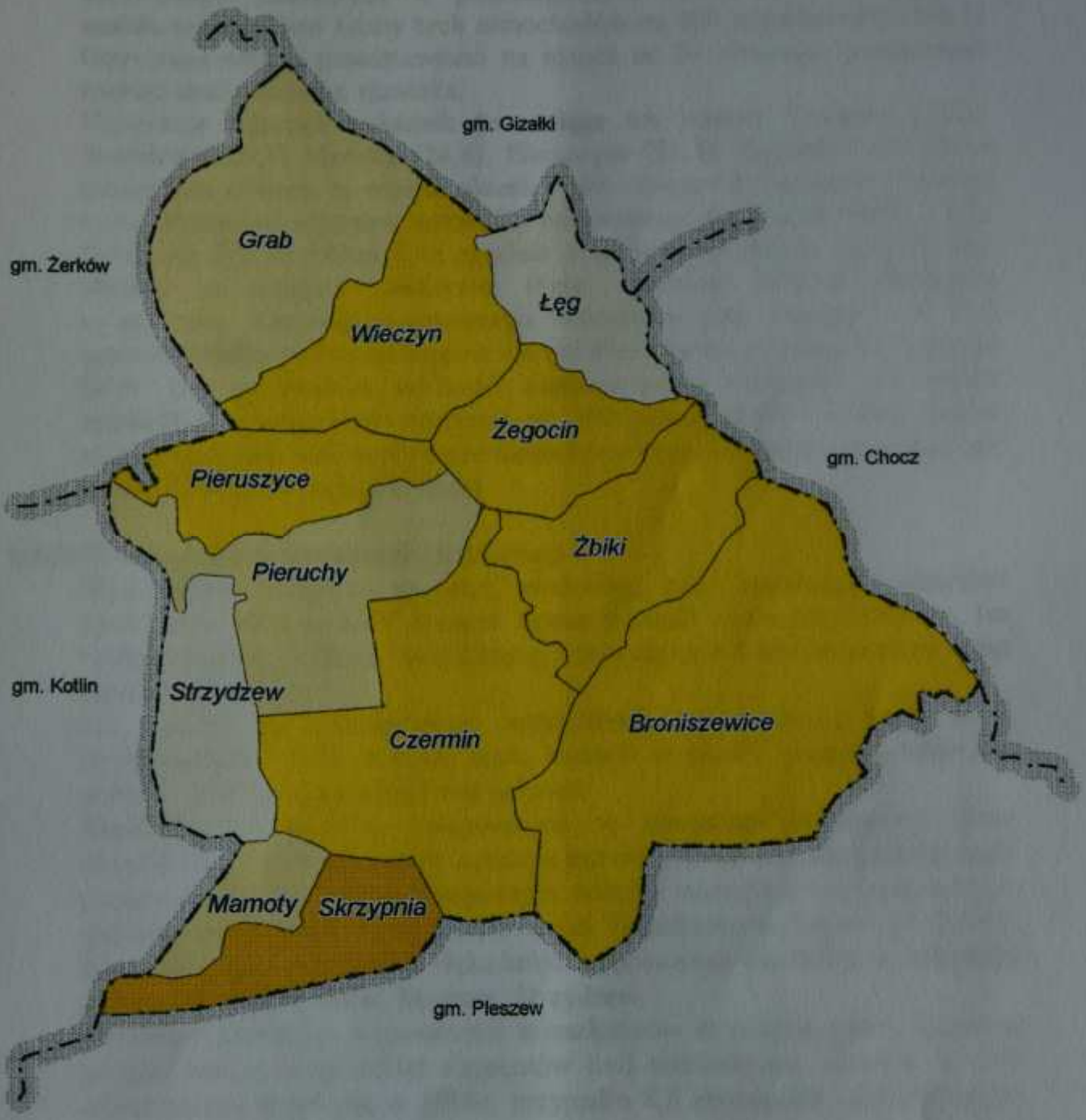
Zgodnie z danymi U.G. w okresie roku 1998 udzielono świadczeń – zadania zlecone gminom w zakresie pomocy społecznej w następujących formułach:
a) zasiłki stałe w wysokości 10 910 zł,
b) zasiłki stałe, wyrównawcze w wysokości 17 335zł,
c) zasiłki okresowe w wysokości 106 239 zł,
d) renta socjalna w wysokości 153 714zł,
e) ochrona macierzyństwa w wysokości 10 248 zł,
f) zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne w wysokości 7 018 zł,
g) pomoc dla kombatantów w wysokości 4 800 zł,
h) ZUS od zasiłków stałych i gwarantowanych w wysokości 6 055 zł,
i) zasiłki celowe w formie biletu kredytowego 52 zł.

Z w/w zestawienia wynika, że gmina prowadzi szeroki zakres świadczeń z pomocy społecznej, chociaż nie zaspakaja to w pełni istniejących potrzeb. Według danych z Urzędu Gminy w 1998 roku liczba osób objętych pomocą społeczną wynosiła 278 osób, co stanowiło 5,5% ogółu mieszkańców gminy. Odsetek osób korzystających w tym zakresie ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w stosunku do ludności ogółem w 1998 roku na terenie gminy wahał się w granicach od 2,1% do 7,8% (mapka nr 19). Do wsi o najniższym odsetku osób korzystających z pomocy społecznej (poniżej 3,0%) należą wsie: Łęg, Strzydzew. W większym stopniu (w granicach 3,0-5,0%) z pomocy społecznej korzystały rodziny we wsiach: Grab, Pieruchy, Mamoty. Najwięcej osób (powyżej 7,0%), którym decyzją przyznano świadczenie w ww. zakresie w ogólnej liczbie ludności odnotowano we wsi Skrzypnia. Należy stwierdzić, że uśrednione wskaźniki w zakresie pomocy społecznej nie obrazują w pełni rzeczywistej sytuacji w zakresie problemów związanych z „ubóstwem" na terenie gminy.

GMINA CZERMIN NR 19

WSKAŹNIK UBOŻENIA LUDNOŚCI

SKALA 1 : 100 000

Udział ludności korzystającej z pomocy społecznej w ludności ogółem (w %):

- poniżej 3
- 3 - 5
- 5 - 7
- powyżej 7
- Granice gminy
- Granice wsi

6.1.2. W zakresie posiadanych samochodów osobowych

Przyjmując założenie, że znaczna liczba samochodów osobowych świadczy o zamożności mieszkańców, tereny te określić można jako obszary o relatywnie wysokim poziomie życia ludności. Liczebność prywatnych samochodów osobowych w poszczególnych wsiach scharakteryzowana została wskaźnikiem liczby tych samochodów na 100 mieszkańców (Tab.I). Otrzymane wyniki przedstawiono na mapce nr 20 obrazując przestrzenny rozkład analizowanego zjawiska.

Najwyższe wartości wskaźnik ten osiąga we wsiach: Pieruchy (25,2), Strzydzew (25,1) Mamoty (24,4), Pieruszyce (21,5). Zgodnie z przyjętym założeniem obszary te można określić jako obszary o wyższym poziomie życia. Natomiast najniższe wskaźniki odnotowano we wsiach: Grab (10,2), Skrzypnia (12,3). Obszary te zgodnie z założeniem można określić jako obszary o niższym poziomie życia. Różnica między najwyższą a najniższą wartością omawianego wskaźnika jest znaczna: od 25,2 samochodów na 100 mieszkańców we wsi Pieruchy do zaledwie 10,2 we wsi Grab. Dla porównania wielkość analizowanego wskaźnika dla Polski wynosiła 22 samochody osobowe na 100 mieszkańców. Średni stopień wyposażenia ludności w prywatne samochody osobowe na terenie gminy jest porównywalny ze średnią krajową.

6.1.3. W zakresie infrastruktury technicznej

Wyposażenie mieszkań w prąd, wodociąg, gaz, kanalizację, centralne ogrzewanie, telefon, RTV stwarza lepsze warunki życia mieszkańcom. Im większy procent ludności korzystającej z powyższych dóbr tym poziom życia mieszkańców wyższy.

Do analizy nie uwzględniono wyposażenia w wodociąg prąd, RTV (obejmującego 100%) a także tych, których w chwili obecnej gmina nie posiada - sieć kanalizacyjna i sieć gazowa.

Analizując mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie (dane szacunkowe) na terenie gminy sytuacja jest dość zróżnicowana przestrzennie (mapka nr 21). Do wsi o najwyższym odsetku mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie należą miejscowości: Broniszewice, Żegocin, Czermin, Łęg. Do wsi o najniższym wskaźniku wyposażenia mieszkań w centralne ogrzewanie należą: Żbiki, Mamoty, Strzydzew.

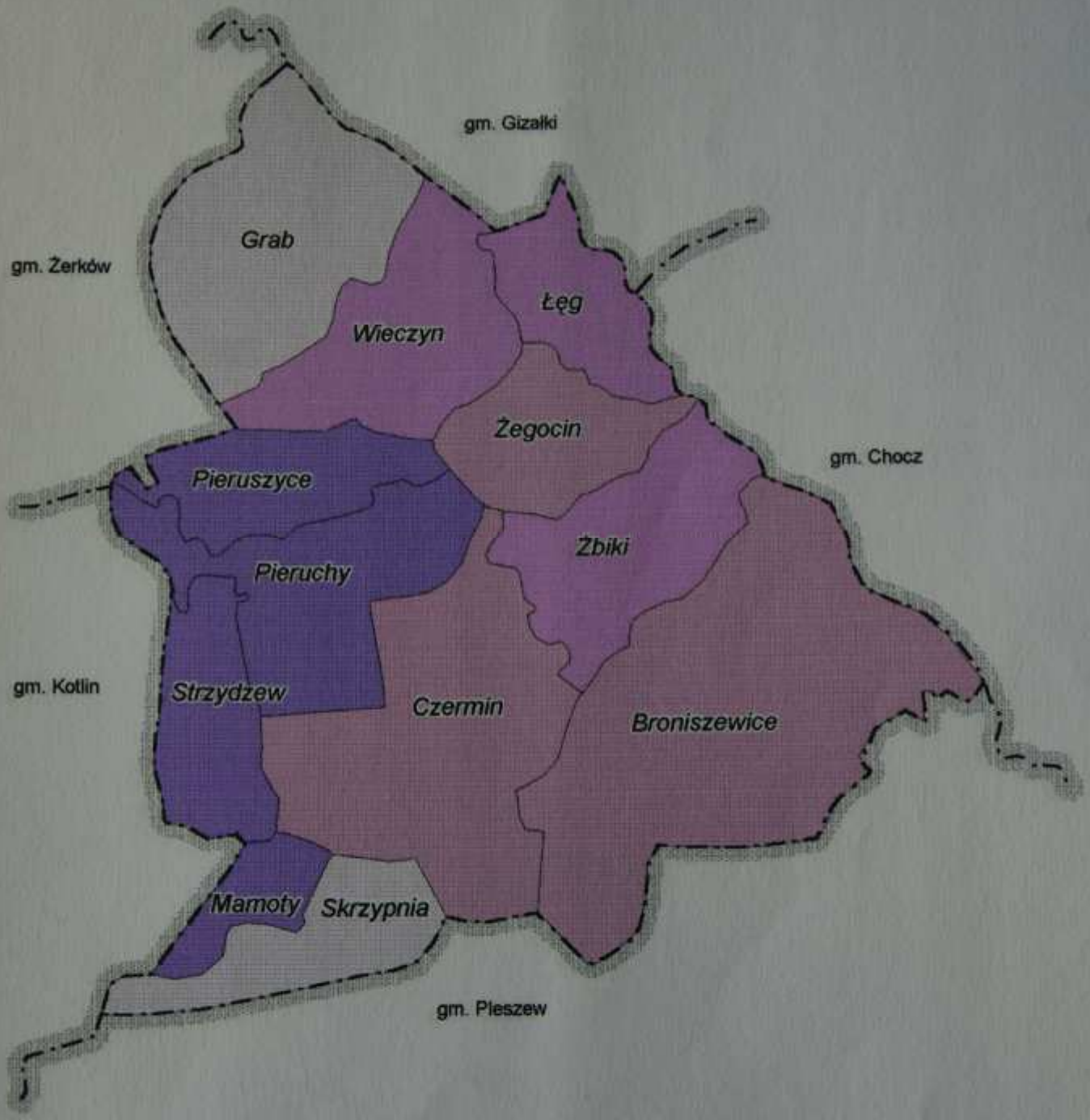
Natomiast analizując wyposażenie mieszkańców w telefon gmina Czermin posiada bardzo niski udział abonentów linii telefonicznej. Średnio na 100 mieszkańców w gminie w 1998r. przypadło 8,8 abonentów telefonicznych, odpowiednio w kraju 16,9, w byłym woj. kaliskim 14,5, w gminach wiejskich byłego woj. kaliskiego 7,9. Z powyższego zestawienia wynika, że wyposażenie w telefon w gminie Czermin w obecnej chwili jest zbliżone do wyposażenia w telefon w gminach wiejskich byłego woj. kaliskiego.

Na terenie gminy Czermin wskaźnik abonentów linii telefonicznej w ludności ogółem jest dość zróżnicowany przestrzennie. Najkorzystniejszy wskaźnik wyposażenia mieszkań w telefon na 100 mieszkańców na terenie gminy przypada na wieś Strzydzew (12,6). Niższy wskaźnik w granicach 8-12 abonentów telefonicznych na 100 mieszkańców posiadają wsie: Czermin, Żegocin, Pieruchy, Mamoty, Skrzypnia. Wskaźnik poniżej 4

GMINA CZERMIN NR 20

SAMOCHODY OSOBOWE PRYWATNE

SKALA 1 : 100 000

Liczba samochodów osobowych
na 100 mieszkańców:

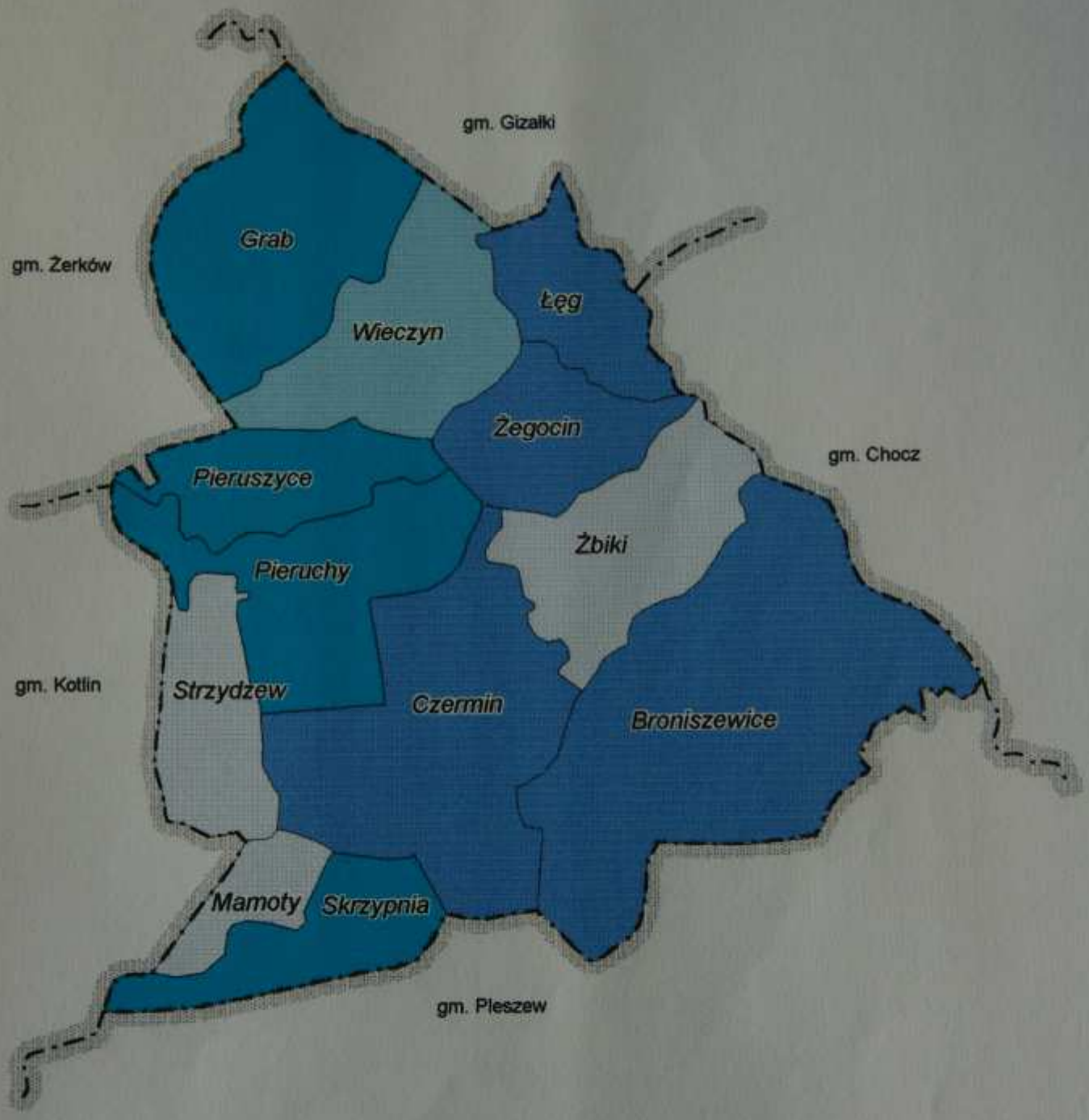
- < 13
- 13 - 17
- 17 - 21
- > 21
- Granice gminy
- Granice wsi

GMINA CZERMIN

NR 21

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W CENTRALNE OGRZEWANIE

SKALA 1 : 100 000

Udział mieszkań wyposażonych w CO w ogólnej liczbie gospodarstw (w %):

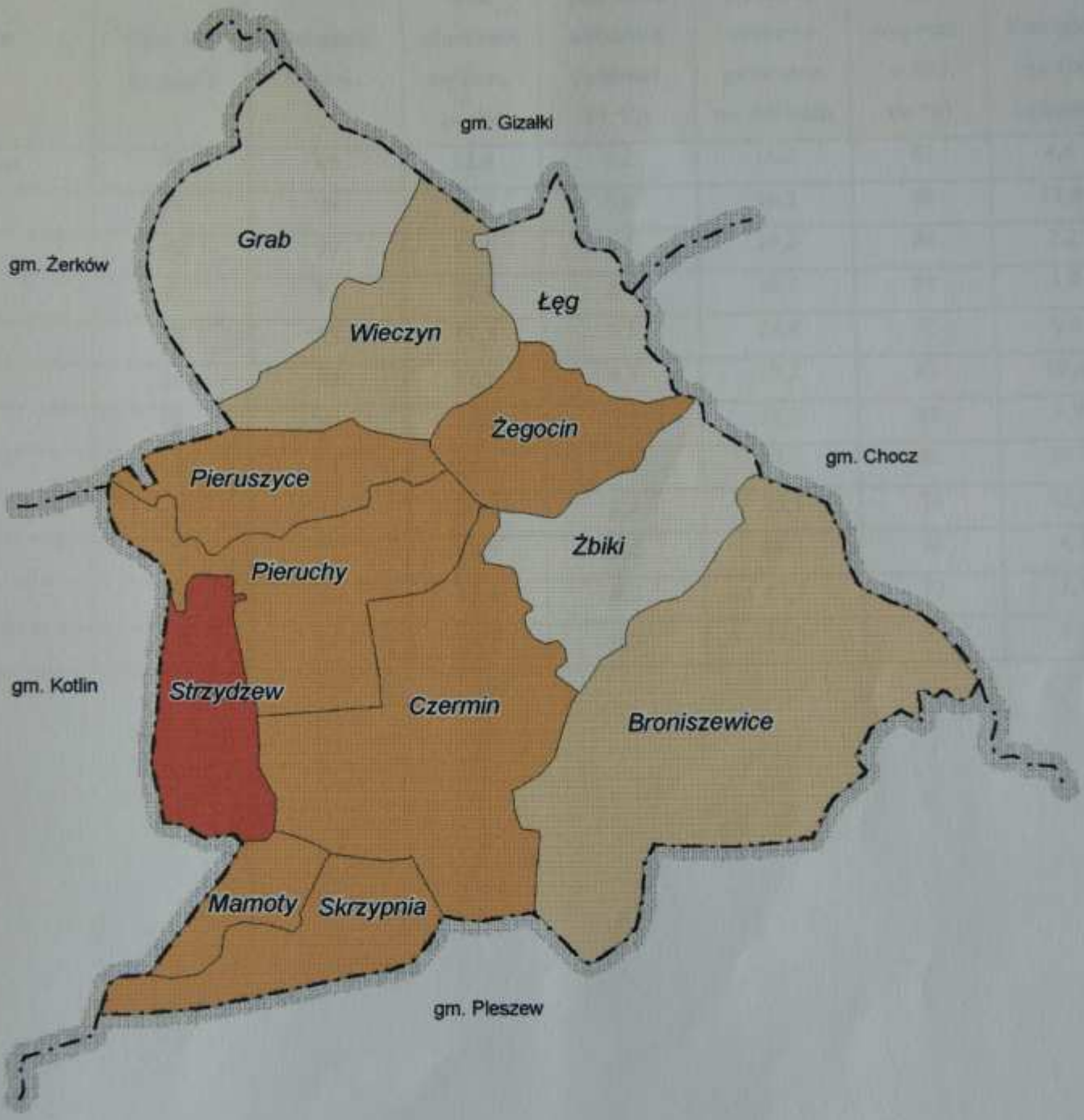
- poniżej 75
- 75 - 80
- 80 - 85
- powyżej 85
- Granice gminy
- Granice wsi

abonentów telefonicznych na 100 mieszkańców posiadają wsie: Grab, Łęg, Żbiki (mapka nr 22, tab. I).

GMINA CZERMIN NR 22

ABONENCI LINII TELEFONICZNEJ

SKALA 1 : 100 000

Liczba abonentów linii telefonicznej na 100 osób:

- poniżej 4
- 4 - 8
- 8 - 12
- powyżej 12
- Granice gminy
- Granice wsi

7. WSKAŹNIKI SPOŁECZNO DEMOGRAFICZNE

TAB. I. Wykaz wskaźników społeczno-demograficznych

Wsie	Gęst. zal. (os/km^2)	Wskaźnik. feminiz.	Wsk. starzenia się ludn. (w %)	Wskaźnik ubożenia ludności (w %)	Samoch. osobowe prywatne na 100 osób	Mieszk. wyposaż. w CO. (w %)	Abonenci linii telef. na 100 ludności
Broniszewice	76	95	12,4	6,2	14,3	92	4,6
Czermin	52	98	11,9	5,6	16,2	88	11,9
Grab	46	97	13,5	3,5	10,2	84	2,2
Łęg	40	92	17,8	2,6	18,7	91	3,9
Mamoty	27	95	17,3	3,3	24,4	72	8,9
Pieruchy	29	92	12,9	4,3	25,2	83	10,4
Pieruszyce	68	98	14,8	5,5	21,5	81	9,9
Skrzypnia	45	91	16,8	7,8	12,3	82	10,7
Strzydzew	100	95	18,3	2,1	25,1	73	12,6
Wieczyn	56	92	13,7	5,2	19,1	78	4,3
Żbiki	26	89	15,4	6,1	17,7	72	1,4
Żegocin	77	97	11,6	6,9	15,9	93	8,6

C. Sfera kulturowa

C. SFERA KULTUROWA

1. OSADNICTWO

1.1. Osadnictwo pradziejowe

Badania w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski przeprowadzono w połowie lat 80-tych. Mała ilość obszarów zalesionych pozwoliła na rozpoznanie zasobów archeologicznych na całej powierzchni gminy. Północno-wschodnią granicę gminy wyznacza linia rzeki Prosny i jej dopływu Grabówki. W wyniku tych badań można wyłonić pewne prawidłowości w procesie osadnictwa na tych terenach, od prehistorii po nowożytność. Osadnictwo to rozwijało się wzdłuż linii Prosny wykorzystując naturalne ukształtowanie teras nadzalewowych i dennych, preferowane też były tereny wzdłuż pozostałych cieków wodnych Grabówki, Strugi i Garbacza. Najstarszy ślad osadniczy pochodzi z czasów mezolitu / okolice Grabu /. Najliczniej reprezentowane jest osadnictwo z epoki brązu i żelaza poprzez obiekty będące wytworami kultur : łużyckiej i przeworskiej ; liczne relikty dokumentują także intensywną działalność osadniczą z okresu średniowiecza i nowożytności . Najcenniejszymi znaleziskami archeologicznymi są dwa stanowiska wpisane w rejestr zabytków : cmentarzysko kultury łużyckiej na terenach wsi Łęg i osada kultury przeworskiej na terenach wsi Żbiki.

Zestaw chronologiczny i ilościowy stanowisk archeologicznych :

mezolit.....1 x;
neolit.....35 x;
kultura łużycka.....44 x;
kultura przeworska..... 95 x, /w tym z okresu wpływów rzymskich 71x/;
wczesne średniowiecze.....33 x;
średniowiecze.....41 x;
późne średn. i nowożytność.....31 x;

1.2. Osadnictwo historyczne

Niemal wszystkie miejscowości z terenu gminy mają średniowieczną genezę; występują w średniowiecznych źródłach : Broniszewice Stare – 1406 – 1412 r, Broniszewice Polskie – 1412 r, Czermin - 1241 r, Grab – k. XIV w, Łęg - 1410 r, Mamoty – 1416 r, Pieruszyce – 1400 r, Psienie – Ostrów – 1543 r, Robaków – 1412 r, Skrzypna – 1304 r, Strzydzew – 1411 r, Wieczyn – 1284 r, Żbiki – 1402 r, Żegocin – 1410 r.
Jednak dzisiejsze schematy planistyczne wsi są już efektem XIX – wiecznych zmian w strukturze własnościowej gruntów
W latach 1830 – 1860, na terenach zaboru pruskiego przeprowadzono reformę uwłaszczeniową. Głównymi zasadami tej reformy było : pozostawienie istniejących folwarków oraz powstawanie nowych osiedli folwarcznych, uwłaszczenie tylko

najbogatszych chłopów , związanie bezrolnej ludności z folwarkiem oraz separacja gruntów folwarcznych od chłopskich .
Przy tej okazji regulowano wszędzie drogi wiejskie, likwidując ich krzywizny i nadając im prosty bieg. Niekiedy likwidowano w ten sposób wewnętrzny plac wiejski, przez co pierwotny **owalnicowy** schemat Czermina i Grabia zamieniono na wielodrożnice . Średniowieczne lub nowożytne pochodzenie mają dawne **wsie łanów leśnych**, powstałe na karczunkach : Żbiki, Mazury, Łęg, z późniejszym założeniem dworskim.
Pierwotne **wsie folwarczne** rozwinięto w regularne rzędówki liniowe z założeniem dworskim czy folwarcznym na końcu wsi np. Wieczyn, Żegocin, Broniszewice lub w wielodrożnice np. Skrzypna, Pieruszyce . XIX-wieczny schemat **kolonii liniowych** mają **osady folwarczne** : Broniszewice – Stare Polskie, Broniszewice – Marianin, Mamoty, Psienie – Ostrów, Wola Duchowna ; **koloniami liniowymi** są także Broniszewice – Nowe Polskie, Broniszewice - Górka, Pardelak. Charakterystyczny, symetryczny schemat rozplanowania **typu frydrycjańskiego** ma Strzydzew , z centralną lokalizacją kościoła na czworobocznym placu i promieniście rozchodzącymi się drogami .

2. ZABUDOWA ZAGRODOWA

Gmina Czermin leży po lewej stronie rzeki Prosny. Historycznie wchodziła w skład terenów zaboru pruskiego i zachowane do dzisiaj budownictwo , w dużym stopniu zostało ukształtowane przez panujące na tym terenie w XIX w. stosunki gospodarczo – społeczne i prawo budowlane , wprowadzane przez władze pruskie w latach 1797 , po 1815 i w 1871 r. Przepisy te m.inn. nie zezwalały na wznoszenie budynków drewnianych - nowo powstające budynki mogły być wykonane z kamienia, cegły / lub w technice drewniano – ceglanej, tzw. szachulcowej /. Efektem tego jest znikomy procent drewnianego budownictwa zagrodowego z końca XIX i początku XX w ; pojedyncze przykłady w Broniszewicach, Grabiu, Pieruszycach Strzydzewie, Wieczynie i Żbikach . Są to drewniane budynki o konstrukcji szkieletowej z glinianym wypełnieniem, sumikowo-łątkowei, kryte dachówką lub strzechą. Stare drewniane budynki mieszkalne, sytuowane szczytowo do drogi mogły być zastępowane wyłącznie murowanymi, usytuowanymi kalenicowo, z dachówkowym przekryciem. Taką zabudowę mają wszystkie miejscowości w gminie Czermin . Budynki użyteczności publicznej / wystawiane przez władze pruskie /, wykonywano często w technice szachulcowej lub częściowo szachulcowej, np. : budynek ob. Urzędu Gminy, jego budynek gospodarczy, ob.budynek poczty , w Broniszewicach Nowych budynek szkoły i zagroda d. oberży. Urozmaiceniem prostej bryły budynków mieszkalnych są ganki wejściowe, facjatki, oraz alternacja partii tynkowanych i pozostawionych w cegle /np. zabudowa Broniszewic, Czermina, Grabiu, Łęgu, Strzydzewa, Wieczyna, Żegocina /.

Stosunkowo liczne są na tym terenie budynki szkolne pochodzące z przełomu wieków XIX/XX / Czermin, Broniszewice, Grab, Pieruchy, Pieruszyce, Skrzypna, Strzydzew, Wieczyn, Żegocin /. Budynki szkolne mają typową formę, łatwo rozpoznawalną w zabudowie wiejskiej, charakterystyczną dla miejscowości z terenów

dawnego zaboru pruskiego. Wyróżniają się gabarytami jak i dbałością o stronę estetyczną, pozostawione w licowanej cegle, /w późniejszym czasie tynkowane /, nakryte wysokim, dwuspadowym dachem naczółkowym , z dachówkowym przekryciem, o użytkowym poddaszu.

3. WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

3.1. Obiekty zabytkowe z terenu gminy Czermin wpisane w rejestr zabytków

1. **Czermin, kościół paraf. p.w. Św. Jakuba.....poz. rej. 580/A;**
2. **Czermin, plebania kościoła parafialnego.....poz. rej. 407/A;**
3. **Broniszewice, pałac..... poz. rej. 656/A;**
4. **Grab, pałac i oficyna.....poz. rej. 208/A;**
5. **Łęg, cmentarzysko kultury łużyckiej.....poz. rej. 469/A;**
6. **Pieruchy, dwór.....poz. rej. 516/A;**
7. **Skrzypnia, dwór.....poz. rej. 504/A;**
8. **Żbiki, osada kultury przeworskiej.....poz. rej. 468/A;**
9. **Żegocin, kościół paraf. p.w. NMP Wniebowziętej.....poz. rej. 550/A;**
10. **Żegocin, pałac.....poz. rej. 409/A;**
11. **Żegocin, park pałacowy.....poz. rej. 633/A**

12 Pieruchy Ostrów 3.07

3.2. Obiekty z terenu gminy Czermin figurujące w spisie zabytkowego budownictwa / dane z końca lat 80-tych /.

Czermin

Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. Św. Jakuba :
- kościół, 1725 r, barokowy, drewniany, remontowany w latach 1975 – 79;
- dzwonnica, pocz. XIX w, drewniana, kryta gontem;
- dwie bramy / w nowym ogrodzeniu /, k. XIX w, mur.,
- plebania, nr 16, poł. XIX w, mur.,
- organistówka, n 1905 r, mur.,
- cmentarz z kaplicą cmentarną, neogotycką, z ok. 1900 r, mur.,

Założenie dworskie :
- dwór dzierżawcy, ok. 1920 r, mur.,
- park krajobrazowy, 2 poł. XIX w, pow. 3.01 ha, zaniedbany;

Podwórze gospodarcze :
- rządcówka, nr 2, 1 ćw. XX w, mur.,
- spichlerz, ok. 1900 r, kamienno-ceglany,
- obora, k. XIX w, kamienno-drewniana,
- stodoła, ob. magazyn, k. XIX w, mur.,
- kuźnia - stolarnia, 4 ćw. XIX w, kamienno-ceglana, nieczynna,

Kolonia mieszkalna pracowników folwarcznych :

- czworak, nr 3, k. XIX w, mur.,
- czworak, nr 4, k. XIX w, mur.,
- dom kowala i stelmacha dworskiego, nr 6, lata 20 XX w, mur,
- czworak, nr 7, k. XIX w, mur.,

Budynek Urzędu Gminy, nr 48, ok. 1900 r, mur, szachulec, rozbudowany,
Szkoła i przedszkole, nr 46, k. XIX w, mur.,
Zespół szkolny, ok. 1910 r:
- szkoła, mur., dobudowany bud. gospodarczy,
- chlew, mur.,
- ubikacje, szachulec,
zagroda nr 10, ok. 1900 r:
- chlew, mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 13, ok. 1900 r:
- dom, mur, szachulec, ob. poczta,
- bud. gosp. mur.,
dom nr 14, ok. 1920 r, mur, ob. policja,
zagroda nr 18, k. XIX w:
- dom, mur.,
- chlewik, mur., zniszczony,
dom nr 21, k. XIX w, mur., przebudowany ok. 1930 r,
dom nr 24, k. XIX w, mur.,
zagroda nr 31:
- dom, k. XIX w, mur., przebudowany ok. 1930 r,
- bud. gospodarczy, 1937 r, mur.,
dom nr 34, lata 30 XX w, mur.,
chlew przy nr 28, 3 ćw. XIX w, mur., oszalowany,
dom nr 40, ok. 1934 r, mur.,
dom nr 42, lata 30 XX w, mur.,
dom nr 43, k. XIX w, mur., drewn., glina,
dom nr 44, pocz. XX w, mur.,
dom nr 45, pocz. XX w, mur.,
zagroda nr 48, ok. 1900 r:
- dom, mur.,
- chlew, mur.,
dom nr 51, k. XIX w, mur., rozbudowany w 1.60 XX w,
zagroda nr 53, ok. 1900 r:
- dom, mur., / biblioteka /,
- stodoła, mur., drewn.,
dom nr 54, 1 ćw. XX w, drewn., rozbudowany,
dom nr 66, ok. 1930 r, drewn.,
dom nr 67, ok. 1930 r, mur.,
dom nr 72, ok. 1930 r, drewn., nie zamieszkany ,
zagroda nr 80, ok. 1900 r:
- stodoła z drewutnią, drewno, szachulec, zniszczone,
- chlew, kamienno-ceglany,
zagroda nr 114, k. XIX w:
- dom, mur.,
- stodoła, mur.,

- obora i chlew, mur.,
Krzyż przydrożny na rozstaju dróg, od strony Pieruszyc, 1946 r, kamienny.

Czermin - Wola Duchowna
czworak, k. XIX w, mur, przebud. / z dawnej kolonii mieszkaniowej pracowników folwarcznych

Czermin – Żale
stodoła nr 5, ok. 1900 r, drewn.,
stodoła nr 8, ok. 1900 r, drewn.,
stodoła nr 11, ok. 1900 r, drewn.,
dom nr 22, pocz. XX w, mur.,

Broniszewice Stare
Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. Św. Michala Archanioła :
- kościół, 1896-99 r, neogotycki, mur.,
- figura przy kościele, Chrystus błogosławiący , ustawiona na kolumnie,
- plebania, poł. XIX w, mur.,
- stodoła, pocz. XX w, mur.,
- chlew, ok. 1900 r, mur.,

Założenie pałacowe :
- pałac, 3 ćw. XIX w, mur., Dom pomocy Społecznej „Caritas" dla dzieci ,
- bud. mieszkalny zakonnic , nr 90, 1935 r, mur.,
- park krajobrazowy, 2 poł. XIX w, pow. 5,7 ha,
- figura Św. Józefa z Dzieciątkiem, naprzeciw wejścia do pałacu,
- dawna gorzelnia i dom gorzelanego, nr 87, 1857 r, mur.,
- mleczarnia, 1893-95 r, mur.,
- dwa czworaki z 4 ćw. XIX w, mur.,

Budynek pruskiej strażnicy granicznej, nr 58, ok. 1900 r, mur.,
Budynek d. karczmy, nr 74, k. XIX w, mur.,
Budynek szkoły, nr 126, k. XIX w, mur.,

dom, obora, nr 56, ok. 1906 r , mur.,
dom, obora nr 57, pocz. XX w, mur.,
dom nr 62, ok. 1930 r, mur.,
dom nr 64, ok. 1910 r, mur.,
dom obora, 86, k. XIX w, mur.,
dom, obora, stodoła nr 95, k. XIX w, mur.,
zagroda nr 99, ok. 1900 r :
- dom, obora, mur.,
- stodoła, drewn.,
dom nr 106, 1935 r, mur.,
dom nr 114, k. XIX w, mur., /Broniszewice – Marianin/,
zagroda nr 137, 1921-2 r :
- dom, chlew, obora, stodoła, mur.,
dom nr 138, 1911 r, mur.,

dom nr 149, k. XIX w, drewn.,
Kapliczka z figura Matki Bożej, przy domu nr 56, ok. 1900 r, neogotycka, mur.,

Broniszewice - Marianin
Pozostałości założenia folwarcznego :
- stodoła, 4 ćw. XIX w, mur.,
- bud. inwentarskie, przebudowane ok . 1905 r na mieszkalne,
- relikty nasadzeń ogrodu – sadu,

Broniszewice Polskie
Pozostałości założenia folwarcznego :
- obora, 4 ćw. XIX w, mur., przebudowana po 1903 r,
- dwie stodoły /?/ przebudowane na pocz. XX w, mur.,

Broniszewice Nowe
Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła / na Górce / :
- kościół, 1914 r, mur., / pierwotnie katolików niemieckich /,
- figura Chrystusa , przy kościele, po 1945 r,
- plebania, nr 7, lata 1910-14 , mur.,
- bud. gospodarczy plebanii ok. 1910 r, mur.,
- zagroda organistówki, nr 6, lata 1910-14 : dom, mur, chlew i stodoła, drewn.,
Budynek szkoły, nr 5, ok. 1910 r, mur., szachulec,
Zagroda dawnej oberży nr 9 :
- oberża, lata 1905-08, mur., szachulec, rozbudowana w 1939 r,
- chlew, pocz. XX w, mur., szachulec,
dom nr 11, pocz. XX w, mur.,
zagroda nr 13, ok. 1900 r :
- dom, stodoła. mur.,
dom nr 16, 1907 r, mur.,
dom nr 21, pocz. XX w, mur.,
dom nr 35, 1935 r, mur.,

Grab
Założenie pałacowe :
- pałac, ok. 1805–10r, proj. S. Zawadzkiego /? / , klasycystyczny, rozbudowywany ok. 1850 r, w 4 ćw. XIX w, remontowany, mur.,
- oficyna, 1 ćw. XIX w, klasycystyczna, remontowana w latach 70 XX w ,mur., ob. szkoła,
- park krajobrazowy, 1 ćw. XIX w, pow. 14, 6 ha,
czworak, k. XIX w, mur.,

Zespół d. szkoły, nr 18, ok. 1900 r :
- d. szkoła, mur, ob. przedszkole i mieszkania,
- stodoła, obora, piwnica, mur.,
zagroda nr 19, pocz. XX w :

- dom, mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 34, 1939 r :
- dom, obora, mur.,
dom nr 35, 2 poł. XIX w, drewn., glina,
zagroda nr 36, poł. XIX w :
- dom, szachulec,
- stodoła, obora, mur.,

Łęg
Założenie dworskie, nr 18 :
- dwór , 4 ćw. XIX w, mur.,
- pozostałości parku, 3 ćw. XIx w,
- obora, k. XIX w, mur.,
- dwa bud. wielofunkcyjne, k. XIx w, mur.,
- stajnia i spichlerz, k. XIX w, mur.,

dom nr 2, ok. 1920 r, mur.,
dom nr 7, ok. 1900 r, mur.,
dom nr 8, pocz. XX w, mur., zabudowania gosp.,
dom nr 9, pocz. XX w, mur., zabudowania gosp.,
zagroda nr 10, pocz. XX w :
- dom, chlew – obora, mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 11, pocz. XX w :
- dom, chlew – obora, mur.,
dom nr 14, mur., zabudowania gospod.,
dom nr 19, 1938 r, zabudowania gospod.

Mamoty
Pozostałości założenia dworskiego :
- kilkanaście pojedynczych drzew z drzewostanu parkowego,
- stajnia, k. XIX w, mur.,
- obora, pocz. XX w, kamienno-ceglana,
- stodoła, 4. ćw. XIX w, kamienno-ceglana, glina,
- bud. inwentarski / d. obora i chlew /, 4 ćw. XIX w, mur.,
- ośmiorak, nr 4, 4 ćw. XIX w, kamienno-ceglany,

Pieruchy
Założenie folwarczne, nr 25, tzw. resztówka „Wesółki" :
- dwór dzierżawcy, 1895 r w, mur.,
- pozostałości karku krajobrazowego,
- pozostałości ogrodzenia , k. XIX w /kamienno-ceglane słupki bramy wjazdowej
- obora i stajnia, 1905 r, ceglano-kamienna,
- bud. gosp, ok. 1900r, mur.,
- wozownia i szopa, ok. 1900 r, mur., drewn.,
- dwie stodoły, ok. 1900 r, murr.,
- chlew, k. XIX w, kamienno-ceglany,

dom nr 27, po 1902 r. mur.,
zagroda nr 29, pocz. XX w :
- dom, obora, chlew, mur.,
dom nr 36, k. XIX w, drewn., przebudowany,
zagroda d. szkoły, nr 37, XIX/XX w :
- dom, mur., cz. przebudowany,
- chlew, szachulec,
dom nr 39, 1893 r, mur.,

Pieruszyce
Pozostałości założenia dworskiego :
- dwór, pocz. XIX w, mur., przebudowany ok. 1840 –50 r, przed 1900 r, remontowany w latach 1955 –59, i 1987 – 88 ,
- pozostałości parku krajobrazowego, poł. XIX w,

Pozostałości zespołu folwarcznego :
- spichlerz, 1827 r, mur.,
- obora, k. XIX w, mur., ob. chlew i kurnik,

Budynek szkoły, nr 43, k. XIX w, mur.,
Dawna karczma, nr 20, ok. 1900 r, mur.,
dom nr 9, k. XIX w, mur., szachulec,
zagroda nr 19, pocz. XX w :
- dawny spichlerz, mur.,
- chlew, obora, stajnia, mur.,
- stodoła, drewn.,
dom nr 24, k. XIX w, szachulec,
zagroda nr 38, k. XIX w :
- dom, szachulec, strzecha,
- stodoła, drewn.,
dom nr 48, ok. 1900 r, mur.,

Pieruszyczki
dom nr 60, ok. 1900 r, mur.,

Psienie – Ostrów
Założenie dworskie :
- dwór, nr 9, lata 90 XIX w, mur., ob. mieszkania,
- pozostałości parku krajobrazowego, k. XIX w,
dom nr 3, 1901 r, mur.,
dom nr 8, k. XIX w, mur.,
dom nr 12, ok. 1910 r, mur., szachulec,
dom, obora nr 18, XIX/XX w, mur.,
zagroda nr 19, k. XIX w :
- dom, mur., szachulec,
- chlew, mur.,
dom nr 20, pocz. XX w, mur.,
obora nr 34, 1934 r, mur.,

Robaków
Zespół d. pruskiej strażnicy granicznej, nr 3, k. XIX w:
- dom, przebudowany w 1985 r, chlew, mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 11, ok. 1910 r / należała do strażnicy /:
- dom, mur., chlew, mur,

Skrzypnia / Skrzypna /
Zespół dworski:
- dwór, nr 28, pol. XIX w, mur., szachulec, rozbudowany ok. 1900 r,
- park krajobrazowy, 3 ćw. XIX w, pow. 1,8 ha,
Zespół gospodarczy:
- rządcówka, nr 27, k. XIX w, mur.,
- wozownia, k. XIX w, mur., ruina,
- wolarnia, k. XIX w, mur., ruina,
- bud. inwentarski, 1849 r, mur.,
- spichlerz, pol. XIX w, kamienno-ceglany
- chlew, k. XIX w, kamienno-ceglany,
- gorzelnia, k. XIX w, mur.,
- pozostałości ogrodzenia, k. XIX w, kamienno-ceglane, / fragmenty bram i muru /,
czworak, 4 ćw. XIX w, kamienny, cz. rozebrany,
czworak, 4 ćw. XIX w, kamienno-ceglany,
czworak, 4 ćw. XIX w, mur., cz. nie zamieszkany
zagroda dawnej szkoły, nr 24:
- d. szkoła, 1876 r, mur., ob. mieszkania,
- chlew i stodoła, k. XIX w, kamienne.

Strzydzew
Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. Św. Józefa Rzemieślnika:
- kościół, 1897 r, neogotycki, mur.,
- ogrodzenie kościelne, pocz. Xx w, mur.,
zagroda plebani:
- plebania, ok. 1900 r, mur.,
- chlew, pocz. XX w, mur.,
- stodoła, pocz. XX w, drewn.,
- ogrodzenie plebanii, ok. 1900r,

Założenie dworskie;
- dwór, nr 2, ok. 1870 r, ceglano-kamienny, szachulec,
- stajnia, k. XIX w, mur.,
- owczarnia, 4 ćw. XIX w, mur., przekształcona w k. XIX w na mieszkania i część inwentarską
zagroda dawnej szkoły nr 1:
- szkoła, ok. 1885 r, mur.,
- chlew i stodoła, ok. 1900 r, mur.,
zespół szkolny:
- szkoła podstawowa, nr 34, po 1900 r, mur.,
- chlew, pocz. XX w, mur.,

- stodoła, pocz. XX w, drewn.,
dawna karczma, nr 46, ok. 1897 r, mur.,
dom nr 11, 1912 r, mur.,
dom nr 20, lata 10 XX w, mur.,
dom nr 24, ok. 1900 r, glina, oszalowany, nie zamieszkany ,
dom nr 33 A, osadników niemieckich, 4 ćw. XIX w, mur.,
dom nr 40, k. XIX w, mur, z d. piekarnią, pocz. XX w, mur.,
zagroda nr 44, ok. 1920 r :
- dom, chlew, mur.,
Kapliczka przydrożna z figurą św. Franciszka, ok.1900r,mur., przy drodze do Czermina.

Wieczyn

Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa :
- kościół, lata 1910-11, neogotycki, mur., w miejscu rozebranego dworu,
- plebania, nr 49, 1911 r, mur.,
- cmentarz parafialny,
zagroda organistówki :
- organistówka, nr 45, lata 10 XX w, mur., szachulec,
- stodoła i chlew, ok. 1910 r, mur.,
dawna szkoła parafialna, nr 33, lata 10 XX w, mur.,

Pozostałości założenia dworskiego :
- park krajobrazowy, k. XIX w,

Zespół szkolny , nr 50 :
- szkoła, 4 ćw. XIX w, mur., / przedszkole /,
- bud. gosp. k. XIX w, mur., szachulec,
dom nr 8, 1897 r, mur.,
zagroda nr 10, k. XIX w :
- dom, stodoła, mur,.
zagroda nr 14, k. XIX w :
- dom, obora, mur.,
- stodoła, drewn.,
dom nr 15, ok. 1900 r, mur.,
zagroda nr 16 ;
- dom, ok. 1900 r, mur.,
- stodoła, chlew, k. XIX w, mur.,
zagroda nr 18 :
- dom, 1888 r, mur.,
- obora, chlew, k. XIX w, mur.,
dom nr 19, pocz. XX w, mur.,
zagroda nr 20, k. XIX w :
- dom, obora, mur.,
- stodoła, drewn.,
dom nr 27, 1927 r, mur.,
zagroda nr 30, k. XIX w :
- dom, chlew, obora, mur.,

zagroda nr 37, pocz. XX w :
- dom, bud. gospod., mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 38, pocz. XX w :
- dom, bud. gospod. mur.,
dom nr 47, lata 20 XX w, mur.,
zagroda nr 53, pocz. XX w :
- dom, obora, chlew, mur.,
dom nr 55, lata 20 XX w, mur.,
zagroda nr 56 , ok. 1900 r :
- dom, chlew, stodoła, mur.,
zagroda nr 59, ok. 1900 r;
- dom, bud. gospod., mur.,
zagroda nr 60, ok. 1900 r;
- dom, 1903 r, bud. gospod., mur.,
zagroda nr 74, ok. 1900 r;
- dom, bud. gospod., mur.,
zagroda nr 75, ok. 1900 r;
- dom, mur., stodoła, drewn.,
zagroda nr 77, ok. 1900 r;
- dom, mur., stodoła, drewn.,

Żbiki

Pozostałości folwarku :

- obora - stajnia, 1905 r, mur.,
- bud. administracyjny, pocz. XX w, mur.,
- czworak nr 41, k. XIX w, mur.,
- sześciorak nr 42, 1855 – 1856 r, przebudowany częściowo w latach 50 XX w, glina/szachulec,

dom nr 9, 1929 r, mur.,
dom nr 13, pocz. XX w, mur.,
dom nr 29, lata 20 XX w, drewn.,
dom nr 30, lata 10 XX w, mur.,

Żegocin

Zespół sakralny kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP :

- kościół, 1714 r, restaurowany w 17550 r, ok. 1850 r, 1947-48 r, barokowy, drewniany;
- cmentarz przykościelny z nagrobkami z poł. XIX w,
- dzwonnica, poł. XIX w, drewn.,
- ogrodzenie kościoła, 2 poł. XIX w, metalowe,

zagroda plebanii :

- plebania, 1846 r, mur.,
- obora, 4 ćw. XIX w, mur.,
- stodoła, 4 ćw. XIX w, mur./drewn.,

szkoła parafialna, nr 41, 2 poł. XIX w, mur., /poczta, przedszkole/,

dom parafialny przy kościele, 1924 r, mur.,

Założenie pałacowe :
- pałac, k. XVIII w, rozbudowany ok. 1840-50 r, klasycystyczny,
- oficyna, 1914-15 r, mur., remontowana po 1970 r
- park, poł. XIX w, przekształcony na pocz. XX w pow. 4,8 ha,
- brama wjazdowa oraz pomiędzy parkiem a podwórzem gospodarczym, 4 ćw. XIX w, mur.,

Zespół folwarczny :
- stodoła, 4 ćw. XIX w, mur.,
/ pozostałe XIX- wieczne budynki gruntownie przebudowane /,
- czworak , 4 ćw. XIX w, mur.,

zagroda dawnego posterunku policji, nr 2 , ok. 1900 r :
- dom, mur., szachulec,
- chlew, mur., drewn.,
zagroda nr 3, ok. 1900 r :
- dom, obora, chlew, mur.,
- stodoła, drewn.,
zagroda nr 4, ok. 1900 r :
- dom, obora, mur.,
- stodoła, drewn.,
kuźnia, przy domu nr 5, 1928 r, mur.,
dom nr 1937 r, mur.,
dom nr 11, ok. 1900 r, mur.,
dom nr 13, ok. 1900 r, mur.,
zagroda nr 14, ok. 1886 r, mur.,:
- dom, chlew,
zagroda nr 16, pocz. XX w, :
- chlew, mur.,
- stodoła, drewn.,
dom nr 22, lata 20 XX w, mur.,
dom nr 24, lata 20 XX w, mur.,
dom nr 28, 1886 r, mur.,
dom nr 29, ok. 1920 r, mur.,
dom nr 30, ok. 1920 r, mur.,
dom nr 31, 1928 r, mur.,
dom nr 32, pocz. XX w, mur.,
dom nr 33, 1927 r, mur.,
dom nr 36, 1 ćw. XX w, mur.,
dom nr 37, 1886 r, mur.,
dom nr 41, 4 ćw. XIX w, glina/szach., mur.,
wiatrak koźlak, przy domu nr 5, poł. XIX w, drewn., remontowany w l. 1975-78,
krzyż przydrożny przy rozwidleniu dróg, 1963 r, drewn.,

D. Sfera gospodarcza

D. SFERA GOSPODARCZA

1. PRZEMYSŁ I RZEMIOSŁO

Dużego przemysłu na terenie gminy Czermin nie ma. Są to głównie niewielkie zakłady produkcyjne w następujących branżach:

a) drzewnej i wikliniarskiej
   koszykarstwo i wytwarzanie mioteł w Żegocinie
   produkcja galanterii drewnianej w Żegocinie
   stolarstwo produkcyjno – usługowe w Czerminie
   produkcja palet i skrzyni do siłowników w Łęgu
b) budowlanej
   produkcja pustaków betonowych w Wieczynie
   zakład betoniarski i kamieniarski w Grabiu
   zakład betoniarski w Wieczynie
c) chemicznej
   przetwórstwo tworzyw sztucznych w Łęgu
   przetwórstwo papieru i folii w Wieczynie
d) metalowej
   produkcja kotłów c.o. w Broniszewicach
   produkcja kotłów c.o. w Grabiu
e) spożywczy
   piekarnia w Żegocinie
   gorzelnia w Skrzypni

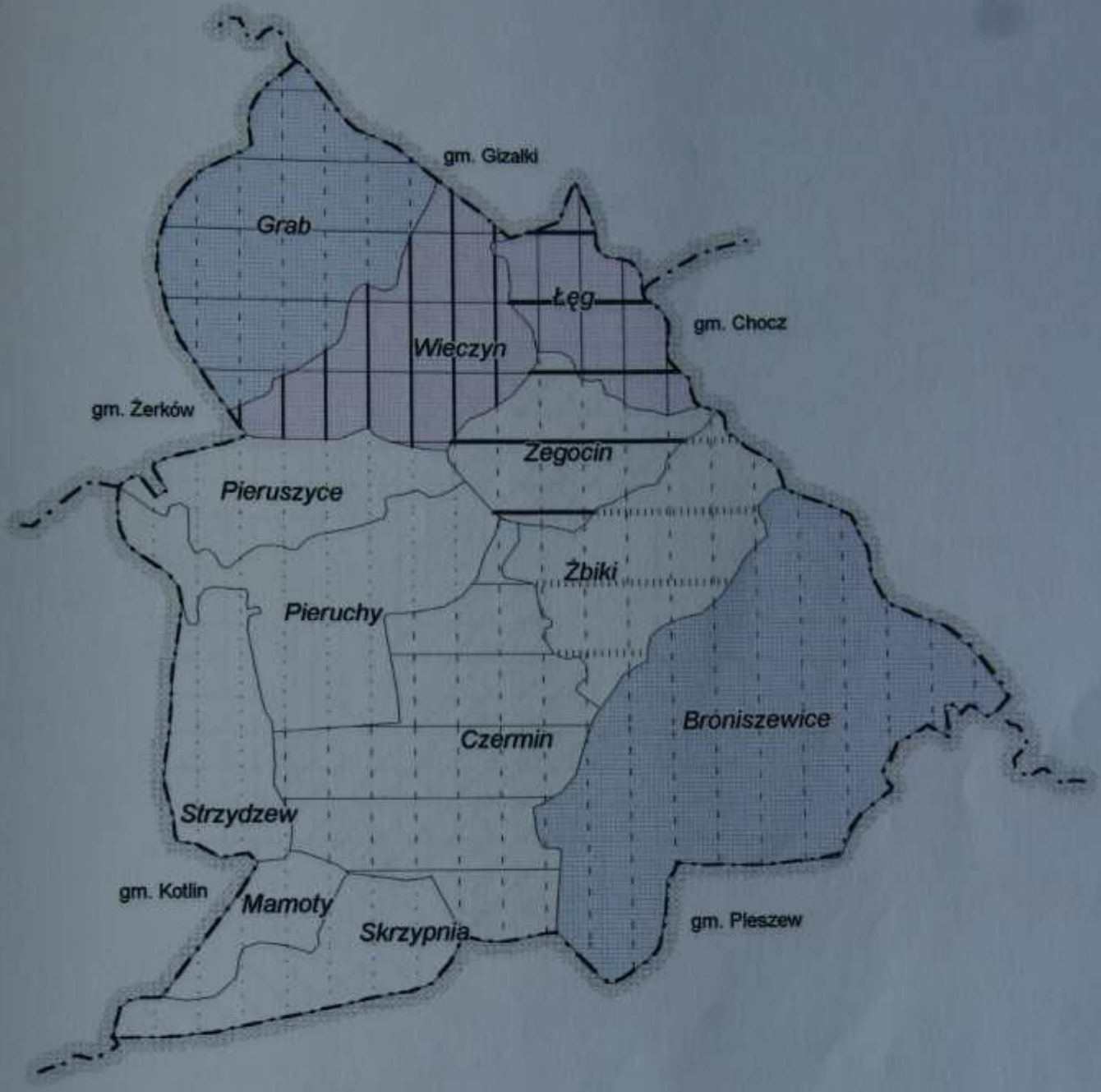
Ponadto w gminie znajduje się sporo zakładów rzemiosła usługowego – 87, w tym:

- w branży budowlanej - 32
- w branży metalowej - 11
- w branży drzewnej - 7
- w branży transportowej - 15
- usługi bytowe - 3
- usługi inne - 19

Najwięcej zakładów usługowych skupionych jest we wsiach: Czermin (25) i Broniszewice (19), a najmniej we wsiach: Łęg (1), Mamoty (1), Skrzypnia (1).
Funkcjonują też placówki handlowo – naprawcze – 79 i znowu najwięcej we wsiach Czermin i Broniszewice.
Ogółem w gminie na dzień 6.01.2000 r. zarejestrowanych było około 165 podmiotów gospodarczych.
Rolniczy charakter gminy, brak większych bogactw naturalnych (kruszywo, iły) oraz brak pełnej infrastruktury technicznej i terenów ofertowych pod działalność gospodarczą, jak również brak bazy turystycznej i agroturystycznej nie sprzyjało inwestowaniu na terenie gminy.
Rzemiosło produkcyjne i usługowe przedstawiono na mapkach Nr 23, 24, 25 a handel i naprawy na mapce Nr 26 .

RZEMIOSŁO PRODUKCYJNE WG BRANŻ I ILOŚCI ZAKŁADÓW

1 : 100 000

BRANŻA

- Metalowa
- Chemiczna
- Budowlana
- Drzewna
- Inne

ILOŚĆ ZAKŁADÓW

- 0
- 1
- 2
- 3

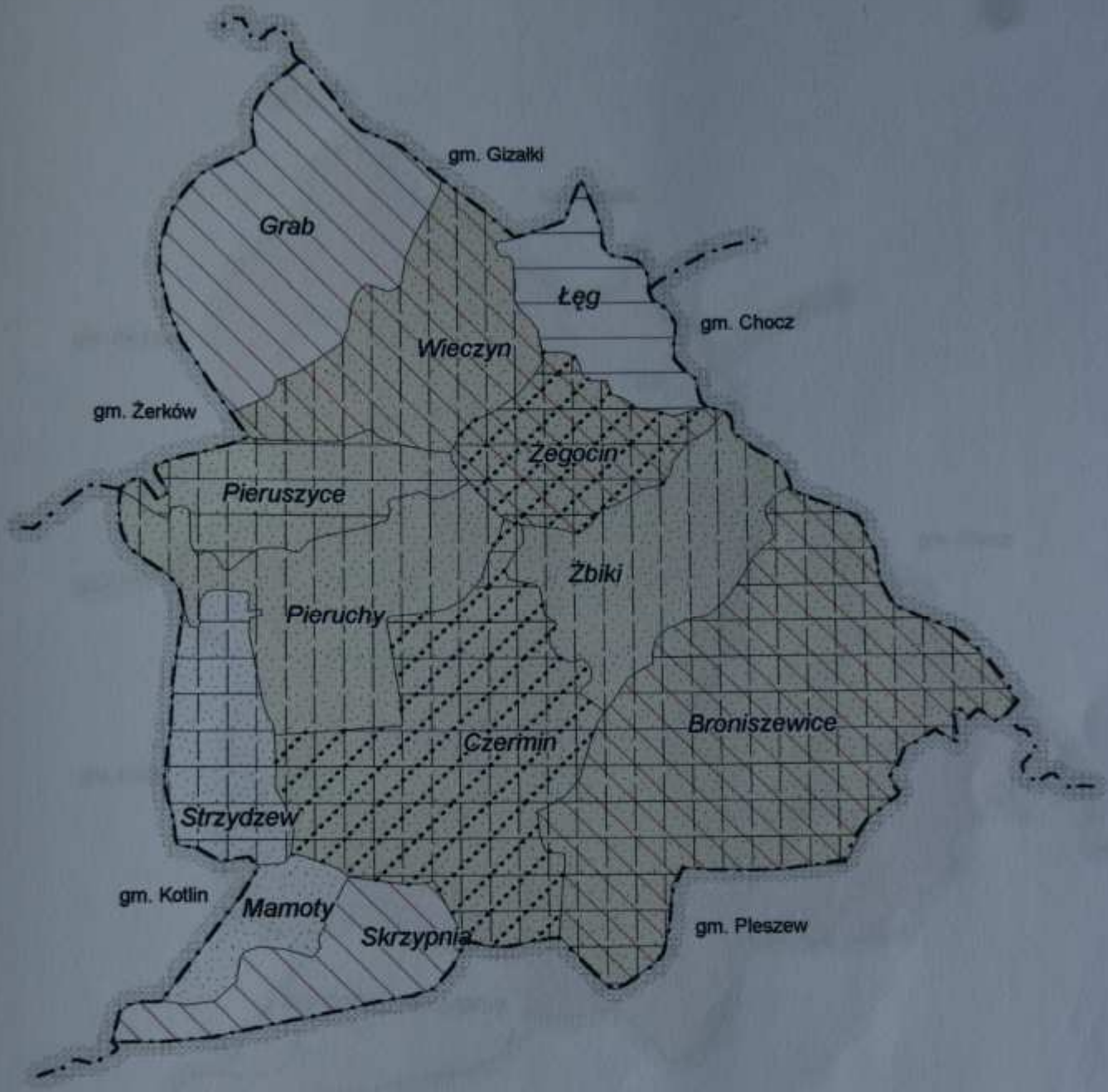
OZNACZENIA POZOSTAŁE

- granica gminy
- granica wsi

GMINA CZERMIN

RZEMIOSŁO USŁUGOWE WG BRANŻ

1 : 100 000

BRANŻA

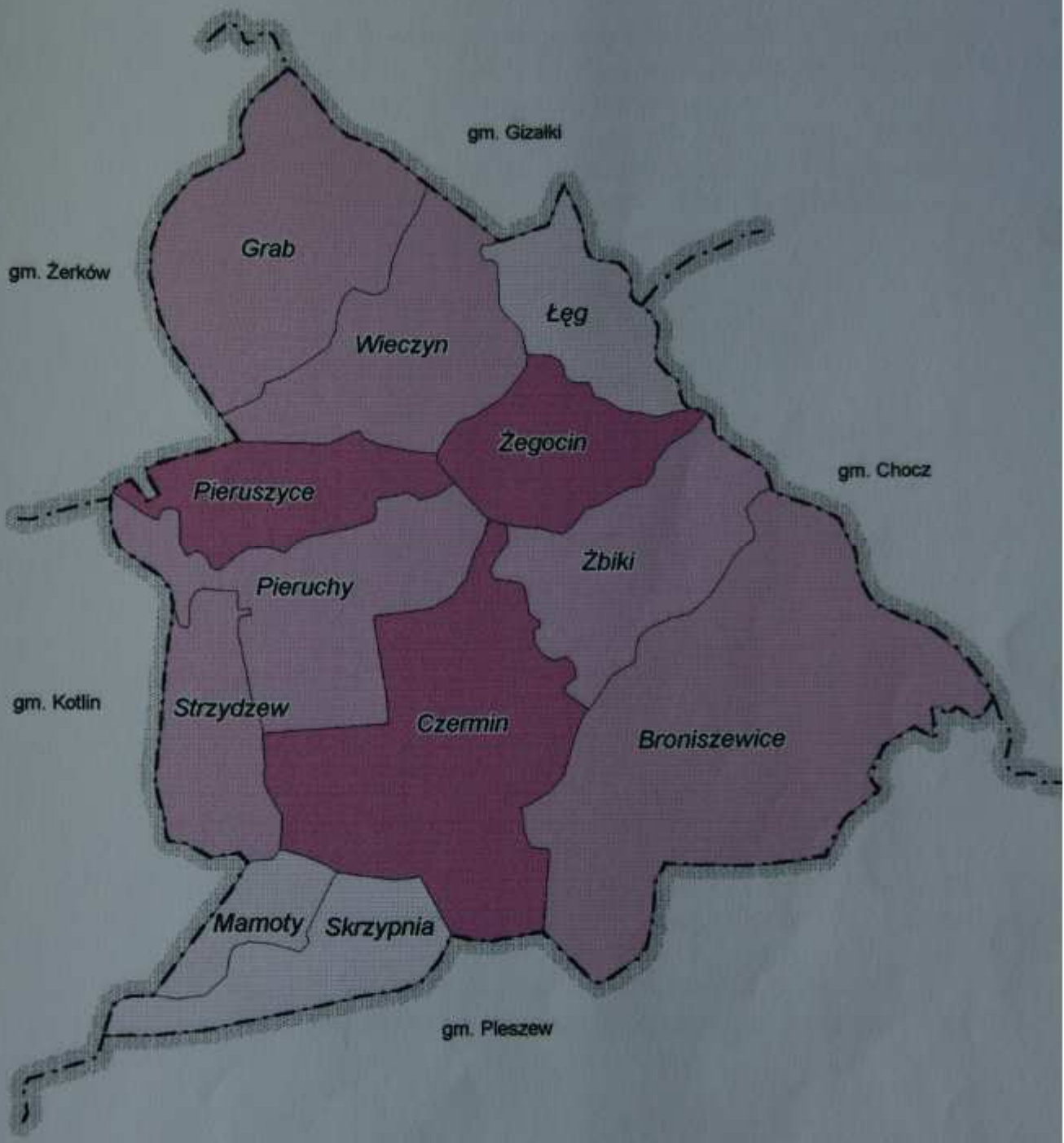
- Budowlana
- Metalowa
- Drzewna
- Usługi bytowe
- Transport
- Inne

OZNACZENIA POZOSTAŁE

- granica gminy
- granica wsi

RZEMIOSŁO USŁUGOWE WG ILOŚCI PUNKTÓW / 100 M

SKALA 1 : 100 000

0 - 1

1 - 2

2 - 3

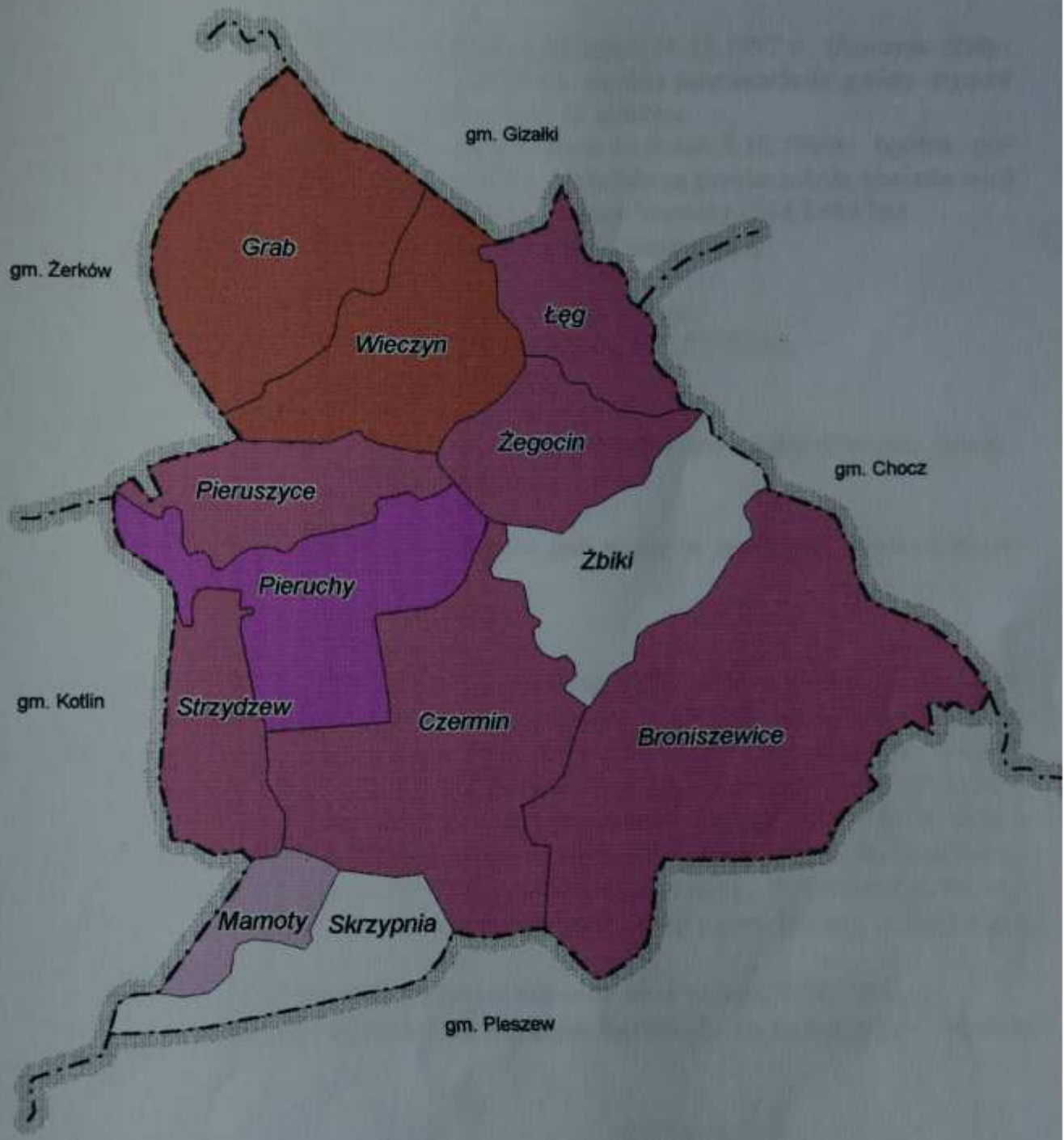
Granice gminy

Granice wsi

GMINA CZERMIN

HANDEL I NAPRAWY

SKALA 1 : 100 000

Ilość punktów / 100 M

- 0
- 0 - 1
- 1 - 2
- 2 - 3
- >3
- Granice gminy
- Granice wsi

2. ROLNICTWO

2.1. Ogólna charakterystyka rolnictwa

Według danych statystycznych na dzień 31.12.1997 r. (Rocznik Statystyczny województwa kaliskiego z 1998 r.) ogólna powierzchnia gminy wynosi 98 km^2 i obejmuje 14 miejscowości, w tym 12 sołectw.
Zgodnie z rejestrem ewidencji gruntów – dane na dzień 2.12.1999r. ogólna powierzchnia gminy wynosi: 9775,8020 ha. Największą powierzchnię posiada wieś Broniszewice (2238,6445 ha), a najmniejszą wieś Mamoty (214,5444 ha).
Aktualnie grunty gminy Czermin użytkowane są następująco:

- 82,3 % (8047,8896 ha) zajmują użytki rolne, w tym:
  91,3 % (7349,3538 ha) grunty orne oraz sady (56,7352 ha),
  8,7 % (697,0580 ha) łąki i pastwiska,
- 11,1 % (1086,7258 ha) lasy i zadrzewienia,
- 6,6 % (643,1812 ha) pozostałe tereny (zabudowane, komunikacyjne, wody, nieużytki itp.)

Procent gruntów użytkowanych rolniczo jest różny w poszczególnych miejscowościach, a mianowicie:
- najmniejszy we wsi Żbiki (55,9 %),
- największy we wsi Mamoty (93,5 %).

Na terenie gminy przeważającymi glebami są gleby słabe i średnie podścielone piaskami słabogliniastymi i gliniastymi lekkimi, z których największą ilość zakwalifikowano do V klasy bonitacyjnej ok. 34,5 % (patrz mapa gleb chronionych Nr 3 w skali 1 : 20 000), a pod względem użytkowym do kompleksu 5 i 6 (żytnio – ziemniaczanego dobrego i żytnio – ziemniaczanego słabego). Jedynie w dolinie rzeki Prosny i w części południowo – zachodniej dość duży udział ma kompleks 2 i 4 (pszenny dobry i żytnio – ziemniaczany bardzo dobry). Najsłabsze gleby występują w części północno – zachodniej, środkowej i południowo – zachodniej gminy.
Kompleksy glebowe przedstawiono na mapie w Nr 4 w skali 1: 20 000.
Procentowy udział gleb według klas w gminie kształtuje się następująco (stan na 2.12.1999 r.):

- klasa II	-	0,3 %
- klasa III a	-	9,6 %
- klasa III b	-	8,2 %
- klasa IV a	-	20,6 %
- klasa IV b	-	18,0 %
- klasa V	-	34,5 %
- klasa VI	-	8,8 %
- klasa VI z	-	0,0 %

Gleby klasy II występują tylko w niewielkich ilościach we wsiach: Strzydzew i Broniszewice; a najwięcej gleb klasy IIIa we wsiach: Łęg i Grab, IIIb we wsiach:

Strzydzew i Mamoty. Gleb klasy IVa najwięcej jest we wsiach: Strzydzew i Grab. Natomiast tylko we wsi Mamoty nie występują gleby klasy VI, a gleb klasy VIz nadających się pod zalesienie znikoma ilość znajduje się we wsiach: Pieruchy i Pieruszyce.

Według metody punktowej IUNG w Puławach (w skali 100 punktowej) gmina Czermin należy do gmin o średniej jakości gleb (45,7 pkt – wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb).

Gmina nie posiada również zbyt dużej ilości użytków zielonych (łąki i pastwiska – ok. 8,7 % U.R.), a wśród istniejących dominują łąki i pastwiska średniej jakości (2 z) założone na glebach madach – F (głównie w dolinie rzeki Prosny), częściowo na czarnych ziemiach właściwych – D i sporadycznie na glebach murszowo – mineralnych i murszowatych – M.

Udział użytków zielonych w ogólnej powierzchni użytków rolnych kształtuje się różnie:

- największą powierzchnię posiadają wsie:
  Pieruszyce (16,2 % pow. U.R.) i Żbiki (10,1 % pow. U.R.)
- najmniejszą powierzchnię posiadają wsie:
  Strzydzew (2,3 % pow. U.R.) i Grab (3,9 % pow. U.R.)
- wsie, w których użytki rolne nie występują: brak.

Przeważają użytki zielone IV klasy bonitacyjnej. Użytków zielonych słabych (3z) jest niewiele.

Procentowy udział użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych ilustruje mapka Nr 27 .

Według podziału IUNG woj. kaliskiego na regiony glebowo – rolnicze gmina położona jest w regionie Pleszewsko – Żerkowskim (Nr 7).

Kompleksy leśne występują w rozproszonych enklawach. Największe zwarte ich obszary znajdują się w północno – zachodniej i środkowej części gminy. Pod względem administracyjnym lasy należą do Nadleśnictwa Taczanów. Udział procentowy lasów w ogólnej powierzchni wsi ilustruje mapka Nr 9 .

Największy procent gruntów leśnych ma wieś Żbiki (39,2 %), a najmniejszy wieś Łęg (2,1 %). Na terenie wsi Mamoty lasy w ogóle nie występują.

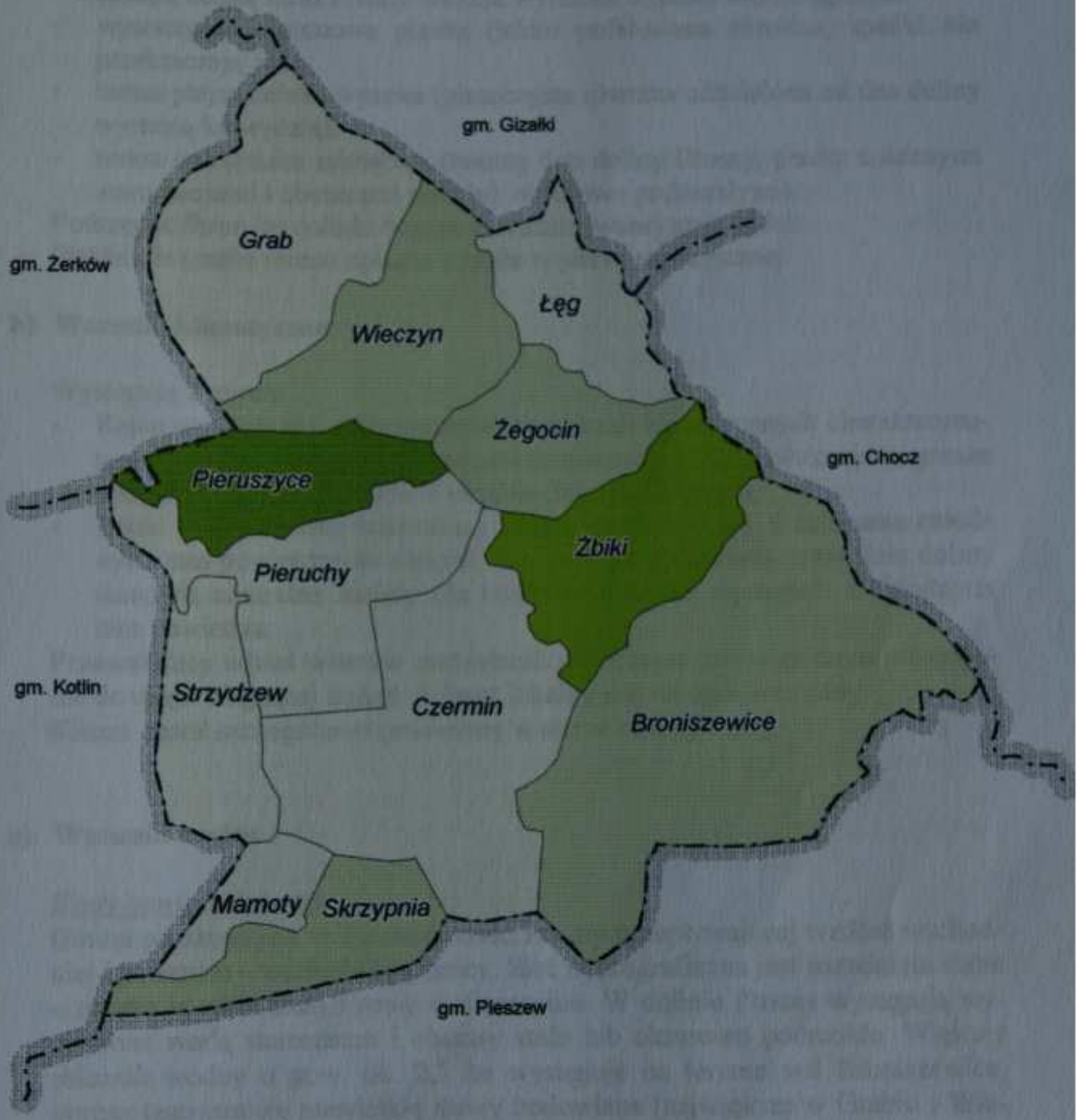
Procent lesistości gminy jest niski i wynosi 11,1 %, co jest dużo poniżej średniej dla byłego województwa kaliskiego wynoszącej 23,3 % (średnia krajowa wynosi 27,5 %). Lasy są częściowo przydatne dla celów rekreacyjnych.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy, będący syntetyczną oceną warunków przyrodniczych, a wyliczony w punktach w oparciu o metodę opracowaną w IUNG w Puławach w 1979r. wynosi 64,9; dla byłego województwa kaliskiego 61,4, a dla kraju 65,5. Ze wskaźnikiem tym analizowana gmina znajduje się na 22 miejscu w dawnym województwie kaliskim i zaliczona jest do tej grupy gmin, w których przeważają obszary o średniej jakości dla produkcji rolnej (zwłaszcza w zachodniej części gminy i w dolinie rzeki Prosny).

GMINA CZERMIN

% UDZIAŁ UŻYTKÓW ZIELONYCH W POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH

SKALA 1: 100 000

2- 5%

6 - 10%

11 - 15%

16 - 20%

Granice gminy

Granice wsi

2.2. Ocena warunków przyrodniczych

a) Rzeźba terenu

Gmina położona jest w obrębie Wysoczyzny Kaliskiej rozciętej od północnego – wschodu doliną rzeki Prosny. Można wyróżnić 3 formy morfologiczne:

- wysoczyzna morenowa płaska (lekko pofalowana równina, spadki nie przekraczają 5%),
- terasa plejstoceńska wysoka (piaszczysta równina oddzielona od dna doliny wyraźną krawędzią),
- terasa holoceńska zalewowa (tworzy dno doliny Prosny, płaska z licznymi starorzeczami i obszarami stale lub okresowo podmokłymi).

Podrzędne formy to dolinki boczne o zróżnicowanej szerokości.
Dokładnie rzeźba terenu opisana została w sferze ekologicznej.

b) Warunki klimatyczne

Występują 2 rejony:

- Rejon wysoczyzny o korzystnych warunkach klimatycznych charakteryzujących się poprawnymi stosunkami termiczno – wilgotnościowymi; gorsze warunki występują jedynie w obrębie dolinek bocznych,
- Rejon doliny Prosny stanowiący obszar tworzenia się i zalegania chłodnych mas powietrznych i mgieł oraz mrozowisk. Jednak krawędzie doliny stanowią naturalne bariery dla rozprzestrzeniania się mgieł i chłodnych mas powietrza.

Przeważający udział wiatrów zachodnich nie sprzyja przewietrzaniu prostopadle do niego biegnącej doliny. Klimat lokalny jest na ogół korzystny.
Klimat został szczegółowo omówiony w sferze ekologicznej.

c) Warunki wodne

Wody powierzchniowe

Gmina położona jest w dorzeczu rzeki Prosny przepływającej wzdłuż wschodniej i północno - wschodniej granicy. Sieć hydrograficzna jest rozwinięta słabo – tworzą ją małe cieki i rowy melioracyjne. W dolinie Prosny występują wypełnione wodą starorzecza i obszary stale lub okresowo podmokłe. Większy zbiornik wodny o pow. ok. 2,7 ha występuje na terenie wsi Broniszewice, oprócz tego istnieją niewielkie stawy hodowlane (największe w Grabiu i Wieczynie).

Wody gruntowe

Na obszarach dolinnych występują najpłycej – na głębokości ok. 1,0 m, a lokalnie bardzo blisko powierzchni terenu (liczne podmokłości). W obrębie wysoczyzny swobodne zwierciadło wody gruntowej występuje przeważnie na głębokości 1-2,0 m i trochę poniżej 2,0 m. Może też występować w postaci sączeń śródglinnych na różnych głębokościach.

d) Wody podziemne

Wyróżnia się trzy poziomy wodonośne:
- czwartorzędowy,
- trzeciorzędowy (słabo rozpoznany)
- górnojurajski

Dla wodociągów wiejskich woda jest ujmowana z poziomu czwartorzędowego.

Stosunki wodno – powietrzne gleb

Stosunki te uzależnione są od wielu czynników (rzeźby, klimatu, składu mechanicznego gleb) i z tego powodu są szczególnie trudne do opracowania.
Z analizy map glebowo – rolniczych wynika, że na terenie gminy występują głównie 3 grupy gleb:
- **grupa pierwsza** to czarne ziemie właściwe (D) oraz brunatne właściwe (Bw) o prawidłowych stosunkach powietrzno – wodnych i dobrej przydatności pod uprawy rolne. Do tej grupy zaliczyć można również większość mad (F), ale wymagają one zupełnie innych zabiegów agrotechnicznych niż gleby pozadolinne,
- **grupa druga** to głównie gleby bielicowe właściwe (A) oraz brunatne i brunatne wyługowane (B i Bw) wytworzone z piasków gliniastych lekkich na glinach. Gleby te nie mają zupełnie prawidłowych stosunków powietrzno – wodnych i są średnio przydatne dla rolnictwa,
- **grupa trzecia** to gleby brunatne wyługowane i pseudobielicowe oraz mady lekkie wytworzone z piasków gliniastych lekkich i słabogliniastych na piaskach luźnych oraz gleby brunatne i bielicowe wytworzone z glin średnich i ciężkich na iłach i glinach ciężkich oraz mady średnie i mocne okresowo podmokłe. Są to gleby o nieprawidłowych stosunkach wilgotnościowych i słabej przydatności dla rolnictwa. Występują też w niewielkich ilościach gleby pochodzenia organicznego tzw. gleby torfowo – mułowe (Emt) występujące głównie w południowo – wschodniej części gminy oraz w dolinie rzeki Prosny i wymagają uregulowania stosunków wodnych.

2.3. Gleby i ich rolnicza przydatność

a) Typy i podtypy gleb

Gleby pozostają w ścisłym związku z budową geologiczną danego terenu, a szczególnie z jego geologią powierzchniową.
Na terenie gminy występuje duży wachlarz gleb od chronionych przed zmianą użytkowania do słabych. Przewaga gleb wytworzonych na piaskach słabo gliniastych i luźnych (głównie w środkowej części gminy i dolinie Prosny), w typie gleb brunatnych wyługowanych i brunatnych kwaśnych. Pozostałe gleby (w południowo – zachodniej części gminy) wytworzone na piaskach gliniastych lekkich na glinach lekkich w typie gleb bielicowych i pseudobielicowych, ale również brunatnych wyługowanych i brunatnych kwaśnych. Nato-

miast w dolinie Prosny występują mady piaszczysto – gliniaste oraz gleby pochodzenia organicznego (torfowo – mułowe) o nadmiernym stałym lub okresowym uwilgotnieniu.
Z wymienionych utworów glebowych wytworzyło się kilka typów i podtypów gleb, a mianowicie:

- *gleby bielicowe i pseudobielicowe (A)* wytworzone głównie z piasków gliniastych lekkich. Zajmują spore powierzchnie w południowo – zachodniej części gminy. Są to gleby żytnie i żytnio – ziemniaczane bardzo dobre i dobre głównie klas II-gich i III-cich. Pseudobielice dominują w następujących wsiach: Strzydzew, Pieruchy i Mamoty,
- *gleby brunatne właściwe (B)* nie występują na terenie gminy,
- *gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne (Bw)* występują w różnej wielkości kompleksach na terenie całej gminy. Zaliczane są do różnych kompleksów, najwięcej do 6-go, ale dużo również do 5-go i 7-go oraz niewielka ilość do 2-go,
- *mady (F)* wypełniają głównie dolinę Prosny. Tam też występują gleby bagienne (mułowo – torfowe Emt),
- występują też sporadycznie niewielkie obszary *czarnych ziem właściwych (D).*

Generalnie gmina Czermin ma przewagę gleb słabych – głównie kompleksów 6-go i 7-go i średnich – głównie kompleksu 5-go. Prawie wszystkie wsie charakteryzują się dużą mozaikowatością gleb (pod względem przydatności rolniczej). Kompleksy glebowe przedstawiono na mapie Nr 4 w skali 1 : 20 000.

b) Gatunki gleb

Jest to podział na podstawie ich składu mechanicznego lub masy glebowej profilu. Bierze się pod uwagę nie tylko skład mechaniczny warstw powierzchniowych, ale i podłoża.
W zależności od tego składu gleby różnią się właściwościami fizycznymi i chemicznymi, ale również ciężkością do uprawy.
Na terenie gminy w podłożu występują przeważnie piaski słabogliniaste i gliniaste (głównie kompleksy 6 i 7) oraz w niewielkich ilościach piaski gliniaste mocne (kompleks 2).

c) Właściwości agrofizyczne gleb

Według opracowania IUNG w Puławach pod względem agrofizycznym można wyróżnić gleby:
- ciężkie i średnio ciężkie do uprawy
- lekkie i bardzo lekkie do uprawy
W gminie Czermin największy procent (46,5 %) zajmują gleby bardzo lekkie i gleby średnio ciężkie (29,9 %); pozostałe gleby (23,6 %) to gleby lekkie.

d) Właściwości agrochemiczne gleb

Według opracowania WIOŚ w Kaliszu z 1998 r. gleby w gminie Czermin charakteryzują się następującymi właściwościami agrochemicznymi:

- *Odczyn gleb użytkowanych rolniczo:*

bardzo kwaśny	-	20 % UR
kwaśny	-	37 % UR
lekko kwaśny	-	31 % UR
obojętny	-	10 % UR
zasadowy	-	2 % UR

Gleby wymagają wapnowania - ok. 58 % pow. UR (średnia dawka CaO t/ha dla gminy 1,79; w tym w gospodarstwach indywidualnych 1,77, a w gospodarstwach wielkoobszrowych 1,86).

- *Zasobność w przyswajalne składniki pokarmowe*

Zawartość fosforu przyswajalnego w glebie wynosi (średnio dla gminy ok. 40 %):

bardzo niska	-	3 % pow. UR
niska	-	20 % pow. UR
średnia	-	33 % pow. UR
wysoka	-	22 % pow. UR
bardzo wysoka	-	22 % pow. UR

Zawartość potasu przyswajalnego w glebie wynosi (w gospodarstwach indywidualnych):

bardzo niska	-	24 % pow. UR
niska	-	37 % pow. UR
średnia	-	27 % pow. UR
wysoka	-	9 % pow. UR
bardzo wysoka	-	3 % pow. UR

Zawartość przyswajalnego magnezu w glebie wynosi (w gospodarstwach indywidualnych):

bardzo niska	-	31 % pow. UR
niska	-	33 % pow. UR
średnia	-	22 % pow. UR
wysoka	-	7 % pow. UR
bardzo wysoka	-	7 % pow. UR

- *Zawartość metali ciężkich* – przeprowadzono również badania gleb na zawartość metali ciężkich (ołów, cynk, miedź, nikiel, kadm oraz siarka). Najwyższa zawartość stwierdzona w gminie Czermin:

Ołów - 38,5 mg/kg (dopuszczalne według normy na glebach lekkich 50mg / kg) – nie stwierdzono przekroczenia normy

cynk - 66,0 mg/kg (dopuszczalne według normy na glebach lekkich 200mg / kg) – nie stwierdzono przekroczenia normy

miedź - 19,0 mg/kg (dopuszczalne według normy na glebach lekkich 20mg / kg) – nie stwierdzono przekroczenia normy

nikiel - 18,6 mg/kg (dopuszczalne według normy na glebach lekkich 30mg / kg) – nie stwierdzono przekroczenia normy

kadm - 0,6 mg/kg (naturalna zawartość 0,1 – 0,6mg / kg – nie stwier dzono przekroczenia normy

siarka - 24,8 mg/100 g (średnia 3,73) - graniczne zawartości siarki w glebach mineralnych max 10mg / 100g, w glebach organicznych max 15mg / 100g – stwierdzono przekroczenie normy

2.4. Bonitacja i kompleksy rolniczej przydatności gleb

Klasyfikacja gleb na terenie gminy Czermin wykonana została w latach pięćdziesiątych i zweryfikowana w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, a jej wyniki wprowadzono do ewidencji gruntów.
Według danych ewidencyjnych (stan na 2.12.1999 r.) procentowy i powierzchniowy udział klas bonitacyjnych w gruntach ornych i użytkach zielonych w poszczególnych miejscowościach zawarty jest w dołączonej do opracowania tabeli nr 2.1. pt. „Bonitacja gleb", natomiast w gruntach ornych i użytkach zielonych gminy przedstawia się następująco:

GRUNTY ORNE

Gleby bardzo dobre szczególnie chronione przed wyłączeniem ich z rolniczego użytkowania:

kl. II	0,3 %	-	12,4500 ha
kl. III a	9,6 %	-	705,0850 ha
kl. III b	8,2 %	-	604,4528 ha
razem kl. II i III	18,1 %	-	1321,9875 ha

Gleby średnie

kl. IV a	20,6%	-	1516,7159 ha
kl. IV b	18,0 %	-	1326,8998 ha
razem kl. IV	38,6 %	-	2843,6157 ha

Gleby słabe i bardzo słabe

kl. V	34,5 %	-	2536,1502 ha
kl. VI	8,8 %	-	646,1604 ha
razem kl. V i VI	43,3 %	-	3182,3106 ha

Gruntu pod zalesienie:

kl. VI z	0 %	-	1,4400 ha

Gleby chronione pokazano na mapie Nr 3 w skali 1 : 20 000.
Natomiast % udział gleb klas II – III w pow. gruntów ornych obrazują mapki Nr 28 i Nr 29.

UŻYTKI ZIELONE

Łąki i pastwiska bardzo dobre i dobre szczególnie chronione przed wyłączeniem ich z rolniczego użytkowania:

kl. II	0,0 %	-	0,0000 ha
kl. III	15,6 %	-	109,5994 ha
razem kl. II i III	15,6 %	-	109,5994 ha

Łąki i pastwiska średnie:

Kl. IV	64,7 %	-	453,8913 ha

Łąki i pastwiska słabe i bardzo słabe:

kl. V	14,7 %	-	103,0551 ha
kl. VI	5,0 %	-	34,9300 ha
razem kl. V i VI	19,7 %	-	137,9851 ha

Ogółem gmina posiada:
15,6 % (109,6 ha) łąk i pastwisk dobrych
64,7 % (453,9 ha) łąk i pastwisk średnich
19,7 % (138,0 ha) łąk i pastwisk słabych

Strukturę użytkowania gruntów przedstawia tabela nr 2.2., natomiast strukturę użytków rolnych tabela nr 2.3.
Średni wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb w gminie według opracowania WIOŚ w Kaliszu z 1998 r. wynosi 45,4. Ocena bonitacji gleb w gminie wynosi 45,1, a przydatności rolniczej gleb 45,7 punktów.
Kompleksy rolniczej przydatności gleb obejmują zespoły różnych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. W gminie wydzielonych jest 9 kompleksów glebowych.
Są to:

Kompleksy pszenno – buraczane:

1- szy	pszenny bardzo dobry	- 0,1 % pow. GO (południowo – zachodnia część gminy)
2- gi	pszenny dobry	- 9,5 % pow. GO (północno – wschodnia i południowa część gminy)
3- ci	pszenny wadliwy	- 1,2 % pow. GO (południowa część gminy)

Kompleksy żytnio – ziemniaczane:

4- ty	żytni bardzo dobry	- 13,0 % pow. GO (największe kompleksy w zachodniej części gminy, a niewielkie w północnej i południowej)

GMINA CZERMIN

% UDZIAŁ GLEB KLAS II - III W POWIERZCHNI GRUNTÓW ORNYCH

SKALA 1 : 100 000

0 - 5%

5 - 10%

11 - 20%

21 - 40%

41 - 50%

> 50%

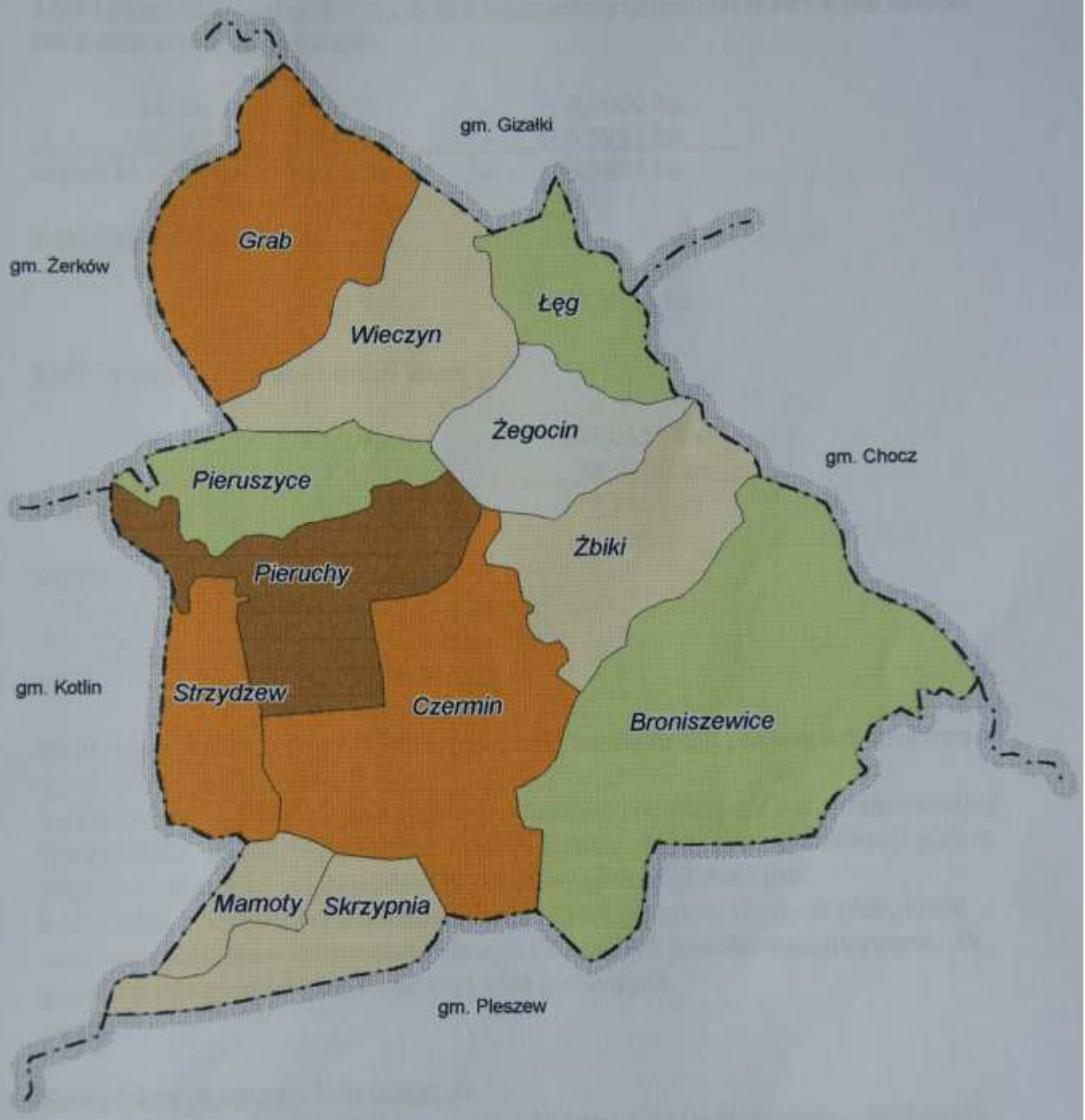
Granice gminy

Granice wsi

GMINA CZERMIN

% UDZIAŁ GLEB KL. IVa W POWIERZCHNI GRUNTÓW ORNYCH

SKALA 1 : 100 000

5 - 10%

11 - 15%

16 - 20%

21 - 30%

>30%

Granice gminy

Granice wsi

Gleby chronione pokazano na mapie Nr 3 w skali 1 : 20 000.
Natomiast % udział gleb klas II – III w pow. gruntów ornych obrazują mapki Nr 28 i Nr 29.

UŻYTKI ZIELONE

Łąki i pastwiska bardzo dobre i dobre szczególnie chronione przed wyłączeniem ich z rolniczego użytkowania:

kl. II	0,0 %	-	0,0000 ha
kl. III	15,6 %	-	109,5994 ha
razem kl. II i III	15,6 %	-	109,5994 ha

Łąki i pastwiska średnie:

Kl. IV	64,7 %	-	453,8913 ha

Łąki i pastwiska słabe i bardzo słabe:

kl. V	14,7 %	-	103,0551 ha
kl. VI	5,0 %	-	34,9300 ha
razem kl. V i VI	19,7 %	-	137,9851 ha

Ogółem gmina posiada:
15,6 % (109,6 ha) łąk i pastwisk dobrych
64,7 % (453,9 ha) łąk i pastwisk średnich
19,7 % (138,0 ha) łąk i pastwisk słabych

Strukturę użytkowania gruntów przedstawia tabela nr 2.2., natomiast strukturę użytków rolnych tabela nr 2.3.
Średni wskaźnik bonitacji jakości i przydatności rolniczej gleb w gminie według opracowania WIOŚ w Kaliszu z 1998 r. wynosi 45,4. Ocena bonitacji gleb w gminie wynosi 45,1, a przydatności rolniczej gleb 45,7 punktów.
Kompleksy rolniczej przydatności gleb obejmują zespoły różnych gleb, które wykazują zbliżone właściwości rolnicze i mogą być podobnie użytkowane. W gminie wydzielonych jest 9 kompleksów glebowych.
Są to:

Kompleksy pszenno – buraczane:

1- szy	pszenny bardzo dobry	- 0,1 % pow. GO (południowo – zachodnia część gminy)
2- gi	pszenny dobry	- 9,5 % pow. GO (północno – wschodnia i południowa część gminy)
3- ci	pszenny wadliwy	- 1,2 % pow. GO (południowa część gminy)

Kompleksy żytnio – ziemniaczane:

4- ty	żytni bardzo dobry	- 13,0 % pow. GO (największe kompleksy w zachodniej części gminy, a niewielkie w północnej i południowej)

5- ty żytni dobry - 19,6 % pow. GO (głównie w dolinie rzeki Prosny oraz małe kompleksy na terenie całej gminy)

6- ty żytni słaby - 37,4 % pow. GO (przede wszystkim w południowo – wschodniej, środkowej i północno – wschodniej części gminy)

7- my żytnio - łubinowy - 9,1 % pow. GO (największe kompleksy w środkowej części gminy)

Kompleksy zbożowo – pastewne:

8- my zbożowo-pastewny mocny - 6,2 % pow. GO (w południowej i środkowej części gminy)

9- ty zbożowo-pastewny słaby - 3,9 % pow. GO (niewielkie kompleksy rozrzucone po całej gminie)

Użytki zielone:

2 z - użytki zielone średnie - (głównie w dolinie rzeki Prosny oraz małe enklawy w zachodniej, północnej i południowej części gminy)

3 z - użytki zielone słabe i bardzo słabe - (małe kompleksy na terenie całej gminy)

Analiza pojedynczych elementów środowiska nie do końca pozwala porównać możliwości produkcyjne danego obszaru. Konieczne jest więc przeprowadzenie oceny kompleksowej. Oceny takiej dokonano w oparciu o opracowaną przez IUNG w Puławach metodę punktową. Na tej podstawie uzyskano wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyrażany liczbowo i pozwalający na określenie potencjału przyrodniczego analizowanego obszaru.

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej dla obszaru gminy wynosi 64,9, co podano w ogólnej charakterystyce rolnictwa.

Duża ilość terenów charakteryzuje się słabą przydatnością dla produkcji rolnej zwłaszcza w pasie środkowym gminy biegnącym z południowego wschodu na północny zachód. Najbardziej przydatne są tereny położone w dolinie rzeki Prosny oraz w części południowo – zachodniej gminy.

2.5. Struktura władania użytkami rolnymi

Na terenie gminy istnieją gospodarstwa rolne głównie w sektorze prywatnym. Gospodarstwa prywatne posiadają najwięcej, bo 75 % UR (z tego 98,9 % to grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych, a tylko 1,1 % nie wchodzi w skład gospodarstw rolnych). Jedynie w 3 miejscowościach dominują grunty należące do innych sektorów (Skarb Państwa, komunalne, spółdzielcze, związków wyznaniowych, itp.); są to: Grab, Mamoty i Żbiki.

W gminie istnieje Spółdzielnia Produkcyjna Mamoty posiadająca ok. 210 ha. Grunty te zlokalizowane są głównie na terenie wsi Mamoty, ale również we wsi Skrzypnia, Strzydzew i Czermin.

Natomiast na terenie wsi Grab znajdują się grunty (ok. 186 ha) należące do Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Nowej Wsi w gminie Gizałki.
Dawne Państwowe Gospodarstwo Rolne w Żegocinie mające grunty na terenie wsi: Żegocin, Żbiki, Pieruchy, Broniszewice należące obecnie do Agencji Rolnej Skarbu Państwa w Poznaniu zostało częściowo wydzierżawione osobie prywatnej (ok. 216,51 ha).
Sektor prywatny to gospodarstwa indywidualne posiadające ok. 7232,3889 ha użytków rolnych (według danych z ewidencji gruntów – stan na 2.12.1999 r.), a ich liczba wynosi 706 (według danych U.G. w Czerminie). Średnia wielkość gospodarstwa prywatnego wynosi 10,2 ha, przy czym wielkość ta jest zróżnicowana; najwięcej jest gospodarstw średniej wielkości 10 – 20 ha, a najmniej gospodarstw największych o pow. 30 – 50 ha (9) i >50 ha (4).
Ilość gospodarstw w poszczególnych przedziałach przedstawia się następująco (dane U.G. według stanu na 2.02.2000r.):

w grupie:			
działki	do 1 ha	-	379 działek
	1 – 2 ha	-	96 działek
	2 – 3 ha	-	66 działek
	3 – 5 ha	-	73 działek
	5 – 10 ha	-	186 działek
	10 – 20 ha	-	234 działki
	20 – 30 ha	-	38 działek
	30 – 50 ha	-	9 działek
	> 50 ha	-	4 działki

Największa ilość gospodarstw małych w grupach: 2 – 3 ha i 3 – 5 ha znajduje się we wsiach Czermin, Broniszewice, Grab, Żegocin. We wsi Broniszewice najwięcej jest gospodarstw o wielkości 5 – 10 ha oraz 10 – 20 ha.
Gospodarstwa bardzo duże o pow. 30 – 50 ha i > 50 ha znajdują się we wsi : Pieruchy (4 i 2) oraz po jednym w Broniszewicach, Czerminie, Łęgu, Psieniu Ostrów, Strzydzewie i Żegocinie.
Z ogólnej powierzchni lasów wynoszącej ok. 1086,7258 ha (łącznie z gruntami zadrzewionymi), 153,8443 ha czyli ok. 14,2 % to lasy prywatne, a 85,8 to lasy Skarbu Państwa, komunalne, spółdzielcze itp..
Powierzchniowo najwięcej lasów prywatnych występuje we wsiach: Żbiki, Grab i Wieczyn, a procentowy udział lasów prywatnych w ogólnej ich powierzchni największy jest we wsiach: Wieczyn, Czermin, Pieruchy. Na terenie wsi Mamoty tereny leśne w ogóle nie występują.
Udział gospodarstw rolnych o pow. do 2,0 ha i pow. 15 – 50 ha w ogólnej liczbie gospodarstw obrazują mapki Nr 30 i Nr 31 .

2.6. Kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Gmina Czermin ma charakter rolny, użytki rolne stanowią 82,3 % powierzchni gminy. Jakość użytków przedstawiono w rozdziale poświęconym ocenie warunków przyrodniczych.

UDZIAŁ GOSPODARSTW ROLNYCH O POWIERZCHNI DO 2HA W OGÓLNEJ LICZBIE GOSPODARSTW

SKALA 1 : 100 000

0 - 0,5%

0,5 - 1%

1,0 - 2,0%

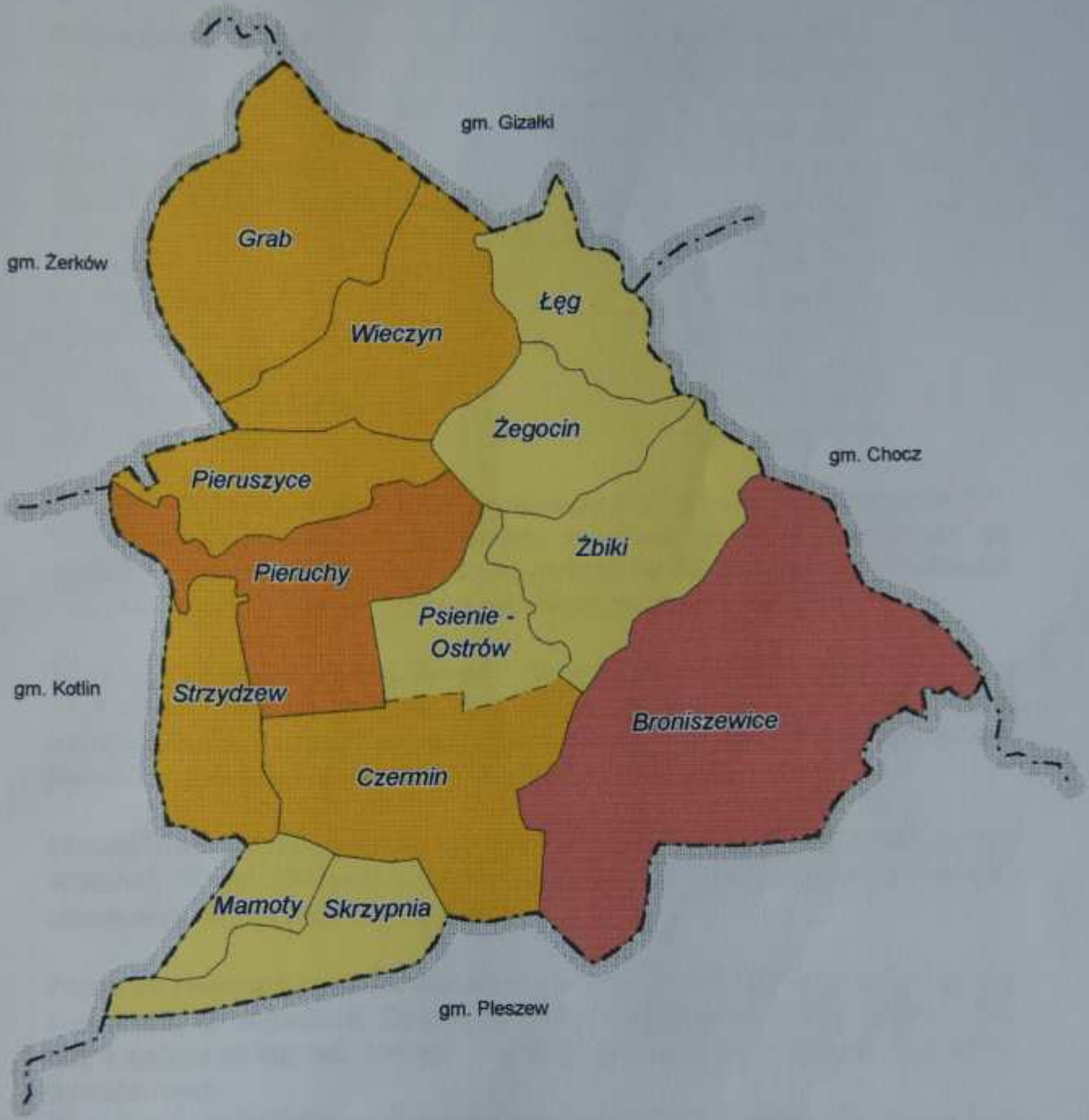
>2,0%

Granice gminy

Granice wsi

UDZIAŁ GOSPODARSTW ROLNYCH O POWIERZCHNI 15 - 50 HA W OGÓLNEJ LICZBIE GOSPODARSTW

SKALA 1 : 100 000

0 - 3%

3 - 5%

5 - 10%

>10%

Granice gminy

Granice wsi

Odzwierciedleniem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest dobór gatunków roślin do upraw w danym rejonie.
Struktura zasiewów w gminie w sezonie 1998/99 (według danych U.G.) przedstawiała się następująco:

pszenica(ozima i jara)	-	8,8 % pow. G.O.
żyto	-	17,6 % pow. G.O.
jęczmień	-	5,7 % pow. G.O.
owies	-	2,3 % pow. G.O.
pszenżyto(ozime i jare)	-	9,1 % pow. G.O.
mieszanki zbożowe(bez strączkowych)	-	17,1 % pow. G.O.
kukurydza	-	1,2 % pow. G.O.
ziemniaki	-	6,5 % pow. G.O.
buraki cukrowe	-	1,4 % pow. G.O.
okopowe pastewne	-	1,3 % pow. G.O.
pastewne strączkowe	-	1,2 % pow. G.O.
pastewne (nie strączkowe)	-	2,4 % pow. G.O.
warzywa gruntowe	-	4,1 % pow. G.O.

Z powyższego zestawienia wynika, że warunki przyrodnicze sprzyjają uprawie roślin o średnich i małych wymaganiach, ponieważ głównymi uprawami są: mieszanki zbożowe i żyto. Na lepszych glebach (w dolinie Prosny i południowo – zachodniej części gminy) uprawia się więcej pszenicy i pszenżyta.

Produkcja zwierzęca według danych Zarządu Gminy charakteryzuje się chowem trzody chlewnej (stan na 31.01.2000r. wynosił ok. 17527 szt). Obsada trzody chlewnej w gminie wynosi 238 szt/100 ha U.R. (średnia dla byłego województwa kaliskiego wynosiła 197,8 szt / 100 ha U.R.).

Obsada bydła w gminie według stanu na 31.01.2000r. wynosiła 2500 szt, co daje wskaźnik 34 szt/ 100 ha U.R. (średni wskaźnik dla byłego województwa kaliskiego wynosił 50,2 szt/ 100 ha U.R.).

Pozostałe zwierzęta gospodarskie takie jak owce, konie, kozy nie stanowią znaczącej pozycji w hodowli. Dość dużą pozycję zajmuje natomiast hodowla drobiu, a zwłaszcza kur (ok. 158 szt/ 100 ha U.R.) i to tylko w gospodarstwach indywidualnych.
W sektorze spółdzielczym i państwowym w uprawach dominuje: żyto i mieszanki zbożowe; w mniejszych ilościach uprawiane są: pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies i kukurydza. W hodowli dominuje trzoda chlewna i owce.

2.7. Przemysł rolny i obsługa rolnictwa

Na terenie gminy Czermin praktycznie przemysłu rolno – spożywczego nie ma. Poza piekarnią w Żegocinie i gorzelnią w Skrzypni nie występują żadne zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego. Gorzelnia w Broniszewicach jest

nieczynna. Z istniejących kiedyś zlewni mleka w Czerminie nie funkcjonuje, pozostała tylko w Broniszewicach. Po istniejących punktach skupu warzyw i owoców Zakładu Przetwórstwa Owocowo – Warzywnego „Kotlin" w Czerminie i Grabiu pozostały place. Pozostał jedynie punkt w Pieruchach, a w Czerminie skup odbywa się na terenie G.S..
Obsługę weterynaryjną w gminie prowadzi firma prywatna z Pleszewa.
Usługi w zakresie sprzętu rolniczego oraz zaopatrzenia w nawozy, opał oraz środki do produkcji rolnej zajmują się: Spółdzielnie Kółek Rolniczych w Wieczynie i Czerminie, Kółko Rolnicze w Broniszewicach oraz Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska" w Czerminie.
Natomiast obsługą finansową zajmuje się: Bank Gospodarki Żywnościowej w Pleszewie – Oddział w Czerminie oraz Agencja PKO – filia pleszewska.

2.8. Infrastruktura techniczna w rolnictwie.

Gmina jest bardzo dobrze wyposażona w sieć wodociągową. Wszystkie miejscowości (według danych U.G.) są zwodociągowane.
Woda wykorzystywana jest do celów komunalnych i do produkcji rolniczej (hodowla, uprawy).
Brak natomiast kompleksowego rozwiązania gospodarki ściekowej – nie ma oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej. Ścieki technologiczne i produkcji rolnej (gnojowica i gnojówka) są wywożone na pola.
W gminie funkcjonuje również wysypisko śmieci zlokalizowane we wsi Pieruchy.

2.9. Stopień wyposażenia w sprzęt rolniczy.

Według danych ze spisu Rolnego z 1996 r. rolnictwo wyposażone było w niżej wymieniony sprzęt rolniczy:

a) Ciągniki - 641 szt. (w tym 612 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
b) Przyczepy - 549 szt. (w tym 475 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
c) Kombajny zbożowe - 50 szt. (w tym 37 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
d) Kombajny ziemniaczane - 34 szt. (w tym 29 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
e) Kombajny buraczane - 2 szt. (w tym 2 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
f) Rozsiewacze nawozów - 282 szt. (w tym 278 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
g) Rozrzutniki obornika - 187 szt. (w tym 178 szt. w gospodarstwach indywidualnych)
h) Kosiarki ciągnikowe - 119 szt. (w tym 114 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

i) Kopaczki do ziemniaków - 58 szt. (w tym 56 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

j) Sadzarki do ziemniaków - 138 szt. (w tym 136 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

k) Opryskiwacze ciągnikowe polowe - 291 szt. (w tym 288 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

l) Dojarki bańkowe - 253 szt. (w tym 253 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

m) Dojarki rurociągowe - 6 szt. (w tym 5 szt. w gospodarstwach indywidualnych)

BONITACJA GRUNTÓW

TABELA NR 2.1.

p.	Wieś	Klasy bonitacyjne gruntów ornych łącznie z sadami																	
		II		III a		III b		IV a		IV b		V		VI		VI z		OGÓŁEM G.O.	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
.	Broniszewice	2,59	0,1	75,1559	4,3	87,8840	5,0	349,7088	19,8	427,5010	24,2	685,0416	38,7	139,9216	7,9	-	-	1767,8024	100,0
.	Czermin	-		7,3700	0,7	134,0277	12,5	231,1073	21,6	324,8460	30,3	287,3687	26,8	86,2500	8,1	-	-	1069,9997	100,0
.	Grab	-		154,5830	22,3	14,8100	2,1	181,3934	26,2	94,0412	13,6	183,8109	26,5	64,2397	9,3	-	-	693,6782	100,0
.	Łęg	-		135,3275	41,7	48,2600	14,9	54,6229	16,8	45,3200	14,0	35,8400	11,4	5,0700	1,2	-	-	324,6104	100,0
.	Mamoty	-		39,0700	20,3	44,0168	22,9	28,9300	15,0	22,6200	11,8	57,6200	30,0	-	-	-	-	192,2568	100,0
.	Pieruchy	-		36,2800	4,8	0,5500	0,1	297,3043	39,3	51,1785	6,8	296,8459	39,2	73,1449	9,7	0,7500	0,1	756,0536	100,0
.	Pieruszyce	-		17,9600	5,3	-	-	64,6900	19,2	5,9200	1,8	189,1800	56,3	58,1670	17,2	0,6900	0,2	336,6070	100,0
.	Skrzypnia	-		21,4700	6,4	43,1177	13,0	46,0200	13,8	76,2501	22,9	123,3898	37,0	23,0500	6,9	-	-	333,2976	100,0
.	Strzydzew	9,86	2,5	54,2100	13,8	114,2063	29,0	110,1897	28,0	43,3600	11,0	50,2900	12,7	12,0400	3,0	-	-	394,1560	100,0
0.	Wieczyn	-		86,8086	14,2	71,8400	11,7	66,3600	10,8	93,4274	15,3	221,0757	36,1	72,6872	11,9	-	-	612,1989	100,0
1.	Żbiki	-		25,7200	6,4	-	-	62,8400	15,6	57,2200	14,2	177,2677	43,8	80,4000	20,0	-	-	403,4477	100,0
2.	Zegocin	-		51,1300	11,0	45,7400	9,8	23,5500	5,1	85,2156	18,3	228,4199	49,0	31,1900	6,8	-	-	465,2455	100,0
	RAZEM	**12,45**	**0,3**	**705,085**	**9,6**	**604,4525**	**8,2**	**1516,7159**	**20,6**	**1326,8998**	**18,0**	**2536,1502**	**34,5**	**646,1604**	**8,8**	**1,44**	**0**	**7349,3538**	**100,0**

TABELA NR 2.2.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW – STAN NA 2.12.1999 R.

L.p.	Wieś	Powierzchnia ogólna ha=100%	W tym					
			użytki rolne		lasy i zadrzewienia		pozostałe grunty	
			ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Broniszewice	2238,6445	2001,7760	89,4	87,2722	3,9	149,5963	6,7
2.	Czermin	1259,7179	1128,2951	89,6	37,9800	3,0	93,4428	7,4
3.	Grab	1181,9767	728,6349	61,6	374,2346	31,7	79,1072	6,7
4.	Łęg	391,4404	349,2404	89,2	8,1000	2,1	34,1000	8,7
5.	Mamoty	214,5444	200,6768	93,5	-	0,0	13,8676	6,5
6.	Pieruchy	950,0614	806,9893	84,9	90,0443	9,5	53,0278	5,6
7.	Pieruszyce	466,8770	404,4470	86,6	32,3000	6,9	30,1300	6,5
8.	Skrzypnia	456,9525	354,6980	77,6	73,3000	16,0	28,9545	6,4
9.	Strzydzew	459,8212	413,6160	89,9	16,5600	3,6	29,6452	6,5
10.	Wieczyn	746,6797	677,1929	90,7	23,9000	3,2	45,5868	6,1
11.	Żbiki	834,8015	466,5077	55,9	327,3147	39,2	40,9791	4,9
12.	Żegocin	574,2848	515,8155	89,8	15,7200	2,7	42,7493	7,5
	OGÓŁEM	**9775,8020**	**8047,8896**	**82,3**	**1086,7258**	**11,1**	**641,1866**	**6,6**

TABELA NR 2.3.

STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH – STAN NA 2.12.1999 R.

L.p.	Wieś	Powierzchnia U.R. ha=100%	W tym							
			grunty orne		sady		łąki		pastwiska	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Broniszewice	2001,7760	1759,6524	87,9	8,1500	0,4	148,6902	7,4	85,2834	4,3
2.	Czermin	1128,2951	1061,1597	94,0	10,2900	0,9	33,3900	3,0	23,4554	2,1
3.	Grab	728,6349	688,5482	94,5	5,1300	0,7	10,7800	1,5	24,1767	3,3
4.	Łęg	349,2404	322,7404	92,4	1,8700	0,5	5,9900	1,7	18,6400	5,4
5.	Mamoty	200,6768	190,2968	94,8	1,9600	1,0	5,3500	2,7	3,0700	1,5
6.	Pieruchy	806,9893	752,9836	93,3	3,0700	0,4	17,5500	2,2	33,3857	4,1
7.	Pieruszyce	404,4470	330,9670	81,8	5,6400	1,4	9,8800	2,5	57,9600	14,3
8.	Skrzypnia	354,6980	330,8276	93,2	2,4700	0,7	19,4404	5,5	1,9600	0,6
9.	Strzydzew	413,6160	387,6808	93,7	6,4752	1,6	5,9600	1,4	13,5000	3,3
10.	Wieczyn	677,1929	603,9389	89,2	8,2600	1,2	52,0840	7,7	12,9100	1,9
11.	Żbiki	466,5077	402,7277	86,3	0,7200	0,2	42,0000	9,0	21,0600	4,5
12.	Żegocin	515,8155	462,5455	89,7	2,7000	0,5	12,3200	2,4	38,2500	7,4
	OGÓŁEM	**8047,8896**	**7294,0686**	**90,6**	**56,7352**	**0,8**	**363,4346**	**4,5**	**333,6512**	**4,1**

E. Sfera infrastruktury technicznej

E. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. KOMUNIKACJA

Gmina Czermin położona jest w północnej części byłego województwa kaliskiego i w południowo – wschodniej województwa wielkopolskiego oraz w północno – zachodniej części powiatu pleszewskiego. System transportowy gminy tworzy tylko układ drogowy obsługujący przewozy pasażerskie i towarowe. Gmina leży poza układem komunikacji kolejowej.

1.1. Układ drogowy

Zgodnie z ustawą o drogach publicznych z 1985 r. (z późniejszymi zmianami) podstawowy układ drogowy ze względu na funkcje w sieci drogowej tworzą drogi następujących kategorii:

- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe
- drogi gminne
- drogi zakładowe

Aktualnie część dróg wojewódzkich przejęły samorządy powiatowe i drogi te są drogami powiatowymi.

a) Drogi krajowe

Przez teren gminy Czermin nie przebiega żadna droga krajowa. Do najbliższej drogi krajowej Nr 42 i Nr 43 jest ok. 10 km.

b) Drogi wojewódzkie

Jedyną drogą wojewódzką, która przebiega przez północną część gminy, jest droga Nr 443 relacji Jarocin – Konin.

c) Drogi powiatowe

W gminie jest 14 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości 59,037 km. Są to drogi IV i V klasy technicznej, ale ich stan techniczny nie jest w pełni zadowalający.
Są to drogi o nr: 102, 103, 109, 147, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 161, 189, 310, 311.

d) Drogi gminne

Według wykazu U.G. na terenie gminy istnieje 41 dróg tej kategorii i łącznej długości 75,79 km, z tego:

- o nawierzchni twardej ulepszonej :

bitumicznej – 6,910 km (9,1 % ogólnej długości dróg gminnych)
- o nawierzchni twardej nieulepszonej :
  tłuczniowej – 19,675 km (26,0 % ogólnej długości dróg gminnych)
  brukowej – 2,400 km (3,2 % ogólnej długości dróg gminnych)
  22,075 km
- o nawierzchni nieutwardzonej :
  gruntowej – 46,805 km (61,7 % ogólnej długości dróg gminnych)

Drogi te stanowią uzupełnienie sieci dróg układu podstawowego, ułatwiają połączenia między sołectwami oraz dojazdy do pól, łąk i pastwisk oraz lasów. Stan dróg gminnych przedstawiono w tabeli Nr 1.1.1.

1.2. Układ kolejowy

Gmina jest położona poza układem kolejowym. Do najbliższej stacji kolejowej w Pleszewie – Kowalewie jest ok. 12 km.

1.3. Komunikacja zbiorowa

Podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej w gminie są autobusy PKS oddziału pleszewskiego i kaliskiego. W gminie nie ma dworca tylko przystanki autobusowe usytuowane w każdej wiosce. Dla większości mieszkańców gminy czas pieszego dojścia do przystanków PKS nie przekracza 15 – 20 minut.

1.4. Obiekty i placówki zaplecza technicznego motoryzacji

W gminie Czermin zlokalizowane są 3 stacje benzynowe ogólnodostępne: we wsi Czermin i Wieczyn należące do SKR w Czerminie i w Wieczynie oraz jedna prywatna w Pieruchach; 3 zakładowe w Broniszewicach, Mamotach i Łęgu.
Stacja w Czerminie posiada 3 zbiorniki o pojemności 40 000 litrów i zlokalizowana jest przy drodze powiatowej Nr 102.
Stacja w Wieczynie posiada 2 zbiorniki o pojemności 20 000 litrów i zlokalizowana jest w sąsiedztwie skrzyżowania dróg powiatowych Nr 154 i 155.
Stacja w Pieruchach posiada 1 zbiornik o pojemności 20 000 litrów (tylko ON) i usytuowana jest przy drodze powiatowej Nr 102.

Według danych U.G. w Czerminie istnieje również 8 zakładów rzemieślniczych branży motoryzacyjnej o różnym poziomie wyposażenia technicznego, w tym:
- mechanika pojazdowa - 1 (wieś Broniszewice)
- mechanika + blacharstwo - 2 (wieś Broniszewice i Psienie Ostrów)
- blacharstwo - 2 (wieś Broniszewice i Żegocin)
- mechanika+blacharstwo+lakiernictwo - 2 (wieś Broniszewice i Pieruchy)
- wulkanizatorstwo - 1 (wieś Czermin)

Stan motoryzacji w gminie Czermin (stan na dzień 31.12.1996r. według danych Powszechnego Spisu Rolnego) obrazuje poniższa tabela:

Rodzaj pojazdu	Ilość sztuk	Wskaźnik motoryzacji w gminie	Wskaźnik motoryzacji w województ.
Samochody osobowe	551	113,7	252,8
Samochody ciężarowe	88	-	-
ciągniki	641	-	-
przyczepy	549	-	-
motorowery	brak danych	-	-

Stan komunikacji w gminie przedstawiono na mapie Nr 7 w skali 1 : 20 000.

2. GOSPODARKA WODNA

2.1. Warunki wodne

Opisane zostały szczegółowo w sferze przyrodniczej i w sferze gospodarczej – dział pt. „Rolnictwo".

2.2. Zaopatrzenie w wodę

Poziom wodonośny o znaczeniu użytkowym występuje na terenie gminy występuje w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Ujęcia wody dla celów komunalnych są z poziomu czwartorzędowego.
W gminie istnieje 14 jednostek osadniczych, z czego 12 jednostek to sołectwa. Wszystkie miejscowości objęte są systemami zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Ogółem w gminie długość sieci wodociągowej (według stanu na 31.12.1999r.) wynosi 78,5 km, a długość przyłączy 37,0 km.

Poniżej podano dane statystyczne dotyczące realizacji sieci wodociągowych i przyłączy w ostatnim dziesięcioleciu:

Rok	Długość sieci w km	Ilość przyłączy wodociągowych
1990	19,5	179
1991	19,5	179
1992	40,3	435
1993	77,8	819
1994	77,8	899
1995	77,8	901
1996	77,8	911
1997	77,8	911

Poniżej podano sposób zaopatrzenia w wodę poszczególnych miejscowości:

2.2.1. Wodociągi grupowe

a) **Wodociąg grupowy Czermin.** Sieć zaprojektowana została w układzie rozgałęźnym i wybudowana została ok. 15 lat temu, tj. w połowie lat osiemdziesiątych. Swoim zasięgiem obejmuje następujące miejscowości: Czermin, Wola Duchowna, Strzydzew, Mamoty, Broniszewice, Skrzypnia, Psienie Ostrów, Pieruchy – część wsi.
Wodociąg zasilany jest z 2 studni głębinowych o zatwierdzonych zasobach wodnych w kat. „B" wynoszących 110 m^3 / h przy depresji s=9,3 – 10,1 m ,(zasoby zatwierdzone zostały decyzją U.W. w Kaliszu – W.O. Środowiska, Gospodarki Wodnej i Geologii Nr GT/G/-8530/33/82 z dnia 10.06.1982r.). Przy ujęciach wodnych istnieje hydrofornia bez stacji uzdatniania oraz 2 zbiorniki wyrównawcze po 100 m^3.
Ujęcia i hydrofornie zlokalizowane są na działkach nr 72/4 i 72/9, (arkusz mapy 2), o łącznej powierzchni 0,06 ha.
Gmina posiada aktualne pozwolenie wodno – prawne na pobór wód podziemnych w ilości $Q_{max}h$ = 45,3 m^3 / h dla wodociągu wiejskiego Czermin (decyzja Nr Osgw – 6210/65/98 z dnia 11 grudnia 1998r.) na okres 20 lat tj. do roku 2019 włącznie.
Ujęcie posiada wyznaczoną strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej na 10,0 m; brak wyznaczonej strefy ochrony pośredniej.
Wodociąg połączony jest z wodociągiem Żegocin.
Długość sieci wynosi 36,8 km, a długość przyłączy 20,3 km.

b) **Wodociąg grupowy Żegocin.** Swoim zasięgiem obejmuje następujące miejscowości: Żegocin, Łęg, Żbiki, Wieczyn, Grab, Pieruszyce i część wsi Pieruchy.
Wodociąg zasilany jest z 1 studni głębinowej (głębokość 45,0 m) o zatwierdzonych zasobach w kat. „B" wynoszących 58,0 m^3 / h przy depresji s = 16,2 m. (zasoby zatwierdzone zostały decyzją

Nr G-423-113/73 z dnia 25 lipca 1973 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu).
Przy ujęciu wodnym istnieje hydrofornia ze stacją uzdatniania oraz 5 zbiorników wyrównawczych – 3 po 150 m^3 i 2 po 100 m^3. Stacja wybudowana została w 1992 r., a sieć wodociągowa w 1993 r. Ujęcie i stacja uzdatniania usytuowana jest na działce Nr 75/2 ark. mapy 1 o pow. 0,41 ha.
Gmina posiada aktualne pozwolenie wodno – prawne na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu wiejskiego Żegocin w ilości $Q_{max}h = 58,0\ m^3 / h$ (decyzja Nr Osgw-6210/26/91 z dnia 24 czerwca 1991 r.) na okres 20 lat tj. do roku 2011 włącznie.
Ujęcie posiada wyznaczoną strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej szer. 10,0 m; brak wyznaczonej strefy ochrony pośredniej.
Wodociąg połączony jest z wodociągiem grupowym Czermin.
Długość sieci wynosi 41,7 km, a długość przyłączy 16,7 km.
Wodociągowanie gminy realizowano na podstawie opracowanego w 1994r. przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Ostrowie Wlkp. „Regionalnego Programu Zaopatrzenia Rolnictwa i Wsi w wodę dla województwa kaliskiego" – gmina Czermin.

2.2.2. Wodociągi zakładowe

W gminie zakłady korzystają z wodociągów wiejskich, stąd nie ma wodociągów zakładowych.

3. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

3.1. Oczyszczalnie ścieków

Gmina Czermin nie posiada oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej. Brak systemowej gospodarki ściekowej przy całkowitym zwodociągowaniu powoduje powstanie większej ilości ścieków, a to z kolei wpływa na zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.
Gmina posiada opracowany w 1995r. przez Biuro Projektów i Realizacji Obiektów Gospodarki Wodnej i Ściekowej „BiPROWOD" we Wrocławiu „Program kanalizacji sanitarnej części wsi gminy Czermin" przewidujący realizację sieci kanalizacyjnej i tłoczenie ścieków do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Zielona Łąka w gminie Pleszew. W okresie nieco późniejszym (1995 r.) opracowany został przez firmę „Biprowodmel" w Poznaniu „Program kanalizacji wsi i budowy oczyszczalni ścieków – gmina Czermin" przewidujący budowę 3 oczyszczalni na terenie gminy: W Czerminie, Broniszewicach i Wieczynie. Kolejny program opracowany został w 1998 r. przez Przedsiębiorstwo Wdrażania Postępu Technicznego „Posteor" w Poznaniu zakładający budowę 2 oczyszczalni ścieków we wsiach: Broniszewice i Wieczyn. Konieczne byłoby rozważenie strony ekonomicznej proponowanych w tych programach rozwiązań i wybranie wersji najkorzystniejszej.

4. ENERGETYKA

Przez teren gminy Czermin nie przebiega żadna linia energetyczna wysokiego napięcia (WN). Odbiorcy energii elektrycznej zaopatrywani są z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) w Pleszewie. Istnieje sieć linii średniego napięcia SN 15 kV i sieć niskiego napięcia NN. Aktualnie na terenie gminy pracuje ogółem 51 stacji transformatorowych SN 15 kV.
W ciągu najbliższych lat Energetyka Kaliska nie przewiduje budowy nowych obiektów energetycznych – linii i stacji o napięciu WN 110 kV oraz obiektów kubaturowych. Realizowane będą jedynie modernizacje i remonty istniejącej sieci i jej rozbudowa w miarę zaistniałych potrzeb.

5. TELEKOMUNIKACJA

Gmina jest w trakcie przygotowań do przeprowadzenia modernizacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych (w przygotowaniu projekty rozbudowy sieci kablowej i budowa AWD).
Obecnie na terenie gminy funkcjonują dwie centrale telefoniczne w:

- Psieniu Ostrów - automatyczna o pojemności 400 abonentów;
  obsługuje wsie: Czermin, Skrzypnia, Psienie Ostrów, Mamoty, Wieczyn, Żegocin, Łęg, Żale i Wola Duchowna.
- Broniszewicach - automatyczna typu W-10L o pojemności 100 abonentów;
  obsługuje wsie: Broniszewice i Żbiki.

Planowana jest rozbudowa Abonenckich Węzłów Dostępowych (AWD) w:

1. Grabiu
2. Czerminie
3. Pieruszycach
4. Żegocin

Oraz budowa linii optotelekomunikacyjnej relacji Robaków – Broniszewice.

Według danych statystycznych (stan na dzień 31.12.1997 r.) ilość abonentów telefonicznych wynosiła 428, co daje wskaźnik 88,3 abonentów / 1000 M. Wskaźnik ten dla gmin wiejskich byłego województwa kaliskiego wynosił 102,6 abonentów / 1000 M; gmina uplasowała się na 22 miejscu wśród gmin wiejskich byłego województwa pod względem ilości posiadanych telefonów / 1000 M.

W gminie funkcjonuje jeden Urząd Pocztowy w Czerminie.

Przez teren gminy przebiega linia radiowa SLR Żerków – SLR Chełmce wymagająca zachowania pasa ochronnego o szerokości po 200 m od osi wiązki promieniowania anten obu współpracujących ze sobą stacji linii radiowych (stwarza to ograniczenie wysokości zabudowy – <20 m).

Przyrost abonentów telefonicznych w ostatnim dziesięcioleciu ilustruje poniższa tabela:

Rok	Ilość abonentów	Ilość abonentów/ 1000 M - gmina	Ilość abonentów/ 1000 M – województ. (gminy wiejskie)
1990	393	79,0	42,0
1991	441	88,5	50,9
1992	442	89,6	56,9
1993	442	90,1	59,7
1994	446	91,2	63,5
1995	452	92,7	66,7
1996	425	87,8	76,5
1997	428	88,3	102,6

6. GAZOWNICTWO

W gminie Czermin nie istnieje sieć gazowa doprowadzona do odbiorcy i aktualnie nie przebiegają sieci gazowe magistralne wysokiego ciśnienia. Według informacji podanej przez Wielkopolski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Poznaniu obecnie trwa realizacja gazociągu w.c. DN 200/150 oraz budowa stacji redukcyjno – pomiarowej I° w Broniszewicach.
Gmina posiada opracowaną w 1992 r. przez Pracownię Usług Technicznych „Perfekt" we Wrocławiu „Koncepcję programową gazyfikacji gminy", która wymaga aktualizacji.
Przez zachodnią część gminy z południa na północ przebiegał będzie projektowany gazociąg magistralny wysokiego ciśnienia o przekroju DN 1000 z WRG Odolanów do WRG Wydartowo.

7. CIEPŁOWNICTWO

Potrzeby grzewcze gminy Czermin pokrywane są ze źródeł lokalnych opalanych tradycyjnie (węgiel, koks, miał).
Po wybudowaniu sieci gazowej (gaz ziemny) możliwe będzie jego wykorzystanie do celów grzewczych, co w dużym stopniu zmniejszy emisję pyłów i zanieczyszczeń wytwarzanych przez lokalne kotłownie.

8. GOSPODARKA ODPADAMI

Gminne wysypisko śmieci znajduje się na terenie wsi Pieruchy na działce nr 75/12 położonej z dala od zabudowań wiejskich otoczonej z 3 stron lasem, a od południa drogą gruntową ulepszoną.
Wysypisko zostało zrealizowane zgodnie z obecnymi wymogami i przepisami związanymi z ochroną środowiska tzn. uszczelnione folią PE HD grubości 2,0mm, odwodnienie (odcinki) itp.
Wybudowana kwatera przewidziana jest do eksploatacji przez okres ok. 14 lat.
Nie jest natomiast w pełni zorganizowany system segregacji odpadów (kontenery na szkło, plastik, szmaty, metal itp. ustawione w punktach każdej wsi – odległość dowozu max 1,0 – 1,5 km) oraz ich utylizacji oraz wydzielonej kwatery na odpady niebezpieczne, jak również nie jest rozwiązana sprawa składowania opakowań po środkach chemicznych.

Infrastruktura techniczna przedstawiona jest na mapie nr 8 w skali 1 : 20 000.

TABELA 1.1.1.

ZESTAWIENIE ZBIORCZE DANYCH O STANIE DRÓG GMINNYCH W GMINIE CZERMIN (STAN NA 31.12.1999 R.)

L.p.	Nazwa drogi	Nr drogi	Długość odcinka drogi w km	Rodzaj nawierzchni				Szerokość jezdni w m
				Twarda ulepszona	Twarda nie ulepszona		Gruntowa	
				Bitumiczna	Tłuczniowa	Brukowa		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Skrzypnia - Czermin	1330001	1,910	0,790	1,120	-	-	5,0
2.	Pieruszyce – Sierszew	1330002	3,420	-	0,980	-	1,120	5,0
3.	Łęg – Żegocin	1330003	1,600	-	-	-	1,600	5,0
4.	Żegocin – Czermin	1330004	7,000	0,120	2,400	-	4,480	5,5
5.	Grab – Wieczyn	1330005	2,900	-	0,300	-	2,600	5,0
6.	Wola Duchowna – Czermin	1330006	1,950	0,490	-	-	1,460	3,5
7.	Pieruchy – Psienie Ostrów	1330007	0,970	-	0,970	-	-	4,0
8.	Pieruchy – Czermin	1330008	1,100	0,700	-	-	0,400	4,0
9.	Skrzypnia - Marszew	1330009	0,900	-	0,900	-	-	5,5
10.	Strzydzew - Pieruszyczki	1330010	3,400	0,900	2,200	-	0,300	5,0
11.	Psienie Ostrów – Żbiki	1330011	3,580	-	0,390	-	3,190	5,0
12.	Broniszewice N. - Broniszewice	1330012	1,650	-	-	0,880	0,770	4,0
13.	Broniszewice Stare – do Poczty	1330013	0,910	-	0,710	0,200	-	4,0
14.	Żbiki - wieś	1330014	0,980	-	0,980	-	-	5,0
15.	Robaków – Czołnochów	1330015	1,200	1,200	-	-	-	5,0
16.	Skrzypnia do drogi Korzkwy - Kurcew	1330016	1,700	-	1,700	-	-	5,0
17.	Mamoty - Kurcew	1330017	2,450	-	-	-	2,450	-
18.	Strzydzew - Sławoszew	1330018	0,700	-	-	-	0,700	-
19.	Strzydzew przez wieś	1330019	0,910	0,910	-	-	-	5,0

20.	Pieruchy - Pieruszyczki	1330020	2,200	-	-	-	2,200	-
21.	Pieruchy - Pieruszyczki	1330021	2,350	-	-	-	2,350	-
22.	Wieczyn - Sierszew	1330022	3,950	-	-	-	3,950	-
23.	Grab – Prusinów	1330023	1,570	-	-	-	1,570	-
24.	Pieruchy – Psienie Ostrów	1330024	2,400	-	-	-	2,400	-
25.	Pieruszyce do drogi Czermin - Żegocin	1330025	2,550	-	-	-	2,550	-
26.	Żale przez wieś	1330026	0,950	-	-	-	0,950	-
27.	Żale II przez wieś	1330027	1,020	-	-	-	1,020	-
28.	Broniszewice G. do drogi Psienie Ostrów - Żbiki	1330028	1,200	-	-	-	1,200	-
29.	Broniszewice Polskie - Kwileń	1330029	2,950	0,750	2,200	-	-	5,0
30.	Broniszewice Polskie St. przez wieś	1330030	1,300	-	1,300	-	-	-
31.	Wieczyn przez wieś	1330031	1,350	0,450	-	-	0,900	-
32.	Czermin – Skrzypnia	1330032	1,450	-	1,000	-	0,450	-
33.	Czermin do Ob.Słowińskiego - Czermin	1330033	2,900	-	0,600	-	2,300	-
34.	Czermin osiedle	1330034	0,600	0,600	-	-	-	5,5
35.	Gorzyce – Grab	1330035	2,950	-	-	-	2,950	-
36.	Mamoty – Strzydzew	1330036	1,120	-	-	-	1,120	-
37.	Żegocin przez wieś	1330037	0,725	-	-	-	0,725	-
38.	Pieruchy – Psienie Ostrów	1330038	1,100	-	-	-	1,100	-
39.	Broniszewice przez wieś	1330039	0,760	-	0,760	-	-	-
40.	Broniszewice II – od Poczty do drogi Polskie Stare	1330040	0,735	-	0,735	-	-	-
41.	Czermin – Wola Duchowna	1330041	0,430	-	0,430	-	-	-
	RAZEM		**75,790**	**6,910**	**19,675**	**2,400**	**46,805**	

F. Wnioski wynikające z diagnozy stanu

1. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY STANU W SFERZE EKOLOGICZNEJ

Na podstawie przeprowadzonej analizy i oceny poszczególnych komponentów przyrodniczych oraz występujących na terenie gminy Czermin zagrożeń środowiskowych, można stwierdzić, iż gmina cechuje się :

- występowaniem dość korzystnych warunków klimatycznych,
- mało urozmaiconą rzeźbą terenu,
- ubogą bazą surowcową nie rokującą generalnie perspektyw na przyszłość,
- bardzo niskim stopniem zalesienia - 11,1% (poniżej średniej krajowej),
- dość dobrymi walorami rekreacyjnymi kompleksów leśnych,
- występowaniem lasów o charakterze ochronnym - I strefy zagrożenia przemysłowego,
- znacznym udziałem w ogólnej powierzchni użytków rolnych gleb niskich klas bonitacyjnych (V - VI, VIz klasy - ca 42%) stwarzających niewielkie możliwości intensyfikacji rolnictwa,
- udziałem w pokrywie glebowej gleb pochodzenia organicznego w części o zakłóconej gospodarce wodnej (uwilgotnienie),
- znacznym udziałem obszarów zdrenowanych w ogólnej powierzchni użytków rolnych - 61,8%,
- występowaniem wzdłuż północno - wschodniej części, zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej (ECONET - PL) korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym - dolina rzeki Prosny,
- warunkami hydrogeologicznymi pozwalającymi na ujmowanie wody dla celów konsumpcyjnych w obrębie całej gminy,
- zagrożeniem wód pierwszego poziomu wód podziemnych ze względu na płytki i bardzo płytki poziom ich występowania,
- występowaniem wysypiska odpadów w Pieruchach,
- znacznym zanieczyszczeniem wód powierzchniowych uniemożliwiającym korzystanie z nich dla celów konsumpcyjnych i rekreacyjnych,
- zagrożeniem ekosystemów towarzyszących ciekom wodnym poprzez chemizację rolnictwa,
- monokulturowym charakterem ekosystemów leśnych wpływającym na zmniejszoną odporność na pojawy szkodników oraz zagrożenie pożarowe,
- brakiem kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków,
- lokalnym zanieczyszczeniem powierza oraz zagrożeniem hałasem,
- położeniem gminy poza obszarem ekologicznego zagrożenia.

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU W SFERZE SPOŁECZNEJ

Analizując dane dotyczące zagadnień społeczno demograficznych na terenie gminy Czermin wyodrębniono:

1. Obszary o korzystniejszym potencjale społeczno - demograficznym, obejmujące wsie: Czermin, Broniszewice, Pieruchy, Żegocin, Wieczyn,
2. Strefy objęte największym wskaźnikiem starzenia się ludności, obejmujące wsie: Strzydzew, Łęg, Mamoty, Skrzypnia,
3. Obszar objęty największym ubożeniem ludności, obejmujący wieś Skrzypnia
4. Obszary niedoinwestowane w łącza telefoniczne, obejmujące wsie: Grab, Łęg, Żbiki,
5. Obszary o najniższym wskaźniku wyposażenia w centralne ogrzewanie, obejmujące wsie: Żbiki, Mamoty, Strzydzew,
6. Obszary o najniższym wskaźniku wyposażenia w samochody osobowe prywatne, obejmujące następujące wsie: Grab, Skrzypnia,
7. Obszary objęte najniższym wskaźnikiem gęstości zaludnienia obejmujące wsie: Żbiki, Mamoty, Pieruchy.

3. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU ZACHOWANIA DÓBR KULTUROWYCH W GMINIE CZERMIN.

O bogatym dziedzictwie kulturowym gminy i wysokim poziomie artystycznym zachowanych obiektów świadczy ich duża ilość objęta ochroną wynikającą z wpisu do rejestru zabytków – 11 obiektów.

Charakteru spuściźnie kulturowej gminy nadaje duża ilość założeń rezydencjonalnych : pałacowe w Broniszewicach, Grabiu i Żegocinie i dworskie : w Czerminie, Łęgu, Pieruszycach, Psieniu – Ostrowie i Skrzypnej oraz folwarczne w Broniszewicach – Marianinie i – Polskich, Pieruchach, tzw. „Wesółki" i Żbikach . Na tle całej materialnej spuścizny kulturowej gminy wyróżnia się kompleks założenia pałacowego w Broniszewicach , Grabiu i Żegocinie jak i dwór w Psieniu - Ostrowie. Pałac w Grabiu i Żegocinie jak i pozostałe założenia dworskie i folwarczne znajdują się w złym stanie zachowania ; przebudowie lub całkowitemu zniszczeniu uległ znaczny procent zabudowy gospodarczej oraz zadrzewienia i urządzenia parków. Przetrwały , bardziej lub mniej przekształcone budynki dworów pełniących funkcje mieszkalne lub biurowe dawnych RSP.

W dobrym stanie zachowania znajdują się zespoły sakralne ; z nich szczególną rangę historyczna i artystyczną mają drewniane kościoły barokowe w Czerminie i Żegocinie.

Ochroną konserwatorską należy objąć pierwotny schemat owalnicowego rozplanowania Czermina i Grabia aby w procesie rozwoju przestrzennego schemat ten nie uległ zatarciu.

4. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU W SFERZE GOSPODARCZEJ

4.1. Przemysł i rzemiosło

Zakłady wytwórcze rozmieszczone są nierównomiernie na terenie całej gminy. W gminie dominuje przemysł drzewny i budowlany. Natomiast nie udało się ściągnąć większego kapitału, czy rozwinąć innych gałęzi gospodarczych takich jak np. agroturystyka.

Dla rozwoju gospodarczego koniecznym jest:

- przygotowanie terenów ofertowych dla różnorodnej działalności inwestycyjnej wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną,
- stosowanie różnych form preferencyjnych dla inwestorów (m. in. obniżanie lub zwalnianie z podatków),
- tworzenia nowych miejsc pracy w sferze produkcyjnej i usługowej,
- tworzenie bazy dla rozwoju agroturystyki (budowa drugiego zbiornika wodnego w Żegocinie, miejsc hotelowych i gastronomicznych, ścieżek rowerowych, urządzeń i usług sportowo – rekreacyjnych np. hippicznych, golfowych itp.),
- prowadzenie działań promocyjnych gminy w kraju i za granicą (m. in. poprzez udział w różnego typu targach, imprezach regionalnych, krajowych i zagranicznych, w tym również organizowanie ich na terenie gminy, wydawanie informacji i folderów i rozsyłanie ich do potencjalnych inwestorów itp.).

4.2. Rolnictwo

Jedną z szans rozwoju gospodarczego gminy będzie nadal rolnictwo. Wymaga ono jednak modernizacji i restrukturyzacji, która powinna wpłynąć na jego unowocześnienie i wzrost efektywności mającej doprowadzić do zwiększenia dochodów mieszkańców utrzymujących się z rolnictwa, stabilizację rynku rolnego i dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej.

Restrukturyzacja powinna polegać na:

- zmianie struktury gospodarstw rolnych poprzez zwiększenie ich areału (obecnie średnia wielkość gospodarstwa wynosi 10,2 ha),
- tworzeniu grup producentów rolnych dla obniżenia kosztów produkcji, lepszego wykorzystania sprzętu, tańszego zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej,
- rozwijanie ekologicznych i biologicznych metod produkcji rolnej,
- poprawianie efektywności produkcji rolnej oraz obsługi wsi i rolnictwa (subwencje dla produktów żywności),
- rozbudowa wiejskiej infrastruktury technicznej i społecznej,
- podnoszenie wiedzy i kwalifikacji rolników również w zakresie administracji rolniczej i agrobiznesu,
- prowadzenie działań marketingowych produktów rolnych.

Dużym problemem jest sprawa ukrytego bezrobocia agrarnego, stąd konieczność stworzenia nowych miejsc pracy m. in. w sferze obsługi rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego, ale również poprzez rozwój produkcji pozarolniczej i agroturystyki. . Wszystko to wymaga napływu dużego kapitału oraz zaangażowania samorządów: lokalnego, powiatowego i wojewódzkiego.
W gminie prawie ½ gruntów (ok. 44 %) to grunty słabe klas: V, VI, VIz. Proponuje się tam, gdzie to możliwe:

- wyłączenie ich z użytkowania rolniczego i przeznaczenie pod zalesienie,
- część gruntów przeznaczyć pod działalność inwestycyjną,
- wykorzystać grunty słabe pod uprawy ekstensywne.

Wymagać to będzie utworzenia funduszu wsparcia finansowego terenów o niskiej przydatności rolniczej.
Istniejąca baza surowcowa powinna wpływać na rozwój przemysłu rolno – spożywczego. W strukturze zasiewów dominuje uprawa zbóż, ziemniaków i sporo warzyw i owoców, stąd możliwości ich przetwarzania w oparciu o nowoczesne technologie.
Pod względem obsady hodowlanej gmina plasuje się na następujących pozycjach (wśród gmin wiejskich) w byłym województwie kaliskim:

- trzoda chlewna - 17 miejsce(4 miejsce w powiecie pleszewskim)
- bydło - 29 miejsce(4 miejsce w powiecie pleszewskim)

i należy pod tym względem do grupy gmin średnich. Istnieją szanse zwiększenia hodowli bydła czystych ras mięsnych, a w hodowli bydła mlecznego trzeba dążyć do poprawienia jakości mleka.

5. WNIOSKI Z DIAGNOZY STANU W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

5.1. Komunikacja

Drogi kołowe i żelazne spełniają bardzo ważną rolę w każdym kraju, województwie, powiecie czy gminie. Od ich stanu zależy właściwe funkcjonowanie różnych dziedzin gospodarki, jak również poziom życia mieszkańców gminy m. in. dostęp do szkolnictwa średniego i wyższego, specjalistycznych usług medycznych (np. szpitali), dojazdu karetki pogotowia i straży pożarnej, czy też usług w zakresie kultury, administracji specjalnej itp.
Gmina Czermin jest dobrze wyposażona w sieć drogową, co jest istotne dla jej dalszego rozwoju. Mimo tego ich stan techniczny nie jest zadowalający, dotyczy to:

- drogi wojewódzkiej Nr 443,
- części dróg powiatowych,
- większości dróg gminnych (ok. 62 % posiada nawierzchnię gruntową).

Nie są również spełnione inne parametry techniczne wymagane dla poszczególnych kategorii dróg, zwłaszcza na terenie miejscowości, przez które te drogi przebiegają (głównie dotyczy to wsi: Czermin, Grab).
Brak też jest komunikacji kolejowej.
Główną barierą rozwoju komunikacji i poprawy jej stanu technicznego jest brak odpowiednich środków finansowych.
Biorąc pod uwagę powyższe bariery i konflikty dla ich zniwelowania niezbędnym będzie:

- budowa obejścia drogowego wsi Czermin w ciągu drogi powiatowej Nr 102 (jako rozwiązanie przejściowe należy przeprowadzić korektę łuków),
- zwiększenie środków finansowych na poprawę i rozwój dróg na terenie gminy,
- zapewnienie dla danej kategorii drogi odpowiednich linii zabudowy,
- zmiany organizacyjne idące w kierunku zwiększenia przewozów towarowych transportem kolejowym.

5.2. Gospodarka wodno – ściekowa

Gmina Czermin jest zwodociągowana w 100 %. Sieć wodociągowa wybudowana została głównie w ostatnich 15-tu latach, stąd jej stan techniczny nie budzi zastrzeżeń. Ujęcia wody do celów komunalnych pochodzą z poziomu czwartorzędowego. Obydwa wodociągi grupowe (Czermin i Żegocin) są połączone (możliwość dwustronnego zasilania).
Dla dobrego zaopatrzenia w wodę i poprawę jej jakości konieczne jest:

- stałe monitorowanie jakości wody w ujęciach komunalnych,
- uzdatnianie wody na ujęciu w Czerminie (z uwagi na występujący siarkowodór).

Gospodarka ściekowa nie jest rozwiązana. Brak oczyszczalni i systemu kanalizacji. Jest to priorytetowa sprawa do załatwienia na terenie gminy.

Konieczne będzie:
- jak najszybsze wybranie odpowiedniego programu kanalizacji gminy (z 3 programów, które gmina posiada lub opracowanie nowego),
- budowa oczyszczalni ścieków oraz niezbędnej sieci kanalizacyjnej,
- prowadzenie właściwej gospodarki ściekami pochodzącymi z produkcji rolnej,
- zapewnienie punktu zlewnego przy oczyszczalni na nieczystości płynne.

5.3. Energetyka

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się z systemu krajowego liniami przesyłowymi wysokiego napięcia WN 400 kV i 110 kV z elektrowni znajdujących się w rejonie Konina, Bełchatowa i Opola, a bezpośrednio z GPZ w Pleszewie.
W gminie istnieje sieć średniego napięcia SN 15 kV głównie napowietrzna oraz szereg trafostacji, które zaspokajają obecne zapotrzebowanie na energię elektryczną.
Dla poprawy zaopatrzenia w energię wymagane będzie:
- modernizacja i przebudowa istniejących sieci (kablowanie),
- budowa nowych trafostacji w miarę zaistniałych potrzeb.

5.4. Telekomunikacja

W zakresie obsługi telekomunikacyjnej (ilość abonentów/1000 M) gmina plasuje się na 34 miejscu wśród gmin wiejskich w województwie kaliskim oraz na 4 miejscu w powiecie pleszewskim (stan na 31.12.1997r.). Obsługiwana jest prze 2 centrale automatyczne w Psieniu Ostrów i Broniszewicach i głównie sieć napowietrzną. Obecnie trwa modernizacja i rozbudowa sieci.
Dla podniesienia standardu obsługi gminy należy:
- dokończyć modernizację telefonizacji gminy,
- budowę sieci światłowodowej i kablowej,
- rozwój telefonii cyfrowej.

5.5. Gazownictwo

Z uwagi na prowadzoną inwestycję doprowadzenia sieci gazowej w.c. do gminy Czermin i budowę stacji redukcyjnej I^{o} w Broniszewicach, gmina ma szansę na przeprowadzenie gazyfikacji.
Wobec powyższego należy:
- zmodyfikować opracowany program gazyfikacji dostosowując go do obecnych realiów,
- preferować gaz ziemny jako źródło nowoczesnego nośnika energii, który wpłynie na poprawę stanu środowiska przyrodniczego (eliminacje palenisk na paliwa stałe).

5.6. Ciepłownictwo

Biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania gazu ziemnego należy:

- dążyć do przeprowadzenia gazyfikacji gminy zgodnie z wcześniej opracowanym programem,
- propagować tzw. „czyste" nośniki energii cieplnej (gaz ziemny, olej opałowy, energię elektryczną, słoneczną itp.).

5.7. Gospodarka odpadami

Dla właściwego prowadzenia gospodarki odpadami konieczne jest:

- wprowadzenie systemu segregacji odpadów na terenie całej gminy,
- wyznaczenie i zorganizowanie sieci tzw. Wiejskich Punktów Gromadzenia Odpadów (WPGO),
- stały monitoring środowiska przyrodniczego w rejonie istniejącego wysypiska,
- zapewnienie punktu zlewnego na nieczystości płynne przy projektowanych oczyszczalniach ścieków,
- wydzielenie na istniejącym wysypisku kwatery na odpady niebezpieczne,
- rozwiązanie sprawy składowania opakowań po środkach chemicznych i nawozach oraz grzebowiska zwierząt.

C. Wykaz materiałów

G. WYKAZ MATERIAŁÓW

1. Wykaz map

1.	Warunki wodne	1 : 20 000	- Nr 1
2.	Zasoby i zagrożenia środowiska Przyrodniczego	1 : 20 000	- Nr 2
3.	Gleby chronione	1 : 20 000	- Nr 3
4.	Kompleksy glebowe	1 : 20 000	- Nr 4
5.	Środowisko kulturowe	1 : 20 000	- Nr 5
6.	Stan władania	1 : 20 000	- Nr 6
7.	Komunikacja	1 : 20 000	- Nr 7
8.	Infrastruktura techniczna	1 : 20 000	- Nr 8

2. Wykaz mapek

1.	Gmina Czermin na tle woj. wielkopolskiego	1:100 000	- Nr 1
2.	Byłe województwo kaliskie – gmina Czermin	1:100 000	- Nr 2
3.	Gmina na tle powiatu Pleszew	1:300 000	- Nr 3
4.	Gmina na tle gmin ościennych	1:200 000	- Nr 4
5.	Rzeźba terenu na tle budowy geologicznej	1: 60 000	- Nr 5
6.	Surowce naturalne	1:150 000	- Nr 6
7.	Gleby wysokich klas bonitacyjnych	1:100 000	- Nr 7
8.	Podział administracyjny przestrzeni leśnej	1:100 000	- Nr 8
9.	Lesistość	1:100 000	- Nr 9
10.	Osadnictwo	1:100 000	- Nr 10
11.	Gęstość zaludnienia	1:100 000	- Nr 11
12.	Wskaźnik feminizacji	1:100 000	- Nr 12
13.	Wskaźnik starzenia się ludności	1:100 000	- Nr 13
14.	Zdrowie i opieka socjalna	1:100 000	- Nr 14
15.	Oświata podstawowa	1:100 000	- Nr 15
16.	Kultura i sztuka	1:100 000	- Nr 16
17.	Parafie rzymsko - katolickie	1:100 000	- Nr 17
18.	Turystyka, sport, wypoczynek	1:100 000	- Nr 18
19.	Strefy ubożenia ludności	1:100 000	- Nr 19
20.	Samochody osobowe prywatne	1:100 000	- Nr 20
21.	Mieszkania wyposażone w c.o.	1:100 000	- Nr 21
22.	Abonenci linii telefonicznych	1:100 000	- Nr 22
23.	Rzemiosło produkcyjne wg branż i ilości zakładów	1:100 000	- Nr 23
24.	Rzemiosło usługowe wg branż	1:100 000	- Nr 24
25.	Rzemiosło usługowe wg ilości punktów/100 M	1:100 000	- Nr 25
26.	Handel i naprawy wg ilości punktów / 100 M	1:100 000	- Nr 26
27.	% udział użytków zielonych	1:100 000	- Nr 27
28.	% udział gleb kl. II – III w pow. G.O.	1:100 000	- Nr 28
29.	% udział gleb kl. IVa w pow. G.O.	1:100 000	- Nr 29
30.	% udział gospodarstw rolnych o pow. do 2,0 ha w ogólnej liczbie gospodarstw	1:100 000	- Nr 30
31.	% udział gospodarstw rolnych o pow. 15 – 50 ha w ogólnej liczbie gospodarstw	1:100 000	- Nr 31

Zarząd Gminy Czermin

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZERMIN

Uwarunkowania rozwoju

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr ...XV/130/2001...
Rady Gminy Czermin z dnia ...20.04.2001r.....

Czermin, kwiecień 2000 r.

Biuro Urbanistyczno - Architektoniczne
w Jarocinie

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Regina Skiba
nr upr. urbanistycznych 184/87

mgr Anna Kania
mgr Sylwia Kubacka
mgr Maria Mikołajczyk
Dorota Błaszczyk
stud. Joanna Skiba

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

1. Podstawy opracowania
2. Tryb prac nad studium

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa
2. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z uwarunkowań rozwoju (byłego) województwa kaliskiego
3. Uwarunkowania wynikające z położenia i funkcji gminy
4. Uwarunkowania wynikające z położenia w systemie obszarów przyrodniczych (w tym chronionych) w regionie i kraju

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. Ogólna charakterystyka gminy
2. Uwarunkowania wynikające z cech środowiska przyrodniczego
   - 2.1. Morfologia terenu
   - 2.2. Baza surowcowa
   - 2.3. Środowisko atmosferyczne
   - 2.4. Warunki wodne
   - 2.5. Zasoby glebowe
   - 2.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy
   - 2.7. Obszary i struktury o wysokich wartościach przyrodniczych
   - 2.8. Wnioski wynikające z przyrodniczych uwarunkowań rozwoju
3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne
   - 3.1. Osadnictwo
   - 3.2. Demografia
   - 3.3. Rynek pracy
     - 3.3.1. Zatrudnienie
     - 3.3.2. Bezrobocie
   - 3.4. Mieszkalnictwo
   - 3.5. Infrastruktura społeczna
   - 3.6. Poziom jakości życia
   - 3.7. Wnioski wynikające ze społeczno-demograficznych uwarunkowań rozwoju
4. Uwarunkowania wynikające z cech środowiska kulturowego
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki
   - 5.1. Sektor produkcyjno – usługowy
   - 5.2. Sektor rolny

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP

1. Podstawy opracowania
2. Tryb prac nad studium

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. Uwarunkowania wynikające z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa
2. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z uwarunkowań rozwoju (byłego) województwa kaliskiego
3. Uwarunkowania wynikające z położenia i funkcji gminy
4. Uwarunkowania wynikające z położenia w systemie obszarów przyrodniczych (w tym chronionych) w regionie i kraju

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. Ogólna charakterystyka gminy
2. Uwarunkowania wynikające z cech środowiska przyrodniczego
   - 2.1. Morfologia terenu
   - 2.2. Baza surowcowa
   - 2.3. Środowisko atmosferyczne
   - 2.4. Warunki wodne
   - 2.5. Zasoby glebowe
   - 2.6. Szata roślinna i świat zwierzęcy
   - 2.7. Obszary i struktury o wysokich wartościach przyrodniczych
   - 2.8. Wnioski wynikające z przyrodniczych uwarunkowań rozwoju
3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne
   - 3.1. Osadnictwo
   - 3.2. Demografia
   - 3.3. Rynek pracy
     - 3.3.1. Zatrudnienie
     - 3.3.2. Bezrobocie
   - 3.4. Mieszkalnictwo
   - 3.5. Infrastruktura społeczna
   - 3.6. Poziom jakości życia
   - 3.7. Wnioski wynikające ze społeczno-demograficznych uwarunkowań rozwoju
4. Uwarunkowania wynikające z cech środowiska kulturowego
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu gospodarki
   - 5.1 Sektor produkcyjno – usługowy
   - 5.2 Sektor rolny

6. Uwarunkowania wynikające z systemu infrastruktury technicznej
6.1. Komunikacja
6.2. Gospodarka wodno – ściekowa
6.3. Energetyka
6.4. Telekomunikacja
6.5. Gazownictwo
6.6. Ciepłownictwo
6.7. Gospodarka odpadami
6.8. Wnioski wynikające z uwarunkowań w dziedzinie infrastruktury technicznej

IV. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

1. WSTĘP

I. WSTĘP

1. PODSTAWY OPRACOWANIA

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15, poz. 139 – jednolity tekst z późniejszymi zmianami) określa sposoby postępowania w działalności związanej z zagospodarowaniem terenów. Zgodnie z w/w ustawą bezpośrednim dysponentem przestrzeni jest gmina (ograniczenia wprowadzają jedynie przepisy ustawowe).

Na system aktów zagospodarowania przestrzennego składają się:

a) **na poziomie kraju:**
   - koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
   - programy rządowe

b) **na poziomie województwa:**
   - plan zagospodarowania przestrzennego województwa,
   - programy wojewódzkie zawierające zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

c) **na poziomie gminy:**
   - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
   - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy musi uwzględniać politykę państwa na obszarze województwa i związane z tym zadania ponadlokalne (rządowe, wojewódzkie).
Pełni również rolę inspirującą i koordynującą politykę przestrzenną gminy zwłaszcza przy opracowywaniu i zmianach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie jest aktem prawnym stanowiącym podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jednak jego ustalenia mają charakter wiążący dla władz samorządowych.

2. TRYB PRAC NAD STUDIUM

Zgodnie z art. 6, ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym Rada Gminy Czermin podjęła uchwałę Nr IV/42/99 z dnia 11 marca 1999 r. o przystąpieniu do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czermin".
Prace rozpoczęte zostały w październiku 1999 r.
Podzielono je na 3 główne etapy:

a) **diagnozę stanu**
b) **uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego**
c) **kierunki zagospodarowania przestrzennego i strefy polityki przestrzennej**

Studium zaopiniowane zostało przez organy wymienione w art. 18, ust. 2, pkt 4 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

W opracowaniu uwzględniono m. in. następujące dokumenty:

a) „Polityka ekologiczna państwa" – uchwalona przez Sejm RP w 1992 r.,

b) „Wstępna koncepcja polityki zagospodarowania przestrzennego kraju" – projekt z 1995 r.,

c) „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 PLUS" z 1997 r.,

d) „Kierunki rozwoju województwa kaliskiego"

e) Informacje i wytyczne ze „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa kaliskiego" z 1997 r. uzupełnione w 1998 r..

f) Wnioski złożone przez zainteresowane organy i instytucje

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

II. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA

Zgodnie z art. 54b, ust. 2 – 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 15, poz. 139 – jednolity tekst z późniejszymi zmianami) – „sejmik województwa uchwala plan zagospodarowania przestrzennego województwa, w którym określa się zasady organizacji struktury przestrzennej, w tym:

1. podstawowe elementy sieci osadniczej,
2. rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i innej,
3. wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury – z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie".

Poprzednio wojewoda w oparciu o koncepcję polityki zagospodarowania przestrzennego kraju sporządzał „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa" określając uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

Według „Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 Plus" dawniejsze województwo kaliskie charakteryzuje się korzystnym położeniem na głównym europejskim szlaku tranzytowym wschód – zachód w obszarze oddziaływania metropolii berlińskiej oraz pomiędzy aglomeracjami: poznańską, wrocławską i łódzką. Planowana autostrada A- 8 Łódź – Wrocław (lub droga ekspresowa) połączona z autostradą A-2 Berlin – Moskwa) sytuuje region kaliski w potencjalnym paśmie przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim.

Przy planowaniu rozwoju regionu należy uwzględnić wpływ istotnych uwarunkowań zewnętrznych, które wyznaczane są przez cztery podstawowe trendy:

- cywilizacja informacyjna,
- globalizacja rozwoju,
- ekorozwój (rozwój zrównoważony),
- umacniania demokracji w skali ogólnokrajowej i lokalnej.

Rozwój regionu powinien być rozpatrywany również w kategoriach systemów przestrzennych, m. in.:

- systemu osadniczego,
- infrastruktury technicznej,
- wielofunkcyjnych ośrodkach miejskich i wiejskich,
- sieci ekologicznej.

Zagadnienia te znalazły odzwierciedlenie w opracowanym „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa":

1) położenie w zasięgu oddziaływania metropolii berlińskiej oraz mniejszych ośrodków zrównoważonego rozwoju o znaczeniu lokalnym,

2) budowa autostrady A-8 (pasmo przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim)

3) rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej (przewodowej i bezprzewodowej),

4) budowa linii przesyłowej WN 400 kV,

5) w dziedzinie gospodarki wodnej planowana realizacja zbiornika „Wielowieś Klasztorna w rejonie Kalisza (o znaczeniu regionalnym),

6) tworzenie krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA.

W następnym rozdziale omówione zostaną wytyczne wynikające z przełożenia polityki zagospodarowania przestrzennego kraju i założeń rozwojowych przyjętych w „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa" na poziom gminy.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ROZWOJU (BYŁEGO) WOJEWÓDZTWA KALISKIEGO

Z opracowanego przez WBPP w Kaliszu „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa kaliskiego" wynikają następujące istotne uwarunkowania rozwoju gminy Czermin :

a) warunki dla wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w kierunku rozwoju produkcji rolnej w związku z występowaniem dobrych gleb (w dolinie Prosny i w południowo-zachodniej części gminy),

b) występowanie wzdłuż doliny Prosny struktur hydrogeologicznych wysokiej ochrony (OWO),

c) potrzeba ochrony zlewni rzeki Prosny,

d) występowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym w dolinie Prosny (sieć ECONET),

e) potencjalne warunki do objęcia ochroną użytków ekologicznych,

f) potrzeba modernizacji układu i stanu dróg, (obejścia drogowe),

g) potrzeba modernizacji i rozwoju infrastruktury technicznej,

h) potrzeba przygotowania terenów pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycyjne,

i) przebiegi projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia (południowy i zachodni fragment gminy),

j) trasa kanału teletransmisyjnego (z południowego wschodu na północny zachód),

k) występowanie obszarów zagrożonych powodzią w dolinie rzeki Prosny,

l) lokalizacja zbiornika wód podziemnych piętra czwartorzędowego „Chocz – Lisewo),

m) teren gminy należy do obszarów o największym nasyceniu obiektami zabytkowymi,

n) potrzeba wyznaczenia ścieżek rowerowych w gminie,

Według podziału byłego województwa kaliskiego na strefy polityki przestrzennej gmina Czermin znajduje się w strefie „B" – preferowanej do rozwoju produkcji przemysłowej i rolniczej. Preferowany kierunek rozwoju funkcji:

- rozwój rolnictwa i związanego z nim przemysłu rolno – spożywczego,

- rozwój innych branż przemysłu,
- rozwój turystyki krajoznawczej, rekreacji i agroturystyki.

W systemie osadniczym wieś gminna Czermin pełni rolę ośrodka podstawowego, lokalnego obsługującego zwłaszcza rolnictwo. Konieczny jest przyspieszony rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Należy przeciwdziałać nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA I FUNKCJI GMINY

Gmina Czermin położona jest w południowo- wschodniej części województwa wielkopolskiego. Leży również na skraju powiatu pleszewskiego (w części zachodniej) pomiędzy ośrodkami powiatowymi: Pleszewem, Jarocinem i dalej położonymi Wrześnią, Słupcą, Kaliszem i Koninem.
Gmina posiada dość dobre powiązania komunikacji drogowej. Przez północną część gminy przebiega równoleżnikowo droga wojewódzka Nr 443 relacji Jarocin – Gizałki - Rychwał - Konin, która w Gizałkach łączy się z drogą wojewódzką Nr 442 relacji Kalisz – Gizałki – Pyzdry – Września. Natomiast brak jest linii kolejowej. Do najbliżej położonej stacji kolejowej w Pleszewie – Kowalewie odległość wynosi ok. 12 km.
Powiązania komunikacyjne przedstawione zostały na mapie Nr 4 w skali 1 : 100 000 załączonej do niniejszych uwarunkowań.
Powierzchnia gminy wynosząca 98 km^2 stanowi 1,5 % obszaru byłego województwa kaliskiego; 0,3 % obszaru województwa wielkopolskiego oraz 14,0 % obszaru powiatu pleszewskiego.
Na dzień 31.12.1997 r. liczba ludności w gminie wynosiła 4847 mieszkańców, co stanowiło 0,7 % ogółu mieszkańców byłego województwa kaliskiego; ok. 0,1 % ogółu mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz 7,8 % ogółu mieszkańców powiatu pleszewskiego. Najwięcej osób zamieszkuje wieś Broniszewice (1131) i Czermin (740), a najmniej w Woli Duchownej (38) i Psieniu Ostrów (93). Obszarowo gmina jest jedną z 2 najmniejszych gmin w powiecie pleszewskim i najmniejszą pod względem ludnościowym.
Gminy ościenne graniczące z gminą wyszczególnione zostały w rozdziale II, punkt 1 „Diagnozy stanu" (graniczy z 2 gminami z pow. Jarocin, i z 3 gminami z pow. Pleszew).
Główną funkcją gminy jest produkcja rolna, a funkcją dodatkową działalność gospodarcza w sferze wytwórczej i obsługi rolnictwa oraz obsługi mieszkańców (w tym w zakresie obsługi administracyjnej – siedziba samorządu gminnego).
Gmina z racji swego położenia ma dobry dostęp i kontakty z powiatami ościennymi – jarocińskim, wrzesińskim, słupeckim, konińskim, kaliskim, ostrowskim i krotoszyńskim oraz z aglomeracjami: poznańską, łódzką i wrocławską.
Położenie w bliskim sąsiedztwie miast powiatowych: Pleszewa, Jarocina, Kalisza w strefie ich oddziaływania, dysponującymi sporym potencjałem społecznym i gospodarczym ma istotne znaczenie dla aktywizacji gminy oraz stwarza możliwości korzystania z usług specjalistycznych i ponadlokalnych (m. in. w zakresie szkolnictwa średniego i wyższego, ochrony zdrowia, administracji specjalnej itp.).
W zakresie obsługi sieci i urządzeń energetycznych podlega Zakładowi Energetycznemu w Jarocinie.
Przez teren gminy przechodzą 2 gazociągi wysokiego ciśnienia: planowany DN 1000 (Odolanów - Wydartowo) i w trakcie realizacji DN 200/150 (Pleszew – Broniszewice). W Broniszewicach realizowana jest stacja redukcyjna I°. Docelowo gmina przewidziana jest do gazyfikacji. Stąd konieczna aktualizacja programu gazyfikacji gminy.
Gmina jest w trakcie przygotowań do modernizacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych (rozbudowa sieci kablowej i budowa AWD oraz sukcesywna likwidacja sieci napowietrznej). Przez północną część gminy przebiega linia światłowodowa w kierunku

gminy Gizałki. Planowana jest budowa linii optotelekomunikacyjnej (światłowodowej) relacji Robaków – Broniszewice.
Przez gminę z południowego wschodu na północny zachód przechodzi linia teletransmisyjna Chełmce – Żerków.
Obok powiązań infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych na uwagę zasługują związki przyrodnicze regionu, a w nich powiązania sieci rzecznej oraz obszarów o szczególnych walorach. Najistotniejszymi elementami przyrodniczymi są:

- dolina rzeki Prosny stanowiąca korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (sieć ECONET) oraz doliny pozostałych cieków stanowiące korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i lokalnym,
- ekosystemy leśne (w północno-zachodniej i środkowej części gminy),

Należy również wspomnieć o powiązaniach turystyczno-rekreacyjnych:

- szlaki turystyki pieszej i motorowej,
- szlak turystyki wodnej (na rzece Prośnie),
- planowane trasy rowerowe,
- szlak pątniczy z Lichenia i Lądu do Turska, Kalisza i dalej do Częstochowy

Jednym z elementów harmonijnego rozwoju gminy jest rozwiązanie problemów stykowych. W przypadku gminy Czermin współpraca międzygminna powinna dotyczyć przede wszystkim :

gminy Gizałki

- wspólne działanie dla ochrony zlewni Prosny,
- działania w celu modernizacji trasy wojewódzkiej Nr 443 relacji Jarocin – Konin,
- współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych i gminnych łączących miejscowości obu gmin,
- obsługa międzygminnych ścieżek rowerowych,
- zagospodarowanie szlaku turystyki wodnej na Prośnie,
- koordynacja przebiegu linii telekomunikacyjnych i energetycznych,
- ochrona struktur hydrogeologicznych czwartorzędowych OWO – „Zbiornik rzeki Prosny",
- współdziałanie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- rozwiązywanie spraw związanych z gospodarką odpadami,
- dostosowanie przebiegu planowanych gazociągów wysokiego ciśnienia,

gminy Chocz

- wspólne działania dla ochrony zlewni Prosny,
- współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych i gminnych łączących miejscowości obu gmin,
- obsługa międzygminnych ścieżek rowerowych,
- zagospodarowanie szlaku turystyki wodnej na rzece Prośnie,
- dostosowanie przebiegu linii telekomunikacyjnych i energetycznych,
- obsługa szlaku pątniczego do Częstochowy,

- współdziałanie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- ochrona czwartorzędowego „Zbiornika rzeki Prosny" jako struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony – OWO,
- współpraca w zakresie gospodarki ściekowej i utylizacji odpadów,
- koordynacja przebiegu projektowanej sieci gazowniczej,

gminy Pleszew

- wspólne działanie dla ochrony zlewni Prosny,
- współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych i gminnych łączących miejscowości obu gmin,
- obsługa międzygminnych ścieżek rowerowych,
- zagospodarowanie szlaków turystyki pieszej,
- obsługa szlaku pątniczego do Częstochowy,
- działania dla ochrony przygranicznych terenów leśnych,
- koordynacja przebiegu gazociągów wysokiego ciśnienia,
- dostosowanie przebiegu linii telekomunikacyjnych i energetycznych,
- ochrona pasa linii teletransmisyjnej Chełmce – Żerków,
- współdziałanie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- współpraca w dziedzinie utylizacji odpadów,
- ochrona czwartorzędowego „Zbiornika rzeki Prosny" jako struktury hydrogeologicznej wysokiej ochrony – OWO,
- działania dla ochrony zbiornika czwartorzędowego wód podziemnych „Chocz-Lisewo,

gminy Kotlin

- wspólne działanie dla ochrony zlewni Prosny i Lutyni,
- współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych i gminnych łączących miejscowości obu gmin,
- koordynacja przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia Odolanów – Wydartowo,
- dostosowanie przebiegu linii telekomunikacyjnych i energetycznych,
- działania dla ochrony przygranicznych terenów leśnych,
- obsługa międzygminnych ścieżek rowerowych,
- współpraca w dziedzinie gospodarki odpadami,

gminy Żerków

- współpraca dla ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu „Szwajcaria Żerkowska" oraz Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego,
- ochrona zlewni rzeki Prosny i Lutyni,
- współpraca w zakresie modernizacji dróg powiatowych i gminnych łączących miejscowości obu gmin,
- wspólne działanie na rzecz modernizacji drogi wojewódzkiej nr 443 relacji Jarocin – Konin,
- koordynacja przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia Odolanów – Wydartowo,

- dostosowanie przebiegu linii telekomunikacyjnych i energetycznych,
- obsługa szlaku turystyki wodnej na Prośnie,
- działania na rzecz ochrony przygranicznych terenów leśnych,
- obsługa szlaków turystyki pieszej,
- ochrona pasa linii teletransmisyjnej Chełmce – Żerków,
- współdziałanie w zakresie ochrony przeciwpowodziowej,
- ochrona czwartorzędowego „Zbiornika rzeki Prosny" jako struktury wysokiej ochrony OWO,
- współpraca w zakresie gospodarki odpadami,
- obsługa międzygminnych ścieżek rowerowych.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA W SYSTEMIE OBSZARÓW PRZYRODNICZYCH W REGIONIE I KRAJU

Rozwój gminy Czermin oraz poprawa standardów życia jej mieszkańców związane są ściśle ze środowiskiem przyrodniczym.

Sztuczne wydzielenie gminy z przestrzeni geograficznej wymaga rozpatrywania wzajemnych korelacji i uwarunkowań w szerszym, wykraczającym poza granice administracyjne kontekście przyrodniczym.

Mapa nr 1 : Powiązania przyrodnicze w skali 1 : 120 000.

Powiązania zewnętrzne gminy dotyczą:

zasobów przyrodniczych :

- położenie w niedalekim sąsiedztwie gminy – na północny – zachód od niej Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego wraz z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Szwajcaria Żerkowska" oraz na północy i północnym wschodzie Pyzdrskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- położenie wschodniej i północno-wschodniej części gminy zgodnie z Koncepcją Krajowej Sieci Ekologicznej (ECONET) w zasięgu korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym – dolina Prosny; łączącego się na północy z korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym rzeki Warty oraz obszarem węzłowym o znaczeniu międzynarodowym – Obszar Doliny Środkowej Warty,
- doliny rzeczne przebiegające przez obszar gminy (kan. Wieczyński i Grodziski, rz. Grabówka, Garbacz oraz pomniejsze cieki wodne) stanowią korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i lokalnym decydujące o zachowaniu bioróżnorodności ekosystemowej,
- ekosystemy leśne stanowiące ważny czynnik równowagi ekologicznej pełnią funkcje obszarów węzłowych,
- położenie gminy w postulowanej do ochrony zlewni rzeki Prosny wymusza gospodarowanie zgodne z zasadami ochrony środowiska,
- występowanie wzdłuż wschodnich granic gminy (doliny rz. Prosny) czwartorzędowego „Zbiornika rz. Prosny" (GZWP) stanowiącego strukturę hydrogeologiczną wysokiej ochrony (OWO),
- występowanie wzdłuż rz. Prosny obszaru zasobowego piętra czwartorzędowego „Chocz – Lisewo",
- gleby wysokich klas bonitacyjnych występujące zwłaszcza w dolinie Prosny oraz południowo-zachodniej części gminy stanowią fragment kompleksu gleb chronionych na obszarze woj. wielkopolskiego, wymagają wspólnej ochrony i regionalnej gospodarki rolnej podporządkowanej wymogom zachowania bioróżnorodności.

zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska:

- ponadnormatywne transgraniczne zanieczyszczenie wód powierzchniowych (rzeka Prosna),
- zanieczyszczenie wód płytkiego poziomu wód gruntowych,

- napływ zanieczyszczeń atmosferycznych z kierunku zachodniego i południowo - zachodniego,
- oddziaływanie ciągów komunikacyjnych na środowisko przyrodnicze obszarów przyległych, w stopniu zależnym od natężenia ruchu i sprawności pojazdów (wzrost zawartości ołowiu i hałasu wzdłuż połączenia drogowego nr 443),
- przebieg przez południowy i zachodni fragment gminy projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 200/150 zasilającego rejon Pleszewa oraz gazociągu DN 1000 relacji WRG Wydartowo – WRG Odolanów (wariant I),
- położenie gminy poza obszarem zagrożenia ekologicznego.

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

III. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Czermin jest gminą wiejską położoną obecnie w południowo – wschodniej części województwa wielkopolskiego.

Podstawowe dane o gminie:

- powierzchnia	98 km^2
- liczba mieszkańców (stan na 31.12.1999r.)	4847 M
- liczba miejscowości	14
- ilość sołectw	12
- gęstość zaludnienia	50 osób/km^2

- struktura zatrudnienia w gospodarce narodowej (w 1997 r.):

- rolnictwo i leśnictwo	8,7 %
- przemysł i budownictwo	31,7 %
- usługi	12,38%
- transport i łączność	4,7 %
- sfera budżetowa	38,4 %

- użytkowanie ziemi:

- użytki rolne	94,2 %
- lasy i grunty leśne	2,1 %
- pozostałe grunty i nieużytki	3,7 %

- przyrodnicze obszary chronione:

- struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony OWO („Zbiornik rz. Prosny),	
- korytarz ekologiczny rangi krajowej – dolina Prosny (sieć ECONET),	
- obiekty wpisane do rejestru zabytków	11
- stanowiska archeologiczne	2
- zabytkowe zespoły urbanistyczne	2
- parki podworskie	11

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z CECH ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych w myśl zasady ekorozwoju możliwe jest po uprzednim zapoznaniu się z podstawowymi zagrożeniami i walorami gminy Czermin.

2.1. MORFOLOGIA TERENU

Ukształtowanie powierzchni gminy ma charakter nizinny o rysie dość monotonnym. Gmina obejmuje fragment Wysoczyzny Kaliskiej oraz Równiny Rychwalskiej. Najwyższy punkt terenu zaznacza się w południowo - zachodniej jej części w rejonie wsi Strzydzew (136,5 m n.p.m.), najniższy w części północno - wschodniej w rejonie wsi Robaków (poniżej 81m n.p.m.). **Ukształtowanie powierzchni nie stwarza generalnie problemów w zagospodarowaniu przestrzennym terenów za wyjątkiem ciągów dolinnych** użytkowanych w postaci ekosystemów trawiastych oraz agroekosystemów.

2.2. BAZA SUROWCOWA

Ubogie zasoby surowcowe gminy Czermin reprezentowane przez nieudokumentowane złoża kruszywa naturalnego **nie stwarzają perspektyw eksploatacyjnych**.

Możliwość wykorzystania zarejestrowanego złoża iłów w rejonie Strzydzewa, poprzez uruchomienie lokalnego zakładu produkującego ceramikę budowlaną **nie wydaje się celowe w obrębie części złoża o kolizyjnym charakterze wobec gleb chronionych.**

Zagłębienia poeksploatacyjne na terenie gminy wymagają podjęcia działań rekultywacyjnych oraz przeciwdziałania nielegalnemu składowaniu w ich obrębie odpadów różnego pochodzenia.

2.3. ŚRODOWISKO ATMOSFERYCZNE

Klimat gminy znajduje się pod wpływem powietrza polarno - morskiego z przeważającymi wiatrami z sektora zachodniego oraz południowo - zachodniego. Średnia roczna wilgotność przekracza 80 %. Średnie roczne sumy opadów kształtują się nieco powyżej 500 mm. Okres wegetacyjny trwa 332 dni (dane 1951 - 1980).

Na lokalne warunki mikroklimatyczne wpływają doliny rzek (zwłaszcza rz. Prosny), kompleksy leśne oraz urozmaicające krajobraz oczka wodne.

Warunki klimatyczne sprzyjają rozwojowi turystyki i rekreacji.

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy ma charakter lokalny. Indywidualne paleniska domowe wykorzystujące tradycyjne nośniki energii cieplnej (brak sieci gazowej) oraz zakłady lakiernicze obniżają jakość powietrza. Przyczyniają się do tego również zanieczyszczenia komunikacyjne związane z przebiegiem drogi nr

443 Jarocin - Konin oraz zanieczyszczenia transgraniczne (wiatry z sektora zachodniego).
Uciążliwości związane z hałasem notuje się generalnie wzdłuż trasy komunikacyjnej (nr 443). Rozwój motoryzacji może tę sytuację pogłębić.
Lokalnymi emitorami hałasu są również zakłady rzemieślnicze rozsiane po terenie gminy.

2.4. WARUNKI WODNE

Gmina Czermin znajduje się w obrębie postulowanej do ochrony zlewni wód szczególnie chronionych rzeki Prosny. Odwadniające obszar gminy lewobrzeżne dopływy Prosny rozdzielone są działami wodnymi czwartego rzędu. Cieki wodne pełnią funkcję aktywnych łączników ekologicznych.
Położenie w strefie wododziałowej wpływa na strukturę przyrodniczą oraz przestrzenną gminy.

Wysokie stany wód stwarzają zagrożenie powodziowe zwłaszcza w dolinie rzeki Prosny. Zasięg wyrządzanych szkód niweluje wał przeciwpowodziowy letni na odcinku 1600 m Grab - Robaków.
Znaczny obszar gminy (ca 42%), za wyjątkiem terenów leśnych, objęty jest zabiegami melioracyjnymi (rowy melioracyjne oraz system drenów).
Rowy odwadniające wymagają, ze względu na swą niedrożność, **zabiegów renowacyjnych**.
Zabudowa hydrotechniczna w postaci zastawek na rzekach i kanałach stanowiąca element małej retencji, podpiętrza wody w okresach susz. Niskie stany wody sprzyjają komasacji zanieczyszczeń.

Wody powierzchniowe gminy wykazują zły stan sanitarny. Przyczynia się do tego nieuregulowana gospodarka wodno - ściekowa oraz zanieczyszczenia transgraniczne. Badania przeprowadzone na rzece Prośnie w ppk Ruda Komorska (1997 - 1998r) wykazały ponadnormatywne wartości zanieczyszczeń. Pozostałe cieki wodne nie objęte są monitoringiem. Przekroczenia wskaźnika miano Coli pozwalają jednak na określenie ich czystości jako pozaklasowej.

Wschodnia część gminy znajduje się w zasięgu czwartorzędowego „Zbiornika rzeki Prosny" (GZWP) objętego ochroną jako struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony (OWO). Wschodnia część gminy znajduje się również w obrębie czwartorzędowego obszaru zasobowego „Chocz - Lisewo". Cała gmina położona jest w obrębie zbiornika wodonośnego piętra trzeciorzędowego i górno - jurajskiego.

Stan czystości wód podziemnych budzi pewne zastrzeżenia (część wód - klasa III).
W związku z korzystnymi warunkami infiltracyjnymi przypowierzchniowych warstw gruntów na znacznym obszarze gminy **pojawia się zagrożenie wód gruntowych zanieczyszczeniami** pochodzącymi ze ścieków komunalnych i bytowych (nieszczelne szamba).
Ujęcia wodne ze względu na możliwość zanieczyszczenia wymagają podjęcia środków ostrożności podobnie jak tereny płytkiego poziomu wód gruntowych.

Brak synchronizacji procesów wodociągowania z kanalizacją stanowi niewątpliwy problem gminy. Gmina nie posiada oczyszczalni ścieków. **Konieczna staje się** zatem **budowa oczyszczalni.**

2.5. ZASOBY GLEBOWE

Gmina cechuje się dość dużym udziałem gleb prawnie chronionych. Gleby niskich klas bonitacyjnych V - VI klasy reprezentowane są przez gleby pseudobielicowe i brunatne przebiegające szerokim pasem z północnego - zachodu na południowy - wschód gminy oraz lokalnie mady średnie i lekkie w dolinie rzeki Prosny.

Gleby niskich klas bonitacyjnych , nieużytków winny podlegać zalesieniu.
Najbardziej wartościowe gleby II - IV klasy (51,8%) skupione są w południowo - wschodniej i południowej części gminy oraz w dolinie rzeki Prosny tworząc mozaikę czarnych ziem właściwych i brunatnych właściwych.
Gleby organiczne na terenie gminy występują w postaci enklaw na południe od miejscowości Broniszewice Stare Polskie, wzdłuż rowu przepływającego przez Broniszewice, w zachodniej i centralnej części gminy (rejon Pieruszyc - Pieruszyczek) oraz wzdłuż cieku w rejonie miejscowości Żbiki..

Gleby gminy stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa zwłaszcza w obrębie doliny rzeki Prosny oraz w południowo - zachodniej i południowej części gminy.

Gleby na terenie gminy są w znacznym stopniu zakwaszone (57% użytkowanych rolniczo gleb) **oraz wymagają w 41%, jako metody naprawczej, przeprowadzenia zabiegów wapnowania**
Zasobność gleb w makro i mikroelementy decyduje o ich średniej kondycji. Komasacja ołowiu, pochodzącego głównie ze spalin samochodowych oraz zasiarczenie gminy stanowi rezultat antropopresji. **Konieczne jest podjęcie działań mających na celu ograniczenie emisji i imisji tych zanieczyszczeń.**

2.6. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY

Gmina cechuje się niskim stopniem lesistości (11,1 %), znacznie poniżej średniej dla kraju (27,9 %). Zwarte kompleksy leśne skupione są głównie w południowej i północnej części gminy. Dominują lasy państwowe (85,8 %).
Występujące na terenie gminy siedliska to cechujące terasę akumulacyjną siedliska borowe z dominującym mało żyznym borem świeżym. Siedliska boru wilgotnego, mieszanego wilgotnego wraz z siedliskiem olszowym i lasem mieszanym wilgotnym porastają tereny o płytkim poziomie wód gruntowych.
Dominujące drzewostany należą do grupy wiekowej (40 - 100 lat). Młodniki podobnie jak starodrzewia zajmują niewielkie powierzchnie.

Ekosystemy leśne cechuje niezgodność składu gatunkowego ze składem pożądanym. Monokulturowy charakter lasów (sosna 98 %) **powoduje zniekształcenia i degradację siedlisk leśnych obniżając ich zdolność produkcyjną. Lasy** na terenie gminy **znajdują się w II strefie zagrożenia przemysłowego.**
Jednolitość gatunkowa wpływa również na stan zdrowotny oraz obniżone walory estetyczne drzewostanów odzwierciedlające się w możliwości zagrożenia pożarowego oraz działania szkodników. **Konieczność przywrócenia zgodności drzewostanów z siedliskiem** stanowi warunek poprawy funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Ekosystemy leśne gminy wykazują dogodne warunki do penetracji pieszej i zbierania runa leśnego za wyjątkiem borów wilgotnych. Dotyczy to zarówno lasów państwowych jak i prywatnych.

Zadrzewienia i zakrzaczenia występujące na terenie gminy wzdłuż dolin rzecznych, rowów melioracyjnych oraz ciągów komunikacyjnych odgrywają dużą rolę ekologiczną. **Konieczne jest zachowanie a także uzupełnienie zadrzewień i zakrzaczeń.**

W dolinach rzecznych oraz obszarach okresowo lub stale podmokłych koncentrują się ekosystemy łąkowe. Intensyfikacja ich użytkowania przyczynia się do przeobrażeń skutkujących w zubożeniu lokalnej fauny i flory.
Bezleśne, rolnicze tereny gminy charakteryzują się mozaikową strukturą pól. Synantropijna roślinność porastająca miedze wzbogaca krajobraz pod względem ekologicznym i estetycznym.

Zwierzostan występujący na terenie gminy jest typowy dla Wielkopolski. Koncentracja jego zaznacza się w lasach oraz w obrębie ekosystemów łąkowych. Zagrożenia fauny wynikają z antropogenizacji środowiska przyrodniczego.

2.7. OBSZARY I STRUKTURY O WYSOKICH WARTOŚCIACH PRZYRODNICZYCH

Dolina rzeki Prosny, od północnego - wschodu i wschodu zamykająca obszar gminy, **zgodnie z koncepcją krajowej sieci ekologicznej (ECONET - PL) stanowi korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym.**
Na terenie gminy znajduje się 7 parków podworskich podlegających ochronie WKZ.

Na terenie gminy brak podlegających prawnej ochronie pomników przyrody. Istnieją uwarunkowania do objęcia ochroną interesujących okazów drzew w miejscowościach Wieczyn, Żegocin, Czermin i Łęg. Istnieje także możliwość utworzenia lokalnej sieci ekologicznej.

3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PRZYRODNICZYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

Diagnoza stanu oraz przyrodnicze uwarunkowania o charakterze zewnętrznym i wewnętrznym pozwalają na dość dobrą ocenę potencjału przyrodniczego gminy oraz jej możliwości rozwojowych w myśl zasady rozwoju zrównoważonego.

Poniżej przedstawione zostały bariery, preferencje oraz konflikty rozwojowe w sferze ekologicznej (tab.1).

Tab.1.

PREFERENCJE	BARIERY	KONFLIKTY
1. rzeźba terenu nie stwarzająca problemów budowlanych - grunty o dobrej nośności poza dolinami rzecznymi, 2. położenie gminy w zasięgu postulowanej do ochrony zlewni rz. Prosny, 3. położenie północno - wschodniej i wschodniej części gminy w zasięgu czwartorzędowego „Zbiornika rz. Prosny" (GZWP) stanowiącego strukturę hydrogeologiczną podlegającą wysokiej ochronie (OWO), 4. występowanie czwartorzędowego obszaru zasobowego wód podziemnych „Chocz - Lisewo", 5. występowanie na terenie gminy obszarów wodonośnych piętra trzeciorzędowego i górnojurajskiego, 6. małe zanieczyszczenie głębszych poziomów wód podziemnych , 7. istnienie gminnego wysypiska odpadów w Pieruchach, 8. występowanie korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym (rzeka Prosna) oraz o	1. duże zanieczyszczenie wód powierzchniowych uniemożliwiających wykorzystanie ich w celach pitnych i rekreacyjnych, 2. zanieczyszczenie płytkiego poziomu wód gruntowych, 3. brak synchronizacji procesów wodociągowania i skanalizowania gminy, 4. brak oczyszczalni ścieków, 5. zanieczyszczenie powietrza emisją niską pochodzącą z indywidualnych paleniska domowych wykorzystujących tradycyjne nośniki energii, 6. uboga baza surowcowa, 7. niska lesistość gminy - 11,1% (poniżej średniej krajowej), 8. brak możliwości zabudowy obszarów dolinnych zwłaszcza terenów zalewowych, 9. niska świadomość ekologiczna,	1. nielegalna eksploatacja kruszywa naturalnego a degradacja środowiska przyrodniczego, 2. stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin a stan środowiska wodnego,

znaczeniu regionalnym i lokalnym (kan. Wieczyński, Grodziski, rz. Grabówka i Garbacz a także pomniejsze cieki wodne) umożliwiających migracje różnych gatunków zwierząt a także pełniący rolę ciągów wentylacyjnych, 9. istnienie interesujących okazów drzew postulowanych do objęcia ochroną prawną, 10. istnienie wartościowych gleb umożliwiających ich rolnicze wykorzystanie, 11. położenie gminy poza obszarem zagrożenia ekologicznego,		

GMINA CZERMIN

NR 1

POWIĄZANIA PRZYRODNICZE

1 :120 000

A.PRZYRODNICZE STRUKTURY I ELEMENTY CHRONIONE, STANOWIĄCE EKOLOGICZNE BARIERY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

- ekosystemy leśne
- lasy wodochronne
- lasy wodochronne w I strefie zagrożenia przemysłowego
- lasy masowego wypoczynku
- krawędzie dolin i pradolin rzecznych
- główne działy wodne
- udokumentowane zasoby surowcowe

korytarz ekologiczny o znaczeniu:

- krajowym (ECONET)
- lokalnym
- kierunki powiązań ekologicznych

Obszary i obiekty przyrodnicze podlegające ochronnie prawnej

- granica parku krajobrazowego
- granica obszaru chronionego krajobrazu
- pomnik przyrody
- najcenniejsze parki podworskie

B.PRZYRODNICZE STRUKTURY I ELEMENTY OGRANICZAJĄCE BĄDŹ WARUNKUJĄCE ROZWÓJ PRZESTRZENNY OBSZARÓW

- struktury hydrogeologiczne wysokiej ochrony /OWO/
- tereny potencjalnych możliwości realizacji zbiorników retencyjnych
- tereny gleb chronionych
- tereny o cechach żywej konfiguracji

stan czystości rzek

- klasa projektowana klasa istniejąca
- klasa II
- klasa III
- klasa non

C.UCIĄŻLIWE ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA STANOWIĄCE PODSTAWĘ KOLIZJI FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNYCH

- konfliktowe dla środowiska źródła emisji zanieczyszczeń
- obszary zurbanizowane, uprzemysłowione o nasilających się zjawiskach degradacji środowiska
- kierunek napływu zanieczyszczeń transgranicznych

D.OZNACZENIA UZUPEŁNIAJĄCE

- granica powiatu
- granica gminy
- droga
- wody powierzchniowe
- ekosystemy łąkowe

GMINA CZERMIN

SIEĆ EKOLOGICZNA

1 : 90 000

NR 2

obszar węzłowy:

- leśny obszar węzłowy

korytarz ekologiczny o znaczeniu:

- krajowym
- regionalnym
- lokalnym

- sięgacze ekologiczne o znaczeniu lokalnym
- kierunek powiązań ekologicznych

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNE

3.1. Osadnictwo

Sieć osadnicza gminy Czermin jest zróżnicowana. Układ administracyjny gminy tworzy 12 wsi sołeckich. Gmina Czermin składa się z 12 obrębów geodezyjnych. Wiodącą jednostką osadniczą jest wieś Czermin, będąca ośrodkiem gminnym.

System osadniczy gminy tworzą cztery typy układów przestrzennych siedlisk wsi, mianowicie:

a) wsie siedliskowo zwarte (Czermin, Grab, Żbiki),
b) wsie siedliskowo rozproszone z ośrodkami zasiedlenia skoncentrowanego (Broniszewice, Wieczyn, Pieruszyce, Skrzypnia),
c) wsie siedliskowo rozproszone (Pieruchy, Mamoty, Strzydzew),
d) wsie ulicówki (zabudowa liniowa wzdłuż istniejących głównych dróg – Łęg, Żegocin).

Czermin jest ośrodkiem o wyspecjalizowanej funkcji rolniczej. Jest to najważniejszy ośrodek na terenie gminy obsługujący zamieszkałą tutaj ludność.

Rozproszenie osadnicze w gminie, uwzględniające liczbę miejscowości w jednym sołectwie wynosi 1,25 i jest niższe od rozproszenia w kraju (1,45), i w byłym woj. kaliskim (1,45).

W strukturze osadnictwa przeważają wsie małe i średnie:

- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu do 200 mieszkańców,
- 33,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 200 do 300 mieszkańców,
- 8,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 300 do 400 mieszkańców,
- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu od 400 do 500 mieszkańców,
- 8,3% stanowią wsie o zaludnieniu od 500 do 600 mieszkańców,
- 16,7% stanowią wsie o zaludnieniu powyżej 600 mieszkańców.

3.2 . Demografia

W gminie Czermin według stanu na koniec grudnia 1999 roku zamieszkiwało 5036 osób, w tym 2450 kobiet (tj. 48,7% ogółu ludności) i 2587 mężczyzn (odpowiednio 51,3%).

Liczba ludności we wsi Czermin wynosiła 963 osoby, co stanowiło 19,1% ogółu ludności gminy. Gęstość zaludnienia kształtuje się zdecydowanie poniżej średniej krajowej (124 osoby/km^2) i średniej w byłym woj. kaliskim (111 osób/km^2) i wynosi 50 osób/km^2. Obszary najmniej zaludnione (poniżej 30 osób/km^2) obejmują wsie: Żbiki, Mamoty, Pieruchy.

W strukturze ludności według płci występuje niewielka liczebna przewaga mężczyzn nad kobietami (na 100 mężczyzn przypada 95 kobiet). Zjawisko nadwyżki mężczyzn nad kobietami być może spowodowane jest zjawiskiem migracji młodych kobiet do pobliskich miast. Analizując wskaźnik feminizacji w 1999 roku w gminie Czermin, jego rozkład jest nierównomierny w poszczególnych wsiach. Największa liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn występuje we wsiach: Pieruszyce 98, Czermin 98, Grab 97, Żegocin 97. Najmniejszą wartość (poniżej 90) wskaźnik ten osiąga we wsi Żbiki.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców wynosił 28%, produkcyjnym 58%, a w wieku poprodukcyjnym 14%. Strefy objęte największym wskaźnikiem starzenia się ludności znajdują się w miejscowościach: Strzydzew (18,3%), Łęg (17,8%), Mamoty (17,3%), Skrzypnia (16,8%). Najmniejszym wskaźnikiem starzenia się ludności charakteryzują się wsie: Żegocin (11,6%), Czermin (11,9%). Starość demograficzna w gminie powodowana jest głównie malejącym przyrostem naturalnym.

W gminie Czermin na przestrzeni lat 1975 - 1997 obserwujemy wyraźny spadek przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 1997 roku wynosił 4,7 i był wyższy od przyrostu naturalnego odnotowanego w pozostałych porównywanych jednostkach (dla gmin wiejskich byłego woj. kal. 1,9; dla byłego woj. kaliskiego 1,6; dla Polski 0,9). Zjawisko malejącego przyrostu naturalnego w gminie Czermin wynika głównie ze zmniejszającej się liczby urodzeń.

Przemieszczenia terytorialne na terenie gminy Czermin w latach 1975 - 1990 charakteryzowały się niewielkim, zmniejszającym się saldem migracji, wahającym się w granicach -60 do -6 osób. Na terenie gminy nie zachodzi zjawisko „wyludniania" wsi.

3.3 . Rynek pracy

3.3.1. Zatrudnienie

Analizując zatrudnienie w roku 1988 - 1996 obserwujemy spadek zatrudnienia. Spadek zatrudnienia w tym czasie w gminie wiąże się głównie ze zmianami społeczno - gospodarczymi kraju. Spadek zatrudnienia zwłaszcza w sektorze pozarolniczym wiąże się głównie z restrukturyzacją zakładów przemysłowych w okolicznych miastach, a w konsekwencji ze wrastającym bezrobociem.

W 1996r zatrudnienie w stosunku do 1988 roku zmniejszyło się o 4,8%. W rolnictwie indywidualnym w 1996 roku zatrudnionych było 1811 osób, co stanowiło 36,0% ogółu ludności. Liczba zatrudnionych według sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności w 1998 roku wynosiła w gminie 475 osób, co stanowiło 9,4% ogółu ludności, z czego największy udział przypadł na zatrudnionych w działalności produkcyjnej (30,1%).

3.3.2. Bezrobocie

Stopa bezrobocia w gminie Czermin, pod koniec grudnia 1997 roku wynosiła 15,6% (dane szacunkowe na podstawie danych Urzędu Pracy w Pleszewie) i była wyższa od średniej krajowej (10,5%) oraz wyższa od średniej w byłym woj. kaliskim (11,4%). Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Rejonowym Urzędzie Pracy w Pleszewie w 1998r., na terenie gminy wynosiła 384 osoby, z czego 54,4% stanowiły bezrobotne kobiety. Wśród bezrobotnych najbardziej liczną grupę stanowią ludzie w wieku 18 - 24 lata (39% ogółu bezrobotnych). Biorąc pod uwagę wykształcenie najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym 51%, następnie z średnim zawodowym 25% i podstawowym 21%. Najmniej liczną grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnym 3%. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 24 miesiący stanowią 36% ogółu bezrobotnych. Dużą grupę stanowią

również bezrobotni pozostający bez pracy 12 - 24 miesiące, a ich procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 21,0 %.

3.4 . Mieszkalnictwo

Podstawowym elementem infrastruktury społecznej, decydującym w głównej mierze o warunkach bytowych ludności jest wielkość i jakość zasobów mieszkaniowych. Zasoby mieszkaniowe w gminie w 1998r wynosiły 1151 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę w 1998 r. wynosiła 18,3 m^2. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie gminy w 1998r. wynosiła 88,3m^2 i była wyższa od średniej (64,6 m^2). Przeciętnie jedno mieszkanie na terenie gminy w 1998 roku zamieszkiwało 4,1 osób (w byłym woj. kaliskim 3,7 osób).

Analizując stopień wyposażenia mieszkań w gminie Czermin w instalacje i urządzenia w zakresie zwodociągowania należy stwierdzić, że wszystkie wsie na terenie gminy są zwodociągowane. W chwili obecnej mieszkania nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej i sieci gazowej z powodu braku tej sieci na terenie gminy.

3.5 . Infrastruktura społeczna

Wieś gminna Czermin koncentruje usługi lokalne dla obsługi ludności całej gminy. W zakresie administracji wieś gminna zapewnia mieszkańcom prawidłowy poziom usług. Administracja samorządowa reprezentowana jest przez Zarząd Gminy. Zagadnienia związane z obsługą mieszkańców typu: pozwolenia na budowę, ewidencja geodezyjna, nadzór budowlany, ochrona środowiska, rejestracja pojazdów są w gestii Starostwa Powiatowego w Pleszewie. W zakresie bezpieczeństwa publicznego w gminie funkcjonuje Komisariat Policji mający swoją siedzibę w Czerminie. Ochrona przeciwpożarowa realizowana jest przez Ochotnicze Straże Pożarne mające swoje siedziby we wsiach: Czermin, Broniszewice, Żegocin, Żbiki, Wieczyn, Strzydzew, Pieruszyce, Łęg, Grab.

Standard opieki lekarskiej w gminie Czermin jest zbliżony do notowanego średniego standardu dla gmin wiejskich byłego województwa kaliskiego - niestety zdecydowanie gorszy od średniego standardu opieki lekarskiej notowanego w byłym województwie kaliskim i w kraju. W gminie na 10 000 osób przypada 4,1 lekarzy (w kraju 23,5 a w byłym woj. kaliskim 15,1). W gminie funkcjonują następujące placówki opieki zdrowotnej:

- Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych s.c. w Czerminie,
- Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika,
- apteka.

Na terenie gminy funkcjonuje 6 placówek wychowania przedszkolnego zlokalizowanych we wsiach: Czermin, Grab, Pieruszyce, Broniszewice, Żegocin, Wieczyn. Przedszkola te obsługują rejon całej gminy. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w 1998/1999r. wynosiła 137 dzieci. Średni procent uczestnictwa dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 47,5% i był porównywalny ze średnim wskaźnikiem dla byłego woj. kaliskiego (47,2%).

W zakresie oświaty podstawowej zgodnie z wprowadzoną w 1999r. reformą oświaty na terenie gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych VI klasowych, znajdujących się we wsiach: Czermin, Broniszewice, Grab, Pieruszyce, Żegocin. Do wszystkich szkół podstawowych w 1998/1999r. uczęszczało 547 uczniów. Wszystkie szkoły podstawowe wyposażone są w boiska sportowe. W wyniku przeprowadzonej reformy oświaty na terenie gminy funkcjonuje trzyletnie gimnazjum zlokalizowane we wsi Czermin. Gimnazjum to obsługuje rejon całej gminy. Placówki oświatowe na terenie gminy są w gestii samorządu gminnego.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 kościołów rzymsko – katolickich w następujących miejscowościach: Broniszewice Nowe, Broniszewice Stare, Czermin, Strzydzew, Wieczyn, Żegocin.

Życie kulturalne gminy realizowane jest w następujących placówkach:

- w Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerminie,
- w filiach bibliotecznych w Broniszewicach i w Grabiu,
- w Gminnym Ośrodku Kultury w Czerminie,
- w Domu Kultury w Żegocinie i w Broniszewicach,
- w świetlicach wiejskich,

- w dyskotekach w Pieruszycach i w Pieruchach,
- w Zespołach Ludowych , Kapelach działających w Czerminie i w Broniszewicach.

Do najważniejszych miejscowości pod względem turystycznym należą wsie: Czermin, Żegocin, Broniszewice, w których do najciekawszych obiektów historycznych należą założenia pałacowe i dworskie, parki pałacowo-dworskie oraz kościoły. Atrakcyjność gminy podnosi zbiornik wodny zlokalizowany w okolicy Broniszewic oraz szlaki turystyki pieszej, pieszo-rowerowej, pątniczej, wodnej, przebiegające przez teren gminy.

Ważnym elementem w życiu gminy jest nawiązanie współpracy z gminą Steinhöfel, Heinersdorf, Land Brandenburg w Niemczech. Współpraca pomiędzy gminami polega głównie na współdziałaniu w zakresie gminnej polityki terenowej oraz rozwijaniu przyjacielskich kontaktów pomiędzy organizacjami społecznymi.

3.6 . Poziom jakości życia

Analizę przestrzennego zróżnicowania poziomu życia na obszarze gminy dokonano poprzez podwójną optykę – ze strony ludzi najbiedniejszych (pomoc społeczna), jak również – z punktu widzenia ludzi zasobniejszych poprzez pryzmat liczby posiadanych samochodów, a także wskaźników związanych z infrastrukturą techniczną (abonenci telefoniczni, mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie).

Liczba osób objętych pomocą społeczną wynosiła 278 osób, co stanowiło 5,5% ogółu mieszkańców gminy. Najwięcej osób (powyżej 7%), którym decyzją przyznano świadczenie w ogólnej liczbie ludności, odnotowano we wsi Skrzypnia.

W oparciu o kryterium, że pomoc społeczna rozdysponowana jest zgodnie z potrzebami danego terenu uznano, że we wsi Skrzypnia mamy do czynienia ze zjawiskiem koncentracji ludności, która znajduje się w trudniejszej sytuacji życiowej niż na pozostałym obszarze gminy. W związku z powyższym teren ten można uznać za obszar o „uboższym standardzie życia ludności".

Natomiast przyjmując założenie, że znaczna liczba samochodów osobowych świadczy o zamożności mieszkańców, tereny te określić można jako obszary o relatywnie wysokim poziomie życia ludności. Liczebność prywatnych samochodów osobowych w

poszczególnych wsiach scharakteryzowana została wskaźnikiem liczby tych samochodów na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnik ten osiąga we wsiach: Pieruchy, Strzydzew, Mamoty, Pieruszyce. Zgodnie z przyjętym założeniem obszary te można określić jako obszary o wyższym poziomie życia. Natomiast najniższe wskaźniki odnotowano we wsiach: Grab, Skrzypnia. Obszary te zgodnie z założeniem można określić jako obszary o niższym poziomie życia. Różnica między najwyższą a najniższą wartością omawianego wskaźnika jest znaczna: od 25,2 samochodów osob. na 100 mieszkańców we wsi Pieruchy do 10,2 samochodów osob. we wsi Grab (średni wskaźnik dla Polski 21 samochodów osobowych na 100 mieszkańców).

Wyposażenie mieszkań w prąd, wodociąg, gaz, kanalizację, centralne ogrzewanie, telefon, RTV stwarza lepsze warunki życia mieszkańcom. Im większy procent ludności korzystającej z powyższych dóbr, tym poziom życia mieszkańców wyższy. Do analizy nie uwzględniono wyposażenia w prąd, RTV i wodociąg (obejmującego 100% wsi) a także tych których w chwili obecnej gmina nie posiada (sieć kanalizacyjna i sieć gazowa). Analizując mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie sytuacja jest bardzo zróżnicowana przestrzennie. Do wsi o najwyższym odsetku mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie należą miejscowości: Broniszewice, Żegocin, Czermin, Łęg. Najgorzej w tym zakresie sytuacja przedstawia się we wsiach: Żbiki, Mamoty, Strzydzew.

Analizując wyposażenie mieszkańców w telefon, gmina Czermin posiada niski udział abonentów linii telefonicznej. Średnio na 100 mieszkańców w gminie w 1998r. przypadło 8,8 abonentów linii telefonicznych (odpowiednio w kraju 16,9; w byłym woj. kaliskim 14,5; w gminach wiejskich byłego woj. kaliskiego 7,9) Najkorzystniejszy wskaźnik wyposażenia mieszkań w telefon na 100 mieszkańców przypada na wieś Strzydzew (12,6). Niższy wskaźnik w granicach 8-12 abonentów telefonicznych na 100 mieszkańców posiadają wsie: Czermin, Żegocin, Pieruchy, Mamoty, Skrzypnia. Wskaźnik poniżej 4 abonentów telefonicznych na 100 mieszkańców posiadaja wsie: Grab, Łęg, Żbiki.

(Uwarunkowania społeczno – demograficzne przedstawiono na mapie nr 3).

3.7. Wnioski wynikające ze społeczno - demograficznych uwarunkowań rozwoju.

Diagnoza stanu i społeczno – demograficzne uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne pozwalają na dość dobrą ocenę potencjału społeczno – demograficznego gminy oraz jej możliwości rozwojowe.

Poniżej przedstawione zostały preferencje, bariery i konflikty rozwojowe w sferze potencjału demograficznego (tabela nr 2).

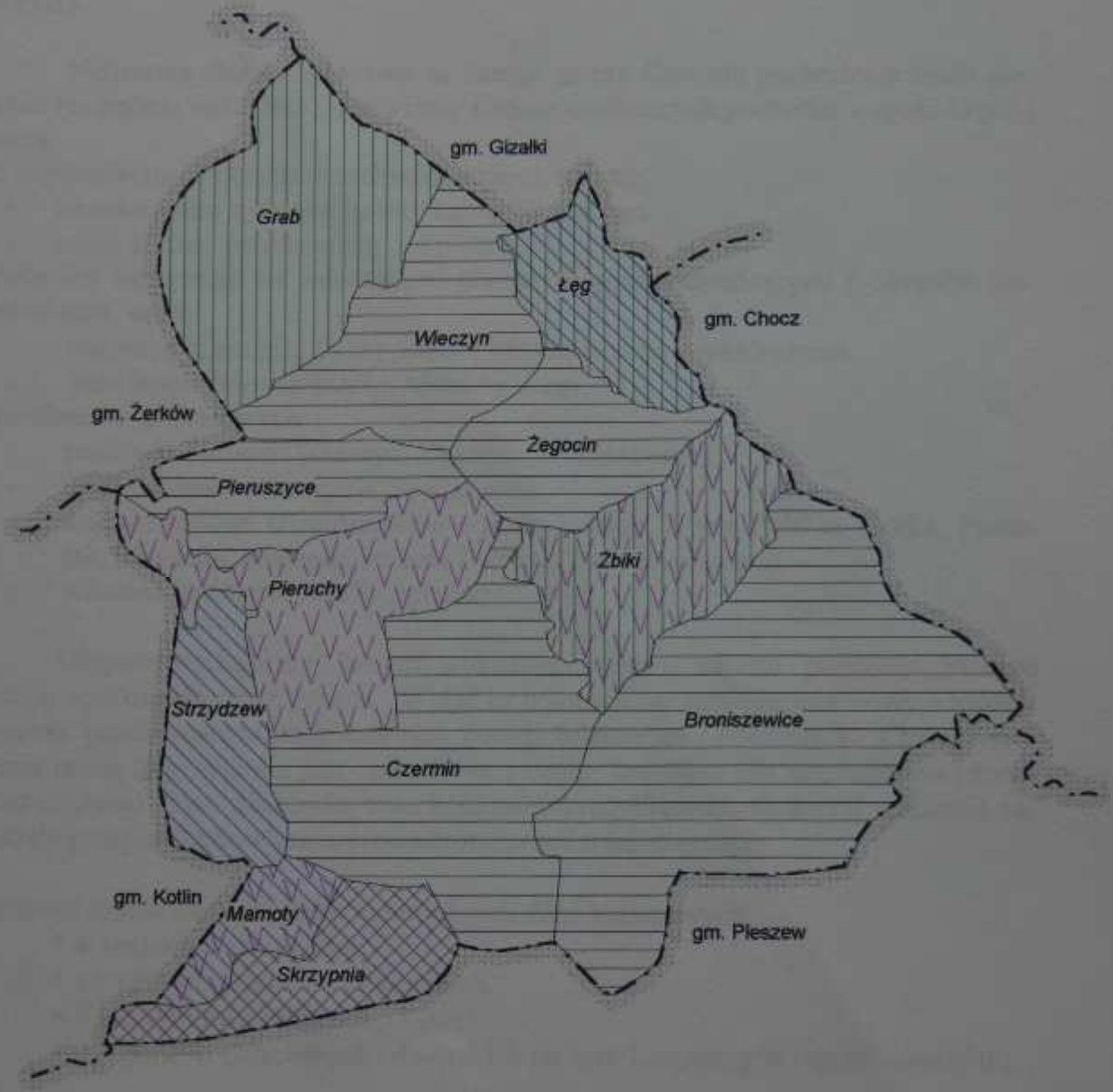
TAB. NR 2.

PREFERENCJE	BARIERY	KONFLIKTY
1. Wzbogacenie wsi o nowe funkcje, które zaktywizują społeczeństwo i życie gospodarcze gminy, 2. Rozbudowa bazy usługowej (zwłaszcza w zakresie gastronomii, bazy hotelowej, agroturystyki), 3. Zagwarantowanie możliwości rozwojowych (min. w planach zagospodarowania przestrzennego), 4. Wyrównanie różnic w wyposażeniu w zakresie infrastruktury społecznej, 5. Dążenie do tworzenia warunków rozwoju każdej wsi indywidualnie, na miarę możliwości, bez względu na jej wielkość.	1. Różnice w wyposażeniu wsi w obiekty i placówki usługowe w zakresie infrastruktury społecznej. 2. Regres i stagnacja demograficzna. Spadek przyrostu naturalnego (obniżenie wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności z 13,5 w 1980 roku, do 4,7 w 1997 roku). Niekorzystny poziom reprodukcji ludności spowodowany jest systematycznym spadkiem przyrostu urodzeń, spadkiem zawieranych małżeństw a także spadkiem dzietności kobiet. 3. Występowanie zjawiska bezrobocia. Utrzymująca się przewaga kobiet wśród ogółu bezrobotnych. Zdecydowana przewaga ludzi młodych wśród bezrobotnych. Duży udział wśród bezrobotnych osób o najniższych kwalifikacjach, z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim zawodowym oraz podstawowym. 4. Nierównomierne wyposażenie wsi w infrastrukturę społeczną (zwłaszcza na obrzeżach gminy).	1. Spadek liczby urodzeń a wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, 2. Bezrobocie a niedostateczny wzrost rozwoju gospodarczego uniemożliwiający tworzenie nowych miejsc pracy.

GMINA CZERMIN NR 3

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNE

1 : 100 000

Obszary o korzystnym potencjale społeczno - demograficznym

Obszary najmniej zaludnione

Obszary objęte niedoinwestowaniem w łącza telefoniczne

OZNACZENIA POZOSTAŁE

Granica gminy

Obszary objęte ubożeniem ludności

Granica wsi

Obszary objęte największym wskaźnikiem starzenia się ludności

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z CECH ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy Czermin pochodzą z epoki mezolitu (w rejonie wsi: Grab). Najwięcej śladów osadniczych pochodzi z epoki brązu i żelaza.

Do najcenniejszych obiektów archeologicznych należą:

- cmentarzysko z okresu kultury łużyckiej w Łęgu,
- osada kultury przeworskiej w Żbikach.

Wiele wsi legitymuje się założeniami planistycznymi pochodzącymi z okresów średniowiecza, są to:

- owalnice (Czermin, Grab) później zamienione na wielodrożnice,
- wsie łanów leśnych (Żbiki, Mamoty, Łęg),

oraz okresów późniejszych:

- rzędówki liniowe (Wieczyn, Żegocin, Broniszewice),
- wielodrożnice (Skrzypnia, Pieruszyce),
- kolonie liniowe (Broniszewice – Stare Polskie, Nowe Polskie, Górka, Pardelak, Marianin, Mamoty, Psienie Ostrów, Wola Duchowna),
- schemat frydrycjański (Strzydzew).

Miejscowości gminy Czermin wykazują wpływy zaboru pruskiego, którego granicę wyznaczała rzeka Prosna. Widać to wyraźnie w pouwłaszczeniowym zróżnicowaniu planistycznym miejscowości (osady folwarczne i kolonijne). Charakterystyczną cechą tego regionu jest zabudowa z cegły, kamienia lub szachulcowa (drewniano-ceglana) kryte dachówką oraz brak zabudowy drewnianej, której realizacji zabraniały przepisy budowlane wprowadzone przez władze pruskie.

Ilościowe zestawienie zasobów materialnych dóbr kulturowych:

- 6 zespołów sakralnych,
- 11 założeń pałacowo i dworskich,
- 8 założeń folwarcznych,
- 11 parków pałacowych i dworskich (w tym 1 wpisany w rejestr zabytków)

Z obiektów użyteczności publicznej można wymienić:

- dawne kuźnie (Czermin, Żegocin),
- budynek Urzędu Gminy w Czerminie,
- zespół szkolny w Czerminie, w Grabiu, w Wieczynie,
- dawne szkoły (Broniszewice Stare, Broniszewice Nowe, Pieruszyce, Skrzypnia, Żegocin, Strzydzew, Wieczyn),
- dawne mleczarnie (Broniszewice Stare),
- budynek pruskiej straży granicznej (Broniszewice Stare, Robaków),
- dawne gorzelnie (Broniszewice Stare, Skrzypnia),
- dawne karczmy (Broniszewice Stare, Broniszewice Nowe, Pieruszyce, Strzydzew),
- cmentarze (Wieczyn, Żegocin, Czermin),
- krzyże, figury, kapliczki przydrożne (Czermin, Broniszewice Stare, Broniszewice Nowe, Strzydzew, Żegocin),

- wiatraki koźlaki (Żegocin)

Ogólna ilość obiektów wpisanych w rejestr zabytków – 11.
Część obiektów jest obecnie w złym stanie technicznym, niektóre zostały przebudowane lub zmieniono ich funkcję. Najlepiej zachowane są zabytki sakralne.

Wnioski wynikające z uwarunkowań rozwoju w zakresie środowiska kulturowego zestawione zostały w Tabeli Nr 3.

Tab.3.

PREFERENCJE	BARIERY	KONFLIKTY
1. duża ilość zachowanych obiektów zabytkowych i gęstość ich występowania stwarza potencjalne szanse do wykorzystania w procesie rozwoju gminy, 2. szansa wykorzystania dziedzictwa kulturowego jako jednego z ważniejszych elementów w szeroko pojętej promocji walorów turystyczno-krajoznawczych i rekreacyjnych rejonu stymulujących również działalność gospodarczą, 3. wprowadzenie zaadaptowanych do współczesnych wymogów tradycyjnych form i rozwiązań budowlanych oraz próba odtworzenia tam, gdzie to jest możliwe zniszczonych układów urbanistycznych wpłynie na podniesienie atrakcyjności kulturowej i turystycznej gminy, 4. atrakcyjne, korzystne położenie gminy w sąsiedztwie ośrodków regionalnych, jakimi są Pleszew i Jarocin oraz w sąsiedztwie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (gminy Pleszew, Chocz, Żerków, Jarocin), 5. reaktywowanie linii kolejki wąskotorowej na trasie Witaszyce-Grab-Gizałki-Zagórów jako atrakcji turystycznej lub wyko-	1. zły stan techniczny większości obiektów zabytkowych (poza zespołami sakralnymi) będący efektem eksploatacyjnego charakteru ich użytkowania lub niewłaściwej przebudowy i brak środków finansowych na ich właściwe zabezpieczenie i utrzymanie, 2. nie uregulowany prawnie status własnościowy obiektów, założeń dworskich, 3. przerwany naturalny proces adaptacji tradycyjnej formy budownictwa mieszkalnego, zagrodowego do współczesnych standardów w wyniku czego powstaje zunifikowana zabudowa nie kultywująca lokalnej tradycji.	1. niewłaściwa przebudowa obiektów objętych ochroną konserwatorską, 2. lokalizowanie w strefach objętych ochroną konserwatorską obiektów uciążliwych i nie dostosowanych do tradycyjnych form zabudowy.

korzystanie tego ciągu komunikacyjnego pod budowę trasy rowerowej, 6. dobre powiązania komunikacyjne zespołów zabytkowych z głównymi trasami, 7. występowanie kompleksów leśnych w północno-zachodniej, środkowej i południowo-wschodniej części gminy atrakcyjnych dla rekreacji, 8. istniejący w Broniszewicach i projektowany w Żegocinie zbiorniki retencyjne podnoszą również atrakcyjność turystyczną gminy.		

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU GOSPODARKI

5.1. Sektor produkcyjno-usługowy – według danych U.S. w Kaliszu na dzień 30.06.1998 r. w gminie Czermin działały następujące podmioty gospodarki narodowej (bez zakładów osób fizycznych):

ogółem	-	33 podmioty
w tym:		
w sektorze publicznym	-	11 podmiotów
w sektorze prywatnym	-	22 podmiotów
w sektorze spółdzielczym	-	4 podmiotów
spółki ogółem	-	9
w tym:		
cywilne	-	6
prawa handlowego	-	3 (w tym 1 z udziałem kapitału zagranicznego)

Natomiast w gminie zarejestrowane są ogółem: 165 podmiotów gospodarczych (dane U.G.), z czego najwięcej zlokalizowanych jest we wsi Czermin (15,2%) i Broniszewice (11,5%).
W 79 placówkach handlowo-naprawczych mieści się: ok. 60,8% sklepów oraz 3 punkty sprzedaży paliw; 53,3 % ogółu punktów to rzemiosło usługowe.
Niewiele jest natomiast małych firm produkcyjnych i stosunkowo mało produkcyjnych zakładów rzemieślniczych.

5.2. Sektor rolny – gmina charakteryzuje się średnim ogólnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej będącym syntetyczną oceną warunków przyrodniczych w byłym województwie kaliskim oraz średnim wśród gmin powiatu pleszewskiego (64,9 gmina; 61,4 byłe województwo kaliskie; 65,5 kraj), co plasuje gminę na 22 miejscu w byłym województwie kaliskim i na 4 miejscu w powiecie pleszewskim. Stąd zaliczona została do grupy gmin, w których przeważają obszary o dobrej jakości do produkcji rolnej.
18,1 % gruntów ornych to gleby w klasach bonitacji II-III i 38,6% w klasie IV. Również 15,6% użytków zielonych to klasy II-III i 64,7% to klasa IV.
Przeważają gleby 5-go i 6-go kompleksu rolnego, ale w dolinie rzeki Prosny i południowo-zachodniej części gminy również większe obszary 4-go i 2-go. Pod względem właściwości agrofizycznych gmina charakteryzuje się największym procentem (46,5%) bardzo lekkich oraz gleb średniociężkich (29,9%). Jeśli chodzi o właściwości agrochemiczne, to najwięcej jest gleb o odczynie kwaśnym (37%) i lekko kwaśnym (31%),ale też spory odsetek gleb bardzo kwaśnych (20%).
Natomiast zasobność w przyswajalne składniki pokarmowe jest:

- fosfor (średnia i wysoka)
- potas (niska i średnia)
- magnez (niska i bardzo niska)

Zawartość metali ciężkich w glebie (ołów, cynk, miedź, nikiel i kadm) mieści się poniżej norm dopuszczalnych. Przekroczenia występują tylko w zawartości siarki.

Rzeźba terenu jest korzystna dla rolnictwa; warunki klimatyczne zaliczane są również do dobrych; poprawne stosunki termiczno – wilgotnościowe; występujące okresowo niedobory wody (w okresach letnich) oraz zagrożenie powodziowe (w okresach roztopów i intensywnych opadów) ograniczają się głównie do doliny Prosny i do koryt pozostałych cieków.
Pod względem własności dominują w gminie gospodarstwa prywatne (75,0 % U.R.). Około 7,6% gruntów jest w rękach sektora spółdzielczego.

Gmina charakteryzuje się dużym udziałem gospodarstw małych w przedziale 5-10 ha (ok. 26,0%) oraz średnich w przedziale 10-20 ha (ok.33,0%), a najmniej jest gospodarstw bardzo dużych w grupie > 50 ha (ok. 0,6 %). Największa ilość gospodarstw bardzo małych znajduje się we wsiach: Czermin, Broniszewice, Grab, Żegocin (w grupach 1-2 i 2-5 ha).
Przeważające gatunki roślin uprawianych w gminie to:
- mieszanki zbożowe,
- żyto,
- pszenica (ozima i jara),
- pszenżyto,
- ziemniaki,
- jęczmień

czyli rośliny o średnich i małych wymaganiach.
W hodowli dominuje trzoda chlewna, ale dość duża jest też hodowla bydła.
Brak przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego.
Równocześnie w gminie działają firmy i instytucje zajmujące się szeroko pojętą obsługą rolnictwa (bankową, transportową, usługami sprzętowymi, zaopatrzeniem w nawozy, pasze i środki do produkcji rolnej oraz w materiały budowlane).

5.3. Wnioski wynikające ze stanu gospodarki przedstawione zostały w tabeli Nr 4.

Tab. 4.

PREFERENCJE	BARIERY	KONFLIKTY
1. korzystne położenie przy trasie wojewódz- kiej nr 443 relacji Jarocin – Gizałki – Konin, 2. postępujący rozwój sektora prywatnego o zróżnicowanych formach organizacyjno – prawnych, 3. występujące rezerwy siły roboczej (w tyn również w rolnictwie), 4. stopniowa modernizacja i budowa infrastruk tury technicznej (sieć telekomunikacyjna, ga zyfikacja, sieć komunikacyjna, oczyszczal- nia), 5. rozwój usług w zakresie obsługi finansowej, podatkowej, ubezpieczeniowej, prawnej, do- radztwa itp. zwłaszcza w sąsiadujących z gminą ośrodkach miejskich (Pleszew, Jaro- cin, Kalisz), 6. korzystne warunki dla rozwoju produkcji rol nej również zdrowej żywności (położenie po za obszarami zagrożenia ekologicznego), 7. baza surowcowa dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, 8. tworzenie nowej struktury gospodarstw rol- nych poprzez zwiększanie areału,	1. niewystarczająca ilość terenów ofertowych dla działalności gospodarczej wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną, 2. stosunkowo duży udział gleb chronionych o- graniczających możliwości inwestycyjne (zwłaszcza na południowym-zachodzie gmi- ny i w dolinie rzeki Prosny), 3. niedostateczna ilość rodzimego kapitału o- granicza możliwości inwestowania, 4. okresowe występowanie deficytu wody w o- kresie wegetacyjnym ograniczające wydaj- ność w produkcji rolnej i zbyt duże nawod- nienie w dolinie Prosny, 5. brak właściwej i szerokiej promocji gminy (m. in. udział w targach, wystawach gospo- darczych, reklama krajowa i zagraniczna) o- raz niewielka współpraca zagraniczna, 6. spory odsetek gospodartsw małych, 7. niedoinwestowanie infrastruktury technicz- nej wsi, 8. bezrobocie agrarne.	1. rozwój gospodarczy, a duża ilość gleb obję- tych ochroną, 2. brak kapitału, a konieczność modernizacji i restrukturyzacji gospodarki, również rolnict- wa.

9. wzrost efektywności i unowocześnianie produkcji rolnej, 10. zwiększanie konkurencyjności produktów rolnych, wprowadzanie nowych odmian i ras hodowlanych, 11. tworzenie grup producentów rolnych oraz podnoszenie wiedzy i kwalifikacji rolników, m. in. w zakresie marketingu, agrobiznesu i administracji rolniczej, 12. rozwój produkcji pozarolniczej m. in. drobnej wytwórczości oraz turystyki i rekreacji różnego ytpu.		

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYSTEMU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

6.1. Komunikacja – zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu dróg krajowych i wojewódzkich (Dz. U. Nr 160, poz. 1071) nastąpiła zmiana klasyfikacji niektórych dróg w gminie:

- droga krajowa Nr 443 jest drogą wojewódzką,
- dotychczasowe drogi wojewódzkie o nr nr: 102, 103, 109, 147, 150, 152, 153,154, 155, 156, 161, 189, 310, 311 od dnia 1.01.1999 r. są drogami powiatowymi,
- drogi gminne pozostają bez zmian.

Gmina położona jest przy ważnej trasie komunikacji drogowej łączącej różne regiony kraju . Jest dobrze wyposażona (ilościowo) w sieć drogową (droga wojewódzka, drogi powiatowe i gminne). Jednak ich stan techniczny nie przedstawia się najlepiej (dotyczy to wszystkich kategorii dróg, a zwłaszcza powiatowych i gminnych np. ok. 62% dróg gminnych, posiada nawierzchnię gruntową).

Najbardziej obciążoną ruchem tranzytowym i lokalnym jest droga wojewódzka Nr 443 relacji Jarocin – Gizałki – Konin.

Komunikacja zbiorowa zabezpieczana jest przez autobusy PKS. Gmina leży poza zasięgiem komunikacji kolejowej.

Wskaźnik motoryzacji w gminie Czermin wynoszący 113,7(stan na 31.12.1997 r.) jest dużo niższy od wskaźnika dla byłego województwa kaliskiego (252,8).

6.2. Gospodarka wodno – ściekowa – gmina jest zwodociągowana w 100%. Istnieją 2 wodociągi grupowe: (Czermin i Żegocin).

Ujęć wodnych jest 7 (bez zakładowych) z poziomu czwartorzędowego. Wszystkie ujęcia posiadają 8,0-10,0 m strefę ochrony sanitarnej bezpośredniej; stref ochrony pośredniej nie wyznaczono.

Brak oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji. W bieżącym roku planuje się wybudowanie lokalnej oczyszczalni ścieków (biologicznej) typu „Nebraska" przy nowej szkole w Broniszewicach.

6.3. Energetyka – przez gminę nie przebiega żadna linia przesyłowa WN 110 kV. Pozostałe linie SN i NN to głównie linie napowietrzne. Nie przewiduje się realizacji nowych linii WN oraz obiektów kubaturowych.

Istniejące sieci i urządzenia wymagają modernizacji i rozbudowy w miarę potrzeb (głównie wymiana linii napowietrznych na kablowe – reelektryfikacja gminy).

6.4. Telekomunikacja – aktualnie trwa modernizacja sieci telekomunikacyjnych polegająca na budowie światłowodów i kablowaniu oraz wymianie centrali ręcznych na nowoczesne automatyczne.
Dostępność do telefonu jest niska. Pod względem ilości abonentów/1000 M gmina plasuje się na 22 miejscu w byłym województwie kaliskim (stan na 31.12.1997 r. wynosił 88,3/1000 M) oraz dużo poniżej średniej w powiecie pleszewskim (121,9/1000 M według stanu na 31.12.1998 r.).
Większość linii telefonicznych jest napowietrznych; trwa ich modernizacja, której zakończenie przewidziane jest w najbliższych latach.

6.5. Gazownictwo – gmina nie jest wyposażona w sieć gazową. Przechodzą tylko 2 gazociągi magistralne wysokiego ciśnienia. We wsi Broniszewice realizowana jest stacja redukcyjna na trasie gazociągu w.c. DN 200/150, co stwarza szansę na przeprowadzenie gazyfikacji gminy.
Konieczne jest opracowanie aktualizacji „Programu gazyfikacji gminy".

6.6. Ciepłownictwo – ciepłownictwo gminy oparte jest na lokalnych kotłowniach opalanych paliwami stałymi (węgiel, miał, koks) emitującymi do atmosfery szkodliwe substancje i powodującymi zapylenie zwłaszcza w okresie zimowym.
Po rozprowadzeniu sieci gazu ziemnego będzie można go wykorzystać do celów grzewczych, co zmniejszy zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.

6.7. Gospodarka odpadami – w gminie istnieje wysypisko śmieci we wsi Pieruchy. Obecnie nie prowadzi się segregacji odpadów i zorganizowanego wywozu (pojemniki). Nie ma też wydzielonej kwatery na odpady niebezpieczne, ani wylewiska. Wysypisko odpadów niebezpiecznych dla województwa wielkopolskiego realizowane jest w Kuślinie gm. Nowy Tomyśl.
Konieczne jest wprowadzenie segregacji i rozwiązanie w ramach powiatu lub kilku powiatów sprawy utylizacji odpadów.

6.8. Wnioski wynikające z uwarunkowań w dziedzinie infrastruktury technicznej przedstawione zostały w tabeli Nr 5.

Tab. 5.

PREFERENCJE	BARIERY	KONFLIKTY
KOMUNIKACJA 1. realizacja obejścia drogowego w ciągu drogi powiatowej nr 102 wsi Czermin, 2. niezbędne korekty i modernizacje drogi wojewódzkiej nr 443 oraz pozostałych dróg powiatowych i gminnych, 3. zmiany organizacyjne w kierunku zwiększenia przewozów towarowych transportem kolejowym, 4. podniesienie parametrów do odpowiednich standardów technicznych określonych dla poszczególnych kategorii drogi oraz remonty nawierzchni, 5. przestrzeganie określonych przepisami szczególnymi linii zabudowy dla nowowznoszonych obiektów dla zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników dróg, 6. zwiększenie nakładów finansowych na rozwój i modernizację dróg.	1. brak środków finansowych na rozwój i poprawę stanu technicznego komunikacji, 2. nie zachowanie prawidłowych linii zabudowy utrudnia przeprowadzenie modernizacji oraz budowę dróg zbiorczych.	1. zły stan techniczny dróg, a bezpieczeństwo mieszkańców i użytkowników dróg.

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA		
1. budowa oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji wpłynie na poprawę stanu środowiska przyrodniczego,	1. zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych z uwagi na brak oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej,	1. prawie 100% zwodociągowanie gminy, a brak oczyszczalni ścieków,
2. przeprowadzenie badań hydrogeologicznych i wyznaczenie stref ochrony pośredniej dla wszystkich ujęć wodnych zmniejszy niebezpieczeństwo ich zanieczyszczenia,	2. występujące okresowe zagrożenie powodziowe zwłaszcza w dolinie Prosny,	2. zagrożenie powodziowe, a brak realizacji zbiorników retencyjnych.
3. aktualizacja opracowanego „Programu kanalizacji gminy" i jego konsekwentna realizacja,	3. rozpraszanie zabudowy powoduje znaczny wzrost kosztów uzbrojenia terenów.	
4. zapewnienie punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków w Broniszewicach i Wieczynie,		
5. budowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy,		
6. dążenie do maksymalnej koncentracji zabudowy celem obniżenia kosztów budowy sieci kanalizacyjnej i pozostałej infrastruktury technicznej.		

ENERGETYKA 1. modernizacja istniejących sieci (m. in. poprzez skablowanie), 2. budowa nowych urządzeń w miarę powstających potrzeb, 3. zachowanie odległości określonych przepisami szczególnymi od linii energetycznych dla zapewnienia bezpieczeństwa.	1. zbyt wysokie koszty energii elektrycznej powodują, że nie jest ona wykorzystywana do celów grzewczych.	1. przebieg linii energetycznych, a zabudowa mieszkaniowo – usługowa.
TELEKOMUNIKACJA 1. budowa linii światłowodowych dla poprawienia standardu, 2. wymiana central telefonicznych na nowoczesne, a tym samym zwiększenie ilości numerów, 3. poprawienie standardu w zakresie dostępności i obsługi abonentów, 4. skablowanie wszystkich miejscowości w gminie, 5. rozwój telefonii bezprzewodowej (komórkowej, cyfrowej, radiowej).	1. jedynym ograniczeniem jest brak środków finansowych.	1. realizacja sieci telekomunikacyjnej przewodowej, a istniejące zainwestowanie (inne sieci, zabudowa).

GAZOWNICTWO 1. aktualizacja opracowanego „Programu gazyfikacji gminy", 2. budowa sieci i rozprowadzenie gazu na terenie gminy, 3. wykorzystanie gazu ziemnego do celów grzewczych.	1. wysokie koszty inwestycji gazowych, 2. bariery lokalizacyjne gazociągów w.c. z uwagi na konieczność zachowania stref bezpieczeństwa.	1. realizacja gazociągów w.c., a istniejące zainwestowanie terenów.
CIEPŁOWNICTWO 1. wprowadzenie nowoczesnych nośników energii cieplnej na bazie paliw płynnych, gazu ziemnego, energii elektrycznej, słonecznej itp., 2. sukcesywna eliminacja paliw stałych jako głównych nośników energii cieplnej, 3. poprawa stanu atmosfery po wprowadzeniu paliw wymienionych w punkcie 1.	1. barierą w przechodzeniu na ogrzewanie czystymi nośnikami energii są ceny paliw.	1. tradycyjne kotłownie, a ochrona powietrza atmosferycznego (zapylenie).

GOSPODARKA ODPADAMI 1. stały monitoring środowiska przyrodniczego w rejonie istniejącego wysypiska, 2. zabezpieczenie terenu pod ewentualną rozbudowę istniejącego wysypiska lub podjęcie działań w ramach powiatu pleszewskiego i powiatów ościennych dla kompleksowego rozwiązania gospodarki odpadami, 3. wprowadzenie segregacji odpadów i przerób surowców wtórnych, 4. likwidacja „dzikich wysypisk" oraz nie przystosowanych do przepisów ochrony środowiska (np. w lasach), 5. zapewnienie punktu zlewnego na nieczystości płynne przy projektowanych oczyszczalniach, 6. wydzielenie kwatery na istniejącym wysypisku na odpady niebezpieczne lub zapewnienie ich wywozu do Kuślina w gminie Nowy Tomyśl, gdzie usytuowane jest wysypisko dla odpadów niebezpiecznych z terenu województwa wielkopolskiego.	1. niedostateczne środki finansowe na organizację segregacji śmieci i odzyskiwanie surowców wtórnych, 2. niska świadomość społeczeństwa dotycząca gospodarki odpadami (wywożenie śmieci do lasów, rowów itp.).	1. „dzikie wysypiska, a ochrona środowiska przyrodniczego.

IV. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

IV. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ROZWOJU.

Z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wynikają:

1. Preferencje stanowiące szanse rozwojowe.
2. Bariery, których przekroczenie stwarza nadzieję na wychodzenie z sytuacji kryzyswych.
3. Konflikty stwarzające trudności rozwojowe.

Zgeneralizowane wnioski wynikające z uwarunkowań rozwojowych gminy przedstawione zostały w formie tabelarycznej w rozbiciu na 3 wymienione na wstępie zagadnienia.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

PREFERENCJE ROZWOJU (WARUNKI KORZYSTNE DLA ROZWOJU)	BARIERY ROZWOJU (OGRANICZENIA ROZWOJU)	KONFLIKTY ROZWOJU (SYTUACJE KONFLIKTOWE)
1.	2.	3.
Gmina Czermin zaliczona jest w „Studium zagospodarowania województwa kaliskiego" do: - strefy zasięgu oddziaływania metropolii berlińskiej oraz mniejszych ośrodków zrównoważonego rozwoju o znaczeniu międzyregionalnym (Poznań, Łódź, Wrocław); regionalnym (Kalisz, Ostrów Wlkp.,Konin) i lokalnym (Pleszew, Jarocin, Słupca, Krotoszyn), - obszaru najwyższego zurbanizowania preferowanego do rozwoju produkcji przemysłowej i rolniczej, - pasma wzmożonej aktywności gospodarczej związanej z trasą regionalną Nr 443, - do rejonu o wysokim wskaźniku atrakcyjności inwestycyjnej kapitału zagranicznego i rodzimego	Należy przełamać istniejące jeszcze bariery integracyjne w celu ściągnięcia kapitału rodzimego i zagranicznego i uzyskania korzyści dla gminy. Rozpoczęcie współpracy samorządu lokalnego z krajami europejskimi stanowi wstępną fazę integracji na poziomie gminy i regionu. Niedostateczna dostępność do zagranicznych środków pomocowych.	

1.	2.	3.
Według koncepcji wojewódzkiej przez gminę biegnie potencjalne pasmo przyspieszonego rozwoju o znaczeniu regionalnym kształtujące się wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 443 (Jarocin – Konin)	Barierą dla rozwoju mogą być dobre gleby znajdujące się przy trasie wojewódzkiej.	Konflikt na linii ochrona gruntów rolnych, a rozwój gospodarczy.
Dogodne położenie w zespole aktywnych obszarów gospodarczo – intelektualnych ośrodków powiatowych (Pleszew, Jarocin, Września, Słupca, Konin, Kalisz, Ostrów Wlkp, Krotoszyn)	Może spowodować odebranie potencjalnych inwestorów przez te ośrodki jako bardziej prężne.	
Położenie części gminy " w bliskim sąsiedztwie atrakcyjnych krajobrazowo miejscowości (Żerków) stwarza szanse rozwoju turystyki krajoznawczej i rekreacji.		

1.	2.	3.
Ważnym elementem jest też przebieg przez ościennągminęy Kotlin, Jarocin, Żerków projektowanej Transwojewódzkiej Ścieżki Rowerowej.	Brak opracowanej koncepcji międzygminnych ścieżek rowerowych nawiązujących do Transwojewódzkiej.	Przebieg ścieżek rowerowych, a istniejące zainwestowanie terenów.
Współpraca z ościennymi gminami : m. in. Gizałki, Chocz, Pleszew, Kotlin dla przeprowadzenia gazyfikacji.	Brak środków finansowych na realizację gazyfikacji.	Konflikt na linii istniejące zainwestowanie, a Budowa sieci gazowej.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

PREFERENCJE ROZWOJU (WARUNKI KORZYSTNE DLA ROZWOJU)	BARIERY ROZWOJU (OGRANICZENIA ROZWOJU)	KONFLIKTY ROZWOJU (SYTUACJE KONFLIKTOWE)
1.	2.	3.
Gmina Czermin w regionalnej sieci ekologicznej nie zajmuje znaczącego miejsca. Przez gminę przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (dolina Prosny) oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu regionalnym i lokalnym (doliny pozostałych rzek i cieków).	Walory środowiska przyrodniczego gminy wymagają respektowania zasady ekorozwoju (rozwoju zrównoważonego) przy podejmowaniu każdej decyzji związanej z lokalizacją przestrzenną tej działalności. Ekorozwój nie neguje jednak działalności gospodarczej-produkcyjnej, jednak powinna ona być zgodna z zasadami ekorozwoju (konieczna współpraca z ościennymi gminami).	Zanieczyszczenie atmosfery, w tym znaczny udział zanieczyszczeń transgranicznych i komunikacyjnych.
OBSZARY CHRONIONE. Położenie gminy poza obszarami zagrożenia ekologicznego. Niewielka ilość elementów chronionych na terenie gminy: 1. Parki wiejskie - 1 2. Struktura hydrogeologiczna wysokiej ochrony OWO – czwartorzędowy „Zbiornik rzeki Prosny". 3. Zbiornik wód podziemnych piętra czwarto rzędowego Chocz- Lisewo.	Niedostateczna dbałość o tereny parków wiejskich doprowadziła do ich dewastacji, a tym samym do obniżenia walorów krajobrazowych gminy.	Inwestowanie na terenie parków wiejskich lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, a ochrona walorów krajobrazowych.

1.	2.	3.
NATURALNE ZASOBY WODNE. Ochrona zlewni rzeki Prosny – doliny rzek i cieków naturalnymi ciągami ekologicznymi. Dla poprawienia stanu wilgotności gleb i klimatu lokalnego niezbędne jest wprowadzenie dolesień i zadrzewień śródpolnych.	Brak zbiorników wodnych naturalnych i sztucznych umożliwiających magazynowanie wody w okresie stanów niskich.	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zbiorników wód podziemnych, a brak systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków.
WALORYZACJA ESTETYCZNA KRAJOBRAZU. Pod względem walorów estetycznych krajobrazu gminę charakteryzuje niski stopień (w 6 stopniowej skali). Położenie poza obszarami ekologicznego zagrożenia, duża ilość zabytków kultury materialnej stwarzają potencjalne warunki do rozwoju turystyki i rekreacji. Wprowadzenie na najsłabszych glebach dolesień i zadrzewień śródpolnych poprawi estetykę krajobrazu.	Niska lesistość oraz monokultura drzewostanu (sosna) wymagają dolesień i jego przebudowy. Brak zadrzewień śródpolnych jako naturalnych regulatorów wilgotności gleby.	Pogarszający się stan czystości wód, brak systemu kanalizacji i oczyszczalni oraz właściwej utylizacji odpadów powodują obniżenie walorów krajobrazowych (np. wywożenie śmieci do lasów, rowów przydrożnych itp.).
BOGACTWA NATURALNE. Niewielkie zasoby kruszywa możliwe do eksploatacji na potrzeby lokalne. Sąsiedztwo złóż gazu ziemnego elementem Ochrony środowiska przyrodniczego.	Brak większych zasobów kruszywa dla eksploatacji powierzchniowej. Obligatoryjność opracowania i wdrażania w życie rekultywacji dzikich wyrobisk.	Konflikt na linii eksploatacja powierzchniowa a ochrona gleb.

1.	2.	3.
WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO Szanse wykorzystania obiektów zabytkowych w promocji gminy oraz w rozwoju turystyki krajoznawczej. Adaptacja obiektów zabytkowych do współczesnych wymogów dla uatrakcyjnienia kulturowego i turystycznego gminy. Zachowanie zabytkowych układów urbanistycznych oraz stanowisk archeologicznych.	Brak środków finansowych na utrzymanie i remonty obiektów zabytkowych. Realizacja nowych obiektów w sąsiedztwie zabudowy zabytkowej bez nawiązania w rozplanowaniu, formie i gabarytach do zabudowy tradycyjnej powodująca obniżenie walorów estetycznych.	Brak uregulowania stosunków własnościowych. Niewłaściwa przebudowa obiektów zabytkowych, a ochrona konserwatorska.
PRZEMYSŁ. Lokalna baza surowcowa stwarza szansę rozwoju: - przemysłu rolnego i przetwórstwa rolno-spożywczego, - przemysłu drzewnego Podaż siły roboczej również wykwalifikowanej oraz znaczny potencjał intelektualny społeczeństwa.	Bariery przyrodnicze rozwoju przemysłu: - okresowe niedobory wody, - dość duża ilość gleb wysokiej bonitacji. Brak terenów wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną (głównie oczyszczalni i kanalizacji) oraz brak dyspozycyjnych terenów ofertowych.	Rozwój działalności gospodarczej, a zanieczyszczenie środowiska (wody, powietrza, gleby). Wzrost aktywizacji gospodarczej, a ochrona gleb.

1.	2.	3.
ROLNICTWO. Korzystne warunki klimatyczne i terenowe. Bardzo dobre warunki do rozwoju według waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej 64,9 według 100-punktowej skali. Doskonałe warunki glebowe do intensyfikacji produkcji rolnej. Położenie poza strefami zagrożenia ekologicznego stwarza warunki do produkcji zdrowej żywności.	Okresowe występowanie deficytu wody (zwłaszcza w okresie wegetacji). Dość duży odsetek gospodarstw małych. Zbyt wysokie koszty wytwarzania i niewłaściwa jakość produktów rolnych ograniczająca możliwość ich zbycia.	Kolizja produkcji rolnej z dziką eksploatacją powierzchniową surowców naturalnych, osadnictwem oraz działalnością gospodarczą.
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA. Realizacja obejść drogowych, dróg zbiorczych, modernizacja i dostosowanie do właściwych parametrów technicznych , zachowanie odpowiednich linii zabudowy zwiększy bezpieczeństwo użytkowników dróg oraz mieszkańców. Reaktywowanie linii kolejowej wąskotorowej Witaszyce-Grab-Gizałki-Zagórów) jako atrakcji turystycznej. Budowa międzygminnych i gminnych ścieżek rowerowych.	Główną barierą jest bariera ekonomiczna (bardzo kosztowna realizacja oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, sieci drogowej oraz urządzeń do utylizacji śmieci).	Konflikt środowisko przyrodnicze, a zanieczyszczenia spowodowane brakiem pełnej infrastruktury technicznej.

1.	2.	3.
Modernizacja dróg: wojewódzkiej, powiatowych i gminnych podniesie komfort jazdy oraz bezpieczeństwo użytkowników. Realizacja oczyszczalni i systemu kanalizacji wpłynie na poprawę stanu środowiska przyrodniczego(w tym czystości wód i jakości gleb) oraz przygotowanie terenów ofertowych w pełni wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Gazyfikacja wsi i wykorzystanie gazu do celów grzewczych pozwoli na ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery oraz –na poprawę warunków życia mieszkańców. Dokończenie modernizacji telefonizacji gminy jako szansa rozwoju gospodarczego. Właściwe rozwiązanie gospodarki odpadami (segregacja + utylizacja) poprawi walory środowiska przyrodniczego, a pośrednio warunki życia mieszkańców.		